De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 10

Willem Bilderdijk

bron
Willem Bilderdijk, *De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 10*. A.C. Kruseman, Haarlem 1858

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bild002dich11_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

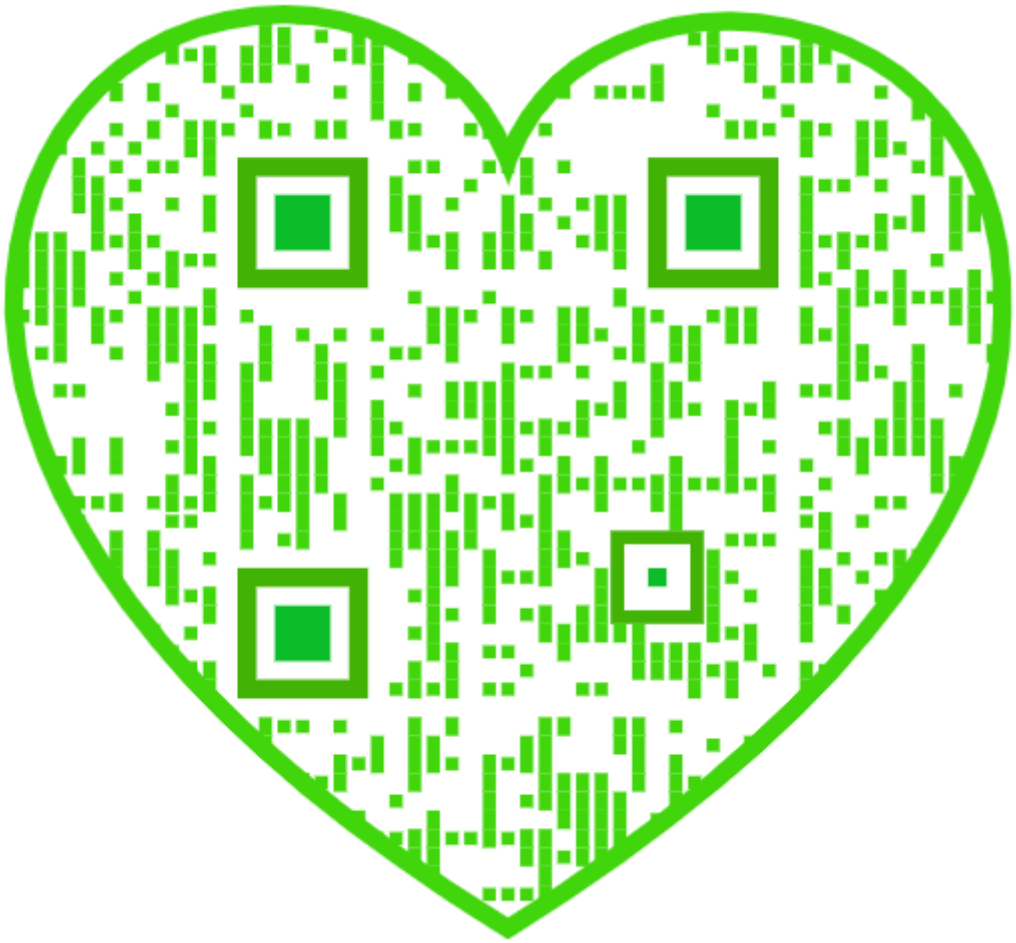

Minne- en huwelijksliederen.
(Vervolg.)

De appel.*

Ja, van al het boomgaardfruit
Kies ik dezen appel uit.
Vraagt ge waarom, lieve schoone? -
Met een treffend minnebeeld,
Door het zonlicht gepenceeld,
Is hij heilig aan Dione,

't Rozeblosjen, dat hij draagt,
Schetst het blozen van een maagd
Bij het eerst schroomvallig blaken:
't Zachte bleek van de andre zij',
Zet er 't kwijnend geeluw bij
Van eens minnaars fledsche kaken.

Ja, mijn lieve hartvriendin,
Beî de rozen van de min
Staan er op verëend te bloeien.
'k Zie uw gloeiend inkarnaat,
't Stervend bleek van mijn gelaat,
Op zijn schel te samen vloeien.

* Bloemtjens, 83.

't Minnenestjen.*

U mag ik, lieve Zwaluw,
U mag ik gaarne lijden:
Gij weet van tijd en stonden,
En komt en gaat weêr heen.

Gij maakt uw nestjen 's zomers,
En paart, en legt uw eiers,
En broedt, en voedt uw jongen;
En 's winters houdt ge u schuil.

Maar eeuwig zit de Liefde,
(Die onverjaagbre Liefde!)
Te nestlen en te broeien,
In 't hooltjen van mijn hart.

Daar zit hij in zijn jongen,
Daar zit hij op zijn jongen,
Omvangt ze met zijn vlerken,
En koestert ze in zijn' schoot.

Eén krijgt al kleine vleugels,
Een ander is nog pluimloos
Dit kruipt al half den dop uit,
En dat zit nog in 't ei.

* Bloemtjens, 85.

Daar hebt ge dan een piepen,
Een onophoudlijk piepen,
Uit de opgesparde keeltjens
Van al dat klein gebroed.

De grooter kiekens voeren
De kleiner uit hun bekjens,
En dezen weêr nog kleiner,
En die, nog kleiner soort.

De grooten krijgen kleinen;
Die worden gaauw weêr grooten,
En brengen dan weêr andren,
En die weêr andren, voort.

Wat zal ik dus beginnen
Met al die minnekiekens!
Want 'k weet, van nu af aan reeds,
't Getal niet te overzien.

De Gouden Eeuw.*

ô Goudeeuw! blijde wareldmorgen!
Wen 's warelds kindschheid, vrij van zorgen,
Het boschjen tot heur wieg, de melk tot spijs, genoot:
Wanneer de onaangeroerde kudde
Heur lammren' niet ten prooi voor 't moordend slachtmes schudde';
En 't menschdom nog den weg niet kende tot den dood!
Geen hartberoerend driftverheffen
Verwarde toen in 't brein de eenvoudigste bezeffen,
En spreidde een sluierkleed voor 't helderschijnend licht:
Doch sints ging reden schuil in saamgetrokken nevelen,
Die 't menschelijk verstand begevelen,
En 's hemels aanschijn sloot zich dicht.
Van toen begon de vreemde in andre wareldhoeken
Een afgelegen kust te zoeken,
En de omgehouwen pijn, de telg van 't Pontisch woud,
Een spoor te ploegen door het zout.
Toen, in die heuchelijke dagen,
Had nog die ijdle klank, had nog
Die valsche droom, vol waan, bedrog,
En driftenvleiend zelfbehagen,
Wien dwazen hulde biên op d' achtbren naam van e e r ,
Als 's warelds dwingende Overheer,
Zijn' zetel niet in 't hart des stervlings neêrgeslagen.
Maar, verr' van vreemde dwinglandij,
In welig woud of veldenij,

* Bloemtjens, 87.

Het waar en onvervalscht genoegen
Te zoeken in gematigd zwoegen,
De trouw te houden voor zijn wet;
Zie daar het geen men zich ten regel had gezet!
Zie daar de zalige Eer, waar 't hart de stem van hoorde,
Wie de eerbaarheid gebood, 't betamelijk bekoorde!

* * *

Toen was langs beek, en weide, en woud,
De scherts en schuldelooze kout,
De fakkel van een min, die om zich zelv niet bloosde.
Geen veinzerij, die 't hart bedwong,
Dat altijd bloot lag op de tong,
En stoorloos minnekoosde!
De heilige Echt schonk aan 't vermaak
Een' zoeter, liefelijker smaak,
En deed de kusjens teêrder kleven.
Een eenige genoot alleen
Die ongelijkbre zaligheên,
Die Liefde weet te geven.
De sluiker dorstte er vruchtloos naar,
En trof, in 't diepst geheim van grot en wildernissen,
Van kreupelhout en waterlisschen,
Slechts onwil aan voor vreugd, slechts smaad en lijfsgevaar.
Men wist geen onderscheid in 't geen onze ontrouw kliefde:
De naam van g a d e en van g e l i e f d e
Was één, en onafwisselbaar.

* * *

Misdadige Eeuw, die, door uw schuldige vermaken,
Het schoon der zielen hebt bemorst!
Gij leerde ons, in den gloed der driften die ons blaken,
Weêrhoudendheid in schijn, tot voeding van heur dorst,
En, heimlijk allen band te slaken.
Als 't jachtnet, op het veld ter wildvangste uitgestrekt,
En onder 't spelend gras met telgjens overdekt,
Zoo doet ge een' dartlen aart verbergen
In d' uiterlijken ernst van 't zedige gebaar,

En, in 't geheim de lusten tergen;
Als of de deugd een schim, het leven, kunstspel waar.

* * *

ô Goudeeuw, blijde wareldmorgen!
ô 's Warelds kindschheid, vrij van zorgen!
Waar weekt ge? Keer te rug, en breng ons 't leven weêr.
Thands sterven, zuchten wij, en kwijnen
In duizend zelfgeschapen pijnen,
En storten, als de stier voor 't blakende outer, neêr.
Maar ach! de zon mag rijzen, dalen,
En wederom zijn' loop herhalen;
De golven wisslen op het meir;
En jaar, en maand, vernieuwt zijn kringen.
Maar de onschuld van de stervelingen
Heeft, eens geweken, nooit een' keer!

Waarschouwing.*

Lieve schoonen, die te met
Van den dwang van 't hoofsch salet
  Hier eens aâm koomt halen!
Knapen, die haar begeleidt,
Of, in sombere eenzaamheid,
  Heen en weêr gaat dwalen.

Toeft een oogenblikjen maar!
Zijt gewaarschouwd voor 't gevaar,
  Eer gij verder nadert.
Zeekre vogel, naar men hoort,
Van een gants bijzonder soort,
  Zweeft hier door 't gebladert'.

Nog weet niemand het geslacht,
Daar die soort toe wordt gebracht:
  Maar zijn' aart te beter.
Hij is fel, kwaadaartig, wreed,
En op menschenbloed zoo heet,
  Als geen leverëter.

Min! aldus benoemt men hem!
Hij heeft zachtheid in zijn stem,
  Buigzaamheid van kaken;
Klapt, en kwinkeleert, en fluit,
En weet allerlei geluid
  Aartig na te maken.

* Bloemtjens, 91.

't Is een olijk, listig dier,
Van een menschlijk maaksel schier,
   Maar met zwanenschachten:
En die op de vleugels niet,
Maar op lijf en leden ziet,
   Zou 't een knaapjen achten.

Zelden, dat hij zich laat zien;
Maar hij loert op jonge liên
   Uit de dichtste looten:
En bereikt ge zijn bereik,
IJlings komt hij van een' eik
   Naar uw borst geschoten.

Wacht u dan, want, eer ge 't weet,
Zal hij door de naauwste reet
   Der gesloten lippen,
Ja, met eenen ademtoog,
Met de reuk, en door het oog,
   In uw' boezem slippen.

Ja, indien ge ook alles sluit,
Mooglijk dringt hij door de huid,
   Eer gij 't kunt vermoeden:
En waar hij zich eenmaal vest,
Maakt hij dadelijk een nest,
   En begint te broeden.

Uit zijn eiers broedt de guit,
Kleene kiekens, lustjens, uit,
   Teêr, en zwak in 't eerste.
Maar, door 't boefjen met het bloed
Uit het kwijnend hart gevoed,
   Groeien ze om het zeerste.

Nemen die tot driften toe,
ô Hoe wordt het hart te moê,
   Daar zij in krioelen!
Spoedig zijn ze sterk en vlug,
Krijgen vlerkjens aau den rug,
   Geven zich aan 't woelen.

ô Dan schreeuwen ze overluid
Eeuwige behoeften uit;
   Poog ze dan te stillen!
Ach! gij zoudt, tot d' eigen koop,
Met den zelfden grond van hoop,
   d' Afgrond dempen willen.

Willig d' eenen ietwes in?
Fluks beroert ge 't gantsch gezin;
   Hoor 't geroep van ijder?
Met een nooitverzade keel,
Schreeuwen ze nog eens zoo veel,
   Gapen des te wijder.

Eindloos maken ze een rumoer,
Of er 't stormweêr onder voer,
   Weten nooit van rusten;
Horten, vliegen tegens een,
En, een oogenblik te vreên,
   Teelen nieuwe lusten.

Lusten, die het eigenst bloed
Wederom tot driften voedt,
   Die weêr andre teelen,
Even rusteloos als zij;
Die met hun de heerschappij
   Van het hart verdeelen.

Dan is 't oorlog in dat hart.
Dan wordt rede en geest verward;
  Dan, 't verstand beneveld.
Dan weêrstaat de wil niet meer,
Maar hij wordt door 't driftenheir
  In heur' band gekneveld.

Dan is 't uit met eer, met deugd;
Dan, met zuivre zielenvreugd,
  Kalme vergenoeging.
Dan ontvlamt een wulpsche gloed,
Die, vat ze eenmaal in 't gemoed,
  Prikkels laat van wroeging.

Wederhouding.*

U noem ik heuchelijke dagen,
  ô Dagen van de gouden eeuw!
'k Zal u, met juichend welbehagen,
Een daaglijksch lied ten offer dragen,
  Bij Prognes nuchtren uchtendschreeuw.
ô Had ik in uw zonnestralen
Den eersten adem mogen halen,
  Den laatsten adem uitgebluscht;
't Onnoemlijk tal van nare zorgen,
Die t' elkens rijzen met den morgen,
  Had nooit mijn ingewand ontrust!

* Bloemtjens, 97.

Toen had de kleene vlammenstoker,
   Nog in geen sabelvacht gekleed,
Geen pijlen in zijn' gulden koker;
En 't staal was door den harden moker
   Nog tot geen spitse flits gesmeed.
Het toortsjen, in zijn kleene handen,
Kon nog geen been en merg doorbranden,
   Maar flikkerde met zachte vlam,
Waarvan het harte wierd geketeld;
En, op het zalig land gezeteld,
   Was hij den dwang en valschheid gram.

Hij speelde, dartel, maar bescheien,
   In 't midden van den maagdenstoet:
Ging met de knaapjens spelemeien,
Met lieve herderinnen reien,
   En vlocht haar rozen om den hoed.
Hij leerde teder handendrukken,
En minnelijke kusjens plukken,
   En lonkjens schieten, vol van vuur:
Maar 't zwoegen, beven, en verkwijnen,
Met de Ilias van onze pijnen,
   Was vreemd bij 't lachen der natuur.
Men hoorde geen geklemde zuchten
   Uit boezems, door de vrees geschroefd:
Geen schuldloos hart smaakte ongenuchten,
Wist, van toekomstig leed te duchten,
   Had ooit versmachtend wee beproefd.
De zielen, voor elkaâr geschapen,
Miskenden, door verdwaasd vergapen
   Aan ingebeelde nietigheên,
Elkander nooit; en haar bestemming
Vond in geen hinderpalen stremming,
   Maar schroomde voor den dood alleen.

Doch sedert nam, met 's warelds dagen,
   Het wicht in list en boosheid aan.

Vond lust, de onnoosle jeugd te plagen.
En haar den priem door 't hart te jagen;
   En draagt zijn pijlbus volgelaân.
Nu stormt hij met gepunte schichten,
Met vlammen, die verwoesting stichten;
   Met vuur, en staal, en lood, en goud;
Voegt afkeer en begeerte samen,
En werkt een wonderzinnig schamen,
   In de eeuw der onschuld nooit beschouwd.
Sints hullen zich de lieve wangen
   Der schoonen met een levend rood;
Maar, onder 't angstig boezem prangen,
De driften, die het hart bevangen,
   Haars ondanks, smoorende in heur' schoot.
Sints hangt een aangenomen veinzen
De mom der kunst voor haar gepeinzen,
   En stelt 's verspieders oog te loor;
En de inspraak is geheel verdwenen,
Die eer de harten mocht veréénen,
   Waarin de zelfde neiging gloor.

Anacreontisch zangstukjen: op gegeven maat.*

Dat men zing' van Trojes val,
Van het woedend krijgsgeschal,
En de wijdberoemde helden,
Die, op rokende oorlogsvelden,
Zich kweten voor zijn' wal!
Dat men zing' van Trojes val!
Ik weet wat ik zingen zal.
Dat men zing' van Trojes val!
'k Zal mijn eigen' neêrlaag melden.
Dat men zing' van Trojes val!
Ik weet wat ik zingen zal.

* * *

Ik ben, door geen legermacht
Van een vijandlijk geslacht,
Tot den oorlog aangetogen,
Met geweld van stalen bogen,
In slavernij gebracht.
Ik ben door geen legermacht
In de slavernij gebracht:
Maar door de onweêrstaanbre kracht
Van mijn Fyllis hemelsche oogen.
Daar in schuilt de legermacht,
Die me in ketens heeft gebracht.

* Bloemtjens, 101.

Angeriaan aan Celia.*

Zeekre jonge s c h o o n e g e e s t,
Bij Apol gevraagd ter feest,
En gezet op zijn fatsoen,
Had een' g a l a -rok van doen,
Waar hij meê ten hoof verscheen;
En vroeg mij er een' te leen.
'k Gaf hem een verslenterd kleed;
Dat hij wat aan lappen sneed,
Wat besnoeide met de schaar,
Toen weêr vastreeg aan malkaâr,
En, met hier en daar een' sleet,
Voor wat fraais aan 't lichaam deed.
Daar meê trok hij naar het hof,
En men prees de goede stof;
Doch de lui' van fijnen smaak
Kregen argwaan van de zaak,
Loegen hartig om mijn' vriend;
En de rok had uitgediend.
Onlangs vind ik 't kleed weêrom,
En herken mijn' eigendom:
'k Zie hoe slordig, hoe geprangd,
Alles aan elkander hangt;
En, het zij dan hoe het zij,
't Schoone laken jammert mij.
'k Vat het aan, en snij daar vlug,
Eerst den bochel uit den rug;
Voorts de stukken één voor één,
Die zijn zotheid had versneên,
Met de flenters baai daar af,
Die men hem voor laken gaf,

* Bloemtjens, 103.

En hij, rondom even net,
In de plooien had gezet:
Voorts verstel ik 't uit mijn macht,
Waar ik 't immers noodig acht;
En ik pas het thands eens aan,
Hoe het pakjen nu mag staan?
Vindt men thands nog dit of dat,
't Geen men liever anders had,
Hij bedenke, die het wraakt:
‘'t Oude wordt niet nieuw gemaakt.’

* * *

Verwaardig eens voor 't minst uw flonkrend oog te wenden
Op één', één' jongsten snik van mijne ondankbre kunst.
Wees ongevoelig, ja; gij zult dien roem niet schenden,
Geen teêrheidaâmend blad maakt aanspraak op uw gunst.
Neen, onvermurwbre! neen: geen weeke minneklachten,
Geen zuchten, reeds te veel voor de Auraas uitgestort,
Geen smeekend hijgen meer, hebt ge uit een hart te wachten,
Dat uw geweld'narije in 't einde ontweldigd wordt.
Te lang reeds voelde ik mij gekluisterd in uw banden;
Te lang, geheel mijn ziel door uwe min verheerd;
Mijn' boezem pijnigen; mijn hart, mijne ingewanden,
Door ééne onlijdbre vlam geblakerd en verteerd.
'k Wil eindlijk vrij zijn, 'k wil 't: in spijt van uw vermogen,
In spijt zelfs van mijn hart: 'k vervloek uw dwinglandij!
Geen eedle hals verhardt, in 't schandlijk juk gebogen!
Ik schud uw ketens af: die sterven kan, is vrij.
Ja, 'k wil 't; het stoorloos graf zet mij eene uitkomst open:
Zijn vrijburg sluit zich toe voor de angsten van de min;
En de angel van heur zweep, het hartetergend hopen,
Dringt de onbeweegbre borst van geen verstorvene in,
Daar, daar is rust; is rust van 't onverduurbre lijden:
Beminnelijke dood voor hem die walgt van 't licht!
'k Strek de armen naar u uit; gij zult me er van bevrijden:
Waar 't leven de eer verkracht, daar is het sterven, plicht.

Een ander leve, die, gelukkiger in 't blaken,
De winden niet vermoeit door eindeloos beklag!
Die 't voorwerp van zijn vlam het hart vermag te raken;
Die voor haar leven, voor haar ademhalen mag!
Mij doemde een wreevlig lot, om Celia te minnen,
Die marmerklip en rots in hardheid overtreft;
Door zuchten, tranenvloed, noch jaren dienst te winnen;
Die boven de oppermacht der Liefde zich verheft.
Helaas, de Dichtkunst wist door zielbetoovrend zingen,
d' Op roof verhitten leeuw, de ontembre tijgerin,
Tot minnelijken peis, tot lammren-aart te dwingen;
Maar kan mijn Celia niet buigen tot de min.
't Aandoenelijk muzijk der welgestemde snaren
Verloste Eurydicé uit 's afgronds ijzren nacht,
Lei wind en stroom in band, en tengellooze baren;
Maar heeft op Celia geen de allerminste kracht.
ô Nuttelooze lier in de uitgeteerde vingeren,
Die vaak mijn liefde en pijn uit helle snaren dreeft!
En, zalfsters van de weên, die mij den boezem slingeren,
Mijn verzen, eer de roem, die mij vereeuwigd heeft!
Dat vrij een rosse vlam u voor mijn oog verdelge,
Of de aâm des Oostenwinds van een strooie over 't veld!
Of 't Adriatisch meir in zijnen afgrond zwelge!
Op dat gij nooit den naam uws droeven zangers meldt!
Wat zoudt gij 't ijslijkst wee nog langer during geven,
Dan de ongenâ van 't lot aan mijne dagen gaf!
Mijn rampen aan zich-zelf barbaars doen overleven?
En 't nakroost siddren doen op 't aanzien van mijn graf?
Neen, sterft met mij! vergaat, met mijn gedachtenisse!
En dat de zelfde stond, die mij de borst doorstoot,
Den dag van mijn geboorte uit de eeuwregisters wisse!
Of - neen - verduurt den tijd -, en leeft nog na mijn' dood!
Ja, leeft, om 't nageslacht mijn liefde te doen blijken:
Leeft, om getuigenis te dragen van mijn' moed!
Meldt, hoe een wreede maagd mij kon verongelijken!
Meldt, hoe mijn rechterhand zich baadde in eigen bloed!
Meldt - doch ge zoudt vergeefs de kracht der min doen kennen:
Dat alverschroeiend vuur ontwijkt geen sterflijk hart.
Meldt echter, in den dood zijn snerpend leed te ontrennen,

Wat overmaat dit zij van gruwzaamheid van smart.
En gij, ontmenschte! gij, bewerkster van mijn sneven,
Die 't licht me ondraaglijk maakt door 't folterendste onthaal!
Voldoe, wanneer ge mij den snik des doods ziet geven,
Uw wreedheid! juich u toe, in zulk een zegepraal!
Doch wacht vrij, dat mijn schim, zoo schrikbaar als verbolgen,
Met de opgereten borst, met wanhoop op 't gelaat,
U rustloos, onverpoosd, aanhoudend, zal vervolgen,
En wisslen heete min met onverzoenbren haat.
Wacht dat ze u steeds voor 't oog den walm van 't bloed doe rooken,
En wraak en bliksem schiete uit d' opgesparden blik!
Bij de aakligheid des nachts uw sponde koom bestoken;
En 's daags uw hart vervull' met onverheerbren schrik!
Dan zult gij, dan te laat, het deerlijk lot beschreien
Van dien uw stalen ziel zoo smaadlijk heeft veracht.
Dan zult ge op uwe beurt de woeste bergvalleien
Gewennen aan 't herhaal van eene onnutte klacht.
Dan zult ge licht mijn' zerk met uwe tranen sproeien,
Wen gij, ten zoen der wraak, zijn rand met telgjens siert.
Och of de deernis die uw' oogen dede ontvloeien!
Och of uw hart dan nog voor mij bewogen wierd!
ô Hemel! mocht slechts eens heur' minnelijke lippen,
Waar van ik nimmer dan versmading mocht verstaan;
Mocht eens heur zuchtend hart dit streelend woord ontglippen:
‘Gij hadt mijn hart verdiend, rampzaalge Angeriaan!’
Met welk een' wellust dan zoude ik dit staal verheffen,
Dat wanhoops vuist ontblootte, en in de mijne sloot:
Met welk een' gloed van vreugd dit smachtend harte treffen,
Om zulk een strelend heil te woekren uit den dood!
Te woekren? Celia! - ach! tallelooze plagen
Zijn immers al te wel door zulk een' zucht vergoed.
En hoe mijn borst van woede en feele spijt moog jagen,
Uw wreedheid waar geweest, vergeten, en geboet. -
Ja, 'k stierf dan; maar 't zou zijn in blijde zegezangen,
Den blanken zwaan gelijk van Peneus zilvren vliet:
Blijmoedig zou mijn hart dees jongsten stoot ontfangen:
En ach! 't ontfangt hem blijde, en wijt zijn' dood u niet.

Aan Odilde,
met mijne verlustiging.*

Hulde.

Lieve schoone! 'k mocht voorhenen,
In den opgang van mijn jeugd,
Nu eens, teêrgevoelig weenen,
Dan, mijn hart en cyther leenen
Aan een sombre boezemvreugd.

'k Heb mijn klanken vrij doen hooren
In der jonge Dichtren kring:
'k Mocht somwijl ervarene ooren,
En een teder hart bekoren,
Dat aan mijne tonen hing.

'k Won een handvol lauwerbladeren,
Niet geplukt door kunst of geest.
Waar ik loovers mocht vergaderen,
't Vuur dat ombruischt door mijne aderen,
't Hart, is mijn Apol geweest.

Hart, dat van behoefte kwijnde;
In die kwijning wellust zocht;
Zijn gevoel met kunst verfijnde;
En zich eindeloos verpijnde,
Wat het eens vervullen mocht!

* Odilde, 3.

Dat beproefd heeft, wat gevoelen,
Wat wanhopig zuchten heet?
Wat, om 't onbekende woelen?
Zonder lesschen of verkoelen,
Blaken, branden, in zijn leed?

Dat, waar henen 't oog zich wendde,
Voedsel voor zijn kwelling vond,
En in 't foltren dier ellende,
Zelfs geen' zweem van laafnis kende
Tot verkoeling van zijn wond:

Dat, geheel tot min geboren,
Zonder min niet kon bestaan;
Maar geen hart wist op te sporen,
Tot zijn eenig heil beschoren;
En van weedom moest vergaan.

Zulk een hart, ô bloem der schoonen,
Gaf my deze verzen in.
Voor de zangmaat der Aöonen,
Sloeg mijn luit de weeke tonen
Van de zuchtjens van de min.

'k Zong, onwetend wat te zingen,
Bloot naar de aandrift van 't gemoed:
't Krank gemoed, den folteringen
Door geen Dichtmuzijk te ontwringen,
Daar het wegkrimpt in den gloed!

'k Zong van al te ware smarten,
Daar mijn borst van wierd bekneld:
Pijnen, die voor teedre harten
't Allergrievendst jammer tarten,
't Allerwreedste doodsgeweld!

'k Zong ook soms van minnewelde! -
Weelde - (Hemel!) nooit gesmaakt!
Die zich 't dartlend brein verbeeldde;
Daar zich 't dorstend hart meê streelde,
Als den prijs, waar om het blaakt.

'k Bracht mijne offers aan uw voeten,
Wezens, in mijn hoofd gesmeed!
Of dit eens mijn wee verzoeten,
En ik 't voorwerp mocht ontmoeten,
Waar mijn ziel zoo lang voor leed.

'k Zong. - Maar neen, die zelfde zangen,
Stemmen, spreken zy voor my!
Waar zy blijk van gunst ontfangen,
Gy, mijn eenigste verlangen!
't Voorwerp van hun toon zijt Gy.

Gy, voortrefflijkste, - aangebeden
Van al wat u slechts omringt!
Praalbeeld van aanminnigheden!
Die by 't wenden uwer treden,
Alle harten treft en dwingt!

Ja, voor u zijn ze aangeheven;
Dit verzekere u uw hart!
Laat my dat getuignis geven,
En, ô leven van mijn leven!
'k Ken geen denkbeeld meer van smart.

1784.

Aan Odilde,*
In andwoord op een onbeschreven papier, my by wijze van een' brief gezonden.

Ik versta u, dierbre schoone,
  Eedle, Goddelijke maagd!
'k Lees in dat voortreflijk harte,
  Dat ge in d' open' boezem draagt.
Ik versta u: - onbezoedeld,
  Zuiver, vlekloos, als dit blad,
Is uw hart -, het allerschoonste,
  Dat ooit schoone ziel bezat.
Onbezoedeld: - door geen denkbeeld
  Van oneedlen lust geroerd,
Als bedorvene verbeelding
  Soms in dartle zinnen voert.
Zuiver: - kalm, zich-zelf in alles
  En ten allen stond' gelijk;
Als het effen vlak der stroomen,
  Glad gekemd door 't eêlst muzijk!
Vlekloos: - vrij van wreevle driften;
  Vrij van al wat schuldig heet;
't Englendom gelijk in blankheid,
  Dat van geen bevlekking weet.
Onbezoedeld, als het binnenst
  Van uw toegezonden blad,
Is het binnenst van uw harte,
  't Schoonst dat schoonheid ooit bezat.
Zuiver, als dit onbeschreven,
  Als dit hagelwit papier,
Is het hart in uwen boezem,
  Billijk op zijn onschuld fier.
Vlekloos, als dit zwijgend teeken,
  Daar uw meening zich door uit,

* Odilde, 9.

Is dat hart in al zijn plooien,
   Is die borst, die 't in zich sluit.
Vlekloos! zuiver! onbezoedeld! -
   Ik herhaal het, Hartvriendin!
Ja, zoo hebt ge 't my doen kennen:
   Loutere onschuld heeft het in. -
Loutere onschuld -! ô Aanbidbre!
   Welk een monster, die dat goed,
Die dien schat er aan ontweldigt!
   Wee den onmensch, dit dat doet!
Wee den snoodaart, den verwaten',
   Wiens verleidend kunstbeleid
Afgerecht op zielverderving,
   Aan die onschuld lagen spreidt!
Wee den mond, d' onzaalge lippen,
   Uit wier al te vrije taal
In uw borst een zaad mocht wortlen,
   Waar zy bang door adem haal!
Wee de hand, wier schaamtloos dartlen
   Uw verbeeldingskracht besmet
Door onkuische hersenbeelden,
   En uw ziel in onrust zet!
Wee, ja drie- en honderdvoudig!
   Wee dat diepverpest gemoed,
Dat die kalmte u tracht te onttrekken,
   Die u de onschuld aâmen doet!
Schoone! ja, ondenkbre weën,
   Storten op dat schuldig hoofd
Duizendduizendwerf verdubbeld,
   Dat uwe onschuld u ontrooft!
Deugd, het wezen van uw wezen,
   Haar, waar ge in, en door, bestaat,
Die in uwen boezem ademt,
   In uw kloppend harte slaat;
Haar, die ik in u aanbidde,
   En, had ik haar nooit gekend,
In u leeren zou te minnen;
   Haar is de onschuld ingeprent.
Zy draagt dien gewijden stempel

Op uw blozend voorhoofd om,
Licht en schittert uit uwe oogen,
Heeft uw hart ten heiligdom.
Gaat, ontziet het, Ongewijden;
Wijkt, weêrhoudt uw' stouten tred,
Eer de straf dier heiligschennis
U den snooden kruin verplet!
Wijkt -! Ook gy, mijn wufte zinnen,
Zoo ge u-zelven ooit vergeet,
Zoo gy 't immer zoudt belagen,
Wijkt, of vindt de wraak gereed!
Lippen, oogen, handen, vingren,
Tong, en boezem, hebt ontzag!
Wees vervuld van heilgen eerbied,
Al wat hier genaken mag! -
Maar wie nadert hier dan veilig,
Wie ontwijdt dit outer niet,
Als hy hier zijn hulde neêrlegt,
Hier zijn tedere offers biedt?
Liefde, - teedre, ware liefde,
Die en deugd en onschuld is!
Zy mag alles, heiligt alles,
Zonder misdrijf voor zich-zelve,
Zonder 's braven ergernis.

1784.

Aan Odilde.
Verschooning.*

Duizend wreede folteringen
Rijten my het hart van een,
Want een stroom van bezigheên
Die zich onderling verdringen,
Houdt my in mijn cel geketend, houdt my van u afgesneên. -

* Odilde, 15.

Dierbre! zult ge 't my vergeven?
Kunt gy 't? laat uw hart het toe?
Dat ik (Hemel! hoe te moê!)
Aan mijn' schrijfdisch vast blijf kleven,
En met oog en mond en boezem, u geen nieuwe hulde doe? -

U van 't naar u trekkend harte,
't Blakende offer niet te biên,
Niet te zuchten aan uw kniên!
Van zoo wreed een boezemsmarte
Is in 't snerpendst van de wanhoop zelfs geen schaduw ooit gezien.-

ô, Gevoel, kunt gy 't gevoelen,
Wat mijn teedre ziel al lijdt:
Welk een angst haar al bestrijdt;
Daar zy met het rustloos woelen,
Zich van d'onverdraagbren kluister, die haar ophoudt, niet bevrijdt! -

Dierbre, 'k heb dit licht zien dagen;
Treurig daagde 't, want ik zag
In uw oogen geenen dag:
'k Zie het reeds ter kimme jagen,
Daar het licht waardoor ik leve, my niet eens bestralen mag! -

Zal dan (wreedste der ellenden!)
Zal de dag zijn gloênde raân
Op de breede hemelbaan
Naar eene andre wereld wenden,
En voor my, voor my, rampzaalge! zelfs geen dag zijn opgegaan? -

Ja, zoo wil 't een onverbidlijk,
Een balsturig, wrevel lot:
'k Wachtte op 't treffendst heilgenot,
'k Was volzalig - en - onmidlijk
Neemt de diepst gevallen Engel hier de plaats in van een' God.

Diepstgevallen? Neen, mijn waarde,
Iets ontbreekt er aan mijn pijn,
Hoe onduldbaar zy my schijn'.
Zoo het lot me uw gunst bewaarde,
'k Ben gelukkig: maar uw toornen...! ach, geen hel kan wreeder zijn.

Zoudt ge my daar meê beladen?
Gy me uw gramschap blijken doen?
En, daar gy my 't hart ziet bloên,
Mijne beden wreed versmaden?
Zoudt gy 't my verwijten kunnen, als de rampen op my woên?

My verwijten -? Dierbre schoone,
Ach! aanbidt mijn ziel u niet?
ô Zoo gy mijn hart doorziet,
Zie, wie in zijn binnenst wone!
Zie, voor wie het kloppe en jage! wie er eenig in gebied'!

ô Vertroost het met uw wenken!
't Zucht, het kwijnt, het brandt, het hijgt:
't Krimpt van weedom weg, en zwijgt!
Zoudt gy 't geen vergeving schenken?
ô Geen zaliger op aarde, dan die haar van u verkrijgt!

Verlangen.

Aan Odilde,
Na eenigen tijd afwezigheids, op den morgen der te rug reize.*

Ontfang, beminlijkste aller schoonen,
  Eens teedren minnaars teêrsten groet!
Ontfang in flaauwgestemde tonen
  Een teder zuchtjen, vol van gloed!
Ontfang het met dat welbehagen,
  Waarmede 't hart dat voor u blaakt,
't Gewenschte morgenrood ziet dagen,
  Dat aan zijn afzijn einde maakt!
Of zou die dag niet vrolijk klimmen,
  Geen feestdag zijn voor 't minnend hart,
Schoon lucht en zwerk hem aan mocht grimmen
  Met vreeslijk onweêrspellend zwart?
Ach! daar de Hemel van uw oogen
  Van lieve vreugdestralen lacht,
Wat geef ik om de wolkenbogen?
  Wat deert my de aakligste onweêrsnacht?
Wat zou me aan lucht en starrentransen
  Of wee- of heilbeduidend zijn?
Of hangt aan zon- en starrenglansen
  Het heelen van mijn boezempijn?
Neen, schoone, neen; het vochtig Zuien,
  Het Oost, en West, en baldrend Noord,
Giere aan met ratelende buien,
  En drijv' de blijde dagtoorts voort!

* Odilde, 20.

Laat menigte van onheilstarren,
   By Zee- en Landman hoog geducht,
De ziel van anderen benarren;
   My treft geen voorspook in de lucht.
By u, in uw verkwikbre lonken
   Berust de zon, die voor my rijst:
Die zijn de ontzachbre starrevonken,
   Waarin zich 't lot uws minnaars wijst.
Mag, mag me uw lief gelaat beschijnen,
   Dan gaat de Hemel op voor my,
In spijt van duizend wolkgordijnen,
   Waarvan de lucht betrokken zij.
Mag ik mijn heil in de oogen lezen,
   Waaraan zich 't lot mijns levens hecht,
Dan doet my Leeuw- noch Kreeftstar vreezen,
   Hoe ze ook mijn lukgestarnt' bevecht'.
Gy, overheerschster van mijn zinnen,
   Godes, mijns levens Schikgodin!
Wat kan ik anders dan beminnen?
   Wat anders denken dan de min?
Wat kan ik wenschen, hopen, duchten,
   Dan u, uw teêrheid, en uw' haat?
Wat schenkt my rampen of genuchten,
   Dan 't toovervuur van uw gelaat?
ô Zalig! in die lieve trekken
   Den spiegel van uw ziel te zien!
Die schittering van gunst te ontdekken,
   Die minnende oogen steeds bespiên!
ô Zalig! 't edelste aller harten
   Te peilen in 't verrast gezicht!
De leniging der felste smarten
   Te ontfangen van dat flonkerlicht!
Volzalig, dus te durven hopen,
   Te leeren juichen in zijn lot!
Voor al zijn bloed dien prijs te koopen,
   ô Welk onschatbaar heilgenot! -
En zou, daar 't opgaan van den morgen
   My nader tot dien wellust brengt,
Zou mijn versmachtend harte zorgen,

Wat lucht of starrenhemel wenkt?
Neen, 'k zegen 't vrolijk uchtendkrieken,
Dat op mijn hijgend roepen daagt;
En vliege u toe op vreugdewieken,
Door 't heet verlangen onderschraagd.
'k Vlieg, reikend met gebogene armen,
Met hals en lippen, t' uwaart heen:
En met zijn zuchtjens na te kermen,
Koelt Zefirs adem my de leên.
'k Vlieg, starend met verstarde blikken
Op 't oord, waar 't hart my henen drijft;
En zie met wellustvol verkwikken,
Hoe verr' elk ander achter blijft.
Ik aâm en schep met zielsontroeren
Elk koeltjen dat my tegenvloeit;
Of 't me eenig zuchtjen toe mocht voeren,
Dat in uw' boezem had gegloeid.
'k Gevoel noch kou' noch regenvlagen,
Noch storremende hageljacht,
Noch kletterende donderslagen;
Van haar vervuld, die op my wacht.
Verbeelding maalt my duizend kusjens,
Waarmeê me uw lieve mond verbeidt,
Doortrokken van de teêrste lustjens,
Van meer dan aardsche zaligheid.
Reeds brengt verbeelding me aan uw voeten:
Reeds kleeft ze me aan uw lieve borst:
Reeds doet zy me een onthaal ontmoeten,
Waarmeê nooit hart zich vleien dorst. -
Verbeelding? - Hemel, ach! verbeelden -!
Die kusjens zijn dan enkel waan!
En de allerzaligste der weelden
Heeft slechts een ingebeeld bestaan! -
ô! Wee dan zielen die gevoelen!
Wee minnaars, wien het hart verkwijnt!
Wat zal de vlam, die opbruischt, koelen?
De hoop, haar schaduw zelfs, verdwijnt!
Gaat, droeven, sleept uw harde keten
Gedwee en met aanbidding, om!

Maar wat zoudt ge u tot hoop vermeten!
   Het heil is andrer eigendom. -
Het heil! - Ontzetlijkste aller rampen!
   Geen hoop, geen uitzicht op 't geluk!
Met de uitgezochtste pijn te kampen!
   Te moeten sterven in den druk! -
En ach! hoe zoet nogthands voor 't harte,
   't Geen de ongeveinsde min doet slaan:
Om u te sterven in de smarte;
   Om u te lijden, te vergaan!
Hoe zoet, in 't zeegnen van de pijnen,
   Te mogen sterven aan uw kniên!
U 't stervend hart in duizend pijnen,
   In 't jongste zuchtjen, aan te biên!
ô Zoo dit lot me ook waar beschoren,
   Volvrolijk ijlde ik 't in 't gemoet':
Volvrolijk zag ik 't licht geboren,
   Het geen het my bereiken doet!
Wel klimt dan, spoedt, ô Zonnewielen!
   Schenkt me aan Odildes kniên weêrom!
Vergoden moogt gy me of ontzielen,
   Gy zijt my even wellekom.
Ja, dierbre! 'k vlieg, door niets te teugelen;
   Wat is er, dat de liefde stuit?
En zy, zy geeft mijn' voeten vleugelen!
   Doch echter 't hart vliegt nog voor uit. -
't Vernieuwt zich, dat er van zijn hijgen,
   Aan 't uwe, rust en lafenis,
En voor den zucht, die 't op doet stijgen,
   Verkoeling aan uw lippen is.
Genoeg dan! - Doch, zoo 't hevigst blaken
   Zijn' indruk oefent op 't papier,
Ge ontfangt, ô voorwerp van mijn haken,
   Een' brief, geheel van vlam en vier.

Aan Odilde,
ter verjaargety van hare zuster.*

Zou mijn hand uw lieve zangen,
Lieve schoone, niet vervangen
  Op uw minnelijke beê?
Zou uw stem my niet verlokken,
Om de snaar op nieuw te tokken,
  Die de rust reeds roesten deê?

Dierbre, neen; ik volg uw tonen,
Om het waardig hoofd te kroonen,
  Aan uw zusterhart zoo waard.
'k Zal mijn Luit met bloemen sieren,
Om een feestgety te vieren,
  Na uw feest, het schoonst op aard.

Zou mijn zang niet welig rijzen,
Daar wy schoonheid eer bewijzen?
  Daar hy voor verdienste klinkt?
Zou mijne aâr niet welig vloeien,
Daar het vuur haar brengt aan 't gloeien,
  Dat in uwe lonken blinkt.

Zou, ô adem van mijn leven,
Zou de kunst geene offers geeven,
  Die het hart zoo willig biedt?
Neen, het onbegrensd vermogen
Van uw algebiedende oogen,
  Dierbre, lijdt dien weêrstand niet.

* Odilde, 28.

Willig klinken luit en snaren,
Om zich aan uw' zang te paren.
   Willig? - Ach, wat zeg ik? Neen. -
Ja, ze erkennen uw bevelen;
Maar de klanken die zy spelen,
   Zijn voor u, voor u-alleen.

Zou mijn hand met welbehagen
Elders offers kunnen dragen,
   Daar het harte niet in deelt?
Of zou zich dat hart vermeten,
U een' oogwenk te vergeten,
   Daar het aan uw zijde kweelt?

Zou het schoonheid kunnen eeren,
Kunstverdienste of geest waardeeren,
   Dan, die u-alleen versiert? -
Neen, waar ooit mijn Cyther trilde,
't Was alleen voor mijn Odilde,
   Dat zy aangetokkeld wierd.

Laat de Dichterlijke reien
Welverdienden roem verbreien!
   'k Ben van allen lofzang schuw.
Eene leeft er, die ik roeme,
Die ik ongelijkbaar noeme;
   'k Heb geene oogen dan voor u!

Wat toch had op 't ruim der aarde
Voor een hart de minste waarde,
   Dat uw edel hart verstaat?
Dat in u zijn Al mag minnen?
U, die tevens ziel en zinnen
   In zoo dierbre boeien slaat?

Waarde? - Daar uw toovrende oogen
Een waardy aan hechten mogen,
   Dat-alleen bezit waardy!
Dit 's de hoogste prijs op aarde.
Dit, de hoogstbegeerde waarde;
   En de heiligste voor my.

Hoe dan! daar uw Poëzye
Op dit heuchlijk Jaargetye
   Liefelijke bloemen strooit,
Kan mijn hart zich daar onttrekken,
't Outer offers te verstrekken,
   Door uw lieve hand getooid?

Neen, ik voeg mijn hartebeden
Om de dierste zaligheden
   Met de wenschen van uw ziel.
Dat ze saam ten Hemel steigeren,
En geen Godheid kan ze weigeren,
   Die de oprechtheid steeds geviel!

'k Zal ze voor Haar' zetel brengen.
En met zuivre zuchten mengen:
   Maar leg gy, geliefde Maagd,
Dit mijn kransjen aan de voeten,
Die ge als zuster gaat begroeten!
   Zalig, zoo 't om u behaagt!

Angst.
Aan Odilde.*

Mijn rijtuig voert my heen door ruwe wintervlagen,
Terwijl my 't stormend weêr door de ooren giert en ruischt.
En klettert op 't verdek van mijn' geschokten wagen,
Die op 't geklap der zweep door stroomen waters bruischt.
De weg spoelt voor my weg in breede regenplassen,
En slurpt het stortend vocht in d' ingezakten grond;
En 't oog ziet nergens heen dan drassige moerassen,
Waar kortlings 't zomergras op frissche weiden stond.
De hoef der rossen zinkt door 't veenmoer tot de hielen,
En klinkt niet meer maar kletscht in 't doorgeweekte hal:
Het voertuig klieft den klei, die vastzuigt om de wielen,
Helt over tot zijn' as, en dreigt my met den val.
'k Ontzette' my gewis, indien ik iets kon denken,
Dan u, die waar ik trek, mijn hart aanwezig blijft;
Dan de angst, die, om mijn reis, zich teekende in uw wenken;
En 't siddren van uw' arm, my om den hals verstijfd.
Aanminnige, ach! van waar dat schrikbaar geestberoeren?
Wat voorspook van gevaar beheerschte u op dien stond?
Wat gruwde uw ziel voor 't uur, dat me uit uw' arm moest voeren?
En waarom stierf 't vaarwel op uw' bestorven mond?
Mijn dierbre! honderdwerf heb ik uw zij' begeven,
Om de onschuld, waar zy leed, door 't rechtspleit voor te staan:
Maar nooit voelde ik uw' mond dus op mijn lippen beven,
Maar nooit, uw teder hart met zulk een onrust slaan.
Wat naakt ons? welk een nood zoude ons den schedel treffen?
Wat aakligheid, wat schrik, wat ijzing slaat me om 't hart?
My dunkt, ik zie u 't oog van angst ten hemel heffen,

* Odilde, 33.

De wangen nat bezwalkt, en 't hoofdhair gants verward!
Ik zie u radeloos de handen samenwringen,
Verwoed voor 't voorhoofd slaan en kloppen op de borst:
De losgerukte vlecht om hals en schouders springen,
En 't zuiver boezemschoon door traan op traan bemorst!
Dit denkbeeld volgt me alom, staat eindloos voor mijne oogen;
'k Verdruk 't, het komt weêr op, en maakt mijn zinnen buit:
't Vermeestert, 't sleept my weg: ik wil uw tranen drogen,
Schiet toe, en strek me, als woest, naar uwe omhelzing uit.
'k Grijp toe, en vat de lucht, die uitwijkt aan mijne armen,
Herken 't bedrog van 't hart, doch des niet meer gerust;
En 't snorren van den wind wordt in mijne ooren, kermen;
De regen, reutlend bloed, dat om my henen gutst!
Het zelfde beeld keert weêr, en 'k hoor uw boezem schreien!
Ik ijs, en poog mijn hart van 't schriktafreel te ontslaan.
'k Laat een gedwongen oog door 't wolkgespansel weien;
't Zweeft om, en wordt bepaald door gindschen Oceaan.
'k Hoor, dunkt my dan, den storm met nieuw gebulder loeien;
De golven, 't schuimend hoofd verbrijzlen op een rots:
Het opgezette bloed brengt flux mijn brein aan 't gloeien,
En 'k zie, 'k gevoel me er by, en midden in 't geklots.
Dan wordt mijn koets een boot, en zwarrelt door de baren,
Van golf op golf bestookt, naar vrykeur van den wind.
Dan stroomt my 't bloed terug, en stalt het in mijne aâren:
Dan voelt mijn hart u weêr, en hoe het u bemint.
Dan grieft, dan moordt het zich door duizenden verwijten;
En ziet in elke golf den dood, die op my grimt;
Op de eerste, op elke klip, mijn kiel in stukken splijten:
En geeft het op aan de angst, die hoog en hooger klunt.
't Vertwijfelt aan 't behoud, aan uwe tederheden,
Zich-zelf, zijn eigen min: en grouwelt van 't bestaan:
't Schreit aarde en hemel toe, en siddert van zijn beden;
En, moede en ademloos voert mijn gespan my aan.

O p e e n r i j t u i g .

Mijmering.
Aan Odilde.*

'k Verdiende 't: 'k heb den arm der teêrste maagd ontvloden:
Niet t' onrecht grijpt me een storm met stugge klaauwen aan:
'k Spil vruchtloos klacht op klacht voor doove Watergoden:
De wind verstrooit ze op 't strand; ik moet, ik zal vergaan.
Dit onweêr wreekt uw recht, beminlijkste, en de tranen,
Waar mijn verhaast vertrek uw Hemelsch oog op stond:
Het lot vertrouwde uw zaak aan 't woeden van de orkanen!
Één rukwind nog, één schok, en 't vaartuig gaat te grond!
Het zij zoo, 'k mag den dood in 't woeste pekel wachten,
En borgen voor mijn lijk een handvol stofs aan 't strand:
'k Verhardde my voor u, zoude ik uw wraak verzachten,
Waar Hemel beide en Zee om 't felst in samenspant!
Maar dierbre, zal mijn dood u 't teder hart niet breken?
Zoudt ge ooit mijn bloedig lijk aanschouwen zonder schrik;
En, zoo mijn bleeke schim, van 't jongste recht versteken,
Zich voor u op kwam doen, niet sterven van heur' blik?
Helaas! het eigenst oog, dat, smachtende om uw lonken,
Steeds van begeerte in vuur, verlangst, in water staat,
Zal in mijn schaduw-zelv nog even vierig vonken,
By 't nevelachtig bleek van 't naar misvormd gelaat.
De zelfde drift zal nog, in spijt van dood en baren,
Mijn afgescheiden ziel doen weemlen om uw zij',

* Odilde, 37.

Doen zweven om uw borst, en om uw treden waren,
   En blijven u gestaag en onafscheurbaar by.
Zal al die zuchtjens, al die teedre traantjens tellen,
   Die de eensgesmaakte weelde aan uw herdenking kost;
Van 't overkropt gevoel uw' lieven hals zien zwellen,
   Wen 't opgekrompen hart u voor den gorgel botst:
Zal, aan dat hijgend hart, op zijnen adem azen,
   Gevoelen, hoe het gloeie, en gloeiend om my dorst';
Zal kalmen troost en rust op uwe lippen blazen,
   En vagen de angsten weg van uw geprangde borst.
Dit wil, dit eischt mijn trouw, en dat geboorteteeken,
   Welks invloed beider lot voor eeuwig heeft verëend:
Dat heeft de zelfde vlam in beider borst ontsteken,
   En laat geen scheiding toe van dood of lijkgesteent?
Zijn kracht mag me aan uw' arm, niet aan uw hart onttrekken;
   En wierp hy ook mijn rif aan 's aardrijks uiterste oord,
Mijn adem vloge u toe, zou om uw leden strekken,
   En wolken om die borst, die me eeuwig toebehoort.
Een zelfde geest bezielt, en aâmtoogt in ons beiden,
   Vloeit van mijn hart in 't uwe, en van uw hart in 't mijn;
En 't zoo beminnende van 't minnende af te scheiden,
   Zou geen verdelgen, neen, het zou te niet doen zijn.
Neen, schoone, 'k schroom geen' dood in 't aaklig onweêrkraaien:
   Geen zee, die me overstelpt en in den adem smoort;
Geen vratig ingewand van alverslindbre haaien;
   Geen steenklip, die door 't nat naar 's drenklings boezem boort.
Neen, mag ik, 't licht ontrukt, aan uwen boezem kleven,
   En, wiegende in de lucht, u drijven boven 't hoofd,
(Mijn leven is by u, ô leven van mijn leven!)
   'k Vergun aan 't woedend lot zoo veel het me ook ontrooft.
Mijn dierbre, 'k ben getroost - Te zalig waar mijn sneven,
   Indien ik aan uw borst, en van uw oog besproeid,
In 't klemmen van uw' arm den jongsten zucht mocht geven,
   En smooren in den daauw, die van uw lippen vloeit.
Te zalig! ja gewis; maar 'k weet den dood te lijden,
   Met al wat yslijk is, omgeven en bekleed:
'k Heb moed, om tot mijn eind met golf en klip te strijden;
   Maar één, één eenig deel verbidde ik van mijn leed.
Uw' haat? - Odilde, neen! In u den haat te vrezen! -

Nooit neemt uw hart den plooi van 't wrokkend haten aan.
Neen, deze gunst-alleen zij aan mijne asch bewezen:
Leer buigen voor het lot, en aan uw' rouw weêrstaan!
Dit smeek ik u, ik u! op uwe, op mijne liefde!
Of, is er iets op aard nog teêrder aan uw hart,
Wel, denk dan aan mijn dood, en zoo die dood u griefde,
Bemin dien rouw om my, en lijd des levens smart.

Aan mijne Odilde, die den Feestzang instelde, en my voorzong, ter bruilofte van hare zuster.*

Vliege toegerust ten strijde,
Die de kracht zijns arms mistrouwt!
't Roer geveld, het zwaard op zijde,
Is de bloodste krijger stout.
Maar rechtschapen worstelaren,
Wien het stof van Elis lust,
Zijn, waar lauwers zijn te gaâren,
Met het vlietend bloed in de aâren,
Overvloedig toegerust.

'k Schroom dus, minlijkste aller schoonen,
(Lieve Bruid, vergeef dit woord,
Laat my vrij mijn hulde toonen,
Waar zy wettig toebehoort!
Ja, gy zult het my vergeven:

* Odilde, 42.

't Strekt uw' luister niet tot hoon:
Reeds zijt gy den kring ontheven,
Waar ons oog in rond mag zweven:
Gy zijt thands voor één' maar schoon.)

'k Schroom dus, zeg ik, dierbre Odilde!
De aangeboden speelstift niet;
Schoon de kunst zich niet verspilde
Tot beschaving van mijn lied.
'k Neem baar uit uw lieve handen,
Die, als zy de Cyther slaan,
Ooren schenken aan de wanden,
Die de snaren voor my spanden,
'k Neem haar met verrukking aan.

'k Durf het, ja; wat zoude ik marren?
Dichtkunst gloeit voor liefde en echt.
Dichtkunst, die haar flonkerstarren
Om het hoofd van Hymen hecht!
Dichtkunst, zelv van wellust dronken;
Als de min haar leidt ten feest!
Zy, zy zal mijn borst ontfonken! -
Neen, slechts één van Uwe lonken
En een weêrschijn van Uw' geest!

Bruiloftszang.*

Zoo schoon, zoo overschoon als de eerste van de dagen,
Die 't pas geschapen oog verkwikte door zijn licht:
Zoo lieflijk als de zon na de ijslijkste onweêrvlagen,
Die 's Zeemans hair te berge jagen,
Zoo blinkt U 't avondrood in 't vlammende aangezicht!
Gelieven! van wat drift bevangen,
Staan u de kolen van 't verlangen
Dus fel te glimmen op de wangen,
Dus fel te schittren door 't gezicht?
Daal, blijde nacht, ja daal op 't wachten
Van de al te teêr verteêrde Twee!
Daal haastig, minlijkste aller nachten!
Uw schaduw voert de rust van 't hijgende versmachten,
Zy voert voor 't minnend hart den open' hemel meê!
Daal haastig, minlijkste aller nachten!
Vriendin der schoone Cythereê!

De morgen prijk' met rozebladen,
En druip' van balzem op haar paden,
Op veld, en akker, beemd, en stroom!
Niets haalt de glans van haar gewaden
By 't flikkren van uw' mantelzoom.
Uw gordel tintelt van een' luister
Die d' uchtendblos van 't oost verwint:
En 't lieflijk van uw eenzaam duister
Gevoelt de boezem die bemint.

De Wijsgeer moog by de eerste stralen
Van 't daaglijks rijzend Hemelrond

* Odilde, 44.

Den Zanggodiunen cijns betalen,
En wierooke aan den morgenstond!
In sombere avondschemeringen
Aan de eeuwig bleeke Nachtvorstin
Zijn leed en liefde toe te zingen,
Dit heeft, by liefdes folteringen
Een balsemende zoetheid in.

ô Zoetheid, zaligheid der liefde!...
Vertrouwlijke eenzaamheid der stilste duisternis!
Och of geen daglicht ooit uw zoete nevels kliefde
Wen 't uur van tederheid daar is!
Och of die tranen eeuwig vloten,
Die 't diep, die 't teêr gevoel van nieuwe zaligheid
In saamgeklonken mingenooten,
Uit oogen, vol van vuur, uit dankbre boezems schreit!

Gy weent, mijn oog? - Gy moogt hier weenen:
Mijn borst is al te vol van 't voorwerp van mijn' zang,
Om zich in zulk een' engen prang,
Van zoete tranentroost te spenen.
Mijn boezem schreit, mijn harte bloedt:
'k Ben louter vuur en vlam en gloed: -
Ach! 't uwe spreke, Odilde, en 'k zal van wellust weenen!

Maar neen! wat zoude uw teder hart -?
Ach, leerde ik 't niet verstaan en uit uwe oogen lezen?
En zou het met het mijn niet gants eenstemmig wezen,
In wensch, begeerte, en vreugd, en tederheid, en smart? -
Gewis, die lieve traan verzekert me in uwe oogen
Dat, waar de liefde zoo de zielen samensmolt,
Zy nooit een' zweem van smart in 't harte kon gedogen,
Of - met de teêrste vreugd vergold.

Gy proeft dit, dierbre Nieuwverbonden!
Gy proeft dit, en ons hart juicht uwen heilstand toe!
Hebt ge ooit de pijn der minnewonden,

Hebt ge ooit haar weën ondervonden,
(Wie leeft er die haar smart niet somtijds zuchten doe?)
Hebt ge ooit die weën ondervonden,
Zy zijn in d' oceäan van 't huwlijksheil verslonden. -
Gy proeft dit! juicht, ô Nieuwverbonden! -
Ons aller harte juicht u toe.

Ja, juicht! wat kan u thands weêrstreven?
De hand van God leidt zelve u 't zalig Eden in.
Geniet thands: 't is uw recht, geen gunst meer van de min.
't Gordijn van 't heiligdom wordt voor u opgeheven,
Treedt in, waar de Echt u reeds den kelk der wellust biedt;
Wy volgen u met 't hart - onze oogen durven niet.

Doch staakt, bedwingt dat tintelöogen
Die zuchten, beurt om beurt beandwoord en herhaald!
Indien mijn zangen iets vermogen,
Dat uitstel wordt u straks met dubble winst betaald.
Mijn zang zal zelf u daar geleiden,
Waar weelde en lust u reeds verbeiden,
En de Echt heur tempelchoor met frisse rozen vloert.
Gunt slechts, gunt thands een wijl verpozing
Aan de onbescheiden minnekozing,
Waardoor gy ons de ziel ontvoert.

Ach, waarom zoudt ge aan uw genoegen
Een praalzucht die ons leed trotseert,
Beschimping van het lot van uw vereerers, voegen?
Onttrekt uw heil aan 't oog van die dat heil ontbeert.
Wy zien, verzuchtende, in ons lijden
Naijvrig op naar uw verblijden,
En bieden u om strijd genegene offers aan:
Gy, daar we u hart en Cyther wijden,
Wat zoudt gy hart en zang versmaân?

Ik weet het, dierbare Echtelingen,
Mijn ziel gevoelt het al te wel,

Dan dat ik vriendschaps tederst zingen
Op zulk een hooge waarde stel!
Ik weet het, dat in de oogenblikken,
Als harten, zoo vereend, zoo na zijn aan 't genot,
Het aardrijk van zijne as zou wrikken,
En zy, onvatbaar voor verschrikken,
Doordrongen van elkaâr, niet achten op hun lot.
Ik weet, ik weet het, en, Gelieven,
Ik verg uwe aandacht niet voor woordenpralery:
Mag één, één enkle zucht het hemelspansel klieven,
Mijn kloppend hart wil niets daarby.

Wien 't lust, moog hooger tonen stellen,
Schoei' wieken aan zijn' geest ten steilen hemelvaart!
Moog 't opgetogen oog ontsnellen!
Uw heil maakt in mijn oog het schoonst tooneel van de aard.
Mijn geest blijft op dit schouwspel staren,
En wenscht by dat geluk geen steigrende Arendsvlucht:
'k Laat eikeloof en lauwerblaâren
Voor 't stroef trompetgeschal en daavrend krijgsgerucht!
Wien 't lust, moog eerelovers gaâren;
My - een' verliefden wederzucht!

Wien 't lust, moog dartle tonen spelen,
En tergen 't zedig oor en maagdelijk gelaat!
Moog lusten, voor den tijd, in zwakke zielen telen,
En plondren 't schuldloos hart van 't edelste sieraad.
Gy hebt dit niet van my te wachten,
Beminnelijke bruid, ô neen!
't Geheim der gouden huwlijksnachten
Is heilig - en voor u-alleen.

Zoude ik dien eerbren blos trotseeren,
Die op uw lieve lippen waakt?
Verga die 't heiligst durft onteeren,
En 't huwlijk tot een spel van dartle losheid maakt!
Uw' bruigom voegt het, u te leeren,

(ô Voorwerp van zijn huwlijksmin!)
Uw' bruigom voegt het, u te leeren,
Waarom zich de Echtkoets doet begeeren:
En ik, ik neem zijn plaats niet in.

Dat uur genaakt - de nevels zinken!
De liefde wenkt u reeds van verr',
En wijst u op 't ontijdig blinken
Van de onverwachte morgensterr'. -
Wat doen wy? Staken we onze zangen!
En gy geniet, ô teder paar!
Geniet den prijs van 't heet verlangen,
Dat u den boezem toont te prangen;
Smelt - vloeit - gaat over in elkaâr!

Gelieven, ja! - smelt leên in leden,
Mengt ziel in ziel, en bloed in bloed!
Stroomt weg in duizend zaligheden,
Die alle denkbeeld overschreden;
By 't rustloos tong- en lippenkneden,
Door kreet by kreet, de borst ontgleden,
Door nieuwe tokkeling, gevoed!
Verzinkt in dat wellustig Eden,
Beroofd van keunis, spraak, en reden,
In stroomen van den teêrsten gloed!
Nog eens, stroomt weg in zaligheden,
Waarvan my 't denkbeeld, spraak en reden,
Gevoel en kracht, bezwijken doet!
Daal, nacht! - neen, wacht u van te klimmen!
Verleng uwe uren, rek haar uit!
Verbied aan de ochtendzon, te glimmen:
Blijf meesteres van beide kimmen:
En - eer de tiende maan zal klimmen,
Maak blijde moeder van de bruid!

Aan mijne Odilde.
op den dag harer verjaring*

De praalzucht drukt zich uit in weidsche Feestgezangen,
In giften, waar het hart te zeldzaam deel in heeft;
Daar 't waar gevoel verstomt, met tranen op de wangen,
Met oogen, waar een gloed van Englenvreugd in zweeft.
Beminlijkste! en zou ik uw' jaardag dan vereeren
Met hulde, zoo verspild, misbruikt, en algemeen? -
Ach! Dichtkunst liet heur lier door 't zelfbelang verheeren,
En 't geen geene offers vindt, zijn God en deugd alleen. -
Neen, dierbre, 't voegt u niet, met zulk eene eer te pralen:
U, gadeloos volmaakt, met zulk verslenst sieraad!
Laat aarde en zee om strijd haar' schatting u betalen,
't Is weinig voor een ziel, die uwe ziel verstaat. -
Dan, 'k heb u echter thands één offer op te dragen:
Een klein, maar waardig, ja, het waardigste kleinood!
Dit worde u toegebracht; en wee die 't durfde wagen,
Zoo niet de hand die 't schonk, het onbezoedeld bood!
Zijn glans is teêr, en kan geen smet, geen krenken lijden;
Geen' adem van een hart, dat niet als 't uw gevoelt:
Gods gramschap plet hun 't hoofd, die 't heilig pand ontwijden;
En door geen bloed wordt ooit zijn schending afgespoeld.
Dit zij mijn feestgeschenk; en 't leer den snoode schrikken,
Waar ooit een stoute hand zich t' uwaart henen strekt;
Waar ooit een schaamtloos oog u dartel aan durft blikken,
En de onschuld van uw hart tot eerbaar blozen wekt.
Aanvaard deze eergift dan, mijn zuivre min ten teeken!
Zy prale aan uwe hand, tot mijn' - tot beider dood!
En neem met dezen kus (wat taal kan sterker spreken?)
De volle rechten aan van Bruid en Echtgenoot!

* Odilde, 55.

Op het afbeeldzel mijner Odilde.*

Zoek elders zoo veel geest, zoo veel bevalligheden,
Ge ontmoetze op aarde schaars; en zeldzaamst, dus gepaard.
Maar vindt ge een hart als dit op 't nietig hier beneden,
Zeg dan: het Englendom woont somtijds ook op de aard.

1785.

Mijne Odilde.*

't Volmaaktst dat Aarde en Hemel had;
't Voortreflijkst dat Natuur bezat;
Het dierbaarst daar mijn hart om bad,
Van God een weêrhelft smekend;
Met alles wat mijn beê vergat,
In 't zelfde voorwerp saamgevat:
Zie daar uw beeld, mijn Huwlijksschat,
Met luttel zwiers geteekend!

* Odilde, 58.
* Odilde, 59.

Mijne echtviering.*

Ast hic forma mei pars est extrema caloris;
Sunt majora, qvibus, Basse, perire juvat.

PROPERT.

HOC ERAT IN VOTIS!

Van u zij de aanvang, Aartsweldadige!
U, de eenige oorsprong allen goeds,
En zegenaar der Huwlijkskoets!
Gelukkig, zoo Uw hand dit trouwfeest begenadige,
Erkent, aanbidt, vereert, mijn diepgeroerd gemoed
Uw Mogendheid, en valt U siddringvol te voet.

Wat zeg ik, siddringvol? - Ja, eeuwig Opperwezen!
Maar van die siddring niet, die 't hart des bozen nijpt,
Wen hem uw wrekende arm in de ingewanden grijpt! -
Bemoedigd, door 't bezef van u oprecht te vreezen,
Is 't vreugde en teêr gevoel, waarvan my 't harte beeft,
Gevoel van 't gene ik ben, en 't geen me Uw goedheid geeft.

Mijn dierbre! weêrhelft van my-zelven!
Geschenk, ô dierst geschenk van d' eindloosgoeden God!
Gevoel, en deel met my in 't heuchlijk van mijn lot!
Wat zouden we in ons hart die teedre vreugd bedelven?
Kom, offren wy dien God, die ons te saam verbindt,
Één saamgesmolten ziel, die waarlijk - die bemint!

* Odilde, 61.

Bemint! - Dit woord, gewis, houdt alles opgesloten!
Die mint, mint God, mint Hem in alles 't geen hy mint.
Ja, Liefde is dankbaarheid aan 't Godlijk Albewind,
En de onverschilligheid waar 's Hoogsten gunst verstoten.
Wy minnen, dierbre Bruid! wy voelen 't, wat dit zij?
En is die min geen hulde aan de Opperheerschappy?

Ja, ze is het. - Vloeit dan, volle stroomen
Van gulle gunsterkentenis!
Wat zoude uw' rijken vloed betoomen,
Daar 't hart zoo vol gezwollen is?
De Algoede hoorde uw bange zuchten,
Hy zag uw pijnlijke ongenuchten,
Mijn ziel, hy zag uw kracht vergaan.
Hy zag 't, en wilde uw wonden heelen,
Hy sprak - en kondigt zijn bevelen
Zich anders dan door weldaân aan?

Gelukkig, die na 't angstig lijden
De rust en 't loon des lijdens vindt!
Gelukkig, die na 't angstig strijden,
Het voorwerp van zijn hijgen wint!
En ik, zoude ik verloopen dagen,
Zoude ik geleden smart beklagen,
Hoe veel mijn boezem lijden mocht?
Wierdt gy, mijn eenig welbehagen,
Voor duizend duizenden van plagen
Uw' Ega wel te duur gekocht?

Dit bad ik: Schatten op te gaâren,
Heeft (Hemel!) nooit mijn wensch bedoeld;
Noch wat op 's levens vlotte baren
Door voorspoeds wind wordt aangespoeld.
Wie ooit dien waterbel bejaagde,
Mijn hart was trefloos voor dien schijn:
En 't geen mijn smeekend hart u vraagde,
Was waard, van u gevraagd te zijn.

Een hart, niet met zich-zelf te onvreden,
   Dat dankbaar voor uw weldaân slaat!
En by dat hart - zie daar mijn beden!
   Een harte, dat mijn hart verstaat!
Dit vroeg ik; 'k vond het, 'k heb 't verkregen,
   En, groote God, gy schonkt het my!
En, tot verdubbeling van zegen,
   Al wat volmaaktheid heet, daar by!

ô Grootst der giften van de handen,
   Die druipen van weldadigheên!
Zie heel mijn' boezem voor u branden,
   Voor u, en voor dien God met een!
Hy heeft me in 't kommervolle leven
Uw teedre troost, uw hulp gegeven,
   En nam den prikkel van 't verdriet.
Hy gaf den smaak aan 's levens weelde,
En zonder dat uw hart ze deelde,
   Was weelde my de weelde niet!

ô Weêrhelft, dierbaarste op deze aarde!
   Ach, klem my aan die zuivre borst!
Hoe leef, hoe leef ik thands, mijn Waarde!
   Hoe heb ik niet naar u gedorst!

Hoe dikwerf drong het heetst verlangen
   Mijn hart geperste zuchten af!
Hoe dikwerf dropen my de wangen!
   Hoe neeg my 't kwijnend hoofd naar 't graf!

Hoe dikwerf strekte ik, moê van kermen,
   Der sluimring of der smart ten buit,
Mijn van 't verlangen bevende armen
   Naar u, naar uwe schaduw uit!

Hoe hijgde ik naar die lieve lippen!
   Dien boezem, die voor my slechts aâmt!
En zag my 't hersenbeeld ontglippen,
   En mijn verwachting gants beschaamd!

Thands houde ik 't (ja!) in d' arm gesloten,
   En, niets dat me ooit dit goed ontscheurt!
ô Tranen, die zoo kwistig vloten,
   Hoe zalig wordt gy thands gekeurd!
ô God, zoo al mijn bloed moet vlieten
   Voor dit, dit eenig oogenblik,
Het stroome! - ik mag, ik mag genieten,
   Er leeft geen zaliger dan ik!

Odilde, kan ik, dan beminnen?
   Beminnen? - ach! aanbidden? - ja!
Gy, bloem van Neêrlands zanggodinnen,
   Span zelv de Cyther, die ik sla!
Wat hart, wat ziel, wat geestvermogen,
   Bemin, aanbid, ik al in U!
Maar 'k zwijg, ô zedig neêrslaande oogen,
   Herneemt uw' eersten luister nu.

Gering is 't, kieschen smaak te roemen;
   Gering, verhevenheid van geest;
Ja, duizend gaven op te noemen
   By 't geen aanminnigst is van leest.
Uw schuldloos hart, zoo vrij van vlekken,
   Zoo schuw van 't geen de deugd miskeurt,
Zou de Echt een' hemel doen verstrekken,
Waar 't oog uw lieve toovertrekken
   En toovergaven niet bespeurt.

'k Gevoel, wat ik in u beminne:
De liefste, teêrste halsvriendinne;
   Mijn hulp, en lustgenoote, en troost:
De zachtste, minnelijkste Gade;
En - (Hemel! gun my die genade!)
   En - moeder van 't beminlijkst kroost!

Ja, geef dit, Hemel! sta mijn smeeken,
Ai, sta deez' zucht vol teêrheid toe,
Zoo dees uw zegen moest ontbreken,
'k Herriep de beden die ik doe.
ô Laat die vloek my 't hoofd niet drukken,
Van kinderloos in 't graf te gaan!
Hoop liever on- op ongelukken,
Maar laat die hoop ons niet verrâan!

Dan neen! 'k gevoel het, Bron van 't leven,
Gy hebt dien zegen toegezeid,
Waar harten u dat offer geven,
Het geen u 't onze heeft bereid.

Gy zult my lieve telgen schenken,
ô Echt-, ô Lot-, ô Mingenoot!
Nu kan ik aan mijne uitvaart denken,
En niet bevreesd zijn voor den dood.

Hoe minlijk dan, ô dierbre Odilde,
Wanneer gy aan uw lieve borst,
Die nooit van zoo veel wellust trilde,
Een minlijklachend wichtjen torst!

Wen ik van 't Echtgenoegen dronken,
Dat wicht, van 't moederlijk gemoed
Uit tintlende oogen toe zie lonken,
En door uw hartebloed gevoed!

Wanneer ik 't aan uw' schoot zie spelen,
Of vrolijk springende op uw kniên,
Uw hand dat poezel aanzicht strelen,
Waarin ge uws Egaâs beeld moogt zien!

Dat kroost zal zijnen vader minnen,
Gelijk uw teder hart hem mint;
En! lieve strookster van mijn zinnen,
De plichten kennen van een kind.

Die plichten! - oorsprong van mijn dagen,
Mijne Ouders, ach! doorgrondt my vrij:
U liefde en eerbied toe te dragen,
Was nooit, was nooit een last voor my.

Dit hart bemint u eindloos teder,
En vinde ik eenmaal, groote God,
In 't kroost die zelfde liefde weder,
Ik zegen mijn gelukkig lot.

Gy! zegent ons, ô dierbare Ouders!
My! Haar, die u als dochter eert!
Hem rust Gods vloekspraak op de schouders,
Die Oudren zegen niet waardeert!

ô Schenk hem ons! - wy durven 't wachten,
Hy schenkt, by al de zaligheid,
Aan de allerzaligste der nachten,
Het geen ons 't meest, 't gevoeligst vleit.

En gy, ô teêrgeliefde vrinden!
ô Maagschap, ons door 't bloed verknocht!
Wat banden u aan ons verbinden,
Zie hier den schoonsten band gewrocht!

Die band, zoo heilig, vergt uw hulde,
En wy, een deel in ons geluk:
Och of het zoo uw hart vervulde,
Als ons, de zaligheid van 't zachte Huwlijksjuk!

K n i e d i c h t .

1784.

Odildes afbeelding.*

't Gevoeligst, 't zuiverst hart, dat immer adem haalde;
De grootste, de edelste, de rijkstbegaafde geest;
Wat meer? de Hemel-zelf, die uit den Hemel daalde,
Paart wat volmaaktheid heeft, aan dees volmaakte leest.

1783.

Verrukking.*

ô My gelukkige! en, ô zaligste aller nachten!
En rustkoets, hemelweelde- en zielverrukking-vol!
Ja, 'k mocht in d' ademtocht van hare borst versmachten,
'k Mocht sterven aan die borst, die van verrukking zwol!
'k Mocht die ontbloote borst met stoute tanden kneden,
En worstlen tegen 't kleed en d' arm, die ze overtoog,
Geschakeld arm in arm, gewrongen leên in leden
En hangende aan haar oog met zwijmeldronken oog.
Zy zelv, zy tergde 't my met trekkende amberlippen,
En drukte er kus aan kus in stroomend kussen op;
Liet warmen zucht op zucht aan 't hijgend hart ontglippen,
En perste me aan dat hart by elken aderklop.
ô Welke omhelzing toen! wat spartlend ledenwringen,
Hoe duizendwerf herhaald, vervangen, en verteêrd!
Wat gloeying van 't vermaak en teedre tokkelingen,
Of machtloos doorgestaan, of trillende afgeweerd!
Watschokken! - machtloosheid! - Neen; nacht van louter hemel!

* Odilde, 74.
* Odilde, 75.

En tuige van ons heil, ons onnadenklijk heil,
Lief nachtlicht, by uw vlam en flikkerend gewemel!
Voor kroon noch staven goud is zulk een wellust veil!
Zoo mint de dartle niet, zoo kan hy niet gevoelen,
Die, enkel log gevaarte en geestelooze klomp,
Den dierelijken tocht op de echtkoets tracht te koelen,
Voor 't stoffeloos vermaak der zielvermenging stomp!
Die 't hart verwijderd houdt, terwijl hy zal genieten -!
Wien (Hemel!) elke vrouw zijn branding kan verslaan! -
Neen, daar, en daar-alleen, waar zielen samenvlieten,
Daar zweeft de zaligheid, en stroomt door heel 't bestaan.
Daar wordt geheel 't bestaan in zaligheid verslonden,
Verzwolgen, zich ontvoerd, versmolten in de lust!
Vergood, verengeld, in zich-zelve weêrgevonden!
En zinkt, dien Hemel moede, in d' afgrond van de rust.

De vrouw.*

Als de Schepper aller dingen
Voor het grootst der zegeningen,
D' eersten sterveling een Vrouw
Uit zijn vleesch verëeren zou;
Heeft Hy ze uit geen oog geschapen,
Dat aan alles zich vergapen,
Heeft Hy ze uit geen hand gewrocht,
Die naar alles grijpen mocht.
Heeft Hy ze uit geen brein genomen,
Dat ze iets ijdels mocht bekomen:
Heeft Hy ze uit geen tong gekneed,
Die van niets dan snappen weet.
Heeft Hy hem geen vrouw uit de ooren,

* Odilde, 79.

Die naar ieder een' mocht hooren;
Heeft Hy ze uit geen' voet gemaakt,
Die te licht aan 't hollen raakt:
En uit geen der ingewanden,
Om in geene drift te ontbranden.
Maar een rib uit 's menschen lijf
Koos en wrocht Hy hem ten Wijf;
Op dat ze in haar gantsche leven
Aan haars Egaas hart zou kleven.
Dit, het zichtbaar doel van God,
Is zijn eenig Echtgebod!
Dit, by alle zaligheden,
De vervulling van Gods Eden!
Dit zal in dees rampwoestijn,
Dierbare, ook ons Eden zijn.

De winter.*

Het vochtige teeken
Der stortende beken
Rijst over ons hoofd.
Nu zinken de stralen,
Waar heuvels en dalen
Door wierden gestoofd.
De snelheid der stroomen
Begint te verloomen,
In 't vallen gestuit
Door schuivende korsten,
Die de oevers doen dorsten
Met telgjens en kruid.
De koele Najaden
Verleeren het baden,
En schuilen in 't hout:

* Odilde, 90.

En 't groeien der plassen
Maakt vuile moerassen
Van weiden en woud.
Zoo wislen de stonden,
Aan beurten verbonden,
En houden hun treê!
Zoo spruiten en sterven
En bloemen, en gerven,
En boomooft, en snee!
Viersoortige rente,
Van 't bloeien der Lente
Tot d' aftocht der koû!
En loop der Getijden,
Ons nu tot verblijden,
En dan weêr tot rouw!
Gy hebt met ons haken
Naar nieuwe vermaken,
Het zelfde gemeen:
Zoo drijven de wenschen
In 't harte des menschen
Elkanderen heen. -

Den dwingland ontweken,
Die de opene streken
En velden verwoest,
Vliên Floraas gespelen;
De grond ligt te kwelen;
En 't ploegijzer roest.
Beschouw dees violen,
Nog even ontscholen
Aan 't woeden der lucht:
Op 't steeltjen gebogen,
Ontduiken zy de oogen
En geven een' zucht.
Dees dorrende heester,
Den winden nog meester,
Beschutte' 't nog kort:
Daar slaat hem het weder
Op 't plantjen ter neder,

En 't bloemtjen verdort! -

Nu zoekt hy de steden
Die, kortlings geleden,
De velden bezong:
Nu vlucht men die oorden,
Die korts zoo bekoorden,
Met haastigen sprong.
Ondankbare vrinden,
Wie de adem der winden
Zoo spoedig verdreef!
Maar zeg, wat beminnen,
Gegrond op de zinnen,
't Vermaak overleev'? -
Nu tracht men de dagen
Door 't spel te verjagen,
Door zang en tooneel:
En 't vluchtige glimmen
Der zon op de kimmen,
Schijnt thands nog te veel. -

Voor ons, mijne Odilde!
De Landgrond verspilde
Zijn zoet niet voor ons:
De Zomer mocht naken,
Wy voelden geen blaken
Des koestrenden zons.
De Winter mag naadren,
En wouden ontblaadren,
Wy vreezen geen vorst.
Geen dagen verdrieten,
Daar de uren me ontschieten,
Geklemd aan uw borst.
De keer der saizoenen
Moog dorren of groenen,
Onze Echtkrans blijft frisch:
U, mijne te heeten,
Is, al te vergeten,
Wat buiten ons is.

Liefde.*

Gewis, 't is te onrecht niet, zoo Griek en Frygiaan
Om haar, al de ijslijkheên des oorlogs ondergaan.

HOMERUS.

Hoe groot is (groote Goôn!) 't vermogen van een vrouw!
Eens, als ik 't oog liet gaan op Grieken en Trojanen,
In 't harnas saamgeprest, bedekt met bloed en tranen;
Half Azië uitgemoord, en gantsch Euroop in rouw;
Hoe vloekte ik in mijn hart en Griek en Frygianen,
Om 't wreken even zeer als 't schenden van de trouw!
Hoe lachte ik om Homeer, die dat bezingen wou! -

Toen minde ik niet; maar thands zie ik uit andere oogen:
'k Weet nu wat Liefde zij, gevoel heur Alvermogen,
En hoe 't getroffen hart zich aan zijn' afgod hecht'.
Nu word ik door Homeer verrukt en opgetogen;
'k Begrijp nu 't alles klaar, word voor Heleen bewogen,
Geef Priams zoon gelijk, en Atreus zonen recht. -

Na BERNARD.

* Verspreide Gedichten II, 163.

Aan den dichter Kinker, Op zijn dichtstukjen, waar in hy de kusjens de vokalen in de taal der liefde noemt.*

Volgeestig Letterzanger,
  Die op uw zoete Luit,
Van minnekneepjens zwanger,
  De Meisjens wat beduidt;
Van onbekende talen
Uit afgelegen palen;
Van klinkende Vokalen,
En stomme Konzonanten;
Gerel van Schoolpedanten!
  Ei lieve, schei er uit.

Gy hebt wat schoons bedreven,
  Met aan mijn Hartvoogdes
Uw fraaie les te geven!
  Die onbescheiden les!
(De duivel moog die halen!)
Dat al de kracht der talen
Gehecht is aan Vokalen;
Dat bloote Konzonanten
Geen denkbeeld overplanten,
  En nog zoo'n gril vijf, zes.

Wat hebt gy, Taalkunstmeester,
  Daar toch meê uitgewerkt?
Den meineed van uw Leesster
  Door nieuwe vond gesterkt.
Zie hier een geestig staaltjen:

* Mengelpoëzy I, 162.

‘De Min heeft ook zijn taaltjen:
De Kus is zijn Vokaaltjen,
En andre minnepandtjens
Zijn enkle Konzonantjens.’
Dit heeft zy opgemerkt.

En krijg ik nu een handtjen,
Een lonkjen, of een lach,
Of wat men als een pandtjen
Van liefde roemen mag;
‘Neen,’ zegt zy, by mijn pralen
Op 't geen ik mocht behalen,
‘Dat zijn nog geen Vokalen,
Maar blote Konzonanten:
Dus, speel den triomfanten,
Ik min niet, goeden dag!’

En daarom, Letterzanger,
Die op uw zoete Luit,
Van minnekneepjens zwanger,
De Meisjens wat beduidt,
Van onbekende talen
Uit afgelegen palen,
En klinkende Vokalen,
En stomme Konzonanten;
Gy, Hoofd der Schoolpedanten!
Ik bid u, schei er uit!

Of zoo gy wilt herstellen
Het geen gy hebt misdaan,
Zoo voer in uw vertellen
Geen nieuwe talen aan;
Maar haal uit vroeger Eeuwen
De Spraakkonst der Hebreeuwen,
Die geen Vokalen stelt,
En leer er by verzinnen
Dat in de taal van 't minnen,
De zelfde regel geldt.

Want heb ik dan een handtjen,
Een lachjen, of een lonk,
Dien ze, op haar oude trantjen,
My slechts voor kortswijl schonk;
Zoo laat ik haar die teekenen
Voor Konzonanten rekenen
Waar geen Vokaals by staan;
Maar om het uit te spreken,
Vul ik dan ieder teeken
Met zijn Vokalen aan.

1788.

Zelfbedrog.*

Ik ondernam de Min in 't zuchtend hart te smooren,
En droeg, Lykoor ten spijt', mijn roem op 't grootsch bestaan.
Maar 't gruwzaam wicht herleeft, mijn poging is verloren,
En 't pas bevrijd gemoed neemt nieuwe ketens aan.
Wat vleit ge u, gy die eens voor 't juk der Liefde bukte?
Wat is uw zegegalm! Ach! niets dan wat gebroms!
Aan welk een drift zich ooit het menschlijk hart ontrukte,
De Min, wanneer hy sterft, speelt HASSAN van J a n N o m s z .

1790.

* Mengelpoëzy I, 176.

Lentefeest.
('t 'Pervigilium Veneris' nagevolgd.)*

Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!
Lente, 's aardrijks eerste morgen, zy, waar in de wareld wierd,
Lente, paart de minnewichtjens, trouwt het vrolijk pluimgediert.
't Woud, gedekt van lenteregen, schiet zijn loverscheutjens uit,
En de dartle mirthenranken kronklen door 't belommerd kruid.
Morgen vlecht Dioon ze samen tot prieelen voor de min;
Morgen geeft Dione wetten, als der velden koningin.
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!

Lente was het, Lenteluwte, en, door Hemelsch vocht bevrucht,
Hief zich 't zwellend schuim der watren in één' schuimklomp naar de lucht!
Onder 't waterblaauw gewemel van de burgerschap der zee,
Druipend van de zwangre golven, stond daar schoone Cythereê.
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!

Zy versiert het jaar met bloemen tot schakeersel van het veld;
Dringt zich in het warme botjen, dat van Zefirs adem zwelt.
Zy, zy strooit de vochtkristallen die de nacht op 't aardrijk liet,
Blinkende als 't verstolen traantjen dat een minlijk oog ontschiet.
't Vallend dropjen, zonder zwaarte, houdt zich aan het telgjen op,

* Verspreide Gedichten I, 104.

Wordt verzwolgen, en herschijnt weêr in een' frisschen bloesemknop.
't Vocht, dat by een' heldren hemel 's nachts op 't dorstig aardrijk dauwt,
Opent 's uchtends 't maagdlijk knopjen, in zijn zwachteltjens benaauwd.
Dan hult zy 't ontluikend roosjen met het blozend maagdenrood.
't Roosjen, dat uit liefdekusjens, maar met bloed gemengeld, sproot!
Dat uit vlammen, uit robijnen, en uit zonnegloed bestaat!
Thands haar' luister nog verschuilend onder 't dorenvol gewaad.
Morgen zal de scherpe heester, aan heur schoonheid vastgetrouwd,
Trots op 't bloeiend purper prijken dat hy nog besloten houdt.
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!

Venus doet de dartle Nimfen in het mirthenboschjen treên,
Waar heur zoontjen (doch ontwapend) heure zijde zal bekleên.
Want, had Liefde boog en pijlen, wie die hem vertrouwen gaf?
Gaat vrij, Nimfen, gaat vrij henen, Liefde lei zijn wapens af.
Hy mag met u spelemeien, maar ontwapend, bloo, en naakt,
Dat hy met geen pijl of boogjen, met geen fakkel, iemand raakt.
Wacht u echter, lieve Nimfen, want de Min is overschoon,
En hy heeft geen wapens noodig, zoo hy zich slechts naakt vertoon!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!

Venus zendt u schuchtre maagden, schuchter als gy-zelv, Diaan!
't Is één beê slechts die wy vragen, weiger ze ons niet toetestaan.
Laat ons 't boschjen thands onbloedig, met geen hertenbloed beplast,
Maar neem deel in onze spelen, zoo het uwer kuischheid past.
Dan zult ge onze maagdenreien, dees drie nachten achter een,
Door uw bosschen om zien draven, midden door uw' jachtstoet heen;
Midden onder bloemfestonnen, mirthprieelen, klavergroen,
Waar zich Ceres en Iäcchus, noch Apol verwachten doen:
Daar het heel den nacht doordavert van het zangrig feestgetier:
Venus heersch' thands in de wouden; gy, Diane, gy van hier!
Morgen, Morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!

Van den keur van Hyblaas bloemen sticht zy hier heur' rechterstoel!
Daar de drie Bevalligheden naast haar heerschen in 't gewoel.
Hybla, strooi hier al de bloemen, u door 't jaargetij' bedeeld!
Hybla, sprei hier zoo veel bloemen, als het veld van Enna teelt!
Hier moet alles samen wezen wat het veld voor maagden heeft,
Wat er op 't gebergt' mag wonen, of door woud of dalen zweeft.
Alle doet Kupîdoos moeder by zich zitten in het groen,
En beveelt haar, voor de Liefde, schoon ontwapend, zich te hoên!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!

Laat de verschontloken bloemen overschaduwd staan in 't gras!
Morgen zal de dag herschijnen die het eerste trouwfeest was.
Dag, met goddelijke glansen om het blinkend hoofd gehuld!
Toen de lucht, met lentewolken van bezwangrend vocht vervuld,
Als een regen neêrgezegen in zijn' Egaas blijden schoot,
Haar van 't bloeiend jaar bevruchtte, dat uit die omhelzing sproot;
En zy, 't groeizaam zaad verspreidend door het uitgebreid Heelal,
Aan geheel de wareld leerde, hoe zy zich vernieuwen zal.
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!

Venus heeft oud Trojes loten naar Italië gebracht;
Zy, heur' zoon een gâ gegeven van 't Laurentische geslacht;
Een der kuische Tempelnonnen in Gradivus arm geschikt;
Zy, den echt der Sabyninnen met heur roovers toegestrikt.
Echt, waar uit de Roomsche volken, in onafgebroken lijn,
Met den grootste der Romeinen, Cezar-zelf, gesproten zijn.
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, morgen is het Lente; 't blijde Lentefeest begint!

Wellust maakt de velden vruchtbaar: 't veld voelt Venus oppermacht.
Zelf Diones zoon, de Liefde, werd op 't veldgroen voortgebracht.
't Veld, wanneer hy wierd geboren, 't veld ontfing hem op den schoot,
En het bracht hem met den waassem van der bloemen kusjens groot.

Morgen, morgen is het Lente! 't blijde Lentefeest begint!
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!

Zie de sterkgespierde stieren op hun vaerzen reeds verhit!
Naar het prikklend echtheil hijgen, aller dieren eenig wit!
Zie in schaâuw dier breede bosschen 't blatend vee in mingestreel!
Hoor het zangrig boschgevogelt Venus vieren met zijn keel!
Daar kwaakt vijverëend en zwanen door de ruimte van den stroom;
En de prooi van Tereus woede zingt op gintschen popelboom.
Zingt, en kweelt niet meer van weedom om haar zusters bitter lot,
Maar verheft in schelle tonen 't alverkwikkend mingenot.
Zy, zy zingt; en wy, wy zwijgen: wanneer koomt de Lent' voor my?
Wanneer doe ik als de zwaluw, dat ik met haar zing als zy?
Ach! mijn zangkonst ging verloren, 'k hield haar oefenloos en stom.
Ik verbeurde Febus gunsten, en hy nam ze wederom.
Morgen minn' die nooit beminde; morgen minn' die niet meer mint!
Morgen, zal het Lente wezen; 't blijde Lentefeest begint.

1791.

Troost.*

Schoon de Abeel met tak en wortel
Door het onweêr nedersla,
Rots en steenklip stort' te mortel,
't Scheurt geen trouwgepaarden tortel
Van zijn lieve wedergâ.

Neen, hy dekt haar met zijn vlerken,
Houdt haar aan zijn borst geprest,
Weet haar 't trillend hart te sterken,
En op een der lage berken
Sticht hy haar een ander nest.

Daar, in 't stille loof gedoken,
Vliegen ze aan elkanders hart;
Paren, kussen, streelen, stroken,
Van vernieuwden gloed onstoken;
En verzoeten zich de smart:

Stellen wind- en bliksemsnorren,
Schrik en donder uit hun zin;
Trekkebekken, kirren, korren,
Laten bloem en tronk verdorren;
En zijn zalig in hun min.

L o n d e n , 1795.

* Mengelpoëzy I, 130.

Zangstukjen,
op gegeven maat.*

Neem weg, neem weg dien afgerichten mond,
Die lippen vol verraad, met wellust overstreken;
En dat gevaarlijk oog, die valsche morgenstond,
Waar de uchtendzon van heil gereed schijnt door te breken!
Maar geef, Meinëedige, mijn kussen my weêrom,
Die panden van mijn min: zy zijn mijn eigendom.

Verberg, verberg die heuvels van albast,
Die uw bevrozen borst met levend ijs bevrachten!
En op wier sneeuwen top 't verruklijk kersjen wast,
Dat Lente en zomergloed aan 't lustgraag oog doet wachten.
Maar geef my 't hart te rug, u argloos toevertrouwd,
Dat ge in hun roofspelonk in ijzren banden houdt.

1795.

* Mengelpoëzy I, 191.

Aan gloorroos,
by de te rug zending van een door haar verloren dichtstukjen.*

A g l a i a had een strik van heur gewaad verloren. -
Een strik van heur gewaad? - Dat kan niet wezen, neen!
De kleeding der Bevalligheên
Is met die zustrentrits geboren;
En dat verliest men niet, dat aangeboren is;
Ik heb het dus voorzeker mis. -
Nu! 't was misschien een lint, gekronkeld in heur vlechten;
Of mooglijk wel een bloem, die op het blonde hair
Uit dartle weelde niet wou hechten,
En d' adem van Zefier ten buit geworden waar.

Een lint, een bloem, van 't hoofd der minnelijke Aglaie! -
Die zoo gelukkig was dat hy dit kleinood vond! -
Dit heil viel d'ouden Altamont,
Een' armen herder uit Achaie,
Op zekere avondstond te beurt.
Hy kende 't pand, en wie 't behoorde,
En, schoon gekreukt, verslenst, gesleurd,
Geen wonder, zoo zijn hart ontgloorde!
Wat deed hy? - Juist als ik: hy bracht het pand weêrom. -
‘Zie daar te recht een trek van suffen ouderdom!
Een jongling had, voor 't minst, voor bergloon iets bedongen:
Een kus, een handendruk, een lieven lonk, een lach!’ -
Zoo oordeelt heel de jeugd van Altamonts gedrag. -
Voor my; ik deed als hy, maar - lieve Gloorroos, ach!
Indien ik van uw gunst het bergloon hopen mag,
'k Aanvaarde 't, hoogst verrukt; maar 't zij niet afgedwongen!

1796.

* Mengelpoëzy I, 172.

Stesichorus aan Glycere.*

Wat baat het my, de lucht te geesslen door mijn zuchten,
Onstuimiger dan de aâm van d' ongestuimen wind:
Niet om 't verloklijk zoet van wulpsche zingenuchten,
Of marmren gevelpraal, of hoogheid van bewind!
Niet om 't verleidend slijk des rijkdoms op te zamelen,
Waar in 't begeerlijk hart noch maatstaf kent noch peil!
Neen, aan Glyceres kniên mijn teêrheid uit te stamelen,
Zie daar mijn eenigst -, daar mijn eenigdierbaar heil!
Ach! neen, 'k begeer geen schat. Ik kon hem achterlaten,
Toen de eer, de plicht, my riep, en 'k wensch hem niet weêrom.
En, Dierbre, in uw bezit veracht ik Koningsstaten,
Wees gy, wees gy-alleen mijn eenig eigendom!
ô Gulden dageraad, die my u weêr mocht geven!
ô My gelukkige, waar my dat heil bereid,
Van met u, aan uw zij', voor u-alleen, te leven!
Zoo'n zegen kent geene aard, geene aardsche zaligheid!
Mijn waarde! ô welk een lot, zoo, in weêrkeerig blaken,
De Hemel nog ons lot te samen schaaklen mocht!
Ons in elkanders arm dat Hemelsch zoet doen smaken,
Dat Liefde-alleen verschaft, aan reine deugd verknocht!
ô Dat voor u, mijn ziel, mijn eenigst welbehagen!
Mijn zweet, mijn daaglijksch zweet, mocht drupplen op den grond!
'k Zou, roemende in mijn lot, het plettrend Krijgsroer dragen,
Of drijven de ijzren ploeg door de omgedolven klont.
'k Zou 's Hemels steilste zon en halfjaarsnachten tergen,
En 't ontoeganklijkst pad besteigren zonder pijn!
En, klaavrend dwars door 't ijs der Kalidoonsche bergen,
Zou me uw verkwikbre lonk een rustvol Eden zijn.
ô Dierbre, aan uwe zij'! Wat zou my daar ontbreken,

* Mengelpoëzy I, 174.

Van 't Hemelsch oog bestraald, waar uit uwe onschuld lacht?
Wat wenschen konde een hart in die bestemming kweken?
Wat grooter zaligheid waar zelfs in 's hemels macht?
Ach hoop, balsturig lot, hoop andren op met gaven!
Geef my 't geringe brood, gezaligd door haar beet!
Geef my, in d' ijzren boei voor haar te mogen slaven;
En zoek geen andre op aard die zich gelukkig heet.
Of, is dit lot me ontzegd, waartoe my 't haatlijk leven
Verlengd? mijn gruwbre pijn zoo eindloos uitgerekt?
Waartoe my 't daglicht ooit, het schuwbre licht, gegeven?
Dan liever met mijn bloed de heillooze aard bedekt!

Na TIBULLUS III, 3.
1796.

Theokles aan Neëra.*

Die ooit een minnend hart van 't minnend hart kon rukken,
Die was geheel ontmenscht, die was verstaald van hart.
Maar harder, die zijn vlam uit nooddwang onderdrukken,
En 't leven lijden kon in zulk een boezemsmart.
Neen, dit vermag ik niet! Dit mag geen doorstaan heeten,
Geen worstlen tegen 't lot, geen zegen over 't leed.
De riethalm wordt geschud; de pijnboom, omgesmeten:
't Is zwakke moedloosheid, die van verduren weet.
Neen, dierbre! 'k bloos des niet; ik sluit mijn hart u open:
Het kent die kracht, dien moed...neen, 't kent die laauwheid niet:
Die lafheid, die zich paait met hersenschimmig hopen,
Zich-zelv heur lot verbloemt, of, lijdende, iets ontziet.
Neen, 't is gedaan, mijn Ziel! ik heb genoeg geleden:
Waar leef, waar lijde ik voor, terwijl ik u ontbeer?
Mijn overweldigd hart, mijn overwelmde reden,
Mijn uitgeblaakt verstand, kent rust noch leven meer.
Laat andren uit uw oog en licht en leven scheppen,
Voor my is 't eeuwig nacht op deze onzalige aard.

* Mengelpoëzy I, 177.

In elk verloopen uur hoor ik mijn dooduur kleppen.
In 't graf, in 't graf-alleen is rust voor my bewaard.
Laat zich de ondankbren dan, die u mijn' arm ontscheuren,
Vergasten op 't gezicht van mijn ontijdig lijk!
En, wacht u, dat ge in 't oog een traantjen laat bespeuren,
Het ware een hoon voor hun, het minste deernisblijk!
Neen, juichen moet ge alsdan! het hoofd met bloemen kransen!
Het ouderlijk gezag wierd door uw rouw getergd!
ô Weiger, weiger niet, om op mijn graf te dansen!
't Is kinderlijke plicht, die u een moeder vergt!
Ach, wreede! kunt ge u-zelv een oogenblik beraden,
Te deelen in heur haat, of mijn verteerend vuur?
Welaan dan! 't is mijn bloed, waar in uw voet moet baden,
Die keuze is ras bepaald, zy sta my nog zoo duur!
Laat, laat dat leven dan, dat eens zoo roemrijk gloorde,
Verdoven, met den glans van duizend lauwerblaân!
Een hartvermeestrend oog, waarvan my de opslag moordde
Heeft al wat heerlijk scheen, in eens te niet gedaan.

Na TIBULLUS III, 2.

1796.

Aan Melitta.*

Een enklen kus! Dus riep mijn zuchtend hart;
Dus riep mijn geest, in 't mingareel verward;
Één kus-alleen op die albasten kaken!
Meer vraag, meer smeek, meer wensch, meer verg ik niet
In 't hevig vuur, waar van mijn boezem ziedt:
Een enkle kus zal my gelukkig maken.

Uw teder oog zag op mijn kwijnen neêr:
Mijn bleeke mond mocht uwe wangen naken,
En zoog den daauw van deze rozenkaken;
En - 't blakend hart ontvlamde meer en meer.

* Mengelpoëzy I, 182.

Neen, riep het toen; dat is geen branding blusschen!
De boezemgloed eischt wederkeerig kussen:
Haar lieve mond heeft balsem voor mijn pijn.
ô Mocht mijn hart op d' amber van die lippen
Met d' adem van haar boezem samenglippen!
Wat zou dat hart, wat zou het zalig zijn!

Mijn boezem sprak: mijn kwijnende oogen vroegen.
Mijn hijgend hart mocht aan uw lippen zwoegen,
En sidderde van nooit gesmaakt genoegen,
En zwijmelde en verloor zich in de lust:
Maar meer dan ooit in laaie vlam gevlogen,
En immer meer verwijderd van de rust!
't Heeft op uw mond, met wellustvolle togen,
Den nektar, ja, maar brandende, ingezogen,
En 't sterft in 't wee, zoo gy zijn gloed niet bluscht!

1796.

Myrtalus aan Erotium.*

Van waar die daauw van zilte pareldroppen,
Die diepe zucht, uit oog en borst geweld,
Wat doet dat hart van angst en onrust kloppen,
Wanneer mijn mond zich op uw lippen knelt?
ô Lieve Maagd, is dan die kus zoo bitter,
Die teêre kus, die uit mijn boezem stroomt?
Of is een gloed, van 't zuiverst hart bezitter,
Uw hart verdacht, dat voor zijne onschuld schroomt?
Aanminnige! ach! kan my uw hart mistrouwen?
Dat lieve hart, dat niet dan zachtheid aâmt?
Mijn ademtocht voor zoo misdadig houên
Dat zich uw oog voor mijne omhelzing schaamt?
Is dan mijn vlam niet door uw oog ontstoken?

* Mengelpoëzy I, 184.

Uw heilig oog, waar niet dan deugd uit straalt?
En, zoo de gloed mijn bruischend bloed doet koken,
Vergeet gy dan, waaruit hy oorsprong haalt?
Neen, dierbre, neen! laat my met warme kussen
Den balsem voor mijn folterende wond
(Wat vraag ik, dan heur hevigheid te sussen?)
Verzamelen, verrassen op uw mond!
Gun my dien mond! laat my mijn branding koelen!
In d' adem van uw dierbaar hart verslaan!
En aan uw borst dat teder zwoegen voelen,
Dat aan den dwang niet langer kan weêrstaan!
Laat my uw ziel door uw bekoorlijke oogen
Zieu vonkelen van tederheid en gloed,
En, kussende uit uw hijgend hart gezogen,
Met d' ademtocht vermengen in mijn bloed!
Laat my...! Maar neen, ik vraag, ik verg niet meerder:
Ik smeek u slechts een kus van kuische Min.
Daar zijn er, ja, daar zijn er eindloos teêrder!
Maar 't geen ik vraag, daar schuilt geen angel in!

1796.

Euforion aan Panarete.*

Ge ontrukt my dan, ô Noordstar van mijn harte,
Waar eindeloos mijn oog gevest op staat!
Ge ontrooft my dan dat Hemelsche gelaat,
In d' oceaan van mijne onlijdbre smarte
Mijn licht-alleen, mijn zon, mijn dageraad!

ô Lieve Maagd, aan wier aanbidbre lonken
Mijn leven hangt, mijn aanzijn, mijn bestaan!
ô Weiger my geen deernisvolle traan;
Daar, in den vloed van mijn geweeu verdronken,
Mijn boezem barst, en geen geluid kan slaan.

* Mengelpoëzy I, 186.

ô Gun mijn hart, dat in verliefde zuchten
U door de lucht steeds nazweeft en verzelt,
Wen 't landvermaak u toelacht op het veld,
Een kleenen blik op al zijn ongenuchten!
Een blik van u, die al zijn wee vergeldt!

En, wen gy keert, ô breng dan, even teder,
Uw eigen hart aan uw aanbidder weder,
Die aan uw kniên in fellen gloed versmelt!

Uit mijn eigen Italiaansch.
1796.

Evagoras aan Kalyce.*

Ik ruil geen goud van Koninklijke kroonen
Voor 't rustvol hart, dat nooit om meerder vroeg;
En 't waar, den mensch en zijn bestemming honen,
Indien ik zei, dat ik u afgunst droeg.
Maar, als ik u van zulk een hand zie streelen,
ô Filidor[1], hoe ongeacht gy zijt!
Dan wensch ik, ja, om in uw lot te deelen;
Dan voelt mijn hart het knagen van den Nijd.

Maar, lieve Maagd, kan dit uw hart gehengen?
Dat lieve hart, dat zoo verheven denkt!
Gy kent mijn vlam! gy ziet mijn tranen plengen!
En - 't is een dier, waar gy uw gunst aan schenkt!
Hy wordt gestreeld van die aanbidbre handen,
Waar aan mijn hart zoo vaak vertroosting zocht: -
Waarop mijn mond - met bevende ingewanden -
Nog nooit een kus, dan steelswijs, drukken mocht!
Hy mag ze vrij, hy onverstolen, kussen,
Ontheiligen met zijn onreinen muil!
Hem gunt uw hart, het geen mijn brand moest blusschen,

* Mengelpoëzy I, 188.

Daar ik, voor hem, aan uwe voeten huil!
Hy op uw schoot -! ô Hemel! zoo rechtvaardig,
Is dan mijn lot zoo onbesef baar wreed!
En is een hond dien godenzetel waardig,
Terwijl men my het brekend hart vertreedt!
Hy, op uw schoot, (dien schoot van zaligheden!)
Een zoeten lach verrassen op uw mond!
Een zucht misschien, uw teder hart ontgleden,
Die...uit uw borst zich uitstort in den hond!
Zijn dierenmuil mag uwen adem vangen!
Zijn vuile snuit, naar walglijk aas gestrekt!
En 't hondsch gezicht jaagt op uwe eerbre wangen
Geen schaamteblos als gy zijn oog ontdekt!
ô Ziet gy dan in die afgrijsbre blikken
De afschuwlijkheid der gruwzaamste ontucht niet?
Doet u de vlam, de vloekvlam, niet verschrikken,
Die 't geile dier uit schaamtlooze oogen schiet?
Neen, lieve Maagd, vertreed, vertrap den droeven,
Die aan uw kniên uw ongenâ betreurt!
Doe hem 't gewicht van al uw wrevel proeven!
Verplet hem vrij, dien gy dit waardig keurt!
Maar laat dat hart, waar voor Gods Englen blaken
In Hemelschen, in onvermengden gloed,
Maar laat, ô laat uw boezem niet genaken
Van 't geen dat hart ten afschrik strekken moet!
Laat andren, wien, van God en deugd vervallen,
't Ontaarte hart ontmenscht, verbeestlijkt is,
In arm en schoot met vuig gedierte brallen,
Tot mijn, tot uw, tot 's Hemels ergernis!
U, lieve Maagd, u voegen zuivre bloemen
Op blanke borst en Maagdelijken schoot:
Of, is er iets dat zich u waard mag noemen;
U voegt, wat u mijn teedre boezem bood.
Mijn boezem -? Neen, ik heb uw hart verloren:
Geen haatlijk dier kon ooit uw gunstling zijn!
Het diende slechts om my door 't hart te boren;
En - wees voldaan! - die angel was vol pijn.
Ach! al te vol! - ô Dierbre Hartgodesse!
Ik kusch die hand, die my zoo bloedig treft:

Eén traantjen slechts (dat dit mijn branding lessche!)
Is al de wensch, die in mijn hart verheft.
Één traantjen, ja, dat uit die Hemelsche oogen
De hand besproeit, waarop mijn mond zich kleeft,
En in uw borst, hoe vreemd van 't mededogen,
Ten minste, blijk van menschlijk wezen geeft!

1796.

Eindnoten:

1 Een kleine hond, dus genoemd.

Avondeenzaamheid.*

Ge ontzinkt my dan, ô lieflijkste aller dagen,
Maar veel te kort voor mijn verliefd gemoed!
Uw zon verdween, zijn renspoor rondgedragen,
En met die zon, mijn hoogst, mijn eenigst goed.
Thands maakt zy plaats voor een dier winternachten,
Die 't Noord-alleen in eeuwige ijsschots kent:
Een nacht van pijn, van lavingloos versmachten
Voor 't minnend hart, dat wegkrimpt in de ellend.
ô Nare nacht, wiens ijdel stargeflonker
Mijne oogen niet, dan slechts tot terging trekt!
Waar toe uw kleed in dit afgrijsbre donker,
Uw aaklig kleed, met sprenklig licht gevlekt?
Ach! al die glans van dichtgezaaide vonken
Bevat de star van mijn verlangen niet!
Mijn levensstar blaakt in Melindaas lonken;
En zalig hy, op wien zy stralen schiet!
Ja, zalig hy, voor wie zy steeds mag schijnen;
Zich in geen kim, in geene wolk versteekt;
Vertroosting daauwt op zijn verliefde pijnen;
En door de mist van zijne wanhoop breekt!
ô Blakend hart, dat in uw angstig zwoegen,
Geen kalmte kent dan waar die heilstar daagt!
Hoe is die dag van streelend zielsgenoegen

* Mengelpoëzy I, 192.

Zoo ras voorby, zoo lang van u beklaagd!
Die lieve dag, dat gy haar zij' mocht drukken,
Haar lieve hand omvatten met uw hand!
Ja, aan heur mond een teêrder kus ontrukken,
Dan ergens op verliefde lippen brandt!
Die lieve dag, dat ge in haar Hemelsche oogen
Uw lot, uw heil, uw leven lezen mocht!
Haar lieve borst voor uwe smart bewogen,
En vatbaar zien voor uw verliefden tocht!
ô Matig thands uw blakerend verlangen,
En lesch uw drift door balsemrijke hoop!
Verduur den nacht, en zijn langdurig prangen!
Hoe lang hy vall', hy heeft een vasten loop.
Een uchtend naakt, die op uw angstig kermen
Den hemel aan uw boezem open doet,
Uw Zielsgodes te rug geeft in uwe armen,
En laving heeft voor wat ge doorstaan moet.

1796.

Morgenwacht.*

Schep moed, mijn hart, straks gaat de hemel open!
Haast daagt voor u die blonde dageraad,
Waar op mijn oog zoo lang te turen staat:
Het doel, het eind, het wit van al uw hopen.

Gy hijgt er naar - ô Matig dat verlangen,
Waar aan gy steeds zoo onverpoosbaar kwijnt.
De nacht is om; de blijde dag verschijnt,
En lacht u toe, met rozen op de wangen.

* Mengelpoëzy I, 194.

Of, zou de hoop, de drift, u licht misleiden? -
Ach! zou het woord heur' lieven mond ontgaan
Zoo 't teder hart geen uitspraak had gedaan?
Neen, toef, en hoop! Gy moogt haar hier verbeiden!

Dan, zoo nogthands die zoete hoop eens faalde!
Een wrevel lot mijn liefde nijdig waar!
Dan viel het licht, het leven my te zwaar:
Dan waar dit licht het laatst wat my bestraalde.

ô Lieve Maagd, kost zich dat hart bedriegen...!
Ontroerde ziel! wat siddring grijpt u aan? -
Wat hoor ik, ach! wat ruischt er door de blaân!
Kom, ijlen wy om in heur arm te vliegen!

1796.

Aan Nerine, met een bloemruiker.*

Volschoone, in dit gebloemt' houdt zich mijn hart besloten;
Maar frischheid van 't gebloemt' verkoelt zijn branding niet.
Aan uw bevrozen borst, met schotsen ijs omschoten,
Verwacht het kalmte en heul, hoe zeer het kookt en ziedt.
ô Geef het daar een plaats, verwikkeld in dees bloemen,
En voor de kracht bedekt van uw verzengend oog.
't Zal, rustende aan uw hart, zich eindloos zalig noemen;
Maar zaligst, zoo zijn gloed uw ijs versmelten moog!

1796.

* Mengelpoëzy I, 195.

Aan Glycere.*

Wanneer mijn mond op uwe lieve lippen
Een lieven kus, een kus vol teêrheid drukt;
Dan zweeft mijn mond op die koralen lippen,
Door dien magneet ten boezem uitgerukt.

ô Dierbre Maagd, als op die rozentippen
Mijn adem brandt en van verrukking beeft;
Gevoelt ge dan, dat daar mijn ziel in leeft?
ô Wacht u dan, dat gy haar niet laat slippen,
En aan den wind ten speeltuig overgeeft!

ô Weiger dan in dat aanbidlijk harte
De schuilplaats aan die droeve vluchtling niet,
Die, afgefoold door onverduurbre smarte,
Om lafenis tot uwen boezem vliedt!

En als zy, dus in d' uwen uitgegoten,
Mijn boezem koud en zonder leven laat;
Zich in den stroom van uwen adem baadt;
En, in uw hart met de uwe saamgevloten,
In uwe borst van Hemelwellust slaat;

Gun dan mijn hart, van zijne ziel begeven,
Een nieuwe ziel te zuigen uit uw borst!
Zieltogende op uw lippen vast te kleven!
In d' adem van uw dierbaar hart te leven!
En blakende, aan die levensbron te sneven
Van nooit genoeg schoon steeds geleschte dorst!

1796.

* Mengelpoëzy I, 196.

Aan Filine,
op hare schilderkunst.*

By de elpen Dichtrenlier het edel Kunstpenceel
Met zoo veel geest en zwier te handlen! Dit 's te veel!
Natuur, wanneer ze u vormde om harten te overheeren,
Stortte op uw dierbaar hoofd heur eêlste gaven uit.
Bewondren kan ik u, en sprakeloos vereeren;
Maar om u recht te doen, ontbreekt my toon en luit.

Ex tempore.
1796.

Aan twee dichteressen,
in andwoord op haar dichtstuk, beginnende:
‘Our wish to please is surely great,’ etc.*

't Is u gegeven, te behagen,
Beminnelijken! Ja gewis.
Te recht moogt gy dit doel bejagen,
Daar onze harten weg te dragen,
Uw zekere bestemming is.

* Mengelpoëzy I, 197.
* Mengelpoëzy I, 216.

Maar die bestemming, lieve schoonen,
Brengt ook dit edel voorrecht meê,
Dat, boven Koningsstaf en kroonen,
Één wenk van u ons kan belonen,
Van alle doorgestane wee.

Doch, prijs op mijne lof te stellen!
ô Lieve Maagden, welk een gunst!
Hoe doet dit woord den boezem zwellen,
Waar in gy 't vuur weêr op doet wellen
Van de al te lang verdoofde kunst!

Helaas! om u een lof te geven,
Verschuldigd aan uw beider zang,
Behoorde een zangtoon, meer verheven,
Dan waar ik kracht heb naar te streven
In 's levens hellende ondergang.

Dit kan ik: met verrukking hooren!
Uw zang verzwelgen met het hart!
En, (wien het immer zij beschoren,
U op uw beurt de borst te ontgloren)
Meer voegt geen' afgeleefden Bard.

Neem echter voor uw Lenteloveren
Dit kleene Winterbloemtjen aan!
Gy kunt, gy moogt, gy moet betooveren:
Gy zijt gemaakt tot hartveroveren: -
Ik moog met dankbaarheid volstaan!

1796.

Aan Elize,
by de te rug gave van eene haar afgedrongen teekening.*

Het edelst als 't geringste pand
Ontleent zijn hoogsten prijs, Elize, van de hand,
Maar meerder nog van 't hart, waar meê het wordt gegeven.
Het uwe onthield my dit, wanneer uw hand het gaf.
Welaan dan! 'k sta het willig af,
Zie daar uw eigendom, het is aan u gebleven!

Denk echter, lieve Maagd, hoe veel het kosten moet,
Wanneer men zulk een offer doet!
Ach! kieschheid vindt zoo schaars een voorbeeld onder menschen!
En, ben ik u een raad verplicht,
Geef, lieve schoone, geef niet licht
Wat ge ooit te rug zoudt kunnen wenschen.

Ex tempore.
1796.

* Mengelpoëzy I, 218.

Aan Lucinde,
by 't ontvangen van twee bloemteekeningen van hare hand.*

Een kleen geschenk van frissche Lentebloemen,
Gestrengeld door een lieve Maagdehand,
Was steeds een gift, by Koningen te noemen,
En meer geacht dan goud of diamant.
Ja, 't eêlst gesteent der trotsche tullebanden,
Om 't fiere hoofd des Oosterlings geplooid,
Heeft glans noch gloor by Floraas lustwaranden,
Als 't Lentekleed het lachend aardrijk tooit.
Maar, lieve Maagd! ô Onder alle bloemen
De schoonste bloem die immer plukker wacht!
Hoe zal ik u, en hoe de gift volroemen,
My van uw hand zoo glansrijk toegebracht!
My toegebracht? Ach, uit geen bloemvalleien,
Waar Zefirs aâm met blad en bloesem speelt,
Gezocht, geplukt, om tot een krans te breien;
Maar door uw hand op 't blank papier geteeld!
Aan uw gebloemt' heeft nooit het dartle zuigen
Der vuige Wesp, zijn zuiverheid ontroofd; -
Geen hagelbui, zijn stengels om doen buigen;
Geen heete lueht, zijn frisschen gloor verdoofd. -
't Zal versche bron noch luwe schaduw derven;
Maar Zomergloed en Wintervorst weêrstaan;
In staâgen bloei, met onverschoten verven,
En door geen bui geplonderd van zijn blaân.
Bloemschepperes! Gy, die in Kunstvermogen
Met Flora strijdt en haar de palm ontjaagt,

* Mengelpoëzy I, 219.

Den Hemel in uw hartdoorstralende oogen,
En in uw hand de blijde Lente draagt!
Wat roemt men my de trits Bevalligheden,
En 't veldgebloemt, ontloken op haar tred?
Gy, meer dan zy bevallig, aangebeden,
Een bloem ontspruit waar gy de vingers zet.
Uw lieve hand, volleerd in zoo veel kunsten,
Die harp en luit, penceel en Dichtpen paart,
Hoopt my dan op met uwe onschatbre gunsten,
Mijn teder hart zoo ongelijkbaar waard!
ô Laat my haar aan deze lippen drukken,
Uit dankbaarheid en eerbiedvol ontzag,
En zeggen: Zalig hy, dien 't eenmaal zal gelukken,
Dat hy die hand de zijne noemen mag!

1796.

Wenschen aan Betzy, op haar verjaarfeest.*

Kan men goud met lood versieren?
Diamant, met nietig glas?
Vat men Jaspis of Saffieren
In een slecht Koraalgewas?
Brengen bleeke Tijdeloozen
Pas ontloken of vergaan,
d'Aangenamen Lenterozen
Geur, of blos, of frischheid aan? -

* Mengelpoëzy I, 227.

En hoe zouden dan de tonen,
   Die mijn hand de Luit ontwringt,
Schoonheid, deugd, en jeugd verschoonen,
   Waar zy in heur luister blinkt!
Ach! by 't goud der zonnestralen
   Is geen Schilderkunst bestand,
En zal ik hun luister malen,
   Met de koolpen in de hand?

Lieve Betzy, 't is u honen,
   Zoo 't zich iemand onderwindt. -
Zoo men onder duizend schoonen
   Niets beminnelijker vindt;
Zoo zich in die blakende oogen
   't Zoetste hart bespeuren laat;
ô Waar is dan Dichtvermogen
   Tot uw Hoogtijdtooi in staat!

Ach! wat zouden doffe klanken,
   Enkel lucht en ademtocht -?
Dorre, bladerlooze ranken,
   Tot een winterkrans gewrocht?
Zouden die tot siersel strekken
   Van een maagdelijke kruin,
Die de rijkste bloemtjens dekken
   Uit der schoonheid Lentetuin?

Neen, geen vale winterblaâren,
   Zijn voor 't jeugdig hoofd geteeld
Met wiens kronkelende hairen
   De verliefde Zefir speelt:
In wier schitterende vlechten,
   Om den blanken hals verspard,
Zich de Minnegoodtjens hechten
   Tot belaging van ons hart.

Neen, Melieve! wacht geen rozen! -
   Wat 's het keurigst Dichtgebloemt'?
Dat er op uw kaken blozen,
   Worden door geen kunst volroemd. -
Wacht vooral van stramme snaren,
   Van een uitgeputten geest,
Van den wintertijd der jaren,
   Geene bloemen op uw Feest!

Neen; maar neem oprechte wenschen
   Van een zuivren boezem aan.
Anemoon en roos verslensen,
   Zang- en cythertoon vergaan:
Maar 't oprechte zielverlangen,
   Dat de braafheid opwaart zendt,
Wordt van Hem in gunst ontfangen,
   Die der tijden teugel ment.

Dan, wat zou ik wenschen kunnen,
   Als ik aan uw gaven denk?
't Geen u 't noodlot wou vergunnen,
   Duldt geen grooter heilgeschenk.
Schoonheid kan u niet verfraaien.
   ô Die hebt ge voor uw deel,
En om hoofden te doen draaien,
   Rijkelijk en al te veel. -

Jeugd by d' eersten bloei van 't leven
   Toe te wenschen, ging voor spot; -
En naar meerder geest te streven,
   Ware ondankbaar zijn aan God. -
Wat er van verdienstlijkheden
   Aan te winnen is door vlijt,
Wierden zy u toegebeden,
   't Waar een gants misplaatst verwijt. -

Minnaars - Schrik niet, lieve schoone!
Waarom kleurt gy op dit woord?
't Is de lachende Dione,
Tot wier scepter gy behoort! -
Minnaars zullen nooit ontbreken:
Och! die waar was nimmer schaarsch;
En die harten weet te ontsteken,
Schept zich licht bewonderaars.

Schatten? - Wee den onberaden',
Wien het hart aan rijkdom kleeft!
Hy, die alles kan verzaden,
Weet, wat ieder noodig heeft.
Laat zijn Wijsheid ons verzorgen
In die welbestemde maat,
Die voor 't hartontrustend m o r g e n
Slechts geen kommer overlaat!

Wat dan, dierbre, schiet er over
Voor de wenschen van mijn hart? -
Ach! beschouw den armen slover,
In zijn zangstof gants verward!
Ach! wat voorraadschat van zegen
Zijn verbeelding zich ontsluit,
Alles is u reeds verkregen,
De Almacht liep den wensch voor uit.

Was er echter in dit leven
Ooit een heilstand zoo volmaakt,
Ooit een schepsel zoo verheven,
Dat het hart naar niets meer haakt?
Zou uw boezem niets gevoelen,
Dat naar zielsbehoefte zweemt?
Zou er niet een zucht in woelen,
Die zich eenig voorwerp neemt?

Wat dien zucht ook moog verwekken,
('k Weet, een hart, zoo onbevlekt,
Kan het niet tot schaamte strekken,
Waar zijn neiging ooit naar trekt)
ô! Gods goedheid doe dat slagen!
't Menschenminnend Englenchoor
Moog het voor zijn aanschijn dragen,
En die wensch ga niet te loor!

Lieve Betzy! wees gezegend!
Wees het, met een blij gemoed!
De eigen hand, die weldaân regent,
Is het die ze smaken doet.
En, schoon u mijn lage klanken
Lof noch offeranden biên,
ô Mijn hart zal vurig danken,
Mag ik u gelukkig zien!

1796.

Terpsion aan Eudoxe; met een gouden uurwerk, ter harer een- en twintigste verjaring.*

Op 't heuchlijk Jubelfeest van driemaal zeven jaren,
Gedenkfeest van den dag, die u het daglicht gaf,
Schets', uit mijn eenzaamheid vol angstig zielbezwaren,
Dit u te onwaard geschenk mijn rustloos hart u af!
Herroepe 't u elk uur, ja iedere uurverdeeling,
Dat diepgetroffen hart, dat laavloos kwijnt en smacht,

* Mengelpoëzy I, 232.

Daar 't van uw dierbren mond zijn heil, en heul, en heeling,
   En 't leven van den lach van uwe lippen wacht!
Volschoone, ô laat dat heil, dat leven, niet vertragen!
   Ga de onherhaalbre vlucht van ieder tijdstip na!
Uw uitstel rekt me één uur tot duizend bittre dagen:
   Ach! spreek, en red me in tijds, of, dierbare, ik verga.

1796.

Ode.*

Alla piu vaga e cara virginella
Che mai spiegasse al vento chioma d' oro.

Onrustig hart, wat moogt gy dringen!
Laat af, laat af, ik kan niet zingen.
   ô Zwijg, en laat mijn boezem rust!
Sints lang reeds wierd my keel en longen
Door 't prangend lijden toegewrongen;
Mijn Cythersnaren zijn gesprongen,
   En 't laatste vonkjen van de lust
   Is in mijne aders uitgebluscht. -

‘Maar zacht! 't is feest. Men wacht uw tonen,
't Strekt alles naar uw zang een opgetogen oor.
   ô Stel de Vriendschap niet te loor!
Uw weigring waar dit Choor en hun verwachting honen.’ -
Ach! Vriendschap zal een Vriend verschoonen;
En - zie ik daar geen Lauwerkroonen,
De teekens van Apolloos zonen?
   Ik beef voor 't kiesche Kunstgehoor. -

* Mengelpoëzy I, 233.

‘Maar vreugde en lust zijn aangezeten,
   En tokklen u op 't dringendst aan.’ -
Gelukkig die zich mag vermeten,
   Voor haar den zilvren toon te slaan!
Voor my, den boezem losgereten
Van wat me op aarde waardst mocht heeten,
   'k Heb vreugde en wellust afgestaan. -
‘Maar zie hier jeugd by schoonheid bloeien,
   Het rijkst vernuft by 't edelst hart!’ -
Geen schoonheid kan my meer ontgloeien,
Ik zag mijn dagen henenspoeien,
   Mijn geest begraven in de smart. -
Onrustig hart, wat moogt gy dringen!
Laat af, laat af, ik kan niet zingen;
'k Zie niets dan nevels die me omringen,
   De Hemel hangt omfloerst met zwart. -

‘Ondankbre, zwijg dan, kunt gy zwijgen;
   Maar zie, aan wien ge uw zang ontzegt!
Voor wie men myrth- en lauwrentwijgen
   Met roos en krokus samenvlecht!
Of kunt ge aan 't ongeruste woelen
Van 't wederstrevig hart niet voelen,
   Wat Hebe voorzit aan dees disch?
Wat Zanggodes u aan zal vuren?
En wie in deze plechtige uren
   De Godheid van den feestdag is?’ -

Mijn hart! gy wint, gy haalt het over!
   Ja, voor die Godheid vloeit mijn Dicht!
De Winter-zelf draagt Lentelover
   Op d' enklen wenk van heur gezicht!
Wat Zangaâr zou niet vrolijk bruischen,
Wat Dichtgalm niet verrukkend ruischen,
   Daar zy het feestmuzyk gebiedt?
ô! Die in d' invloed van haar oogen
Nog vuur behoeft van Dichtvermogen,
   Kent Chloë, kent de Dichtkunst niet. -

Gy, bloem der lieve Maagdenreien,
Die de eer van twee gewesten zijt!
Door de eer der Hollandsche valleien
Aan d' oever van den Theems benijd!
ô Laat me een hand vol slechte meien
Op dees uw blijden Jaardisch spreien:
De tooi der valschheid kent ze niet;
En 't is een boezem, wars van vleien,
Die u een zuivre hulde biedt.

Hoe loeg Natuur, ô roem der schoonen,
Hoe lieflijk gloor de Morgenstond,
Als ze, om heur meesterstuk te toonen,
En de allerzaligste echt te kroonen,
U uit uws Moeders schoot ontbond!

Die Vreugdedag, aan 's hemels bogen
Met aller Englen groet ter Oostkimme opgetreên,
Bracht, door een onvoorbeeldig pogen,
Het ongelijkbaarst zielsvermogen,
En de edelste bevalligheên -
Bracht alle gaven, saamgetogen,
Die ooit een vrouwenboezem zogen -
Bracht al wat onze starende oogen
Of daar of ginds bewondren mogen,
In u, ô waardigste, by een!

ô Zangtoon, klim hier! stijgt, mijn galmen,
Ter eer' van dezen Vreugdedag!
Zoo zich de toon der zwakke halmen
Tot Chloës roem verheffen mag! -
Ter eer' van haar, wier schelle snaren
Door Fabelzieke tooverkracht,
Geen Hebrus luistervaste baren
In 't worstlend bruischen doen bedaren;
Geen norschen wenkbraauw op doen klaren
In de onderaardsche folternacht;
Maar, als zy aan die lippen paren
Waar van een zaalge Hemel lacht,

Door opgetogen hart en aâren,
Door borst en ingewanden varen,
Met onweêrstaanbare overmacht!
Voor wie Natuur geen lauwerblaâren
Zoo frisch, zoo eêl heeft voortgebracht,
Dat ze immer voor die blonde hairen
Tot kransen saam te vlechten waren,
Heur glorie niet onwaard geacht! -

Ter eer' van haar, wier grootsche trekken
In 't met de Onsterflijkheid geteekende gelaat
Dien adel van het hart ontdekken,
Waar voor de onheilige aard heur oogen nederslaat. -
Wier voorhoofd, met die teedre glansen
Omstraald, waarmeê zich 't hoofd der zuivere Englen hult,
Verwelkbre bloem noch aardsche kransen,
Noch 't pogen van een hand tot haar versiering duldt. -

Wat zie ik? - ô Albasten wangen,
Omsluierd met den blos van 's hemels dageraad!
Wat pareldropjen zie ik hangen?
Wat wolkjen trekt zich saam in dat bedeest gelaat?
Neen, 'k zal de zedigheid niet tergen
Van 't hart, 't gevoelig hart, dat in dat blozen spreekt.
'k Weet, wat ontzag en kieschheid vergen,
En wee! die aan heur eisch ontbreekt.
Maar laat het daglicht zich verbergen,
Wanneer zijn gloed de kim ontsteekt?

ô Toonbeeld van voortreflijkheden,
Uit wie de Morgenstond der hoogste zielskracht blinkt;
Voor wie wat ooit werd aangebeden
In enkle nietigheid verzinkt!
Wat Hemelgeest, voor wien wy knielen,
(Zoo Englen ooit een hart bezielen)
Vervult, bezielt u door zijn kracht?
Wat vlam verheft dien zuivren boezem,
En paart aan uwen Lentebloesem
Die Zomeroogst van geest in al heur hoogste pracht?

ô Lentebloesem, zoo bevallig!
ô Zomeroogst, zoo grootsch, zoo rijk!
Wat zag ooit de aarde zoo lieftallig?
Zoo edel? zoo aanbiddelijk?
Minerv', wanneer ze in 't glinstrend wapen,
Omhuld met eeuwig lauwerblad,
Uit 's Vaders opgekloofde slapen,
Volwijs, volschoon, volmaakt, volschapen,
In Godenpraal te voorschijn trad: -
Minerv', wien alle Dichtrentongen
Het zegegalmend Iö zongen
Zoo verr' de scheemrende Oudheid heugt;
Had dus het maagdlijk hart doordrongen
Van wijsheid, waardigheid, en deugd.
En by die zielsuitmuntendheden
Verknocht zy d' eigen zwier der leden,
De zelfde aanbiddenswaarde leest.
Zoo zag men haar den boezem zwoegen,
Den mond gepeinsvol samenvoegen,
Het voorhoofd schittren van den geest!
Zoo had zy 't goud der blonde tressen,
Als door de hand der Huldgodessen
Om hals en schouders uitgespreid,
En vonkelde uit die eigenste oogen,
(Maar minder helder, meer betogen,)
Een zelfde vuur en majesteit! -

Buig neder, Oudheid! buig hier neder!
Zie hier uw Pallas, ô Atheen!
Haar vindt ge in Wilhelmine weder!
Uw hymnen voegen haar-alleen. -
Maar neen, in spijt van uw verzieren,
Minerv' was Wilhelmine niet;
Waar zoudt gy zielsverdiensten vieren,
Die ge in geen dubble maat in haar vereenigd ziet!

Vlieg, steiger, op gezwinde wieken,
ô Rijk vernuft der vlugge Grieken,
En schitter onnavolgbaar uit!

Boots, beitel, maal voor de opgetogen
Zich in uw vlucht verliezende oogen,
   Wat rijkdom ge in uw schoot besluit! -
Ga, plonder van de zonnewielen
(En laat hem uw gewrocht bezielen)
   Des Albezielers eêlsten gloed:
Met welk een luister uw Pandore
In 't oog zelfs van uw Godheên gloore,
   Zy valt dit hemelbeeld te voet!

Gy, eer van Hellaas Kunstenaren
   Waar nog uw eeuw een roem op draagt,
Door 't twee- en twintighonderd jaren,
Dat met heur glans is weggevaren,
   Zoo min veroud als afgeknaagd!
Ja, die met ieder Jarenhonderd,
(Hoe 't Rijken, Volken, sloopt en plondert,
   En warelddeelen schokt en keert)
Steeds meer geschat wordt, meer bewonderd,
   En tot aanbidding toe, vereerd!
Gy, die de rotsen ademhalen,
   De marmerblokken spreeken deedt,
En Godheên uit de kleiaard stralen,
   Door uw ervaren hand gekneed!
Zeg, Polykleet, met recht verheven
Zoo lang één schoone kunst zal leven:
   Wanneer ge uw pronkstuk bootsen zoudt,
Den God des lichts, wiens felle schichten
D' afgrijsbren Python deden zwichten;
   Gehuld met eeuwigbrandend goud;
Den God der kunsten; dien der braven
Die op het spoor der glorie draven,
   En d' algemeenen Zegenaar;
Hoe wist ge een voorhoofd uit te denken,
Om aan zoo groot een God te schenken,
   Dat zijner niet onwaardig waar? -
Hoe vondt ge een oog, een mond, zoo edel? -
Hoe prentet ge in dien grootschen schedel
   Een indruk van de grootste ziel? -

Uw hand vermocht dit doel te treffen
Door 't allerhoogste kunstverheffen,
En 't werd - Kathrijnes schoon p r o f i e l .

Natuur, hier moogt ge zegepralen!
Hoe fier, hoe hoog de kunstroem praalt,
Hier hebt ge in 't schoonst der Idealen
De Kunst verwinnend ingehaald.
Ja, Febus Godheid schijnt te zweven
Door 't ongelijkbre Kunstgewrocht;
Maar gy, gy deedt het uwe leven;
En - met een Godheid, meer verheven
Dan duizend Febussen, verknocht!

ô Godheid, die wy niet genaken
Dan met dat eerbiedvol ontzag,
Dat noch de roos der maagdenkaken,
Noch 't vuur, waar van men 't oog ziet blaken,
Noch wat een schoonheid kan volmaken,
Maar 't schoon der ziel-alleen in zielen storten mag!
Wat wierook kan mijn hand u brengen?
Wat offer kan uw hart gehengen
Van d' afgeleefden Kroonpoëet,
Die, voor een voorwerp zoo vervoerend
Het langverstramde speeltuig roerend,
Zijn kunst- en geestgebrek vergeet?

ô Dat ik, zonder onderdrukking,
Aan 't vuur van dees mijn geestverrukking
Den vrijen teugel vieren mocht!
ô Dat ik, zonder zelf bedwingen,
Vrijmoedig uit de borst mocht zingen,
In onbeklemden ademtocht!
Hoe steigerden, ô Wilhelmijne;
(Hoe thands hun toon ook kruipe en kwijne)
Mijn zangen op dit feestgety!
Ach! 'k voel, 'k gevoel het al te teder,
Mijn eerste jeugd herleefde weder,
Met al heur kracht van Poëzy!

Wat zeg ik? Ja, in spijt der jaren,
   Des jammers, op mijn hoofd getast; -
In spijt van dees besneeuwde hairen;
In spijt van al mijn zielsbezwaren,
   En wat mijn schouders drukt voor last; -
In spijt van wat de drift wou smooren,
Ik zong op nieuw de Cytherchoren,
   'k Zong alles ademloos en stom;
'k Omslingerde u met eerfestonnen,
Op 't schittrendst voor uw oog gewonnen,
   En strengelde er mijne armen om;
En 'k voerde u, overstelpt van Lauweren,
Voor 't oog van duizenden aanschouweren,
   In Pindus blinkendst heiligdom.

Maar neen! mijn zang ontziet te steigeren,
   Hoe weelderig de Dichtstroom vliet:
Mijn borst moet zich heur aandrift weigeren,
   Schoon bloed en zangaâr bruischt en ziedt.
Ach! laat ze myrth en palmen plukken,
Aan wie dit voorrecht mag gelukken,
   En 't hart geen andren plicht gebiedt!
't Geen in de hitte van 't verrukken,
Mijn boezem mooglijk uit zou drukken,
   Voegt in mijn mond, voegt Chloë niet!

Neen, lieve Maagd, ik stel my palen.
   'k Sla de oogen neder aan uw zij'.
Verdienste, als de uwen, af te malen,
   Voegt aan gelukkiger dan my.
Een ander moge uw schoon verheffen,
Uw hart door zachte vleitaal treffen,
   Ontfonkt door vlug en jeugdig bloed!
Die lieve zwier der schoonste leden, -
Dat vormsel der bevalligheden, -
   Die tintlende oogen, zoo vol gloed, -
Zijn 't voorwerp voor geen dorre snaren,
Maar voor den bloei van Lentejaren,
   Waar voor mijn Winter zwichten moet.

Al vindt men soms een handvol rozen,
In late Najaarslucht geteeld,
Zy missen 't hartbekorend blozen,
Dat door het Lentgebloemte speelt.
Ontbloot van geur en frissche verwen,
En op heur steel gedoemd te sterven,
Vertreedt haar 's Wandlaars wreede voet;
En geen der prille Herdersknapen
Verwaardigt zich om ze op te rapen
Tot siersel voor den zonnehoed.

Gelukkig hy, die in die oogen
Het vuur der teêrheid storten mag!
Gezegend is hy uit den hoogen!
Gezegend, zijn geboortedag!
Ach! 't Englendom nam blij' te moede,
Zijn wiegjen in hun trouwe hoede,
En kuschte met een blijden lach,
Dien 't onder alle stervelingen
In de eeuwige orden aller dingen
Tot zulk een heil geboren zag.

Voor my, de zaligste op deze aarde,
Indien ik, aan uw hart verknocht
(Het mijne kent, gevoelt zijn waarde),
Uw bloed, uw Vader, wezen mocht! -
Voor my, mijne oogen mogen leken,
Mijn lippen schroomen om te spreken,
Wanneer ik u de hand aan 't kloppend harte druk:
Maar neem het als een sprekend teeken
Van onberispbre zucht, van zucht voor uw geluk!

Ja, dierbre, waar het my gegeven,
Met Vaderlijke zorg en zucht
Geheel voor u te mogen leven,
Of op een Englenwiek geheven,
Als Schutsgeest om uw hoofd te zweven,

En u te omweemlen in de lucht!
Ach! nimmer trof u een dier rampen,
Die de afgrond uit zijn zwarte dampen
Het aardrijk ter verwoesting' wrocht:
Nooit leerde uw onschuld hartwee kennen;
En 'k keerde 't alles op mijn pennen,
Wat u gevaarlijk wezen mocht.

Ach! welk een baan staat voor u open,
Bevallige! waar treedt ge heen!
Wie heeft haar immer afgeloopen,
En niet bevochtigd met geween?
't Is waar, men hoort dien lusthof roemen,
De Zefir aâmt er zacht en teêr: -
Maar ach! maar wacht u, frissche bloemen!
Een enkel onweêr slaat u neêr.

'k Zie 't nyvre bijtjen om u zweven,
Wiens lippen rein en schuldloos zijn.
ô Bloos niet, hem dat hart te geven: -
Zijn boezem ademt geen venijn.
Maar midden onder 't bijgemommel
Vermengt zich wesp en dartle hommel:
ô Sluit uw boezem voor hun lust!
Ach! waar zy eens het knopjen naderen,
Daar hangen de verlepte bladeren,
Daar is de waas er afgekust.

Wijkt af, baldadigen! vermetelen!
Afzichtlijk ongediert', hou stand!
Laat vlieg en wuften vlinder zetelen
Op doffe veldpeoon of schijnschoone amarant:
Aast daar op de enkle schijnvertooning,
Doch spaart de frissche rozengaard!
Heur geurig wasch en zoete honing
Is voor een waardiger bewaard!

Maar spoedt gy aan, op Liefdevlerken,
   Gy Bietjen, waar die knop op wacht!
In Hyblaas wierookrijke perken
   Geen schooner, die u tegenlacht!
Hier moogt gy d' echten balsem puren,
   Den rozenbalsem van Hymet!
Spoedt aan, spoedt aan, ô zalige uren!
   De Zefir ruischt door 't myrthebed! -

Waar ben ik? Ja, geliefde schoone,
   Gy, bloemtjen, 't geen ik hulde doe!
Geloof niet, dat mijn hart u hone,
   Al wenscht het u dat bietjen toe!
ô Mocht ik 't leven u zien smaken,
   Met een u waardige vereend!
Die waardig voor u wist te blaken! -
Die waardig was u 't hart te raken! -
Die u gelukkig wist te maken!
Een traantjen vloot er langs mijn kaken,
   En 'k had voor altijd uitgeweend! -

Dan ach, wat mag men wenschen vormen!
   Die schimmen der verbeeldingskracht!
HY leeft, die 't aas der minste wormen
   Zijn voorzorg niet onwaardig acht. -
Wat troetlen we in 't kortzichtig harte
(Steeds vruchtbre bronwel onzer smarte)
   Die misdracht van 't verdwaasd verstand!
Ach! wat de toekomst ook moog geven,
Zy zij, ô God, aan u verbleven!
   Ons lot is veiligst in uw hand.

Ja, GY, aan wien op 't vlak der vloeden
(Zy mogen gunstig zijn of woeden)
   Mijn hart zich angstloos overlaat![1]
Uw Englen zullen haar behoeden!
   Terwijl mijn kiel door 't pekel waadt.
Daar my aan afgelegen stranden

Het zonnespoor op 't hoofd zal branden,
Zal ze in uw gunst gelukkig zijn.
En die bewustheid zal my troosten,
Als hond- en kreeftgestarnt' my roosten,
En laafnis wezen voor mijn pijn. -

ô God van goedheid, God van zegen!
Die steeds d' oprechte hebt verhoord,
Alschoon ook tong en lippen zwegen,
En 't hart zijne inspraak hield gesmoord!
Vergeef op dit gezegend heden
Een hart, dat uw nabyheid voelt,
Zoo mooglijk onder de gebeden,
Waar meê het voor Uw throon durft treden,
Het minst onheilig zuchtjen woelt!
Zie neêr! beschouw de zichtbre trekken;
De panden, van Uw heilgenaê!
ô Laat Uw zegen ze overdekken!
Bewaar ze zuiver, vrij van vlekken,
En sla ze, als uwer waardig, gâ!
En, Hemel! is dat heil te koopen,
Voor jaren zwoegens, band, of dood?
Gy ziet mijn boezem voor U open!
Hy weigert niet wat Gy besloot. -

Maar zoude ik u, mijn Vriend, vergeten?
U, meê aan deez' Geboortedisch
Aan 't hoofd der plechtigheid gezeten,
Aan wie de feestdag heilig is?[2]

Gy, dierbre Pollux der Helene,
Zoo vurig door mijn zang begroet!
Die (dat u God dit heil verleene!)
Uws Vaders naam en deugd onsterflijk maken moet! -

Neen, waan dit niet, ô Zoon eens Vaders,
Aan wien mijn hart zoo veel, zoo eindloos veel erkent!
Geen droppel bloeds zweeft door mijne aders,
Of 't wierd voor uw geluk blijmoedig aangewend.

Ja, zou voor al de Huwlijkspanden
Eens vriends, dien God me in 't leed tot toevlucht gaf en troost,
Mijn boezem niet gelijklijk branden?
Dan sloten zich mijne ingewanden
Voor mijn van God gebeden kroost.

Ach! zoo mijn wenschen iets vermogen,
Dan ('k rep van overvloed noch staat:
God werp' ze ons toe uit mededogen,
In de ons ten nut bestemde maat!)
Dan drukk' nooit onheil op uw schouderen!
Dan zijt gy 't beeld dier waardige Ouderen!
Als zy, der droeven toeverlaat! -

En zoo, aanminnige Christijne,[3]
Gy tweede, die mijn hart verdeelt;
En wier begaafde hand de mijne,
Maar 't hart niet van zijn wonden heelt.

Zoo, op uw feest, uw Jaarfeestviering,
Uw vriend, verzonken in 't verdriet,
Geen bloemtjen bracht ter dischversiering,
Misduid het d' armen balling niet!

Wat zijn wy, wat's 't vernuft der kranke stervelingen!
Ach! blazen door den wind gevormd op 't bruischend ruim.
Ja, in den samenhang der dingen,
Nog minder dan het waterschuim!

Een koeltjen doe den storm bedaren,
Nu blinkt de luchtbel ons in 't oog,
Nu rijst hy op den rug der baren,
En schittert met de glans van 's hemels regenboog.

Één oogwenk! en de lucht wordt donker,
De wind blaast fel, de golf zinkt neêr;
En ach! 't is uit met zijn geflonker;
Hy duikt, hy breekt, hy is niet meer.

Doch paar, in dees mijn zang, met uw geliefde zuster,
Vereenigd door het hart, vereenigd door mijn Lier,
Gelijk de blinkende liguster
Naast Floraas blozende eglantier!

Ja, mag mijn toon zich des vermeten,
ô Lieve trits bevalligheên,[4]
Koomt, schakelt als een gouden keten,
In dees mijn vreugdezang by een!

Of, zou er nog iets aan ontbreken,
Koomt, telgen van dit blij, dit zalig huisgezin![5]
Koomt allen, van één vuur ontsteken,
Ik vlecht er al uw schakels in.

Koomt, Ouders, zalige Echtelingen!
Dees keten is uw huwlijkspraal!
Dees schakeling van zegeningen
Dees keten, wil ik zegenzingen
Op dit gezegend vriendenmaal!

Nooit praalde in 't oog der Morgenlanden,
Op goud- en parelketens prat,
Albasten borst of wasschen handen
Met zulk een onwaardeerbren schat.

ô Pronkt met die zoo dierbre keten
In 't oog der Godheid die haar gaf;
En, wordt ze u eindlijk los gereten,

Herneemt haar weder, onverbeten,
Aan de overzijde van het graf!

Die keten moet van bloemen bloeien,
Van vruchten, die Gods heilgloed stoov'!
En uw gezaligd huis doen groeien
Als Libans weeldrigst Cederloof! -

Ziet daar, ô Ouders! Lieve spruiten!
Ziet daar mijn hart u uitgestort!
Maar neen, die u dat hart zou uiten,
Kwam stem en ademtocht te kort.

Neen! - Harten, die in 't hart kunt dringen,
Zijt gy de tolken van het mijn!
Vervult mijn onvermogend zingen;
En - moge 't u gevallig zijn.

En gy, ô Luister onzer dagen,
Van wie mijn toon begon, in wie hy einden moet!
Wat heeft mijn hart u op te dragen? -
Wat heb ik, dan een handvol bloed? -

Gy echter kent dat hart volkomen,
Dat hart in 't ongeval doorweekt!
Dat bloed dat nimmer schroomt te stroomen,
Waar eer, waar plicht, waar Godsdienst spreekt!

En zoude 't dan versmading duchten,
Wanneer het ongeveinsde zuchten,
Wanneer het tederheid en reine wenschen wijdt?
Neen, teedre, neen; het durft zich streelen,
Dat ge ook in zijne zucht zult deelen,
Gelijk gy deelt in 't geen het lijdt. -

Welaan! - Één vonkjen van die oogen!
Één lonkjen dan! geliefde Maagd! -
O - kan de zedigheid gedogen,
Indien men meer vermetel vraagt?

ô Laat me u dan in de armen klemmen,
En laat een teedre, laat een Vaderlijke kus
De wenschen van mijn hart bestemmen!
De Algoede God verhoor ze dus!

1796.

Eindnoten:

1 De Dichter had toen eene reis naar de Westindien voorgenomen, en was op het punt van te vertrekken.
2 Tweelingbroeder van Wilhelmine.
3 De oudste van Wilhelmines twee zusters; welke in dien tijd een bekomen kwetzuur aan 's Dichters hand zorgvuldig verbond.
4 Alle drie de Zusters te samen genomen.
5 Alle de kinderen met elkanderen.

Aan panarete,
by het hooren van haar dichtstuk op mijn afbeelding.*

Met welk gelaat kan ik uw grootsche zangen,
Met lof vervuld, die my zoo weinig past -
Met welk een oog uw dierbre lof ontfangen,
ô Zangheldin, die dus mijn hart verrast!
Ach! is de kunst der zalige Englenchoren,
Dat Hemelsch oog van onweêrstaanbre kracht,
Dan niet genoeg om door een hart te boren,
Dat, als gy zingt, in zijn gevoel versmacht?
Nog zwaait me uw hand (een hand, die duizendmalen
Te waardig is, dat haar mijn mond genaakt!)
Een' wierook toe, als in geen Koningszalen
Voor aardsche Goôn zoo geestbedwelmend blaakt.
ô Kunstsireen! ô Zangster, zoo vermogend!
ô Spaar een hart dat u niet kan weêrstaan!
Wees minder goed, maar toon u meer meêdogend,
En schenk me alleen een' deernisvollen traan!

1796. Londen.

* Mengelingen II, 165.

Begeerte.*

Kom hier, mijn goêlijk knaapjen!
‘Wat wilt, wat vordert gy?’
Hoe wordt gy toch geheeten?
‘Begeerte noemt men my.’

Wanneer werdt gy geboren?
‘In Lentes rijkste pracht.’
En wie, wie was uw Moeder?
‘Zy heet Verbeeldingskracht.’

Wie was uw Voedsteresse?
‘De dartelende Jeugd.’
Waarmeê zijt ge opgetoogen?
‘Met zuchtjens vol geneugt'.’

Waar werdt gy meê gewasschen?
‘Met bigglend tranenvocht.’
In welke wieg geschommeld?
‘Van hoop, met vrees doorwrocht.’

En hoe in slaap gezongen?
‘Door 't zelfbedrog der smart.’
En waar zijt gy gezeteld?
‘By tederheid van hart.’

Wat zijn uw bezigheden?
‘Te staren op het schoon.’
Wat wekt uw felsten wrevel?
‘Te flaauw een minbetoon.’

* Mengelpoëzy I, 144.

Wat is uw hoogst genoegen?
‘Mijn eigen onderhoud.’
Uw aangenaamste voedsel?
‘Verliefde hartenkout.’

Verzwakken u de jaren,
Of hebt ge een vasten duur?
‘ô Neen, ik leef en sterve
Wel tienmaal in een uur.’

Vaarwel dan, gy Begeerte!
Ja, vaar voor eeuwig wel!
Geen rustbegeerig harte
Wenscht u tot Medgezel.

Na 't oud Engelsche stuk van den Graaf van OXFORD.

1797.

Medon aan Delia.*

Ach, Wreede! 't is dan waar? ik heb uw hart verloren?
Ge ontvlucht me, en doemt mijn hart tot onverduurbre pijn!
Wat doe, waar wende ik my? Wat lot is my beschoren,
Die niet dan aan uw kniên gelukkig weet te zijn?
Mijn geest doolt rustloos om in doodsche mijmeringen,
Als van een Razerny met slagen rond gezweept:
Een draaikolk voert my meê in ondoorbreekbre kringen,
En 'k word, gelijk een blok, in d' afgrond weggesleept.
Ga, wreede, pijnig my! geef me over aan dat lijden!
Geef me over aan dien dood! ik zwijge en buig my neêr.
Ik kan u, zelfs getroost, mijn bloed en leven wijden,
En, zoo ik meer bezat, gewis, ik wijdde u meer.

* Mengelpoëzy I, 179.

Sla echter, sla een blik, vervuld van mededogen,
Op d' ongelukkige, die in zijn gloed verteert!
Dit smeeke ik om de glans van die aanbidlijke oogen,
My eens in blijder tijd gevoelvol toegekeerd!
Dit smeeke ik om de hand die ik zoo teder drukte,
Wanneer een wreevle koorts u eens aan 't ziekbed bond,
Mijn teedre oplettendheid u 't gapend graf ontrukte,
En voor 't hardnekkig leed bekwame heeling vond!
Hoe diende ik aan uw bed, in keur van artsenyen,
Geheel mijn hart u toe, van tranen doorgeweekt!
Hoe zorglijk gaârde ik u den roem der kruideryen,
En wat Machaöns hof tot heil en laving kweekt!
Hoe angstvol sloeg ik dan op uw verbleekte lippen
Den zwakken adem gaâ en 't hijgen van uw borst!
Hoe vreesde ik, dat me één wenk, één oogwenk moeht ontslippen,
Waaruit mijn vurig hart zich lonkjens scheppen dorst!
Hoe waakte ik naast uw koets de lange winternachten
In rustloos siddren door, en mateloos geween!
Volzalig, wen mijn zorg uw pijnen kon verzachten!
Wanhopig, wen de kwaal mijn zorg te machtig scheen!
Met welk een teêr gevoel zag ik de vlam van 't leven
Herwaken in dat oog, my zoo gevaarlijk oog!
(Hoe konde ik voor my-zelv', ik had voor u te beven?)
Hoe zegende ik den dag, die u 't gevaar onttoog!
En ach! zal dan dat hart, dat slechts door my herleefde,
Een ander zaligen door zijn vernieuwden gloed?
De hand, die, na aan 't graf, zich in de mijne kleefde,
Zich wikklen in een band, dien ik besterven moet? -
Ach! wachtte ik dit? Was dit, het geen me een lonk vol weelde,
Het geen me een lieve kus, dien nooit mijn hart vergeet,
Uit warme erkentenis, die ik my Min verbeeldde,
In 't zaligst oogenblik mijns levens hopen deed?
Toen, met een nieuwen bloei van verschherboren krachten,
Gezondheids frissche roos op uwe kaak ontgloor,
En nieuwe aanminnigheên van de eigen lippen lachten,
In welker tooverlach mijn ziel zich eens verloor.
ô Wat beloofde ik my voor Hemelzoete dagen,
(Onzinnige, ach! de wind blies dartlend in dien waan)
Wanneer ik nevens u, mijn zaligst welbehagen!

De tijden, als een schim, onmerkbaar om zag gaan!
Eens, dacht ik, zal mijn lot het schoonst op aarde wezen!
Elk uur, elk oogenblik, aan heure zij' geklemd,
In 't spieglen van heur oog mijn zaligheid te lezen!
Dit, dit benijdbaar lot is my-alleen bestemd!
Eens zal een heuchlijk snoer, een snoer van frissche bloemen,
Mijne (ach! te onwaarde) hand verzeeglen in haar hand!
Mijn lang verzwegen mond zal haar de mijne noemen,
En lesschen aan heur hart mijn langverholen brand!
Mijn arm...! ô Zaligheên, onmooglijk uit te drukken!
Uw denkbeeld grieft mijn ziel - Verwijdert u, vergaat!
Gy, schimmen van een heil, dat Goden zou verrukken,
ô Perst geen tranen meer op dit verbleekt gelaat!
Wat ben ik? wat's mijn hart? - Geboren om te lijden,
Om, vatbaar voor 't geluk, te krimpen in de pijn.
En, ware 't, dat de deugd het misdrijf kon benijden,
Mijne onschuld waar me een beul, en 'k haakte om snood te zijn!

Na TIBULLUS I, 5.

1797.

De ware kus.*

Voorzeker, 't is een teedre lust,
Wanneer men 't blozend roosjen kust
Op lieve maagdenwangen!
Voorzeker, 't is een dierbaar pand,
Een lieve Maagdelijke hand
Met lip en mond te prangen!
En 't kusjen is verrukkend zoet,
Wanneer ge 't stookvuur van uw gloed
Op 't tintlend oog moogt wreken;
Of als men op een schoone borst
Een wederzijdsche minnedorst
Met kussen aan mag steken!

* Mengelpoëzy I, 198.

Maar kus of borst, of hand, of oog,
Of wat men immer kussen moog,
De kus is zonder leven:
De mond, de lieve mond-alleen,
Heeft kusjens in vol zaligheên,
En weet ze weêr te geven.

Dien zoeten balsem der Natuur,
Die 't blaakrend wee van 't minnevuur
Zoo streelend kan verzoeten,
Dien puurt men op den lieven mond;
Daar kust zich 't kwijnend hart gezond,
En mag zijn honger boeten.
De mond, de toegang tot het hart,
Is de echte tolk der boezemsmart,
De throon der mingenuchten.
Daar kleeft, daar mengt een minnend paar
Hun beider zielen aan elkaâr,
In wellustvolle zuchten.
Daar drinkt eene onverzaadbre min
Het levende genoegen in,
Met onuitputbre togen.
Daar wordt in elken ademtocht
Een nieuwe zaligheid gewrocht,
En brandende ingezogen.

Dan vliegen, onbeschrijflijk teêr,
De vlugge geesten heen en weêr
Tot d' oorsprong van het leven:
Verdubblen door hun zacht gewoel,
De schokken van het fijnst gevoel,
En doen de boezems beven.
Dan hijgen op der lippen boord,
In heete kussen halfgesmoord,
De vlotgeworden zielen.
Dan smelten, vlieten ze onder één,
In de onbeschrijfbre zaligheên
Waar van de kusjens krielen.
Dan, onverzaadlijk moêgekust,

In de overstelping van de lust,
  En van de weelde dronken,
Bezwijmen ze, in de machtloosheid,
Die de allerhoogste lust, verbeidt,
  Aâmechtig weggezonken!

ô Ongelijkbre Minnegod!
Zeg, is er tederer genot
  In uw geheimste schatten? -
Gy grimlacht! - ô Hoe zalig dan,
Die slechts het minste deel daar van
  Naar waarde kan bevatten.

1798.

De ruiker.
Aan Melinde.*

- Oh! quali in testa
Graziose idee mi desta!

Die Ruiker uitgezochte bloemen,
  Zoo schoon, zoo kunstrijk geschakeerd,
Die zich eens zetels mag beroemen,
  Als dien der Koningen trotseert: -
Die 't geurrijk hoofd, vol malschen bloesem,
Wellustig neêrlegt op uw boezem,
  En met den adem van uw borst
Zich lachende opheft onder 't hijgen,
Om, met haar dalen, neêr te zijgen,
  Waar nimmer oog genaken dorst: -

Die Ruiker, die in zoo veel oogen
  De vonken van den Nijd verwekt,
Wen, door uw ademtocht bewogen,
  Uw boezem hem tot wiegjen strekt: -
ô Wist gy, teêrgeliefde schoone,

* Mengelpoëzy I, 201.

Wat my die Ruiker al vertoone,
   Wanneer hy mijn verbeelding roert!
Wat reeks van zonderlinge schimmen
Er door mijn doffe hersens klimmen,
   Door zijn beschouwing aangevoerd!

Zy, die by de andre Lentetelgen
   Met zoo veel trots te prijken staat,
En zich den aanblik schijnt te belgen
   Van die er 't gretig oog op slaat:
Dat Roosjen, schijnt my daar, in 't midden
Van Minnaars, die heur schoon aanbidden,
   Een Juffer, op haar voorrecht fier;
Die alles om zich weet te blaken,
Maar niemand wil gelukkig maken,
   En trefloos is voor 't minnevier.

De Tuberoos, die op zijn stengel
   Met geen geringer trots braveert,
Vertoont my onder dit gemengel
   Een' die zich-zelv' om 't goed waardeert.
De geurige Jasmijn, daartegen,
Het hoofd op 't steeltjen neêrgezegen.
   Gelijkt een minnaar die gevoelt:
Wiens zedig oog en heimlijk blaken
Hem aan het hart moet dierbaar maken,
   Dat op zijn overwinning doelt.

De Tulp, ontbloot van zoete geuren,
   Maar die, met zichtbren eigenwaan,
Op 't fraai schakeersel van zijn kleuren
   Zich-zelv' oneindig voor laat staan,
Gelijkt naar een dier Modejonkeren,
Die steeds in goud en zijde flonkeren,
   En, de Afgod van hun eigen hart,
Steeds dartlend zwieren om de schoonen,
Maar enkel, om hun glans te toonen;
   Onvatbaar voor de liefdesmart.

Maar hoe! gy grimlacht! Ja, Melinde,
   Belach gy mijn verbeelding vrij!
Indien ik hier uw minnaars vinde,
   Ik vind er ook my-zelven by.
My dunkt, die doffe veldpeonie,
Die met zijn uitgebleekte tronie,
   Gebogen steel, en sierloos blad,
By de andre slechts schijnt meêgenomen,
Om in een hoek te zitten droomen,
   Gelijkt my zeker al zoo wat.

Maar, liever dan u op te houën,
   Met bloem voor bloemtjen uit dien kring,
Waar van ik heel veel wist te ontvouwen,
   Beschouw my dezen Jongeling!
Gelooft gy 't, dat die geele bladen
Een frissche jonge borst verraden,
   En dat de bloemnaam van Narcis,
Waar meê haar alle volken noemen,
Van geen oorspronkelijke bloemen,
   Maar van een jeugdig knaapjen is? -

ô! Dat 's een waarheid, niet te ontkennen,
   En die men licht bewijzen kan.
De schriften veler schrandre pennen
   Getuigen daar eenstemmig van.
Voorzeker, laat zich menig logen
Door tuigen en geschrift betogen,
   Die niet te minder logen blijft:
Maar echter, wat de lieden praten,
Het veiligst kunt gy u verlaten
   Op 't geen een eerlijk Dichter schrijft.

Zy mogen somtijds in 't vertellen,
   Naar 't oude recht der Poëzy,
Den toon een weinig laten zwellen,
   En doen er iets van 't hunne by.
Maar als een Min met lint en strikken,

Haar voedsterling weet op te schikken,
   Verandert dat het arme kind?
Of zal het onder Vrind en Magen
Zijns vaders naam niet mogen dragen,
   Als zy 't in vreemde luren windt?

Of is de Liefde minder liefde,
   Min teedre, ware, boezembrand
By dien zy eens in waarheid griefde,
   Alschoon zy juist geen boogjen spant?
Is Nijd geen innig boezemknagen,
Ja, geen der ijsselijkste plagen,
   En 't gruwzaamst ding op 't wareldrond,
Al heeft hy juist geen blaauwe slangen
Om 't hoofd in p a p i l j o t t e n hangen,
   Geen stalen tanden in den mond?

Ach! laat een party lieden brallen
   Met d' ijdlen naam van Filozoof.
Geen een uit al hun duizendtallen
   Verdient een Dichterlijk geloof.
Zy vatten met hun redeneeren
De waarheid zoo maar by de kleêren;
   Maar wip! daar glipt zy schuchter voort!
Ze is overschoon van lijf en leden;
Maar laat zich daarom niet ontkleeden,
   Dat weet ze wel, dat niet behoort.

Maar Dichters weten van te leven,
   En handlen met haar als 't betaamt.
Dien durft zy haar vertrouwen geven:
   Zy maken meisjens nooit beschaamd.
Zy weten schoonheid op te sieren
Met bloemtjens, lovertjens, lauwrieren,
   En al wat haar bevalligst staat;
En, met den halsdoek wat te plooien,
Ziet menig een, in schijn van tooien,
   Wat verder dan het bloot gewaad.

Geloof des niemand dan Poëeten,
   Indien gy iets gelooven zult.
Voor 't minst, van die zich Minnaars heeten,
   Wordt meisjens steeds de kap gevuld.
En Filozofen of Geleerden -?
Och! die daar immer meê verkeerden,
   Ervaarden wat voor soort het is.
De wijssten weten, niets te weten;
De domsten willen kundig heeten:
   Daar hebt gy hun geheimenis!

‘Maar, die Narcissus dan? laat hooren!’
   Dat was de welgemaaktste op aard,
Die ooit uit Nimfen was geboren,
   En waarlijk elks bewondren waard.
Helaas! zoo schoonen zich vergapen
Aan 't uiterlijk van zoo veel knapen,
   Wien geest noch inborst aanbeveelt;
Zoo moet er toch aan 't manlijk wezen,
Al geeft het zelfs geen ziel te lezen,
   Een soort van schoonheid zijn bedeeld.

Het zij zoo! Maar dat schoon te schetsen,
   Zie daar een moeielijke taak!
Het geen een Maagdenhart kan kwetsen,
   Is my een onbegrijpbre zaak.
Ik weet dat frissche rozenkonen
Een minnelijke Maagd verschoonen:
   'k Aanbid een schoone, blonde vlecht:
Ik kniel voor zachte blaauwende oogen: -
Maar al die schoonheên zijn vervlogen,
   Zoodra ik ze aan een jongman hecht.

Stil, meisjen! foei! dat 's wel kwaadwillig! -
   Maar waarom zegt ge 't my in 't oor?
‘Men toont zich nimmer onverschillig;
   Dan voor het geen men zelf verloor.’
Dat 's braaf, men mag die spreuk wel hooren;

Maar echter, 'k heb het nooit verloren,
   't Geen ik mijn leven nooit bezat.
En nogthans faalde 't niet aan Maagden,
Wier oogen aan de mijnen vraagden,
   Of ik gevoel voor liefde had.

Nu meesmuilt ge, en belacht my weder!
   Ach, meisjen, maak het niet te boos.
Uw hart is zacht, aandoenlijk, teder! -
   Ik bid u, wees niet roekeloos!
Indien ik, met mijn grijze hairen,
Met al den afschrik van mijn jaren,
   Nog wraak wou nemen voor dien hoon! -
Geloof my, 'k deed u ras bevinden,
Dat om een maagdlijk hart te binden,
   Niets, minder noodig is dan schoon.

Maar 't schoon was aan Narcis geschonken
   In de onvoorbeeldelijkste maat.
De Nimfen hingen aan zijn lonken,
   En starden op zijn schoon gelaat.
't Was (zegt men) met een bloot aanschouwen
Onmooglijk, zich van 't vuur te onthouen
   Der allersmorelijkste min.
De Maagden kwijnden, zuchtten, weenden,
Vergingen, smolten, of versteenden;
   Maar geene nam zijn boezem in.

Gevoelloos voor eens meisjens kermen,
   Als waar zijn hart met rots bedekt,
Ontvlood hy aan de minlijkste armen,
   In wanhoop naar hem uitgestrekt.
Nimf Echo mergelde in spelonken,
Van 't blaakren van de minnevonken.
   Tot enkle geest en schaduw uit;
En werd in 't hart der wildernissen,
Door laving voor haar brand te missen,
   Een hol en lichaamloos geluid.

De Liefde zag dit en vergramde.
   Zijn recht, zijn eerzucht, duldde niet,
Dat die, wat om hem was, ontvlamde,
   De weêrmin uit het hart verstiet.
Men weet, hy kan zich wraak verschaffen;
En wel, door de uitgezochtste straffen!
   ô Schoonen! geeft hier leerzaam acht!
De Liefde liet zich nooit braveeren,
Dan om de trotschheid te overheeren;
   Dus, buigt met eerbied voor zijn macht!

De Jongling vond zijn hoogst behagen,
   Om, met de Jachtboog in de vuist,
Het wild gedierte na te jagen,
   Dat in de dichte wouden huist.
Hier volgde de Echo op zijn stappen,
En liet hem nergens zich ontsnappen,
   Maar zweefde rustloos achter hem.
Dan ach! wat kan 't vervolgen baten!
Zijn wederzin ontaart in haten;
   En zy, zy wordt een ijdle stem.

Vermoeid van 't heen en weder dwalen,
   En van den Zonnegloed verhit,
Terwijl hy om wat aâm te halen,
   In schaduw van de Ahornen zit;
Vernam hy by de heete vlagen
Van een der felste zomerdagen,
   Het murmlend ruischen van een vliet,
Die op een hooger grond ontsprongen,
En door eene engte heengedrongen,
   Met suelheid langs de struiken schiet.

Hy geeft zich op het stroomgeklater
   Naar d' oever, gants met kroos bezet,
Maar vindt onzuiver, drabbig water,
   Zich rollend door een slibbig bed.
Hy volgt de golving, naar beneden,

En 't vocht, allengskens afgegleden,
   Verhelderd op een helwit zand;
Vliet samen met verscheiden aderen,
Die in een ruimen kom vergaderen;
   En by een grasbeemd houdt het stand.

Daar, zacht, als ware 't, ingeslapen
   Op 't zuizen van het lisplend gras,
Biedt de effen stroom aan de eer der knapen
   Een frisschen teug en spieglend glas.
De bloemen die den rand omzoomen;
De top der naastgelegen boomen;
   De neêrgebogen wilgentak;
De wolkjens, door het zwerk bewogen,
't Verdubbelt alles zich voor de oogen,
   En spiegelt in het vloeibre vak.

De Jongling strijkt zijn blonde tressen
   In 't nederbukken rugwaarts heen,
En buigt zich om zijn dorst te lesschen;
   Maar ziet verwonderd naar beneên.
Hy ziet het blozen van zijn konen,
Die zich in 't stilstaand water toonen;
   Zijn frisschen mond en zacht gelaat;
Het goud dat om zijn slapen vonkelt,
En, achtloos om zijn hals gekronkeld,
   Bevallig afsteekt op 't gewaad.

Melinde! wat onnoozle dagen,
   Waarin een Jongman als Narcis
Zich enkel bezig houdt met jagen,
   En nog niet weet wat spieglen is!
Wat wint men, by beschaafde zeden,
Niet eindloos veel in kundigheden!
   Wat zijn we niet voor uit gerend!
Waar zoudt ge thands een meisjen vinden,
(Ten ware, by geboren blinden)
   Dat, twee jaar oud, geen spiegel kent?

Hy ziet den weêrschijn van zijn wezen,
Maar ziet het voor een meisjen aan,
En voelt zich iets in 't hart gerezen,
Het geen het heviger doet slaan.
Iets vreemds, dat, door zijn boezem woelend,
Door al zijn leden heen krioelend,
Hem in een zachten weemoed stort;
Begeerten, zuchten, op doet wellen,
Waar van hy zich de borst voelt zwellen,
En wier geweld hem meester wordt.

Hy hangt met onverzadigde oogen
Aan 't schoon, aan 't hem betoovrend beeld;
Verrukt, verbijsterd, opgetogen,
En door een zoete vlam gestreeld.
‘Ach! (zegt hy) die dien mond mocht kussen!
Zijn branding op die lippen blusschen!
En zijgen aan die blanke borst!’ -
De tranen springen langs zijn wangen; -
Hy laat het hoofd mistroostig hangen; -
En denkt aan water meer noch dorst. -

Met de onweêrstaanbaarste aller vonken,
Die liefde uit minlijke oogen schiet,
Verbranden hem zijne eigen lonken,
Te rug gekaatst door de effen vliet. -
Hy lacht - de beeldtnis lacht hem tegen: -
Voor tranen langs zijn wang gezegen,
Schenkt zy hem de eigen tranen weêr: -
Hy spreekt - zy schijnt te willen spreken: -
Verbleekt - en ziet haar ook verbleeken:
En zinkt in doffe mijmring neêr.

‘Zy mint my!’ zegt hy; buigt zijn leden: -
En tevens buigt zy naar hem toe.
Hy wijkt, zy schijnt te rug te treden,
In alles volgzaam, wat hy doe!
Hy biedt haar zijn verliefde lippen: -

Hy ziet de haren zachtkens tippen,
In 't vormen van den kus der min. -
Nu tracht hy haar in d' arm te omvangen
En kussende aan zijn borst te prangen,
Maar sluit er niet dan water in.

Dan water, dat, zijn' arm ontvloten,
En door de wemeling beroerd,
Het schijnsel, dat het hield besloten,
Met eenen uit zijne oogen voert. -
‘Zy vliedt! -’ Dit denkbeeld doet hem schrikken. -
Maar in slechts weinige oogenblikken
Verschijnt zy weêr in 't stilstaand nat. -
Hy waagt, om haar de hand te bieden,
Maar tevens doet die hand haar vlieden,
Terwijl ze naar de hare vat.

In 't eind, in al wat hy beproefde
Verijdeld en te loor gesteld,
Ontwaart de bitterlijk bedroefde,
De dwaling, die zijn hart beknelt.
Maar 't hart is daarmeê niet genezen:
Hy staroogt op het minlijk wezen,
Met oogen daar de ziel in blaakt;
En mint, en gloeit, en brandt van liefde:
Terwijl, te weten wat hem griefde,
Hem hopeloos rampzalig maakt.

Nog tuurt hy op die eigenste oogen;
Op dien aantrekkelijken mond;
Dien hairlok, van den wind bewogen,
En zwierende de schouders rond.
Nog doen hem de eigen rozenkaken,
Nog doet hem 't breede voorhoofd blaken,
Waar thands de wanhoop over zweeft:
Nog blijft zijn ziel met heet verlangen,
Aan 't hartbetoovrend schijnsel hangen,
Dat buiten hem geen voorwerp heeft.

Van oog- tot oogwenk meer ontstoken,
Verkeert zijn gloed in razerny.
Zijn tranen, gudzend uitgebroken,
Zijn stroomen, vlietend langs zijn zij'!
De gloed verteert zijne ingewanden:
Hy rukt, met onbesuisde handen,
Zijn gulden vlechten woedende uit.
‘Ach!’ zegt hy, in gebroken zuchten,
Die gloeiende aan zijn borst ontvluchten,
Maar die de wanhoop telkens stuit:

‘Ach! waarom my dat schoon gegeven?
Natuur! of, waarom my-alleen?
Of waarom deed het Lot my leven,
Op dat ik zijne gift beween?
Gy, Goôn der hooge Stargewelven!
ô! Rukt en scheurt my van my-zelven,
En maakt me uw weldaad niet tot straf! -
ô Ziet mijn matten boezem hijgen! -
Of, doet dit schijnsel lichaam krijgen!
Of, neemt my 't mijne gunstig af!’

Dus klaagt, dus kermt hy duizendwerven;
Maar eindloos starende op het beeld,
Waar van hy d' aanblik niet kan derven,
Die tevens hem vermoordt en streelt.
In 't eind verliest hy bloed en krachten,
En smelt in lavingloos versmachten,
Gelijk een waschklomp voor den haard.
De Hemel, met zijn wee bewogen,
Verandert hem uit mededogen,
In 't bloemtjen, dat zijn naam bewaart.

1798.

Aan Cinthia.
Na Propertius.*

Dit somber oord voor 't minst zal geen geheimen krenken,
Het Westerkoeltj' alleen is meester van dit woud:
'k Mag hier 't aâmechtig hart een vrijen doortocht schenken,
Zoo echter 't eenzaamst bosch een zuchtjen is vertrouwd.
Van waar, mijn Cinthia, zal ik mijn klacht beginnen?
Van waar de jammerklacht om mijn versmaden gloed?
Ach! eenmaal schatte ik my volzalig in 't beminnen,
En nu is 't gruwzaamst wee, by 't gene ik doorsta, zoet.
Wat misdrijf, welk vergrijp deed me al uw gunst verbeuren?
Heb ik eene andre maagd mijne offers toegebracht?
Zoo waarlijk moet me uw haat het kwijnend hart verscheuren,
Als eene, eene eenige ooit, me uw hardheên heeft verzacht!
Neen, schoon me uw wreedheid ook het recht geeft, wraak te nemen,
Zoo verr' kon nooit de drift van mijne gramschap gaan,
Dat ik door eigen schuld me uw liefde zoude ontvreemen,
Of uw aanbidlijk oog om my in tranen staan.
Of is 't misverwd gelaat geen teeken van mijn blaken?
En duidt mijn drijvend oog mijn gantsche ziel niet aan?
Gy, zo de kracht der min ook boomen weet te raken,
Gy, beuken, tuigt voor my, en dichte lindenblaân!
Hoe dikwerf klonk uw naam door 't wederklinkend lommer,
En staat hy, Cinthia, op schors by schors gesneên!
Ach! wat verwekte uw smaad me al eindelooze kommer,
Alleen uw deur bekend en killen dorpelsteen!
'k Heb alles lijdzaam, wat uw trots beval, verdragen,
En nooit dan 't kunstloos hart in 't klagen uitgestort.
Wat winne ik? dat me in 't woên der felle wintervlagen

* Mengelpoëzy I, 221.

De naakte en ruwe grond ter harde rustplaats' wordt;
En dat ik, welk beklag my vloeie van de lippen,
Voor 't vooglenchoor-alleen mijn jammertonen sla.
Maar, wees vrij wreed! - En bosch, en onbewoonde klippen
Weêrgalmen onvermoeid den naam van Cinthia.

Sulpitia aan hare Juno.*

Ontfang, mijn Schutgodin, op mijn geboorteviering
Dit wijrook, 't geen een maagd ter uwer eer' ontstak.
Ze is heden gants aan u, en praalt in dees versiering,
Op dat uwe outerdienst geen waardigheid ontbrak.
Dan, schuift ze op u, Godes, de reên dier pronkerye,
Daar leeft, wien ze in haar hart behaaglijk wenscht te zijn;
Begunstig gy haar wensch en kroon haar feestgetye,
En stort in 's Jonglings hart een vlam gelijk in 't mijn!
Zoo vormt gy 't wenschlijkst paar: gewis, geen andre minnaar
Is haar, geen andre maagd hem waardiger op de aard.
Maak slechts de list der min op alle list verwinnaar,
En blijve ons sluikvermaak voor 't zorglijkst oog bewaard!
Verhoor me, en treed hervoort, met purpren zij' omhangen:
'k Leg driewerv' offerdeeg, 'k pleng driewerv' most in 't vuur.
Mijn moeder prentte me in, het gene ik moest verlangen,
Maar heimlijk vraagt haar telg iets anders van 't Bestuur.
Zy blaakt, gelijk de vlam, die speelt op uwe altaren,
En wenschte, indien ze ook mocht, dien gloed niet af te staan.
Zoo zie de keer van 't jaar, in beider hart en aâren,
De zelfde min, reeds oud, met teêr genoegen slaan!

* Mengelpoëzy I, 223.

Lisis.*

Wijl 't noodlot wil, dat jeugdig bloed
Toch nu of dan ontvlammen moet,
  Kon Lisis 't ook niet af.
Thands vond hy, dat het aartig was,
Wanneer men soms op 't zomergras
  Een meisjen kusjens gaf.

Nog had hy maar om pand gekust,
En 't was hem nog niet half bewust,
  Wat vuur in 't kusjen steekt;
Wanneer hy eens naast Chloë stond,
En ijlings rood werd als heur mond,
  En plotsling weêr verbleekt.

Hy schrikt en vraagt zich duizendmaal
Naar d' oorsprong van die wondre kwaal,
  En pijnigt zich 't verstand.
Doch eens, wanneer hy tot haar trad,
Ontzei ze een kus waarom hy bad,
  En weigerde ook haar hand.

Fluks vliedt hy, snelt in 't dichtst van 't woud,
En klaagt aan 't zwijgend Eikenhout,
  Wat smart hem 't hart doorboort.
ô Wist hy, wat heur hart haar zegt!
Maar alles wat hy overlegt,
  Wordt in zijn angst versmoord.

* Mengelpoëzy I, 224.

Vermoeid van 't klagen, valt de knaap
In de armen van een diepen slaap;
   Wanneer de Min genaakt.
Dees slaat zijn wieken om zijn hoofd,
En zegt: Uw vlammen uitgedoofd!
   Of, moedig! en gewaakt!

De appel.*

Vraagt ge, minnelijke maagd,
Wat me in de appels zoo behaagt?
   Uw aanminnig blozen;
En het bleek van mijn gelaat,
Dat er meê vereenigd gaat:
   Beî de Liefderozen!

* Mengelpoëzy I, 232.

Z Y.*

Weet ge een minnelijken lach,
Schooner dan een Lentedag?
Weet ge een oog vol vuur en leven,
Waar het teerst gevoel in spreekt;
Maar waar uit een lichtstraal breekt,
Die de vuige lust doet beven?

Weet ge een mond, die wellust aâmt,
Maar de wulpsche drift beschaamt:
Wiens geluiden zachter vloeien
Dan de zoetste melody:
En wiens orgeltoovery
Oor en harten weet te boeien?

Weet ge een Maagdelijk albast
Dat het leliewit ontwast?
Weet ge een goud van blonde hairen,
Waar de Zonneglans voor wijkt
Daar Apolloos hoofd meê prijkt,
Als hy 't opheft uit de baren?

Weet ge een Geest, te groot voor de Aard,
Met een Englenhart gepaard;
Met een zedigheid verbonden,
Die zich zelve laagst waardeert,
En eens anders gaven eert?
ô Zoo hebt gy HAAR gevonden.

1800.

* Poëzy III, 12.

Geboortegroet.*

Dierbaar Wezen van mijn Wezen! adem, waar mijn ziel in leeft!
Buiten wie des levens wellust geene wellust voor my heeft!
Lieve! zie den dag verrijzen in het levenwekkend Oost!
Dag, die om het jeugdig voorhoofd als van zacht genoegen bloost!
Zie den ochtend ons verrassen met den schoonsten purpergloed,
Die de rozen uwer wangen haren blos verhoogen doet!
Zie den heldren hemel lachen, met dien eigen' lieven lach,
Die geen andren mond dan d' uwen met zijn hemel sieren mag.
Lieve, kom! aanschouw dat purper; neem dat licht, die glansen waar!
Kom, ontsluit die blinkende oogen, van den zoetsten sluimer zwaar!
Slaapt het zachtkens in mijne armen, van mijn kusjens overdekt,
Immers is het zoet te ontwaken, door mijn kusjens opgewekt!
Zwijmt het in de teedre omhelzing, van een ondoorstaanbaar zoet;
Overlieflijk is 't herleven in den nasmaak van dien gloed!
Kom, ontwaak, en laat ons rijzen! Nooit verrees er schooner licht,
Nooit gewenschter uit de kimmen; nooit zoo heilig voor den plicht.
Lieve, kunt gy 't u herinn'ren, weet gy wat dees dag ons brengt?
't Is het hoogste feest op aarde, waar zijn licht ons meê beschenkt!
't Is uw feest, mijn Teêrgeliefde! Hemel, welk een dag voor my!
Dag, die de aard me een Eden maakte, spijt des Afgronds razerny!
Die my ballingschap en jamm'ren zeegnen leerde als 't hoogste goed,
En den hemel toebereidde voor mijn afgesoold gemoed!
Dierbare! ô wat werd het lijden my vergolden door uw hart!
En hoe dierbaar is me een lijden, dat my dus vergolden werd!
ô Wat ware eene Eeuw van rampen, wat een leeftijd vol van pijn,
By een uur in de overtuiging, van uw hart geliefd te zijn!
Wat 's genoegen, staat, of schatten, of wat harten treffen moog,
By het zwoegen van uw boezem! by het lonken van uw oog!
Wat 's een wareld van vermaken, en wat ziel vervoert of zin,

* Poëzy III, 14.

Wat, een hemel vol verrukking, by den hemel van uw min!
ô Mijn ziel, wat ware ik heden, zoo dees dag niet had bestaan!
Waar had ik het hart gevonden, waar mijn boezem voor mocht slaan!
Lieve, kom, dees dag is heilig: kom! begroet hem nevens my!
Slaan wy hand in handen samen! 't Is ons beider Hooggetij'.
Laten wy met wierookgeuren, feestgebloemte, en kruidery,
Hem vereeren, vieren, wijden! 't Is ons beider Hooggetij!
Laten wy met schelle tonen, met de teêrste melody,
Hem het welkom tegenzingen! 't Is ons beider Hooggetij'!
Kom, Melieve! laat ons rijzen! laat ons juichen hand in hand!
't Is het Feest van onze liefde, van heur zegenrijken band!
Zijt gy in mijn arm gelukkig? Wenscht gy u geen beter lot?
Smaakt ge in onze dierbre panden 't hoogst aandoenlijk Echtg en ot?
Klopt uw boezem met den mijnen even teder? eens gestemd?
Zegent gy de stalen keten, die ons onverbreekbaar klemt?
Kunt gy voor de scheiding beven op den brink van 't gapend graf?
ô Hoe zalig dan het leven, en de dag die 't leven gaf!
Ja, Melieve, laat ons juichen, en vernieuwen in dit licht
Onze dank- en beêgeloften voor het Godlijk aangezicht!
God, die ons gelukkig maakte door een wederzijdsche min,
Sloot in onze naauwe banden alle heil des levens in.
God verhoort hen, die beminnen met een hart, dat Hem erkent
En zich in 't genot der weelde dankbaar tot haar oorsprong wendt.
Hy, Hy zegende onze sponde met een afgebeden kroost;
En, gelukkig in dien zegen, zijn wy alle lot getroost!
Kom, Melieve, laat ons danken! smeeken we eene gunst alleen!
Want wat zou ons hart verlangen van des warelds nietigheên?
Laten wy die ijdle blazen tot een speelpop van 't geval!
God is 't, die, wie Hem betrouwen, nooit verlegen laten zal.
Smeeken wy deze eene weldaad aan Zijn Vadergoedheid af:
Dat Hy 't dierbaar Kroost behoude, dat Zijn dierbre zegen gaf!

1800.

Houwelycx-prent door Jacob Cats.
(Uit een oud Handschrift, onlangs gevonden.)*

'k Was lestmaal by een Alchymist
Die juyst gheen gout te maken wist,
Maar efter des al niet te min
Hy dreef sijn conste met ghewin,
En was een Grijsaert van verstant,
Ghelijck ickt metter daet bevant.
  Daer sag ick hoe een brandent vuer,
Daer sag ick hoe een vinnig suer,
Daer sag ick hoe een bytent sout
Dat alle dingh in wesen hout,
Daer sag ick hoe ick weet niet wat,
Dat dienstigh is te zijn ghevat,
Oock d' allerhartste stof ontbint
Van die men in het aartrijck vint.
Daer sag ick hoe de fijne gheest,
Daar sag ick hoe de beste keest
Door hevig vyer en harden dwangh
Ghedreven wort door pijp of slangh,
So datter in 't ghestoockte glas
Niet overblijft als enckel asch.
Daar sag ick, met een woordt gheseyt,
Des werrelts roem en ydelheyt.
  Maar 't gheen 'er boven al de rest
Myn oogh en aendacht hiel ghevest,
En datter boven alle dinck
My aen de diepste siele ghinck,
Dat was dat ick 'er koper sag,
Dat in een soort van water lag;
Een nat van wonder vreemden aert,

* Poëzy II, 158.

Dat weerdigh is te zijn verklaert.
Een nat, bysonder van natuer,
Doordrongen van salpetersuer,
En dat men als een felle loog
Uit groene roest van koper toog:
Een nat, so helder en so klaer,
Als of het suyver water waar.
  Sohaest dit nat het koper voelt,
So siet men dat 'et draeyt en woelt;
Het leckt, het kust, het knaegt, het bijt,
En grijpt 'et aen van alle sijd';
Het koockt, het siedt, het ruischt, het raest,
Het bruyscht, het bobbelt, schuymt en blaest;
Het schijnt, het raeckt in heeten gloet,
Niet anders als het jeugdigh bloet
Dat van de minnekorts' gheraeckt,
In jongh ghesel of vryster blaeckt.
  Het koper, vinnigh aenghetast,
Al isset vry een rouwe gast,
Verhit sich mede van dien brant,
Die doordringt tot sijn inghewant,
Verliest de hartheyt van sijn soort,
Verliest 'et al wat hem behoort,
En lost sich in het water op,
En maeckt 'et tot een groene sop,
Die, nu met sijn metael vereent,
Daer kleur en swaerte van ontleent.
  Sie, sprack ick, dat 's den rechten aert
Hoe dat de jonckheyt dient ghepaert!
Siedaer de lessen van de Trou:
Siedaer den plicht van man en vrou!
Indien ghy op dit voorbeelt siet,
Het koper hout sijn wesen niet,
Het nat en blijft niet als het waer,
Maer beyden vloeyen in malckaer,
En nemen wesen en bestaen
Volkomen van den ander aen.
Indien 'et naer mijn meeningh ginck,
Ick toonde dit den Jonghelink,

Ick toonde dit de jonghe Maegt.
Die van een Jonckman wordt ghevraegt,
Opdat sy in den Echtenstant
Niet maer en trouwen metter hand,
Niet maer en trouwen metten mont,
Maer even tot haar diepsten gront,
Voor heyl en droefheyt, vreught en pijn,
Te samen een en eenigh zijn.
De man die stont een wijl bedeest,
En loeg en peynsde metten geest,
Als had' ick in onwetentheyt
Hier vry wat al te breet gheweyt.
Ten leste, na een kort beraên,
So quam de Grysaert naest my staen.
Ghy soeckt hier, sprack hy, wel te recht
Het juyste voorbeelt van den Echt.
Ghy siet 'er in, hoe man en vrou
Te samensmelten door de Trou.
Maer kom, ick zal u bovendien
Nogh vry yets meerders laten sien.
Nu nam de man het groene nat,
Hetgheen het koper in sich had',
Dat mengsel van volmaeckte Trou,
Dat voorbeelt voor een man en vrou,
En smeet er met een sturen sin
Een blancke plaet van silver in.
Maar hoe verwondert sag ick toe!
Het ginck my ick en weet niet hoe;
My docht, mijn aensight kreeg een blos:
Het water liet het koper los,
Het scheyd' sich af van dien ghemael,
Het scheyd' sich af van sijn metael,
En liet het sincken naer den gront
Alwaer ickt als een poeder vont,
En, als het desen had ghedaen,
So hingh het nu het silver aen.
Daer lag het koper nu als doot,
Van lichaam, kleur en glans ontbloot;
Daer lag 'et als een nietig sant,

Berooft van wezen en verbant;
Geen koper meer, maer enckel aerd',
Die geest noch lijf en had' bewaert.
En DAT, waermeê het sich verbont,
Dat al sijn gansche kracht verslont,
Dat vocht, dat voert nu in sijn schoot
Een nieuwen rijcken Echtgenoot.
O! Riep ick doe, o valsche schijn!
En zou dit Echte liefde zijn?

De verovering.*

Kupido had het Fort omringd,
Van mijn betroffen hart.
Ik hield mijn vesten wel bezet,
Mijn poorten toegespard.[1]

Ik zag de Liefde van den wal,
By zijne ontrolde Vaan,
Die man en knecht[2] in 't wapen riep,
En 't woest allarm deed slaan.

'k Zag harten, met een' pijl doorboord,
In die ontrolde Vaan,
In zilver, op een sabel veld,[3]
Bezaaid met traan by traan.

Daar trok zijn gantsche macht by een
Gedoscht in zwart en wit:
Daar trok zy in den stormmarsch aan,
Door d' oorlogskreet verhit.

* Mengelingen II, 162.

Mijn Slotvoogd, wakkre Goede wil,
Stond dapper op den muur,
En spaarde kruid, noch lood, noch lont;
Geschut, noch heggevuur.

Maar ach! des Vijands Battery
Beheerschte de Fortres:
Een stuk, met ééne lonk gelaân,
Schoot, in een' oogwenk, bres!

Nu vliegt de Vijand door de gracht,
En zet de ladders op,
En klautert over 't stortend puin,
Den stormhoed op den kop.

De Schoonheid voert de stormers aan,
En perst de Krijgskolom,
Die opstijgt langs de ontsloten baan,
Op 't daveren der trom.

Begeerte vatte, 't eerste, post
Op d' onbehoubren wal;
Haar volgden, als een waterstroom,
De Driften zonder tal.

Musket, en roer, en karabijn
En piek en ruiterspeer,
Onzichtbaar in den damp van 't vuur,
Brak allen tegenweer.

Wat zoude ik? - 'k Steek de witte vlag,
En stem in de overgaaf:
De Vesting is in 's Vijands hand;
Ik, zijn gevangen Slaaf.

E x t e m p o r e .

Naar het Oud Engelsch van Lord VAUX.

1804.

Eindnoten:

1 Het schijnt vreemd, dat men beide TOE- en OPENGESPARD zegt. Doch het eene s p a r r e n is van 't Naamwoord SPAR, een boom; TOESPARREN is m e t b o o m e n s l u i t e n . 't Andere, is het zelfde Werkwoord met s p r e i -e n of s p r e i d e n , en eigenlijk, SPERREN; en dus betekent het w i j d -, en dus, ook o p e n -maken.
2 Dat is, Leenhouder of Vazal, en Ridder.
3 Dat is, een z w a r t Veld, in de Wapenkunde.

Aan Barine.*

Sei tradito, e pur, mio core,
Nel tuo caso ancor che fiero,
Non sei degno di pietà.
Non di Nice, è tuo l' errore,
Che da un sezzo mensognero
Pretendesti fedeltà.

METASTASIO.

Had schendige Eedbreuk, had de hoon
Van reeds zoo lang getergde Goôn,
Baldadige, uw verleidend schoon
Het kleenste vlekjen toegetogen:
Hadt ge ooit één sproetjen om den mond,
Een nagelscheurtjen dat misstond,
Uw woord had my op nieuw bedrogen.

Doch neen, uw meineed en zijn vloek
Staan niet by 't Godendom te boek,
Maar drijven op de lichte winden.
Verzweer u eens of duizendwerf!
Uw hair verandert niet van verf:
Wat zou een schoone dan verbinden?

Ga, vloek by 't opgedolven graf
Uw moeders schim haar doodbed af!
Daag hel en hemel op tot borgen
Met al de fakkels van de Nacht!
Niet een die om uw' eed niet lacht!
Hy is vergeten vóór den morgen.

Uw voorhoofd bloost of bleekt niet meer,
Maar prijkt met dubblen glans en eer,
By ieder nieuwgezworen logen.
De meineed is uw zegekrans,
En blikkert ons, misleide mans,
Met spot en dartlen schimp in de oogen.

* Nieuwe Mengelingen II, 211.

Daar staan wy dan, bedeesd en stom,
Betichten Hel en Godendom,
Maar volgen als gebonden slaven.
Dan jamm'ren we, Ontrouw! en Verraad!
En laten ons tot dubble smaad,
Op nieuw met ijdle klanken laven.

'k Erken het, ons behoort de schuld!
Gy immers hebt uw woord vervuld,
Wie onzer zich mishandeld reken'!
Geen Vrouw belooft, zegt de Oosterling,[1]
Dan onder 't voorrecht en beding,
Om, vindt zy 't goed, haar woord te breken.

1805.

Eindnoten:

1 Motanabbi: Bedriegt u eene schoone, zoo houdt zy woord: want onder haar verdragpunten behoort ook, dat zy geen woord behoeft te houden.

De een der meisjens.
Parodie van Horafius.*

Indien men voor een' valschen eed
Maar slechts een mugg'- of vlooienbeet
Of zomersproet of zwarten tand,
Of opgezwollen winterhand,
Of eenig ander letsel kreeg,
Al waar het nog zoo min, ik zweeg;
Maar daar ik zien moet tot mijn spijt,
Dat ge altijd mooi en mooier zijt,
Al liegt en zweert ge dat het kraakt,
En dat het hel noch hemel raakt,
Zoo zeg ik, dat het niet betaamt,
En dat de zaak zich-zelve schaamt.

* Nieuwe Mengelingen II, 213.

Wel foei! een meisjen zegt ons JA:
De jongman weet van boe noch ba,
En meent haar in de goede trouw
Te maken tot zijn weduwvrouw:
(Na vijftig, zestig jaar misschien
Indien zy 't zoo lang af wil zien!)
Reeds kijkt hy naar een huisjen rond,
Stapt ellen hoog, en voelt geen' grond,
Bedenkt zich op zijn Bruigomskleed,
En maakt het Bruidsgeschenk gereed;
En zy, die hem het jawoord gaf,
Zegt op één oogenblik SPIT AF!
Dat zeg ik, ja, dat niet betaamt,
En dat zich voor het daglicht schaamt!

Een blaauwe scheen -? Nu ja, dat zij!
Dat staat een eerlijk meisjen vrij:
Want zoo men alles recht beschouwt,
Is alle hout geen timmerhout.
Ook duld ik, dat men zeekren tijd
Alleen op s p e c u l a t i e vrijt.
Maar, eens gevraagd, en JA gezegd,
Dan is de band ook vast gelegd;
Dan zeg ik: Eiers in de pan!
Een woord, een woord! een man, een man!

Neen, ging het zoo het wezen zou,
Men hield elkander woord en trouw:
Of zoo men zijn belofte brak,
De Duivel hield zich niet zoo mak
Maar wie aan 't misdrijf schuldig waar,
Die kreeg terstond de mot in 't hair;
Een neus, voor 't minst van zeven voet,
En tanden, zwarter dan mijn hoed;
Een rug, gelijk mijn elleboog;
Op ieder teen een exteroog;
Een kakhiel als een Kalverkop,
En zweren, als de vrome Job;
Een huid gelijk een perkement;

En rimpels, rimpels, zonder end!

Maar nu, nu hebt ge heerlijk spel,
Vloekt al de Drommels uit de hel,
Ja, hel en hemel by malkaâr,
Als of het reine meening waar,
En geeft uw woord en ziel te pand,
Ja somtijds wel een' kus op hand,
En denkt: een woord is maar een woord,
Het minste windtjen jaagt het voort,
En die het achterhalen kan,
Nu ja, dat is een handig man.

Ik weet wel dat ge daar om lacht!
En mijn vermaning weinig acht,
Gy, Meisjens, die eenvoudig heet,
Maar echter van de mostaart[1] weet;
En dan die groote Kopplares
Met duiven voor haar reiskales;
En nog dat olijk boevenstuk,
Die bron van zoo veel ongeluk,
Die jongen, die zoo kokermuilt,
En, of hy lacht, en of hy huilt,
Ze lelijk achter 't mouwtjen heeft,
Ook overal veel opspraak geeft,
En, zoo ik 't ronduit zeggen moet,
Zijn pijlen slijpt in menschenbloed.

Ik weet ook dat de jonge liên
Nu hedendaags zoo naauw niet zien,
En dat het thands geen meisjen schaadt,
Al raakt ze een weinig op den praat,
Al gaat ze een beetjen voor g a l a n t ,
Al heeft ze er twintig aan de hand,
En wisselt ook zoo nu en dan
Van s e r v i t e u r of linkerman;
En dat uw huis niet ledig staat,
Schoon de een of ander u verlaat:
Want gaat er eens een dolle kop,

Straks vindt ge weêr een' armen Fop,
Aan wien ge wijs maakt wat ge wilt,
Die weêr by u zijn tijd verspilt.
Genoeg! Gy zijt een lieve meid,
Vol leven, vol bevalligheid,
Vol geest, vol vuur, en vol talent,
En nog zoo'n ander woord in ent.
Gy weet te leven; kleedt u wel;
Gy danst volmaakt; verstaat het spel;
Borduurt en teekent; maakt filet;
En vangt de heertjens in uw net:
Gy zingt gelijk een Nachtegaal;
Het Fransch is uw gewone taal,
En 't Hollandsch schrijft gy even goed
Of ge in Parijs waart opgevoed.
En wie verlangt er thands iets meer?
Wie vraagt daarby naar deugd en eer?
Maar, wat een ander laat of doe,
Een ieder voor zich-zelv' zie toe!
Dit, dit staat eeuwig by my pal,
Dat ik u nooit weêr aanzien zal,
Al waart gy ook van louter bout[2],
En, daar toe, overdekt met goud[3];
Al liep ook heel de Stad u na:
Die JA wil zeggen, meen' ook JA!
En spijt Redoutes of Salets,
Dat zeg ik,

JASPER OUDER WETSCH.

1805.

Eindnoten:

1 Verbasterde uitdrukking voor de mutsaart, welke, reeds voor drichonderd jaar, in deze spreekwijze verward wierd met de MUTSE. Naar de MUTSAART ruiken, is naar den brandstapel ruiken (dat is, naar kettery smaken). Van de MUTSE weten, is van minnhandel, minnekneepen weten. De mutse is de min, of eigenlijk de paardrift der kunnen. De verscheidenheid van beteekenissen, welke dit woord by achtervolging doorgegaan is, om eindelijk een hoofddeksel van de eene en andere kunne te beteekenen, is zeer groot, en leerzaam. - Roemer Visscher heeft nog de lof der Mutse gezongen in den zin van paarzucht; en wy hebben nog spreekwijzen en spreekwoorden, waar in die beteekenis voortduurt, schoon het gemeen ze miskent.

2 Bout is de Entvogel, die oudtijds by ons voor het lekkerste beetjen van den Hollandschen disch gehouden wierd. Van daar de uitdrukking: het smaakt als bout. In de Hage zegt men thands Ende bout; dit is tweemaal hetzelfde, even als ons Everzwijn, en meer diergelijke, die echter te wettigen zijn, zoo men Bout en Ever als soortnamen van het algemeener Geslacht der Enten of Enden (want beide is goed gezegd) en Zwijnen aanmerkt.

3 Goud, of liever gout, was een soort van lil (gelée zou men thands zeggen), dat ondtijds door middel van een allerhevigst vuur by zeer sterk bedruipen om of op het gebraad wierd gemaakt. Dit gout wordt nog in verscheiden spreekwijzen bedoeld. B.v. ik at het niet

a l w a r e 't m e t GOUD b e d e k t . Dat is: geen toebereidsel, zelfs dat voortreflijkste en kostbaarste niet (want kostbaar was het en alleen voor uitstekende tafels), zon my dat eetbaar kunnen maken. Zeer merkwaardig is de Hollandsche tafel en keuken, zoo men eens vijfhonderd jaar te rug gaat en dan tot het begin der voorige eeuw afdaalt Vooral zoo men dit met een Physiologisch en Characterkundig oog doet. Maar wie bekommert zich om onze Oudheden? Hoe velen leven er nog by ons, die zich door voorouderlijke overlevering aan de Hofhonding der Graven van het Hollandsche huis, hunne jacht- en lustfeesten, of te Rechtzittingen, herinneren? Wie weet van het houten Jachthuis in de Haag, eer Graaf Willem II het nog thands bestaande Hof van Holland met een' kap van Cederen balken, door zijn Grootvader ten dien einde uit het Oosten meêgebracht, en naar het model van Salomons Tempel, bouwde? Belachlijk is het dikwijls, te zien, hoe Schrijvers blindelings omtasten en zich afmatten om uit te vinden, het geen in geene familie heeft kunnen verloren gaan die echt oudhollandsch is.

Vrouwenliefde.*

Soäd, Soäd, is verdwenen,
en mijn hart, in slaverny,
Zwijmt, van Liefde vastgekluisterd,
voor geen koninkrijk weêr vrij.
Ach! wat waart gy, lieve Soäd,
d' ochtend dat gy my verliet,
Dan een teder jeugdig geitjen,
dat langs hei en heuvel vliedt!
'k Voel die stem my nog doordringen,
die zoo schel en ruischend klinkt,
Daar het toegenepen oogjen
door het git des ooglids blinkt;
Daar de glimlach van 't genoegen
't zuiver mondgebit ontbloot,
Of de waterdronk zich mengde
aan des wijnstoks gloeiend rood;
Of het vuur des wijns met water,
koud en helder, wierd doorspoeld,
In een zandvallei bezonken,
uit het Noorden afgekoeld,
Waar het zwevend morgenluchtjen
't drijvend vuil van henen dreef,
En het blanke nachtdaauwvliesjen
bladderend op overbleef.

* Najaarsbladen I, 104.

ô Hoe dierbaar waar haar liefde,
hield de schoonheid trouw en woord!
Of, aanvaarde zy dat harte,
dat haar eeuwig toebehoort!
Maar, helaas! wat zonde ik wachten
van een' vrouwenliefdegloed,
Waar bedrog en list en wuftheid
menglen aan de drift van 't bloed:
Waar geen standpunt of gedaante,
waar geen kleur bestendig blijft,
Maar als wolk en neveldampen
op den wiek der winden drijft!
Zal de zeef het nat bewaren,
of een Maagd, gegeven trouw?
Neen, mijn hart, geen ijdler droomen
dan beloften van een vrouw!
'k Hoopte, ja, een eeuwig minnen;
maar mijn boezem, streel u vrij!
't Zijn beloften zonder meening:
't windtjen blaast, zy zijn voorby.

Uit het Arabisch van KAAB BEN ZOHEIR.

1808.

Kasper van Baerle aan Tesselschade Roemers, met zijn afbeeldsel.*

TESSEL, die THESSAALJES lauweren
Naam noch bakermat ontleent,
Maar, de ROEM van uw Batouweren,
Maagd- en mannenlof vereent!
Tessel, van wier lieve lippen,
Van Atheenschen daauw besproeid,
Geestig jok en kwikjens glippen,
Heusche boert en rondheid vloeit!
Die Arachne met de naalde,
Zeuxis door 't penseel verwint;
Hoofts en Huighens lof behaalde;
Goden aan uw tonen bindt!
Tessel, wier betoovrend zingen,
Door geen hart te wederstaan,
Mavors-zelv' tot vreê zou dwingen,
Febe lokken uit haar baan!
Die de weduwlijke sponde
Eenzaam drukt en zonder leed,
Spottend met geklag en wonde
Van een' wakenden Poëet![1]
Laat VAN BAERLES wezenstrekken,
Afgeteekend op 't papier,
In dit beeld een blijk verstrekken
Van het zuiverst vriendschapsvier!
Mag uw beeld my niet gebeuren;
Ieder vaersjen uit uw pen,
Zal ik voor een B e e l d s e l keuren,
Waar ik Tessel in herken.

(Uit van Baerles Latijn.)
1808.

Eindnoten:

1 Van Baerle-zelven.

* Najaarsbladen, II, 83.

Op het oog van Tesselschade Roemers, zekeren avond in een' Smidswinkel door een afspringende ijzervonk getroffen.*

Oogjen, dat aan 's jonglings oogen,
Door de schoonheid aangetogen,
  Liefde met ontzag gebiedt!
Heilig oogjen, dat geen wenken
Aan onheiligheên kunt schenken,
  Maar op kruis en outer ziet!
Godsdienst toortsjen, in wiens flikkeren
Blanke deugd en eenvoud blikkeren,
  Zonder angel, zonder plooi!
Dichtrenoogjen, op wiens lonken
Heel Parnas by een koomt honken
  In den Muyder Dichtrenkooi![1]
Dat van Baerles Luit doet zweeten;
Huyghens, Hof en Prins vergeten;
  En, van dwang en preutsheid vreemd,
Altijd argloos en onnoozel,
Aan geen vriendelijk gekozel
  Hartelijk vertrouwen neemt!

Wie, mijn oogjen, heeft uw blinken
Dus in 't duister weg doen zinken
  En uw' dag verkeerd in nacht?
Wie, ja, wie der Helsche vloeken,
Opgedaagd uit Plutoos hoeken,
  U om al uw glans gebracht?
Wat beleediging van Goden,
Of wat aanzien, zoo verboden,

* Najaarsbladen II, 85.

Oogjenlief, benam u 't licht?
Hebt gy Pallas naakt zien baden,[2]
Moest de Nijd mijn Tessel schaden,
Om haar ongelijkbaar Dicht[3]?
Of moet Tessels geestvermogen
Nog, ten koste van haar oogen,
Hooger stijgen uit het oog?[4]
Moet zy Venus kar verzellen,
Om haar vriendenstoet te kwellen
Met Kupidoos pijl en boog?

Oogjen, nu met bloed bedropen;
Nu met etter overloopen,
Die de zachte wang bedekt!
Ach! wat wonden, vlekken, builen,
Die des wenkbraauws rand ontpuilen,
Lood- en purperblaauw geplekt!
Ach! wat smarten moet gy lijden,
Die ons allen kost verblijden,
Oogjen, nooit genoeg beklaagd!
Wie zal Tessel thands geleiden,
Om de vreugdekoets te spreiden;
Nu voor haar geen vreugd meer daagt!
Neen, zy mag zich niet vermeien;
Schuwt het lachen, boerten, reien,
Aan heur kluisjen vastgetrouwd:
Blijft, als Godsbeeld op de altaren,
Met geduld haar cel bewaren,
En vernoegt zich met mijn' kout.

Wien, wien zoekt gy, Tessels vrinden?
Tessel is hier niet te vinden. -
Febus! Febus! zie niet neêr.
Drossaart[5]! Dichter[6]! past te zwijgen!
Lonk noch lachjen moogt gy krijgen:
Tessel is geen Tessel meer. -
Blanke Trouw, waar ziet gy henen?
Tessels blankheid is verdwenen,
Ze is haar lelieluister kwijt! -

Blanke Oprechtheid zonder vlekken!
Die u mocht ten beeld verstrekken,
   Loodverf maakt haar 't beeld der Nijd!

Gruwzaam ijzer! in wat holen,
Diep in 's afgronds nacht verscholen,
   Hebt gy 's Aardrijks schoot bevracht?
En, door wat nog gruwbrer handen
Werdt gy uit haar ingewanden
   In den hellen dag gebracht? -
In den dag! - Wie kan 't gelooven!
Om den dag aan Haar te ontrooven
   Door een' spat van uw metaal!
Om die oogen uit te wroeten
Die en IJ en Amstel groetten
   Als haar allerhoogste praal.
Oogen, meer dan Godlijke oogen,
Waar Noordholland op mocht bogen
   In haar Hoofd- en pronkstaalstad!
Oogen, die geen misdrijf smette,
Maar het nijdig Lot verplette,
   Dat geen onschuld ooit verbad!

Oogen, die het doek bezielden!
Zich met Tasso onderhielden!
   Bloemen schiepen, rijk van zwier!
't Broze glas met Minnewichtjens,
't Wit papier met zinnedichtjens,
   't Hart vervulden met hun vier! -
Gruwzaam ijzer! wees verwaten!
Moog hem aard en hemel haten,
   Die u aanroert na dees dag! -
Dat geen Etnaas vlammenstoker
U genake met zijn' moker!
   Vonk doe geven op zijn' slag! -
Ja, laat dees uw vloek hen treffen,
Die op u den hamer heffen;
   En den hamer in hun vuist!
Laat zy de uitgespannen leden

In de lucht te barsten smeden,
   Dat er 't bloed by neder ruischt!

Droeve blindheid, aaklig donker,
Nacht, ontbloot van stargeflonker!
   Wat heeft Tessel u verdiend?
Wat weêrhield Diaan, daar boven,
Meê haar fakkel uit te doven,
   Aan haar zuiverheid bevriend? -
Waarom dookt gy in de kimmen,
(Gy voorzaagt het by uw klimmen)
   Titan? waarom niet getoefd? -
Waarom zag men, by het steigeren,
Niet één hemelstar zich weigeren,
   Of bezwijken als bedroefd? -
Gy vooral, ô Heirspitsleider,
Gy, der starren spoorbereider,
   Hesperus! - En gy, Dioon,
Gy, de traagste van de benden!
Liet gy dus uw Tessel schenden!
   Gy, bezielster van heur' toon!

Jaarboekschrijver! laat uw bladen
Nooit dien zwarten dag verraden,
   Nimmer noemen! schrap hem uit!
Stel hem by de jammerdagen
Van Oud-Romes nederlagen,
   Aan der Eeuwen vloek ten buit! -
Zij hy steeds met schrik geteekend!
't Menschdom tot een' vloek gerekend,
   Die den hand het werk ontzegt!
Zie hy erts noch koper vloeien,
Vlam noch vonk den haard ontgloeien!
   Ruste waag[7] en bondelrecht![8]

Maagdenoogjens! smoort uw vonken;
't Zij gy minnaars aan moogt lonken,
   't Zij gy Echte vlammen schiet!
En gy oogen! welker pijlen

Naar de Maagdenboezems ijlen,
Smelt in tranen weg, en vliet! -
Gy vooral, ô Dichtrenoogen,
Met een' treurwalm overtogen,
Tintelt thands van scherts noch boert!
Schreit! - Daar Tessels oogen kwijnen,
Werd ons in de wreedste pijnen,
De appel van ons oog ontvoerd.

Na VAN BAERLES Latijn.
1808.

Eindnoten:

1 Op 't Slot van Muyden, by den Drossaart HOOFT.
2 Als Tiresias, die daarom blind wierd.
3 Als den Dichter Thamyris.
4 Met dit oogmerk blindde Demokritus zich-zelven.
5 Hooft.
6 Van Baerle zelf.
7 Rechtbank.
8 Regeering.

Op Tesselschades huis en tuin.*

Kunsten zetel, wijsheids drempel,
Febus haardsteê, Pallas tempel;
Heiligdom vol achtbaarheid;
En Paleis vol majesteit,
Dat in luister Vorstenhoven,
Koningszalen, kunt verdoven,
En de rijkste bloem omvat
Beî van geest- en letterschat!
Neem mijn tederst hartegroetjen!
En gy kunstig, zinrijk goedtjen,
Boêltjen, voor geen goud gekocht,
Maar door Tessels hand gewrocht,
(Tessel, schepster van die schoonheid,
Die haar zinlijk huis ten toon spreidt!)
Daar haar ziel zich in onthaalt,
En haar geest te rug uit straalt!

'k Mocht aan Tessels schilderyen
Mijn betooverde oogen wijen;

* Najaarsbladen II, 94.

Psyche zag ik in de lucht,
Op haar bonte vliudervlucht:
'k Zag de Muyder torentransen,
Havenmond, en waterschansen,
Waar de nooitgelijkbre Hooft
Zich het Stadsgewoel ontrooft.
'k Zag tapijten, die zy weefde,
Waar het schoonst gebloemt' in leefde.
'k Zag haar verzen, Godenval,
Die geen tijd verknagen zal.
'k Zag haar Tassoos stoute tonen
In haar Duitsche maat verschonen;
En Itaaljens minnelust,
Heiligen aan Hollands kust.
'k Zag de logge ganzenpennen
In haar hand het oog ontrennen
Op den doolhof van 't papier
In gestrikten Letterzwier.
'k Zag het broze glas der bekeren
Haar der eeuwigheid verzekeren
Door het oogverbijstrend schrift
Van haar diamanten stift.
'k Zag haar hand de Cyther grijpen,
't Trillend koper kunstig nijpen,
En der Zanggodinnen rij
Hupplen op haar melody.
'k Zag gehorent' en koralen
In festoen en kransen pralen,
En haar hand een krijgstrofeê
Stichten van den roof der Zee,
En op 't keurigste verbonden,
Wat verdeelde stranden zonden.

'k Zag ook u, o Zefirs bruid!
Hier, hier blinkt gy schittrend uit,
In de rijkste pracht van verven,
Die geen nachtrijp doet versterven!
Hier, in 't blinkende satijn,
Fier op eigen' zonneschijn!

Zie by dees onechte blommen
Moeder Aard van spijt verstommen,
En haar Mededingsters hand
Nijdig aanzien, als vermand.
En gy, Tuintjen, welig Eeden!
Lusthof vol aanminnigheden;
Waar, aan vreemden grond ontscheurd,
't Bloemtjen zich ten hemel beurt,
Maar, de zeldzaamheid beweenend,
Aan zijn schoonheid prijs verleenend,
Zediger dan eertijds prijkt!
Die uw kweekster zoo gelijkt!
'k Mocht my in uw paân verlusten;
Hier aan Tessels zijde rusten;
En, van zaligheên doorstroomd,
Mijmren in uw frisch geboomt'.
Hier, hier (riep ik, opgetogen),
Hier staat Cirrha voor mijne oogen!
Hier is Klaros, stroomend vol
Van de Godheid van Apol!
Hier verheffen zich geen tuinen,
Maar Cefizus lauwerkruinen;
En een tweede Tenedos
Rijst in gindsche myrthebosch!
Dit 's de grond der Piëriden,
Waar zy staâge Lent gebieden!
Weg, Assyrische vorstin,
Met uw groene wandeltin!
Weg, Feaken, met uw hoven,
Die de Grieksche lier mocht loven!
Dit 's de lustplaats van de Goôn.
Hier wenscht Jupiter zijn' throon,
Hier zijn hemelkoets te ruilen
Om in dit prieel te schuilen.
Hier, hier luistert hy, verrukt,
Naar den snaar dien Tessel drukt;
Naar het zieldoordringend orgel
Van haar Filomelengorgel,
Dat het boventoontjen stelt

Daar Duartes keel in smelt;
En verwonnen, zuchtend, teder.
Legt hy staf en bliksem neder;
Ja, het hart van lust versmacht,
Wenscht hy naar de stierenvacht,
Naar den gouden pegelregen,
Op 't Argivisch slot gezegen,
Of Eurotas zwanenpluis:
Waar slechts Tessel minder kuisch!
Hier zou de Abydener hijgen,
In zijn Heroos arm te zijgen;
Pyramus naar Thisbes borst
Tintelen van minnedorst;
Hier smolt Mavors, van verlangen,
Om Diones schoot te prangen:
Hier waar Saffo niet weêrstaan;
Gnossus vluchtling niet verraân!

Hier zijn zorg en nijd verbannen;
Hier, de neep der zielstyrannen;
Hier, wat braaf- wat blankheid krenkt;
Waar de deugd een' traan om plengt;
Wat eens moeders schroom zou wraken;
Blosjens jaagt op onschulds kaken;
Wat der trits Bevalligheên
Zouteloos of dartel scheen;
Wat eene eerbre Lier onteerde,
Of een kuische vlam verneêrde.

Wees gegroet, kapel der jeugd,
Godenwellust, stervlingsvreugd;
Gallery van reine zeden;
Praalhof van uitmuntendheden;
Woning dier zachtmoedigheid,
Die haar pad met rozen spreidt;
Schatpaleis van zegeningen;
Aardsch verblijf van hemellingen!
En gy, Wachtster van dit Choor,
Zelfs uws tempels glans en gloor;

Die ons zoo veel wonders baarde,
Zoo veel wonders in u gaârde,
Ons op zooveel kunst onthaalt,
Tessel! Leef, van heil omstraald!

Na VAN BAERLES Latijn.

1808.

Op een zwartkoralen borstklis, Tesselschade Roemers op de borst hangende.*

Tessel, waarom zulk een borstweer voor den toegang tot uw hart?
Waarom voor dien kuischen boezem, zulk een oogverschrikkend zwart?
Zal dit git de liefde weeren, die, uws ondanks, u beloert?
Dit een zuiverheid beschutten, door geen vleitaal ooit vervoerd?
Toonen deze zwarte spitsen, hoe ge uw minnaars spits durft biên?
Doen zy in die felle punten, 't prikklen van de liefde zien?
Duidt de rondheid van dat siersel op uw rondheid van gemoed,
Hollands oud-Bataafsche rondheid, die gy in dien boezem voedt?
Tuigen zoo veel spitsche stralen zoo veel gaven van 't verstand?
Zoo veel minnelijke kunsten, vaardigheden van de hand?
Tessel, laat dat schrikbeeld varen! Gy, geloof my, hartvriendin,
Welk een Egis gy moogt dragen, boezemt nooit verschrikking in.
Zacht van inborst, zij die inborst door uw zinstaal nagebootst!
Neem het needrig veldviooltjen, of de lieflijke oogentroost!

(Na VAN BAERLES Latijn.)

1808.

* Najaarsbladen II, 102.

Op Lykoris afbeeldsel.

Dees oogen, dezen blos, dien opslag zoo verheven,
Draagt de eer der maagdenrij, Lykoris, in 't gelaat.
Zoo zien we om 't sneeuw der hals de dartle lokken zweven,
Zoo, zoete aanminnigheid door 't zedige inkarnaat.
Zoo staatlijk is haar tred bij d' eedlen zwier der leden,
Die tooi noch sluier vraagt van vreemde konstnary;
En, zoo veel minlijkheên bij 't vlekloos schoon der zeden,
Zet de afgunst-zelv, verstomd, nog nieuwen luister bij.

Winter,
aan Lykoris.

Het barre Noorden stroopte en bosschen en valleien
Hun lommerrijk verdek, gewaad, en hulsel af;
Het veld weêrgalmt niet meer van zangerige reien,
En 't aardrijk vond in 't ijs zijn aaklig wintergraf.
Met u, met u nogthands, verkies ik 't buitenleven,
Lykoris; aan uw zijde is my de landvorst zacht.
Gy, Schoone, weet aan 't veld zijn' luister weêr te geven;
't Is zomer waar gy lonkt, en lente waar gy lacht.

Lente,
aan Lykoris.

't Was winter. Zefirs aâm doorzweeft de zoete dalen,
De veldgrond staat bebloemd in 't verschontloken kruid;
De lucht weêrgalmt op nieuw van duizend boschkoralen;
En 't woud hernam zijn kruin, en breidt zijn schaduw uit.
Maar zonder u, Lykoor, veracht ik veld en bloemen:
Geen lommer dan met u, geen bosch- of heuvelgroen!
Geen lente zonder u mag schoon of luister roemen;
Ze is barrer voor mijn hart dan 't barste jaarsaizoen.

Herstelling,
aan Lykoris.

'k Was krank, en lag, en leed, met neêrgebogen krachten,
Terwijl me een wreede kwaal door hart en aders kroop:
Geneeskunst wist geen hulp tot redden of verzachten,
En Hygiëa-zelv ontzei my alle hoop.
Reeds hield de felle dood, al grijnzende aan mijn sponde,
De handen naar zijn prooi, als zeker, uitgestrekt:
Reeds sloeg me in 't krimpend hart mijne allerjongste stonde,
En hield my de ijzren slaap het brekend oog bedekt.
Lykoris, gy verscheent: gy wendt uw minlijke oogen
Te mywaart, en 'k herleef, en pijn en ziekte zwicht.
Die lonken vol van kracht, die my my-zelv' onttogen,
Hergeven me aan my-zelv' en aan het levenslicht.
De wreede kwaal verdween; van nieuwe kracht gesteven,
Bruischt nieuwe jeugd en moed door al mijne aders om.
Lykoris, ja, uw oog hergeeft en neemt het leven,
Gy overtreft Apol en heel het artsendom.

Bruilofts slotzang,
Na vele andere.*

Claudite jam rivos, pueri, sat prata biberunt.

VIR GILIUS.

De Zangbeurt werd vervuld, de Feestdisch doofgezongen.
Wat vraagt men van een Luit, reeds meer dan half gesprongen,
Nog nieuwe klanken tot vermeerdring van 't gerucht,
Terwijl een minnend paar naar stiller weelde zucht?
ô Dichters, leert in 't eind ook andre maat bewaren,
Dan daar de Cythertoon in huppelt op uw snaren.

Genoeg gezongen! Ja te veel reeds: gy mijn Luit,
Vermoei gy 't oor niet meer van Bruidegom en Bruid!
Ook Zang en Poëzy moet hier voor hooger zwchten:
Dit nachtuur is gewijd aan eindloos dierer plichten
Dan 't trillen van het koord dat op de dichtlier spant.
Gelieven, neen, uw plaats is 't huwlijksledikant!
Dit toeft u. - Feest en boert, heel 't aardrijk gaat verdwijnen;
Een nieuwe wareld wenkt uit gindsche tentgordijnen,
En roept u tot de dienst van Pafos heiligdom.
Ga, tedere, aan de hand van uwen bruidegom
Den drempel zoeken, die, met verschgeplukte rozen
Bedekt, uw voorhoofd trotscht, gelijk ik 't thands zie blozen:
Vertrouw u in zijn arm! En gy, die haar geleidt,
Ontzie in 't maagdlijk hart die schuchtre zedigheid.
Voor 't eerste waagt zy zich op de onbekende baren,
Aan 't hobblen van de boot. - ô Doe heur angst bedaren!
Hier is geen schipbreuk (neen, lief Bruidtjen,) by 't geklots
Te duchten. 't Hulkjen vindt, al spleet het op een rots,
De haven van 't vermaak, der frissche jeugd ontsloten.
Gelukkigen, treedt toe, en kent u Echtgenooten!
De voorhang schudt alreê, en noodigt u op 't zoet
Dat ze in haar schaduw bergt, die 't aangestoken bloed
Moet koelen van de vlam; maar, door haar meer te ontsteken.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 193.

De sponde kraakt en roept; aanvaardt dit heuchlijk teeken!
Gaat, treedt op 't wolkig dons den huwlijkshemel in;
Versmelt van weelde en lust in 't worstlen van de min;
Geen strandschelp kleef zoo vast als 't schroeven van uw lippen,
Waar ziel en ziel door een, en weêrzijds overglippen
In kussen, van de min met nektar overdaauwd,
By 't murm'lend duifgekir waarmeê de wellust flaauwt.
Geen veil omkluistre en klemm' als uw gestrengelde armen,
Die by de ontvloten ziel de omvangen borst verwarmen,
In 't machtloos zwoegen en vermenglen van u-zelf.
Gaat, vreest de nachtlamp niet, die wacht houdt aan 't ge welf:
Ze is argloos; en wat nood, al zag zy door de reten?
Wanneer de dag verrijst, is ze alles weêr vergeten.
Zoo 't lieve bruidtjen-zelv 't niet uitbrengt binnen 't jaar,
't Geheim is veilig, en geen klappaart kraait er naar.

Maar neen, waartoe 't geheim by zulk een zegepralen?
Blink, kroon des Bruîgoms, blink! de zon moet u bestralen!
Haar kring voleind' niet, of de blij verwonnen Bruid
Drukk' haar gemaal aan 't hart, verdubbeld in een spruit,
Die, in vernieuwde kracht, twee stammen doet herbloeien!
De zuivre Moederbron moet op zijn lippen vloeien
En storten vlekloos bloed by 't eerst gebruisch van 't hart
In de aadren, bevende van zoete levenssmart;
Geen vreemde en valsche melk, van uit oneedle borsten
Gestroomd, en om wier roof een jammrend wicht moet dorsten!
De vloek verzell' hem niet by 't uur van zijn geboort',
In 't kermend mondtjen van de onnoozelheid gesmoord,
En hale uw eersteling, by laaggeneigde tochten,
De hemelwraak op 't hoofd, en de oneer in de vochten!
Neen, zij hy Vaders ziel en Moeders bloed geheel:
Eens derden aandeel in uw stamzoon waar te veel.

Nog eens! vaartwel, en viert de feestnacht, u geschonken!
Wy - zien u starend na, van uw verliefde vonken
Doortinteld tot in 't hart: Maar, uitgeblaakt papier,
Doorweemle ons de ijdle vonk, ons tonder vat geen vier.

1818.

Godinnen.*

Foei, wat praat ge van Godinnen!
Is dat eernaam voor een maagd
Die gy waardig acht te minnen?
Die gy hand en liefde vraagt?

Foei! een tytel, zoo versleten,
Past geen lieve frissche meid,
Die gy eens uw vrouw wilt heeten
In een Echt vol zaligheid.

Wie toch weet gy uit te lezen
Uit die gantsche Fabelkraam;
Wie, waarvan zy 't beeld zal wezen,
Om te pronken met heur naam?

Zekerlijk geen Prozerpîne,
Die in de armen van heur Gâ,
Schoon de man haar wel bediene,
Toch noch jammert om Mama. -

Venus tot een vrouw te krijgen,
Dit, vertrouw ik, wenscht gy niet,
(Om een reden, hier te zwijgen,)
Schoon zy nog zoo goêlijk ziet. -

Ook geen Juno, trotsch en vinnig,
Met haar oogen als een koe,
Hoofdig, spijtig, eigenzinnig.
Wat jaloersheid geef ik toe.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 151.

Ja, jaloersheid is te prijzen:
   't Vrouwtjen hangt niet aan haar man,
Dat zijn hart of gunstbewijzen
   Met eene andre deelen kan. -

Vast geen Pallas, man in 't wapen,
   Op haar wijsheid hoogst parmant;
Die in 't harnas zou gaan slapen
   Naar den Oud-Westfrieschen trant. -

Zou Diaan u beter vlijen,
   Altijd uit, en op den tril;
Met haar eb- en vloedgetijen,
   Viermaal 's daags een nieuwen gril?

'k Rep niet van haar sluikbezoeken,
   En veranderlijk gelaat;
Als zy om een man te doeken,
   's Nachts uit a c c o u c h e e r e n gaat.

Is zy spijtig by haar baden,
   Ze is het altijd niet by nacht;
En - mocht Lathmos iets verraden,
   't Waar van geen konijnenjacht! -

Ook geen Vesta, oud van dagen,
   En nog jeukrig naar de min,
Kan een man als u behagen
   Voor een lieve bedvriendin.

't Zijn ook vreemde minnegrappen
   Die dat Grootjen heeft in 't lijf:
Atys zal er niet van klappen,
   Maar de henker haal zoo 'n wijf! -

Thetis dan? - Hoe zoudt gy 't vinden,
Telkens eer ze een vriendschap leed,
Haar op 't bed te moeten binden,
Als Margriet den duivel deed? -

En gewis zijn deze zeven
De allerbeste van den hoop.
Elk een Prinsdom meêgegeven,
Ware 't nog een slechte koop. -

Ceres - ja, is vroom en zedig,
Maar te vol geheimenis:
En de man is vast niet snedig,
Die daar zeer gerust by is.

Immers, daar zijn Clodiussen -
En ook somtijds Clodiaas....
En met de ooren diep in 't kussen
Hoort Mijnheer juist geen geraas. -

Van Latoon valt niet te praten,
Woedend als een tijgerin,
En van wraakzucht uitgelaten.
Wie haalt ooit zoo'n vischteef in! -

Iö hoef ik niet te noemen,
Of verbrande Semelé.
'k Tel geen distels by de bloemen;
Geen van beide rekent meê.

't Is met Goden en Godessen
Als met draver en Poëet;
Echt van ras, en klaar van zessen,
Is niet ieder die zoo heet. -

Hebé echter? - Is een kleuter
   Die den Godendisch bedient,
En, ten zij het hoofd my leuter',
   Het portuur niet van mijn vriend.

Want het plaatsjen in te nemen
   Dat een Hercules besloeg,
't Zou my eenigzins bevreemen,
   Waart ge daartoe mans genoeg. -

Nu, Aurora, frisch van leden,
   En het aangezicht vol vuur? -
Zeker, Tithon na te treden,
   Valt zoo zwaar niet op den duur.

't Zij zoo! maar - dat eeuwig schreien
   Als zy uit de dekens schiet,
('k Zwijg, voor dag en daauw te scheien,)
   Is een daaglijks huisverdriet.

'k Hou ook van dat vroeg ontwaken,
   Van dat m a t i n e u s zijn, niet,
En dat springen uit het laken
   Eer men 't morgenkusjen biedt.

Lief is 't, wen door 't bedgordijntjen
   Als de nacht is doorgemalt,
De uchtend met een schemerschijntjen
   Op den matten boezem valt.

Als 't verwaterd tinteloogen,
   Door de morgenglans verkloekt,
Met een nieuwen blos omtogen,
   's Egaâs borst tot schuilplaats zoekt.

Dat is 't hemelscht zielsgenoegen
Waar een doode by herleeft!
Wee, die voor dat zalig zwoegen
Geen gevoel meer over heeft!

ô! Zoo dan de lipjens kleven...!
Maar, waar praat ik, Grijzaart, van?
Beter, by mijn text gebleven;
Ter c o n c l u s i e , oude man! -

't Slot is: Geen Godinnennamen!
Zet dien voddenboêl ter zij'.
Niemand heeft het zich te schamen,
Die een m e i s j e n vrijt als gy.

1818.

De bruiloftsdag.*

Demigrant Helicone Dcae, quatiantque novenâ
Lampade solennem thalamis coëuntibus ignem,
Et de Piërüs voealem fontibus undam.

STATIUS.

Gy, Hemelkroost, beminlijk Negental,
Dat menigwerf, mijn wenschen ten gevall',
Met maagdelijke hand deze onbeschaafde vingeren
In 't tokklen van de cythersnaar
Bestuurde; 't zij haar 't rouwmisbaar
Deed siddren en de ziel met schrik en ijzing slingeren,
En tranen scheppen op de wangen, doodsch ontbloosd,
Om de open hartenwond te zalven door heur troost!
Het zij ze in forscher toon de koopren oorlogstrommen
Mocht volgen in 't gedruisch der saamgepreste drommen,
Met bloed bedropen, en zich badende in het bloed,

* Nieuwe Dichtschakeering II, 59.

Waar de onverbidbre Mars, omstuwd met bliksemgloed,
Den dood en d' afgrond in zijn toomen vastgeklonken
Door bergen lijken zweept en gruwbre menschenschonken!
Het zij ze, aan 't kabblen van een vliet
De kalme ziel vergastte op 't Syrakuzisch riet,
En zoeten weedom wekte in schuldelooze harten,
Gelukkiger dan ooit in 't kweken van hun smarten!
Gy die me en myrth en veldlauwrier
Met echten Dichterlijken zwier,
En roos en amaranth, verdienste om 't hoofd deed strengelen!
Gy, Zanggodinnen, daalt, ô daalt,
En laat my van uw oog, uw gunstig oog, bestraald,
Gekuischter, zoeter toon dan Tempes boschchoor mengelen!
Kroont zelve uw kruin met myrthenblad,
En laat ik, op uw bystand prat,
Mijns levens schoonsten dag, mijn Bruid, mijn wellust zingen!
Een Orfeus zong voor zijne Euridicé,
En 't bruiloftslied wist luchtgewelf en zee
Tot luisteren, tot wederklank te dwingen.
Ik zing voor u, mijn teêrgeliefde, ja!
En baauw' my bosch- en strandgalm na,
By 't feestmuzyk van Hemelingen! -

Godessen, ai verlaat uw koets
Eer de eerste straal des morgengloeds
Den damp der nacht doorbreke en d' Oosterkim vergulde!
Treedt reiende in het slaapsalet
Waar al mijn wellust rust; den geurigen Hymet,
Doorademd van den God die steeds haar borst vervulde!
Wekt, wekt haar. Hymen waakt alreê;
Zijn fakkel klatert reeds van kneisterende vonken:
Den rei der feestjeugd voert hy meê:
't Gewenschte morgenrood, de dag is aangeblonken.
Ja, wekt haar: 't is die blijde dag
Die 't eindloos leed vergelden mag
Van langbeproefde min en klemmend zielsbenaauwen;
En, schroomt ze, uit zedige angst, wellicht om op te staan,
Heft, tot bemoediging, een lied van blijdschap aan,
't Geen bosch- en strandgalm na moog baauwen! -

Omringt u met den Nymfenstoet
Van stroomkil, groenend woud, en bygelegen vloed,
In statelijk gewaad, met tuiltjens om de hairen,
En bruiloftskransen in de hand,
Die roos en lelien, met hemelblaauwen band
In heilige echt gestrikt, genoeglijk saam doen paren.
Voere elk om strijd een bloemschat aan.
Tot ruikren en feston, om door de maagdenvingeren
Langs 't sombre groen der myrtheblaân
Van 't lieflijk èchtprieel te slingeren,
Geheiligd aan de Schuimgodin;
Vertrouwlijk heiligdom der zegerijke min!
Ook geurig strooigebloemte, en rozen, versch ontstengeld,
Ten mollig veldtapeet
Waarin een regenboog van duizend kleuren mengelt,
Op dat heur teedre voet op steen noch dorens treed.
En, Zanggodinnen, is dit vaardig,
Zingt, daar heur sluimer breekt, eer 't oog haar open ga,
Der Bruid een morgenzang, haar deugd en schoonheid waardig,
En baauwe 't bosch- en strandgalm na! -

Gy Nymfenrei van d' Amstelvliet,
Door wier verkwiklijk nat de blanke stroombaars schiet,
En op de gouden vin met zilvren schubben spartelt,
Bind, bind met buigzaam waterlisch
En waterlelie, eeuwig frisch,
De lange hairlok op, die langs uw schouders dartelt.
Ontrimpel 't kabblend vlak der diamanten plasch,
En strekke 't u ten spiegelglas
Om 't voorhoofd van kristal met nieuwen gloor te tooien,
En 't waterblaauwe kleed om 't slanke lijf te plooien!
En gy, ô Jagerinnenstoet,
Van Gooilands heiden, licht te voet,
Die Febes jachtspriet voert in de elpenbeenen handen,
En wolf en ever weert uit Neêrlands zalig dal,
Verlaat het daavrend boschgeschal
En 't ruischen van de hertwaranden.
Treedt nader, Nymfen, Veldnajaân,
Strikt onbebloede broozen aan,

En naakt de maagdenkoets, en stoort haar sluimrende oogen.
Zingt ze open voor den morgengloor,
Dat woud en strandgebergt' het hoor',
En de Echoos 't lied herhalen mogen! -

Ontwaak, ontwaak, geliefde Bruid!
Reeds lang heeft blonde Auroor haars Tithons zij' begeven;
En, vaardig om het spoor des dagboogs op te streven,
Heft Febus 't stralend hoofd ter heldere Oostkim uit!
Hoor, hoe op 't ruischen van zijn raderen
Het vrolijk hupplend pluimgediert'
Op 't wieglend takjen tiereliert,
En neuriet van de min in 't schommlend dek van bladeren!
De blijde leeuwrik zingt het schaatrend morgenlied;
Het kneutertj' andwoordt uit het riet;
Het distelvinkjen fluit, en 't zijsjen piept zijn tonen,
In saamgesmolten harmony,
Den grooten dag ter eer', die onze min zal kroonen:
Geliefde, waak ô waak, de rusttijd ging voorby.
Of - zoudt ge uw Weêrhelft niet verbeien;
Niet luistren naar het vreugdeschreien
Van 't voor u juichend Zangrenchoor,
Van teder mingevoel en morgenlust bevangen? -
En bosch en strand weêrgalmt hun zangen,
Geef gy uws bruîgoms stem gehoor! -

Mijn schoone ontwaakt. De minlijke oogen,
Als starren met een wolk betogen,
Belonken 't aardrijk weêr met liefelijker glans
Dan Hesperus van 's hemels trans.
Koomt nu, volschoone Maagdenreien
Die haar in 't Heiligdom,
Aan 't huwlijksouter, zult geleien,
En vlijt haar 't plechtig feestkleed om.
Gy eerst, ô viertal hemelloten
Uit Goddelijke teelt gesproten,
Die 't wentelende jaar by wisslend beurtsaizoen
In wintersneeuw en lentegroen
En blozend boomooft doscht, en gouden zomergerven,

En 's aardrijks vluchtig schoon te rug brengt na 't versterven;
En gy, ô trits Bevalligheên
Die Cypris gordel plooit om hare onwraakbre leên; -
Koomt, helpt mijn dierbre bruid in d' eêlsten luister sieren;
Neemt al uw kunst te baat, aan Venus tooi besteed;
En, als de Minnegoôn bedrogen om haar zwieren,
Zingt haar als Venus toe, die uit heur slaapzaal treedt!
Als Venus, 't schuimend meir ontstegen,
En de aard ontzettend door haar schoon!
En - woud en strandbocht klinke u tegen,
En smelt' zijn weêrgalm in uw toon! -

Thands toegerust, van 't bruidgewaad omhangen,
Verschijnt zy. Maagdenrei, neem thands uw feestplicht waar!
En, wien de zorg behoort, den bruidegom te ontfangen,
Bereidt u, Jonglingschap, voor 't statig dienstgebaar!
Hy nadert. Eert den dag, beminnelijke knapen,
Met deftigheid van praal, en eerbied, en ontzag:
Den dag, voor de eêlste vreugd geschapen!
Den schoonste uit heel de reeks, die de aard beleven mag!
Gy, Zon, beschijn dien dag met de edelste uwer stralen,
De gunstrijkste, en de zachtste, en matig ze in hun gloed:
Gy mocht het lelieblank waarmeê heur kaken pralen,
Bezoedlen door de vlam die de akkers schroeien doet.
ô Febus, Hoofd der Zanggodinnen,
Vereerde u ooit mijn zang, of riep mijn hart u aan,
Verhoor me, en wijd dit licht van 's hemels uchtendtinnen,
Ten feestdag voor 't Heelal, tot waar het schuil zal gaan.
Schenk, schenk me in 't eindloos tal van dagverwisselingen
Die ge aanvoert uit den schoot van 't ondoorgrondbre niet,
Dees enklen dag ten deel; ik zal mijn dank u zingen,
En - bosch en strand weêrgalmen 't lied! -

Hoor thands, ai hoor den toon der Zangers rijzen,
Wier galm de lucht, langs wijd en zijd, verspreidt!
De fluit, de luit, op eensgestemde wijzen,
Van veldschalmei en cymbel begeleid;
De vedelsnaar op 't holle zangtuig bevend;
De rinkelbom, in vlugge vingers zwevend;

Daar 't hupplen van den spichten maagdenvoet,
Op luchte vlerk der Zefirs rondgevlogen,
Door de aders ruischt in 't kokend jonglingsbloed;
En heel de stad, in blijdschap opgetogen,
Langs markt en straat by hoopen saamgegroept,
In 't wild door één gedommeld vreugdeschateren
Als met één stem, het H y m e n , H y m e n roept,
Dat wederklinkt en omgolft langs de wateren,
En 't schuddend firmament door 't daavrend lied verbaast,
't Geen bosch en strand verdubblend wederkaatst. -

Zie daar de Bruid! Met statelijke schreden
Als Febe in 't Oost, haar kamer uitgetreden,
En toegerust om haar verheven baan
By 't vreugdgejuich des aardrijks in te slaan!
In zuiver wit bevallig aangetogen,
(Onsmetlijk wit, gestemd naar kuische maagdlijkheid)
Straalt uit haar kleed een Engel in elks oogen.
Haar blonde lok om de elpen hals verspreid,
(Gesponnen goud, met parels doorgeregen!)
Met rijk gebloemt' doorvonkeld, blinkt ons tegen
Gelijk een dosch uit zonnevuur gestikt;
En 't myrthengroen, haar schedel omgestrikt,
Toont door de kroon, de koningin der schoonen.
Het zedig oog, beducht zijn gloed te toonen,
En schaamtevol daar 't alles op haar staart,
Slaat zich bedeesd en glorieschuw ter aard';
En 't blosjen gloeit op de ongerepte wangen,
Als van den schroom voor 't blij gejuich bevangen,
Dat, hemelhoog, haar lof uit duizend gorgels zingt,
En bosch- en strandgalm treft en tot herhaling dwingt. -

Spreekt, Maagden; spreekt, gy Amstels stadbewoners!
Zaagt ge in uw wal, uw veldring, ooit iets schooners?
Ooit zachter glans van aartsbevalligheên,
Waarin de deugd zoo rijk door 't schoonst der schoonheid scheen?
In 't minzaam oog dien glinster van saffieren?
't Albastgewelf des voorhoofds, zoo volmaakt?
Die frissche waas zoo malsche koon versieren?

Of lipjens, van dien gloed der zoetste kers geblaakt?
Die borst (een sneeuw, ten hemel afgezegen),
Waar frissche room in luister niet by haalt,
En 't karmozijn, in 't knopjen opgestegen,
Op 't oogverblindend wit zoo zielverlokkend praalt?
Dien Godenzwier in 't vloeiend wasch der leden?
Die rijzigheid der hoogst volschapen leest,
Paleis der ziel, waar de Eer met zuiverheid van zeden
Haar tempel houdt in hemelsch Englenfeest! -
Wat zwijgt gy stil, wat staat gy als bezweken
ô Maagdenstoet, door zoo veel glans verstomd!
Wat blijft de zang als in uw boezems steken,
Terwijl de weêrgalm luid door bosch en strandgolf bromt! -

Ach! mocht ge zien, wat oogen niet doordringen,
't Besef niet vat! Haar geest uit hooger sfeer,
Geen' stof verwant, verwant der hemelingen!
Die aanblik sloeg geheel uw ziel ter neêr.
't Versteenend hoofd waarom de slangen kronkelen
Treft minder fel in 't Grieksche wonderdicht:
Wie door het stof de Godheid heen zag vonkelen,
Wat wierd van hem by 't alverteerend licht! -
De zuivre Min, met zilvren Trouw verbonden,
Bewoont haar hart, met vrouwlijk week gevoel,
En zachte Needrigheid, door trotswalm nooit geschonden;
En - gouden Deugd bekleedt den koningsstoel.
Geen lage lust, weêrspannig aan heur wetten,
Bekruipt dat hart, geen roekelooze tocht;
Maar, vrij van drift, en rein van aardsche smetten,
Is ieder ademzucht aan 't Hoogste goed verknocht.
Ja, zoo uw oog dien boezem door mocht dringen,
En alles wat die borst besluit!
Wat, Maagden, zoudt ge een lied ter haar vereering zingen!
Hoe galmden 't op uw toon en strand- en woudstem uit! -

Gaat, opent thands de Tempeldeuren,
Omkranst met Lentegroen. Ontsluit ze voor mijn bruid.
Schakeert gewelf en wand met bloemen, rijk van kleuren,
En windt de zuilen om met riekend hoogtijdkruid!

Vlecht looffestoenen, loverkroonen,
De zuivre maagd ter eer' die 't Choorgewelf ontfangt;
Om 't Englendom ontzag te toonen,
Dat, wapprend om haar hoofd, op donzen wolkjens hangt!
Met wagglende en bedeesde stappen
Treedt ze op, en buigt de kniên by 't heilig kerkgebaar:
Gy, leidt haar thands naar de outertrappen
En leert haar d' eerbied af, verschuldigd aan 't altaar.
Voert, voert haar 't outer toe, waar priesterlijke zegen
Het huwlijk de eeuwigheid verinlijft voor Gods throon;
En galm' de schokkende orgeltoon
Den heemlen 't heil der aard in 's Hoogsten lofzang tegen,
Terwijl 't aandoenlijk choor het golvend feestlied zingt,
Dat bosch- en strandgalm wekt, en lucht en dal doorklinkt! -

Daar staat zy voor 't altaar. De Priester heft de handen,
En spreidt het Godlijk heil als stroomende op haar uit.
Gelegd, geheiligd zijn de nooitverbreekbre banden;
Beschouwt, beschouwt haar thands, de aanminnelijkste bruid.
Hoe stijgt thands de eerbre roos, hoe bloost zy op die kaken!
Hoe verft zich 't lelieblank met gloeiend bloedkarmijn,
Daar zelfs het Englendom (zy die om 't outer waken,)
Zijn heilige aandacht breekt by 't blaken
Van zulk een morgenzonneschijn!
Wat staart ge, ô Englenwacht, op dees zoo teedre glansen
Van 't neêrgeslagen oog, zoo zedig afgewend?
Ja, schouwt dees morgen aan: Uit deze hemeltransen
Rijst nooit onzuivre damp die Englenreinheid schendt.
Maar gy, wat bloost gy, heil mijns levens,
Dat ge in uw dierbre hand my heel uw hart verpandt?
De heemlen juichen 't toe, en al hun choren tevens,
En 't hallelu-jah lied weêrgalmt langs bosch en strand. -

De Kerkdienst is verricht, de tempel wordt gesloten;
Brengt thands de lieve Bruid weêrom.
Brengt, blijde feest- en speelgenooten,
De duurbehaalde buit van uit het heiligdom!
Geleidt haar onder 't Iö-galmen
En 't klaatren van de vreugd, haar Bruîgom weêr te moet'.

Nooit won men grootscher zegepalmen,
Nooit rees er schooner dag van uit d' azuren vloed!
Nooit dag, van 's Hemels gunst verkregen,
Hoe opgehoopt met heil, beproefde zulk een zegen!
Maakt feest, en viert dien dag, my heilig tot in 't graf,
En breek geen eeuw zoo hoog een viertijd af!
Laat, laat de wijn by volle stroomen vloeien,
De bekers vallen hier te kleen;
Ja, laat hy vloer en wand besproeien,
En bruisch' hy als een meir langs zaal en drempel heen!
Thands voegt het, in 't vermaak te baden!
Kroon, kroon met breede wingertbladen
Lyéus 't purpren hoofd, kroon Hymen, frissche jeugd,
En laat de luchte dans by 't schuimen der bokalen
(Wat zou de dartle drift bepalen?)
Het hart bezwijmelen met overmaat van vreugd!
Zingt, Maagden, zingt, gy Jongelingen,
Terwijl ge, u-zelv' ontrukt, in tuimelweelde zweeft,
Dat de Echo, door geen wal, geen afstand in te dwingen,
Van over heuvels roll' en klingen,
Waar bosch en strand haar andwoord geeft! -

Meld', meld' de klok, van uit metalen kaken,
Den stedeling, den landman van rondom,
Door 't wolkdoorgonzend feestgebrom,
Den harden band van d' arbeidsplicht te slaken.
't Is feest, dees dag! dees dag is t' allen tijd
Voor al wat leeft, aan vreugd en lust gewijd!
Herdenkt dit steeds, gy die hem weêr ziet keeren,
(Ook als de wind mijn lijkasch heeft verwaaid,)
Zoo verr' de Beer om 't Noorder aspunt zwaait;
En leert uw kroost zijn hooggetij' vereeren! -
Maar ach! wat dag! hoe uitgestrekt van duur
Voor hem die hijgt naar 't lustvol avond-uur,
Van gloed versmacht op onafzienbre heiden!
Helaas! mocht thands voor de al te trage kreeft,
De rappe geit der bergklip u geleiden,
ô Zonnegod! het ware een korter beiden,
En vroeger 't doel bereikt waar 't brandend hart naar streeft.

Waar blijft de nacht die op dees dag moet volgen?
Maar neen, getroost! het blakend Oogstgetij',
De trage sleep des winters, gaat voorby;
Geen dag zoo lang, of wordt in nacht verzwolgen.
Klink', klink' de klok! en drijv' zy de uren voort,
Daar 't vreugdevuur het feest ter eere gloort,
En dans en spel de zon ten bedd' gezellen! -
Ja, dans en spel rinkinke door de lucht,
Dat bosch en strand doordaver' van 't gerucht,
En 't hemelrad gezwinder om moog snellen! -

Spoed, dagtoorts, ja; ik smeek het, spoed ter rust!
Uw rookend wagenspan hijgt zuchtend naar de kimmen:
En, Hesperus, berei uw toorts, te ontglimmen,
En breng my 't oogenblik der langgewenschte lust!
Hoe kruipt de tijd, als met verlamde vleugelen!
Wie houdt dees dag de vluchtige uren staan?
Wie weet den zwaai des hemelronds te teugelen,
En stuit zijn vaart, reeds vaardig óm te slaan?
ô Goudgehelmde star naar wie mijne oogen turen,
Gy, liefde- en vreugdebô, waar blijft uw lieflijk licht
Dat ge aan de toorts ontstaakt van 't lachend minnewicht?
Gy die de heirspits leidt van 's hemels tintelvuren,
En minnaars voorlicht in het duister; dierbre ster! -
Hoe! - blikkert gy my toe, en lonkt gy reeds van verr'
Op 't feestgewemel af? - Of zoudt ge in vaart verflaauwen
Om 't ruischen van het vreugdelied,
Dat, dwars door lucht en wolk, naar 's hemels transen schiet,
Die 't bosch- en strandgalm na leert baauwen? -

Genoeg! het uur dier weelde is om.
Jonkvrouwen, laat, laat af, van disch- en dansvermaken.
De dag behoorde aan u, zijn licht houdt op te blaken,
De bruine nacht daalt neêr en vraagt haar eigendom.
Voert thands de schoone Bruid in 't heiligdom der Liefde:
Dit, dit verbeidt haar ook met snerpend ongeduld,
Van d' eersten schemerstraal die 't morgengraauw doorkliefde;
En de eindelooze stond des uitstels is vervuld! -
Ontkleedt de Bruid. Weg hulsels en sieraden! -

Legt haar in 't huwlijksdons, op lely en jasmijn,
In 't riekend laken neêr en zijden spreigewaden,
Beschaâuwd van 't blinkend tentgordijn
Dat om de koets zich welft. Legt daar, met eigen stralen
Omschitterd, 't edelste der menschlijke idealen,
(Dit aan zich-zelf bewustloos schoon,)
Voor 't oog haars bruidegoms ten toon:
Een veldgodes gelijk, daar ze afgemat van 't baden,
Waar Péneus zilvren vliet langs ruischende oevers snelt,
Half wakend, half in slaap, op 't overbloemde veld
Door 't ijle schutsgeboomt' den zongod wordt verraden. -
't Is nacht. Gy, stoet van maagden, ga!
Laat mijn geliefde aan my: daar valt niet meer te zingen:
Geen bosch- of strandgalm baauwt hier na;
Geen toon vermeet zich hier den bedsprei door te dringen. -

Wees welkom, Nacht! ô langverbeide Nacht,
Die eindlijk 't leed vergoedt van traagvervloten dagen!
Mijn zorg, mijn pijn, en sombre weedomsklacht
In eens beloont, in eens voor eeuwig weg koomt vagen!
Sprei, sprei uw duistre wiek op ons, vereenden, uit;
Ommantel bruidegom en bruid
In 't floers waarmeê gy zijt omvangen;
Dring' nijdig oog noch oor, noch 't spiedende verraad,
In 't heilige geheim waarvan gy zwanger gaat;
En boeten we ongestoord het brandendst zielsverlangen!
Wees kalm, verban en stormgerucht
En baldrend onweêr uit de lucht;
Ja, wees als toen Jupijn op schoone Alkmenes lippen
Den kus der liefde drukte, en uit haar zuivren schoot
Den monstertemmer won, door moed en afkomst groot;
Of, toen hy, in 't geheim van ontoegangbre klippen,
U-zelv, Godes, in de armen sloot
En met de Majesteit, zijn hemelthroongenoot,
Bezwangerde! En, ô Nacht, laat alle stemmen zwijgen!
Strooi zachte maankop uit voor maagd en herderdom;
En laat geen toon ten hemel stijgen,
Dat de Echo in haar rots met bosch en strand verstomm'! -

Noch noodgeschrei, noch nokkend tranenvlieten
Verneem 't Heelal zoo verre uw sluier strekt!
Geen fluistring moog uit Argwaans lippen schieten,
Die in een borst verholen angsten wekt!
Dat naar gezucht, noch aaklig droomvervaren
De ontzachbaarheid van uwe rust ontwij'!
Noch onheilskreet, noch zielsbezwaren!
Geen bleeke schim moet in uw duister waren!
Geen nachtspook stort' den schrik in de aâren,
Noch, wat verbeelding vormt, of kracht van toovery!
Geen boze geest, door helsche gruwelvonden
Uit 's afgronds poel ten aardboôm opgevloekt,
Verschijne 't oog, of overzweef de sponden
Waar de onschuld rust in uwe weldaad zoekt!
Geen nachtuil knapp'; geen eiber moge er kleppen;
Geen vledermuis de dorre vlerken reppen!
Geen raafgekras snell' dood of jamm'ren voor!
Geen walglijk vorschgekwaak bereik' 't gevoelig oor! -
Godes, laat onheilsboôn, laat angst en onrust vluchten!
Zij dit de dierbre nacht van liefdes zegepraal!
Geen zweemsel dulde zy van zuchten,
Eer bosch- of strandgalm 't wederhaal! -

Gy, Stilte, kom! hou wacht aan onze sponde;
En, lieve Rust, blijf onze bruidskoets by;
Dat sluimering, wanneer de sluimerstonde
Genaakt, ons zacht in nevelwolkjens vlij'!
Terwijl een vlucht van honderd Minnewichtjens
Op wiekjens, om ons heen al dartlend uitgestrekt,
In 't duister, ongestoord door andre flikkerlichtjens
Dan 't vonkelen der lonkende ooglijnschichtjens,
Heur looze partjens speelt die 't nachtkleed houdt bedekt.
Speelt, wichtjens, dartelt, tuimelt, huppelt,
En stort ons 't ambrozijn dat van uw pennen druppelt;
Maar 't zwelgend mingenot weet van uw dartlen niet:
't Verliest zich, smeltende in het Eden
Van de onuitspreekbre zaligheden,
Die echte huwlijksmin uit vlammende aders schiet.
Gaat, speelt en stoeit naar welbehagen!

Welhaast, en 't morgenlicht zal dagen
Dat zedigheid en ernst gebiedt.
Wat de oogen zelfs der nacht niet zagen,
De bosch- en strandgalm hoort en wederhaalt dit niet. -

Maar wie, wie durft zich hier vermeten
Met nieuwsgier oog door 's vensters reten
Te gluren? Welk gelaat verspreidt die teedre glans? -
't Is zilvren Cinthia, die 's hemels breede trans
Doorwandelt, heel de nacht. - ô Schoonste der Godinnen,
Benij, benij my niet van uwe azuren tinnen:
Gy ook beproefde 't heil der dierbre minnekoets.
Ach! Latmos heugt die nacht, vervuld met zoo veel zoets.
Herinner ze u, en wees ons gunstig! In uw handen
Beveelt de zwangre vrouw de ontsluiting van haar banden,
En 't krijtend wicht is u den levensaâm verplicht.
De nog onvruchtbre schoot ontsluit zich voor uw licht,
En de afkomst rust op u, die Echtelingen smeeken;
Laat ze ons, wy smeeken 't u, ô Febe, niet ontbreken!
Ach! zoo die teedre hoop ons vlammend hart ontschiet,
Geen bosch- noch strandgalm meer geve andwoord op ons lied! -

En Gy, ô GODHEID, die ten hemelthroon gezeten,
De huwlijkswetten staaft; de banden van 't Geweten
Door Tempelplechtigheên bevestigt in de Trouw,
En neêrziet op het wee der barenskranke vrouw!
Zij onze band voor de eeuwigheid gesloten!
Ontfange ons 't graf Gelieven, Echtgenooten!
En laat, ô Gy die 't heilig huwlijksbed
Van schennis wreekt en zuiver houdt van smet,
En Liefdes lust by tedere Echtelingen
Vervult, vergoodt, door hemelzegeningen;
En 't vruchtjen schept in d' onbevangen' schoot:
ô Laat ons bed niet van dit heil ontbloot!
Omhelzen we ons? het zij in Uw genade,
En make één nacht de Moeder en de Gade!
Zoo juiche ik u ten dank' als Vader en Gemaal,
Dat bosch- en strandgalm hoor', e n 't juichend lied herhaal!

Na SPENCERS Epithalamion.
1819.

De dichter aan zijne bruid.*

Dit houde u plaats voor kostbre lijfsieraden,
Gewone gift van eens Geliefden hand:
Maar schoonte en deugd zijn uwe feestgewaden,
En dezen siert noch kroon noch diamant.
Ik gaf mijn hart; wat gave ik u daar neven?
Wat viel by u, uw waarde, niet te licht?
Wat heb ik macht, wat staat my vrij te geven? -
Onsterflijkheid in onverganklijk Dicht.

Na SPENCER.

Herdergift.*

Wanneer mijn Lize wederkomt,
Wat schenk ik haar op trouw?
Een sijsjen dat verruklijk zingt,
En huppelt in zijn kouw: -

Maar 't sijsjen, als ik 't wel bedenk,
Is al te snel van vlucht,
En 't blijk van mijn genegen hart
Vloog mooglijk door de lucht.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 84.
* Sprokkelingen, 142.

Het schoonste roosjen uit den hof,
Met morgendaauw besproeid: -
Maar 't roosjen is zoo wonder teêr,
En al te ras verbloeid;

En 't traantjen dat Aurora stort
Blinkt (ja) verteedrend zacht;
Maar nimmer, nimmer, worde 't waar,
Dat ik haar tranen bracht!

Het fluitjen dat ik gistren sneed,
Zoo liefelijk van klank: -
Maar neen, zijn toontjens zijn maar wind,
En 't rietjen broos en krank.

Een spartlend vischjen uit den vliet,
Gevangen in mijn fuik? -
Een bontgevlerkte dagkapel,
Betrapt op de anjerstruik? -

Ach! 't vischjen prale op zilvren glans,
Het vlindertj' op zijn bont!
't Is vaal by Lizes blanke hand,
By Lizes rozenmond.

Wat dan, wanneer zy wederkoomt,
Wat schenk ik Lize best? -
Een trekkebekkend tortlenpaar
Op 't uitgebroeide nest.

Ja, 't torteltj', aan zijn weêrpaar trouw
En teder voor zijn broed,
Is 't giftjen dat aan Lindor past,
En Lize streelen moet!

1820.

Endymion.*

Begluurd van 's hemels sterrevonken,
Smaakt Latmos schoonste herdersknaap
In de onmacht van de rust gezonken,
Een hemelzoeten tooverslaap.
De veldbloem koomt zijn peuluw sieren
En kust zijn gloênde wangen laauw,
En 't wapprend dons der nachtzefieren
Besprengt hem 't hoofd met pareldaauw.

Bevalligheid en zachtheid zweven
In stille golving om zijn leên,
Door spier en zenuwkracht gesteven,
En menglen in zijn schoon door één.
De frissche bloei der jonglingsjaren,
Gebloosd van 's levens eersten glans,
Vertoont geen bloed uit sterflijke aâren,
Maar hemel-stroom uit hooger trans.

Wat ritselt daar door 't boschgebladert?
't Is Febes zilvren nachtkaros,
Die zwijgend door de abeelen nadert
In half ontplooiden wolkendosch.
Met maagdenrozen op de kaken,
Bedeesd en sluipend, treedt zy aan,
En vreezende of hy mocht ontwaken;
Doch kranst hem 't hoofd met myrtheblaân.

* Keur van Nederlandsche letteren, 2e Jaarg. 13e Stukje, 33.

Lustgierig over hem gebogen,
Doordrongen van 't aandoenlijk schoon,
En kluistervast met hart en oogen
Verstomt de dochter van Latoon.
Ontvonkt van tintlend zielsverlangen,
En door 't verliefd gezicht doorwond,
Ontgloeit de vuurblos op haar wangen,
En 't zuchtjen siddert op haar mond.

Als Hemelambrozijnen droppen
Uit Hebes Godenkelk geplengd,
Of de ademgeur uit rozenknoppen
Met riekende jasmijn vermengd,
Zoo zweeft, zoo steigert op haar lippen
De gloed der fel doorvlamde borst,
En dreigt in 't kusjen uit te glippen
Van lessinggraâge liefdedorst. -

Wat droomen van genoeglijkheden,
Van uit des Hemels hoogsten kring
In 's Jonglings boezem afgegleden
Vergoden thands zijn mijmering!
Van 't stof ontkleed, omhuld met stralen,
En aan der Goden disch getoefd,
Hier zwelgt zijn ziel de nektarschalen,
Die nooit een stervling heeft geproefd!

Hy gloort als de uchtendzon aan 't klimmen,
(Maar niet van 't Hemelsch ambrozijn,)
By 't schuchter oog en zedig glimmen
Van Febes bleeken zilverschijn.
Haar naam ruischt lisplend door zijn zuchten,
Verrukt slaat hy zijne armen uit;
En, wist haar schoon het niet te ontvluchten,
't Wierd meer dan droom en droomgeluid!

Thands wijkt zy met benepen blozen
Voor heel haars broeders stralenstroom,
En siddrend voor den roekeloozen
Zoo hoogstvermetel in zijn droom.
Doch sints ontrolt geen nacht zich weder
Aan 's hemels uitgebreide kust,
Of Febe daalt angstvallig neder,
Waar al haars levens weelde rust.

Geliefde! had u 't lot een leven
(Dus zucht zy, stervensdiep geroerd,)
In onvergangbre kracht gegeven,
Onscheurbaar aan mijn zij' gesnoerd!
Vermocht ik, u in 't droomverrukken
By 't licht dat van mijn voorhoofd straalt,
Geheel mijn boezem uit te drukken,
Gelijk hy voor u ademhaalt!

Maar Tithons gade hoort uw kermen;
Beef, Febe, beef! de Nijd houdt wacht.
Daar voeren hem haar blozende armen
Naar Plutoos onverbreekbre nacht.
De Styx omvangt met zeven kringen
Haar schoone weggeroofde buit,
En twee onstelpbre vloeden springen
De aanminnige ten oogen uit.

Doch Latmos jongling smelt van weelde
In 't overzalig Doodenrijk:
Want, wat deze aardkring zaligst teelde
Is nog geen Godensmart gelijk.
Gedaald, gedrenkt met zulke tranen
Zwelt heel zijn hart van melody:
Geen Hemelzang van Pindus zwanen,
Geen zielsverrukking, haalt er by.

Van Goddelijke glans doorschitterd,
Verhemeld door Godinnenmin,
Mengt thands hun zoet zich onverbitterd
By Eoos morgentranen in;
En straks ontspruiten waar zy vloeien,
En nachtviool en filomeel,
Die dal en bosch van lust doen bloeien
Door balsemgeur en orgelkeel.

Als 't roosjen, mat van 't zonnestralen,
Haar boezem sluit voor d' avonddrop,
Dan rijst de toon der nachtegalen,
En 't veldviooltjen luikt zich op:
Dan wekt en geur en orgelzangen,
Het ingesluimerd Geestendom,
Maakt hart en zintuig tot gevangen,
En 't zweeft op nevelvlerkjens om.

Dan, Febe, groet van uit de bladeren
U 't hartvertedrendst maatgeluid;
De veldgeur huppelt op uw naderen
En strekt zich walmend naar u uit.
Die hulde toeft uw zilvren wielen,
En, waarge uw zachte glansen spreidt,
Daar smelten alle teedre zielen
In tranen van weemoedigheid.

1822.

Het Deensch van SCHACK STAFFELDT gevolgd.

De schoone aan de bron.*

Et lacrymis turbavit aquas -

OVIDIUS.

Aan den oever neêrgezeten,
En Narcissus lot vergeten,
Keek M y r t i l l i s in een bron;
En zy zag haar malsche wangen
Van een zachten blos bevangen,
By het purpren van de zon: -
Zag haar amberkleurde lokken,
Aan wier flonkergouden vlokken
't Oog geen weêrstand bieden kon: -
Zag die vlechtjens onder 't vonkelen
Om haar elpen schouders kronkelen,
Of, zich wiegende in de lucht,
Hier 't albasten voorhoofd streelen,
Daar langs d' open boezem spelen
In verliefde dartelzucht: -
Zag dien boezem rijzen, dalen,
By een kwijnend ademhalen
Vol wellustige ongenucht: -
Zag de blaauwende saffieren
Van haar heldre tintelvieren
Zich weêrkaatsende uit den vloed: -
Zag haar tenger lipjen pralen
Met nog meer dan bloedkoralen,
Meer dan puikrobijnen-gloed;
Lipjen dat een zoet beloofde,
Als geen Bij op Hybla roofde,
Als geen nektar smaken doet! -

* Oprakeling, 118.

Maar die lipjens, ach! vertrokken
Door in 't hart verheimlijkt wrokken
   Om eens minnaars trouwloosheid:
Minnaar, die haar had verlaten,
Dien zy wenscht te kunnen haten,
   Maar voor wien dat hart steeds pleit!
T h i r s i s die haar min verzaakte,
Voor eene andre schoone blaakte,
   Had het alle rust ontzeid.
Ieder parel die zy plengde,
Die zich aan de beek vermengde,
   Stoorde 't heldre spiegelglas.
't Scheen geraakt van mededogen;
En, verduisterd als haar oogen,
   Rimpelde de ontroerde plasch;
En elk pareltj' onder 't druppelen
Scheen tot haar te rug te huppelen,
   Of 't een deel haars aanzijns was.

Ja, ik zie uw vocht beroeren,
(Riep zy uit met zielsvervoeren,)
   Als mijn oog een traan ontschiet;
't Traantjen mag mijn wangen natten,
En uw kil het tegenspatten,
   Maar wat is het, dierbre Vliet!
Uw gewemel zal bedaren,
Doch mijn troebel op te klaren,
   Beekjen, dit vermag ik niet.
Zoo mijne oogen zich bewolken,
In mijn boezem zijn de kolken
   Waar 't van opbruischt naar het oog,
Door geen uitgegoten droppen,
Door geen moedig weeverkroppen,
   Geen verdurend lijden, droog.
't Zijn geen zuchten, 't zijn geen klachten,
Die de boezemwond verzachten,
   Als de ziel er door ontvloog!
't Is gestaâg vernieuwend krenken
Van een vroeger zoet herdenken

Dat mijn pijniging herteelt;
Daar de weêrgalm der valleien
Zich verlustigt met mijn schreien,
't Windtjen met mijn zuchten speelt.
Ach! als 't hart de wonde koestert,
En de smart met teêrheid voedstert,
Wie is 't die haar immer heelt? -
Ja, ontroer, meêlijdend water,
En verzel met dof geklater
Ieder traantjen dat ik ween!
Zoo gy deel neemt in mijn treuren,
Zoo gy 't hart my op wilt beuren,
Ach! wy zijn niet lotgemeen:
't Rimpeltje effent op uw baren,
Maar mijn wrijtend zielsbezwaren
Woelt door tijd en leven heen!

1823.
Naar het Spaansch.

De bruid.*

In de Ochtendstond, de Lente van het leven,
Praalt frissche jeugd, zich-zelv nog onbewust.
De maagdeblos begint de kaak te omzweven
By de eerste vonk van nooit gevoelde lust.
De schoone wordt gevierd en aangebeden:
Zy ziet op de aard nog onverschillig rond;
Maar elke zucht haar argloos hart ontgleden,
Verlangt een hart dat, wat zy wenscht, verstond.

* Rotsgalmen II, 151.

Zy vindt dat hart - Nu gloeien haar de wangen;
De schaamteblos verhoogt zich op 't gelaat.
Nu zwoegt haar borst van meer bestemd verlangen,
En raadt den man, waarvoor heur boezem slaat.
Nu bleekt haar 't groen van 't schoonste Lentelover,
Zoo 't van zijn oog geene nieuwe glans ontfangt:
Geheel haar ziel geeft zich den minnaar over,
Die met het oog aan hare wenken hangt.

Hy wijk'; 't is nacht, en zy vergeet te leven:
Hy keer'; haar hart vliegt brandend hem te moet.
Zijn handendruk doet haar den boezem beven;
Zijn adem vlamt en tintelt door haar bloed.
Haar oog, haar ziel, hangt drijvende aan zijn lippen;
Zijn stemgeluid is enkel tooverzang:
En mocht die ziel met hem te samenglippen,
Geen pijn, geen leed, viel 't teedre hart te bang.

ô Zalig dan, als welgestemde zielen
Zich dus verstaan! ô Zalig dan het licht!
De Huwlijkskar op diamanten wielen
Spreidt al zijn glans voor haar verrukt gezicht.
Gelukkige, zie daar den zegewagen
Van reine Min! treed op als teedre Bruid!
Een tortelpaar, in dat gareel geslagen,
Ontvoert u de aard, en alle smart heeft uit!

1824.

Slangen.*

Serpent y gist; que n'y mord au talon
Por ce n' est-il, tendres poulettes,
Por ce n'est-il que plus félon.

DOETE DE TROIES.

Als het aardrijk weêr ontspruit
In gebloemt' en geurig kruid;
't Beekjen weêr in bochtjens kronkelt,
En van hupplend zilver vonkelt;
Bosch en wedergalmend dal
Daveren van 't vreugdgeschal
Der ontwaakte filomeelen
Die het lied der Liefde kwelen;
Wacht dan, Schoonen, wacht u wel
Van het zoete minnespel
Waar de grazige valleien
Zachte veldtapeeten spreien,
Door der Lente hand gestikt
En met bloemen overstrikt,
Waar violen en narcissen
Strenglen door de waterlissen.
Slangen schuilen daar in 't gras,
Slangen loeren uit den plasch,
Glad van huid en fraai van kleuren,
Die ge voor gebloemt' zoudt keuren;
Tintlend in den zonneschijn,
Maar inwendig vol fenijn,
Gift dat de aders op doet zwellen!
Hoort niet wat men moog vertellen,

* Oprakeling, 125.

Dat zy zonder spits of tand
Vrolijk dartlen in de hand,
Argloos om de kniën strekken,
Schuldloos hals en boezem lekken,
Kusjens drukken zonder beet,
Vreugde zoeken zonder leed,
Glippen, glibbren, wentlen, springen,
En geen mensch naar 't leven dingen.
Lieve schoonen, 't is bedrog:
Des te boozer zijn zy nog.

1824.

Minnezang voor muzyk.*

Trahit sua quemque voluptas.

VIRGILIUS.

Ziet ge van dit strandgebergt'
't Gindsche kleine scheepjen zwieren?
Hoe het zee en winden tergt;
Hoe het worstelt onder 't gieren?
Ziet gy 't gants bedekt van 't schuim;
Van de storting overdolven?
Op dat eindelooze ruim
Speelbal van verwoede golven?
Waarom streeft het zoo kloekmoedig door dat wind- en zeegebruisch?
't Zoekt de rustplaats van zijn zwerven, 't streeft door zee en dood naar huis.

Zie, door mist en zwarte wolken
Van het dichtbetogen zwerk,
Gindschen zeemeeuw langs de kolken
Drijven op zijn blanke vlerk.
Waarom tart hy wind en vloeden

* Oprakeling, 127.

Die zijn wieken nederslaan?
Waarom vliegt hy door dat woeden
Van dien bruisschenden orkaan?
't Is om gindsche rots te winnen midden in dit zeegebruisch,
Kaal en naakt aan alle hoeken, maar die rotssteen is zijn huis.

Lieve, wien mijn hart blijft volgen,
Waar ge uw treden henen richt!
Wees vrij stuursch, en wees verbolgen,
Al dit lijden valt my licht.
Streve uw hart me afkeerig tegen,
Als de orkaan en golf het schip;
Wees my immer ongenegen,
Koud en hard als gindsche klip!
'k Vlieg tot u in spijt van alles; want, in mijn ontoombren gloed,
Is mijn rust by u gelegen,
't Zij aan uwe borst gezegen,
't Zij bezweken voor uw voet.

1824.

Vrij gevolgd naar WALTER SCOTT,
in George Thomson's Select
Melodies of Scotland, 1822.

Eens meisjens vraag.*

Nunc scio quid sit amor!

VIRGILIUS,

'k Vroeg op een tijd: Wat is toch wel de Liefde? -
‘Och, vraag dat niet (was 't andwoord dat men gaf,)
Wien eens zijn pijl het smachtend hart doorgriefde,
Gevoelt het best, maar altijd tot zijn straf.
Hy kan een Maagd verbruide parten spelen,
En mooglijk, dat ge er ook wel eens van lust.’ -

* Oprakeling, 130.

Hoe doet hy dat? Die my dat meê kon deelen,
   Dien had ik lief: dan was mijn hart gerust. -
‘Onnoozle, zwijg! te vroeg zult gy 't ervaren.
   Hy brandt en schroeit, door merg en beenders heen,
Wat leven heeft, tot in het hart der baren,
   En smijt met toorts en pijlen woest door een.
Niets is er dat ooit vrij loopt van zijn blaken,
   In zee en lucht in bosch en berg en vliet;
't Staat al in vlam, waar deze pijlen raken,
   En waar men schuilt, het hart ontschuilt ze niet.
De felle Leeuw in de Abissijnsche zanden,
   En de Adelaar die door de wolken boort,
Gevoelt die vlam in kokende ingewanden,
   Die in geen zee, geen afgrond, wordt gesmoord.
Ik zwijg van Faun, en Dry- of Oreade,
   Van Sylfen en van Gnomen, zoo ze er zijn;
Maar wat bestaat, bewijst hy geen genade;
   En wien hy treft, die weet met welk een pijn!’ -
'k Bevond het zoo; men heeft my niet gelogen,
   En 't kost mijn rust. Dan echter, kleine God,
Wat is de rust indien wy 't wel beoogen,
   Verruilt men die voor zaliger genot?
Wat klaagt men dan? - Doch overal regeeren? -
   Gy hebt misschien de wareld eens vervoogd,
Maar 'k voel te wel, dit kan mijn hart bezweeren,
   Dat gy geheel in dees mijn boezem vloogt. -
Zoo sprak ik, en de lievling van mijn harte
   Die me altijd volgt, waarheen ik 't oog slechts wend',
Gaf juist een zucht, een zucht vol bittre smarte,
   En 'k vroeg, of hem die booswicht waar bekend?
Die lelijkaart, uit d' Oorlogsgod geboren,
   En, net als die, op moorden afgericht;
Alleen gemaakt om ieders rust te storen;
   Baldadig, boos, en altijd nijdig wicht! -
‘Ik ken (dus was zijn andwoord op mijn vragen)
   Zijn vader niet, noch moeder, noch geslacht;
Maar dit alleen, dat (hoe de ondankbre klagen,)
   Hy al wat leeft op de aard heeft voortgebracht,
En zonder hem nooit vader wierd of moeder.

En, wat hy zij -? genoeg, dat hy bestaat!
Wat wilt ge meer, de lieden zijn niet vroeder,
Het grootste deel weet zelf niet waar 't van praat.
Doch 't is een naam, waarmeê de Dichters pronken;
En, wat belangt de pijlen die hy schiet,
Zy troffen my, maar vlogen uit uw lonken
Mijn boezem in, en andre ken ik niet.' -
Hier grijpt hy my, en drukt my op de lippen
Een kus van vuur die merg en been doorjaagt,
En waar zijn ziel in over scheen te glippen:
'Zie daar de Min (dus zegt hy,) lieve Maagd! '

1824.

Aan een sijsjen.*

O felice augelletto.

GUARINI.

Weinig weet ge, vrolijk Sijsjen,
Als gy trippelt op het veld
Of u wiegelt op een rijsjen,
Dat gy naar den valstrik snelt.
Met een vredig stil genoegen
Ademt gy de Lentelucht,
En met zacht en teder zwoegen
Zwelt uw borst van levenszucht;
Klapt de wiekjens, zet den gorgel
Voor den schralen wildzang uit,
Voegt by 't vinkjens scheller orgel
't Zachter piepen van uw fluit;
Smaakt het frisch en geurig plantjen,
Met uw teedre neb gevat;
Net uw kuif aan 't waterkantjen,
Waar de beek een plaschjen spat.
Soms verrast gy onder 't huppelen
't Wormtjen dat uit de aarde wringt;
Laaft met daauw of regendruppelen

* Oprakeling, 134.

't Keeltjen dat van liefde zingt.
Roept het gaaitjen uit de struiken,
Waar 't op d' elzentak gewiegd,
Voor uw min schijnt weg te duiken;
Doch wier hart u tegenvliegt.
Hoort gy 't schuiflen van 't gebladert'?
Ja, gy slaat den vleugel uit;
't Uur van uw voldoening nadert,
Vlieg aan 't hart der teedre bruid.
Zie haar 't bekjen tot u strekken,
't Borstjen hijgen naar uw min!
Voel u 't brandend hartjen wekken
Liefdes fakkel blaakt er in!
Doch - neen wacht u, rust uw vlerken:
't Listig uitgespannen net
(Mocht gy 't niet te laat bemerken!)
Heeft dit boschjen dicht omzet.
't Doodbedreigend vooglaars garen
Slingert overal in 't rond:
Argloos vliegt gy door die blaâren
't Aaklig sterflot in den mond.
Ach, dees wareld, vol van lagen,
Kent geen trouw, geen onschuld meer;
Op den zwakken buit te jagen,
Is haar wellust, is haar eer.
Met van bloed bedropen handen
Tracht ze onnoozle weêrloosheid
Vast te klemmen in de banden,
Onder 't lachend groen gespreid.
Ook aan de onze legt zy strikken
Waar een onbedreven hart
Zich in weinige oogenblikken
Voor heel 't leven in verwart.
Strikken, door geen kunst ontbonden,
Door geen menschenkracht verscheurd;
Ach! met schijngebloemt' omwonden,
Maar dat eeuwig wordt betreurd!

1824.

Erastes
by 't verlies van Lizes hairlok.*

Wat schat was my die lok uit Lizes blonde vlechten,
  Eens slingrende om haar hals en zwoegende op haar borst,
Die eeuwig op dit hart, dit kloppend hart, moest hechten,
  Dat immer tranen eischt, en naar verlichting dorst!
ô Hairlok, waar mijn ziel op wegsmolt door mijne oogen,
  En met het bloed bedrupt dat in die tranen vloot!
Die tranen, die geen tijd, geen afstand, op kon droogen,
  Waarin geheel mijn borst uit barstende aders schoot!
Of zou geen hartebloed langs brakke kaken leken,
  Daar, ieder oogenblik met elken boezemzucht
Het saamgekrompen hart dien boezem uit wil breken,
  En bloed en ademtocht naar uitgang zoekt en lucht?
Ach, weinig is de smart waar waterdrupplen rollen;
  Maar, wiesch hun zilten stroom die sprenkels in zijn vloed,
Ik heb een purpren beek op 't heilig pand zien stollen,
  En nooit vloeide één altaar van meer gewillig bloed.
ô Troost! dit offernat op 't dier geschenk te plasschen,
  Uit eigen ingewand en nooit ontreinde bron!
In d'uitgeplengden stroom dat overschot te wasschen
  Van alles wat me op aard ooit dierbaar wezen kon! -
Of, als 't geweld der smart die tranen zelfs verstikte,
  En 't overwelmd gevoel een zweem van kalmte ontfing,
Wat was de tooverkracht die 't, stervensreê, verkwikte?
  Wat was 't, waar ieder uur geheel mijn ziel aan hing? -
ô Hoe verrukte 't my, dat tederste aller panden
  In 't eenzaam, reis op reis te ontwikklen op mijn kniên!
Te aanbidden met den mond! te stroken met de handen!

* Nederlandsche Muzen-almanak 1824, 207.

En 't offer van mijn ziel al kussende aan te biên!
Nu, 't met een speelschen zwaai als tot een snoer te strengelen,
En dan, naast één gespreid, te vormen tot een lint;
Dan, honderdmaal verdeeld, weêr in elkaâr te mengelen,
Om aan der vingren spits te kronklen in den wind!
Den morgenzonnestraal op 't blinkend goud te vangen,
Waarby geen amber haalt in keurlijkheid van gloed!
En dan, met nieuwe drift aan de eigen borst te prangen,
Waarin de onheelbre wond, en zonder stelping, bloedt! -
Helaas! waar is die schat, waar is die troost gebleven,
Mijn eenig heil op aard sints Lize my ontviel!
Nu voel ik andermaal die lieve weêrhelft sneven;
Nu, wat my over was van de afgescheurde ziel! -
Thands zult ge, ô dier kleinood, my niet in 't graf verzellen,
En sieren met uw glans mijn afgeteerd gebeent';
Aan 't late Nageslacht de wanhoop niet vertellen
Van die om Lizes min zich-zelv' heeft afgeweend.
Het lot had me in zijn vloek dit uiterst dan beschoren!
De laatste vezel-zelf van mijn bestaan brak af!
'k Heb alles, 'k heb op nieuw mijn eenigst goed verloren
Met wat me in 't ijslijkst wee nog kracht tot doorstaan gaf.
Ach, daar het zee-gegolf ons beider asch verdeelde,
Zoudt gy me in 's aardrijks schoot geheel mijn Lize zijn!
Ook in 't vergane stof waarmeê de stormwind speelde,
Bleef nog een deel van haar zich menglen onder 't mijn!
Maar, leven beide en dood! 't is alles thands verdwenen,
Wat dood en leven nog verdraaglijks overhield.
Geen troost, geen klacht dan meer! geen tranen om te weenen!
Verplet me, ô Hemelmacht, en zij mijn stof vernield!

Een zwaluw, briefbode.*

Beminlijk duifjen, zeg, van waar,
Van waar, die drokke vlucht?

ANAKREON.

Gewenschte en vlugge Lentbodinne,
Ontsluimerd in verfrischte lucht,
Wees thands gezant der teêrste minne
By 't voorwerp van mijn boezemzucht!
Gy hebt haar naam niet rond te vragen,
Maar kent ze aan 't maagdlijk schoon gelaat,
Gethroond op Venus statiewagen
In rozen van den dageraad.

Ga, zwaluw, zoek haar stil vertrekjen,
Meer waardig dan eens Konings zaal,
En breng haar 't vrachtjen van uw nekjen,
Mijne ongeveinsde hartetaal.
Meld, meld haar, hoe ik voor haar blaken,
Hoe trouw mijn liefde wezen zal;
Hoe zy mijn zielsheil zal volmaken,
Mijn hemel is, mijn eenig al.

Wenscht zy uws zenders naam te weten,
Zijn naam is oud en zonder vlek,
Ja meer, dan gouden Ridderketen;
Zijn staat - kent weelde noch gebrek.
Zijn eer - is in zijn naam besloten;
Zijn rijkdom - in zijn edel bloed,
Zijn stam - beroemd in brave loten,
En nooit ontaart van Oudren moed.

* Oprakeling, 113.

Ga, zwaluw; voor 't herbergzaam dakjen
Zijt gy me een wederdienst verplicht:
Uw nestjen schommelt aan dit takjen,
Gy hebt het in mijn schuts gesticht.
Ga heen, vertrouwling van mijn gloeien,
En voer mijn teedre liefdebeê;
Maar haast u met weêrom te spoeien,
En breng my hoop op weêrmin meê.

1825.

Bruiloftszang
By 't huwlijk van Pieter N - en Celia V -*

Est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis.

HORATIUS.

Kroonen wy naar de oude zeden
't Hoofd met Pieterceliekruid!
Pieter is in de Echt getreden
En maakt Celia zijn bruid:
Alles roep' hier Pieter-Celie! alles galm' dit echtpaar uit!

Spreidt naar Oudren feestmanieren
Pietercelie op den disch!
Pietercelie moet hem sieren,
Voegt by Doop- en Watervisch;
Pietercelie, pietercelie, maakt de harten blij en frisch.

Pietercelie plach te pronken
Om het heerlijkst Paterstuk
Dat den Gasten toe mocht lonken;
Was eens zwijnshoofds tafelsmuk.
Pietercelie, pietercelie, bracht gezondheid en geluk!

* Nederlandsche Muzen-almanak 1825, 244.

Flakkus ook omvlocht zijn slapen
Met het pietercelie-blad;
't Slingerde om Alcéus wapen;
't Kroonde Bachus Godennat.
Pietercelie, Pietercelie! Pietercelie is een schat.

Pietercelie, lieve vrinden,
Die de volle tafel tooit
By dit juichend Echtverbinden,
Moet ook thands op 't Bed gestrooid;
Pietercelie, pietercelie, tusschen 't laken ingeplooid.

Pietercelie, roem der Hoven,
Ja, gy watert ons den mond!
Laat vrij Pieter Celie stoven,
Dat Gerechtjen is gezond.
Leve, leve Pieter, Celie! Ga dit blijde glaasjen rond!

't Maantjen schiet een glurend lonkjen
Op dit Pieter-celie bed.
Dit vereischt een tweede dronkjen:
Groene 't spoedig, vol en vet!
Pietercelie, pietercelie! dit 's de rechte Bruiloftspret!

Bruigom, Bruigom, niet te draaien!
Man, ge moet hier tuinman zijn.
Pietercelie moet gy zaaien
In dees schoonen maneschijn.
Pietercelie, pietercelie! dat is vreugdemedicijn.

Pietercelie moet er groeien,
(Dat is Hymens hoog bevel,
Of men vechten wil of stoeien,)
Voor den Winnaar van het spel.
Ja, die krans van Pietercelie staat op alle hoofden wel!

Ja, zoo'n krans van Pietercelie
Siert de Bruid op 't blonde hair
Schooner dan jasmijn of lelie;
Zy vernieuw' zich ieder jaar!
Pieter Celie, Pieter Celie, zij de roem van 't Echtaltaar!

Grijsaarts liefde.*

Meent gy, Meisjens, dat geen Liefde
Plaats heeft by een ouden man? -
Die dat praatjen overbriefde,
Wist er bitter weinig van.
Liefde paart aan Deugd en Wijsheid,
Wordt niet met de jaren oud,
En verkoelt niet by de grijsheid
Al zijn hand en voeten koud.
Neen, zy klemt de harten naauwer
In heur onverslijtbren hand;
Schijnt de vlam in 't oog wat flaauwer,
Sterker gloeit zy 't ingewand.
Wat de hand des tijds verwoestte,
Liefdes boei is week noch bros;
En wat vast in één verroestte,
Maakt geen kracht of poging los.
Lacht vrij, argelooze hartjens,
Met dien roest van d' ouden dag!
't IJdel hoofdtjen speelt u partjens:
Ik heb deernis met dien lach.
'k Wil er juist niet veel van zeggen;
Maar - een paai of jonge knaap...!
Zich by d' eerste neêr te leggen,
Geeft veel ongestoorder slaap.

* Nederlandsche Muzen-Almanak 1825, 159.

Dat 's artikel één, mijn kinderen!
   Zie, dat heeft de Grijsheid voor,
Of het kuchen mocht wat hinderen;
   Doch dat went, en slaapt gy door.
Verder: 't wijfjen geeft de wetten,
   Want, zy passe 't zoo zy 't past,
Zich daar tegen aan te zetten
   Waar den man te groot een last.
‘Ja, maar knorren, grommen, kniezen,
   Is in d' aart van oude liên
Als zy in het bed bevriezen.’ -
   Neen, dat 's lelijk misgezien.
Eer- of staatzucht, en 't mislukken
   Van hetgeen zich 't hart ontwerpt,
Teelt wien 't treft die boze nukken;
   Dat is 't wat de gal zoo scherpt.
Dat geeft kwelling die het streelen
   Van een weêrhelft niet verzoet;
Maar een rol te willen spelen
   Valt niet in 't bekoelde bloed.
De oude dag geneest de kwalen
   Waar een jonger tijd aan hinkt,
Houdt van geen onrustig pralen,
   Weet, hoe goud of koper blinkt.
Is het vrouwtjen wel te vreden,
   Vrolijk, dankbaar, welgezind,
Dan is de Echt vol zaligheden
   Met den Egâ dien zy mint.
In 't believen van zijn Gade
   Steekt voor d' Oude grooter lust
Dan ooit jonge Losbol raadde,
   Die gevoelloos malt en kust.

Neen, gelooft my, 't huwlijksleven
   Groeit in heil met d' ouderdom.
Wilt ge uw hand geen' Grijzaart geven,
   Ziet naar rijpe jaren om,
Niet naar 't jeugdig vreugdgehuppel,
   Dat zoo spoedig reeds vergaat,

En, verdroogd, geen enklen druppel
Van genoegen overlaat.
Ziet, by mannelijke leden,
Naar een hart dat vastheid heeft,
Bondig oordeel, reine zeden,
En aan geen vertooning kleeft!
Dit alleen kan recht beminnen,
En bemint tot over 't graf;
Van begoocheling der zinnen
Hangt de ware min niet af.

Ja, is 't hart voor Hemel vatbaar,
't Snoer der Echt die harten paart,
Is naar geenen wellust schatbaar;
't Schept den Hemel op deze aard.
Hemel, is haar zielsverrukken
In den arm van 't jeugdig paar!
Hemel, heil en ongelukken
Trouw te deelen met elkaâr!
Hemel ook haar vrucht te plukken
En elkaâr aan 't hart te drukken
By het afgaand levensjaar!

't Woord van een meisje. (Naar Motanabbi.)*

Breekt een Meisjen ooit haar Woord,
Niemand mag haar des betichten:
't Is het recht dat haar behoort,
Want hoe zou zy zich verplichten?
In het Wetboek van de Min
('k Heb het ook wel doorgelezen,)
Staat daar niet een woord van in,
Of ik moet een domoor wezen.
't Mondjen dat Natuur haar schonk,
Is tot lach en kus geschapen;
't Zieltjen uit zich door een lonk,

* Nederlandsche Muzen-Almanak 1825, 175.

Die haar boogschicht is en wapen.
't Lipjen kent de zoete scherts,
't Hartjen zwelt van zacht genoegen,
't Koontjen bloost gelijk een kers
By het malsche boezemzwoegen.
Maar verbinden? - Dat 's te veel.
Meent zy 't? Lees het uit haar oogen,
't Woordtjen sterft haar in de keel.
Zegt zy 't? Acht u dan bedrogen.

1825.

By een slapende schoone.*

Gy, lieve Zefir, blaas toch zacht
Terwijl mijn schoone rust,
En wacht u dat gy te onbedacht
Haar lieve koontjens kust.
Bedwing uw adem, hou hem in,
En ruisch door boom noch vliet
By 't sluimren van mijn hartvriendin;
ô! Stoor en wek haar niet.

Maar zweve een zachte balsemlucht
Van roosjens om haar hoofd,
Als wolkjens met een walm bevrucht
Die 't Lenteknopjen stooft.
ô! Breek haar zoeten sluimer niet,
Dat ze onverwacht ontwaak,
En 't licht dat aan haar oog ontschiet,
't Heelal tot kolen blaak!

Ontzie de lachende Natuur
In dees haar Lentepronk:
Ach, rots en water vloog in vuur,
By eenen enklen lonk;
Neen, lieve Zefir, roer u niet,
En wek geen nieuwen gloed,

* Nederlandsche Muzen-Almanak 1826.

En schud noch rimpel woud of vliet,
Maar sluimer aan haar voet.

Mijn borst beproefde 't al te wel
Wat zulk een lonk vermag:
Geen straal eens jachtroers treft zoo fel,
Geen dwarse bliksemslag.
Geen vlam doorblakert, smelt, en gloeit,
Als waar my 't bloed van ziedt.
ô Zefir, eer ge uw vleugels schroeit,
Verstoor haar sluimer niet!

Uit het Spaansch.

Waarschouwing.*

Ah! nimium faciles aurem praebere puellae!

OVIDIUS.

Wuftaarts, die met valsche lonken
't Hart eens meisjens tracht te ontfonken,
Waar het uwe niet aan hangt;
Die met kunst en listig pogen,
Haar de ziel ontperst door de oogen,
Uit den klem der lippen prangt! -
Die met helsch gescherpte woede
Haar den haak der angelroede
Door dat argloos harte rijt,
Dat by 't bloeden van die wonden,
Tot den doodsnik onverbonden,
Onuitspreekbren folter lijdt.
Kent, beseft, die gruwbre pijnen,
Die geen kracht van medicijnen,
Tijd, of zielsverstrooiïng, heelt;
En gy, wacht u, lieve onnoozelen,
Eer een schertsend minnekozelen,
U de boezemrust ontsteelt.

1826.

* Oprakeling, 123.

Oostersche minnebede.*

Alleen een opslag van uw oog, een lonk vall' my ten deel';
Het minste, zegt der Wijzen spreuk, van die men mint is veel.

Na MOTANABBI.

1827.

De Sulamiet.*

Kus my met uw lieve lippen,
Met den adem van uw borst!
Laat hy my in 't harte glippen
Tot de lessching van mijn dorst!
Zoeter is hy dan de weelde
Van den zoeten druiventros,
Geuriger dan 't Oosten teelde
In des wierooks heesterdosch.
't Zachte hart der herderinnen
Buigt en vlijt zich t' uwaart heen.
Ja, zy eeren U en minnen;
Al heur schuwe trots verdween.
Lieflijk is uw ademhaling,
Meer dan 't reuknat dat men stort;
Meer dan 't geen ter dankbetaling
Voor 't altaar geofferd wordt.
Ja, G e z a l f d e moogt Gy heeten:
En, wat sluit die eernaam in! -
Ééne onbreekbre Liefdeketen!
Aller maagden reinste min! -

* Avondschemering, 46.
* Nasprokkeling, 16.

Voer ons in uw zaal van weelde;
Deel ons uwe liefde meê.
Zalig wien zy 't harte streelde,
En het brein bedwelmen deê!
Aller, van uw min doortogen,
Aller boezem, zucht u toe!
Allen straalt het hart door de oogen,
Allen, even krank te moê!

'k Ben verbruind door 't zonneblaken;
Zoudt ge daarom my versmaân?
Kedars tent noch Koningsdaken
Boden my hun schaduw aan.
'k Moest mijn moeders wijngaard plegen
In den fellen middaggloed;
Maar in slaafsche dienst gezegen,
Heb ik mijne niet gehoed.

Zeg my, ô mijn Zielsbeminde,
Waar ge uw kudde 's middags weidt?
Zeg het dat ik u hervinde,
Door mijns harten zucht geleid.
Waarom, waarom zoude ik vreezen
(Als die om heur liefde bloost,)
U ter zielsvriendin te wezen
Die, uit duizend, my verkoost?

Neen, ik schaam my uw omhelzen,
'k Bloos om uwe liefde niet,
Als ge in middagschaâuw der elzen
My uw zuivre lippen biedt.
Neen, laat andre zich verhullen
Met geveinsdheid van 't gemoed,
'k Zal mijn hartezucht vervullen
By mijn hoogst, mijn eenigst goed! -

Is mijn leegring u verholen,
ô Geliefde van mijn hart,

Wacht u van in 't wild te dolen,
Dat ge u in geen struik verwart.
Zie op 't veldspoor van mijn schapen!
Weid uw geitjens by 't gehucht
Van de trouwe herdersknapen
Waar de ruischpijp liefde zucht.

Heerlijk blinken Faroos rossen
In den Koninklijken stoet,
Midden in de wapentrossen
Snuivende van oorlogsmoed.
Maar, wat is die praalvertooning!
Ik veracht ze voor uw min,
Gy, de wellust van den Koning,
Zijn verkoren hartvriendin!

Lieflijk zijn uw rozenwangen;
Lieflijk is uw halsalbast;
Lieflijk in de gouden spangen,
Van de parels overtast.
Goud en zilver moet ze sieren
Daar ge 't rijzig hoofd verheft,
By den glans der flonkervieren
Die en oog en boezem treft.

Dat de koning zich vermeide
By 't verkwikkend druivensap;
Waar mijn Nardus geur verspreide
Is der wellust hoogste trap.

Als een bondel rozenbladeren
Die aan mijne borst vernacht,
Is hy, waar met hart en aderen
Heel mijn boezem naar versmacht.

Als een tros van muskadellen
Uit den balsemrijksten hof,
Die van louter nektar zwellen,
Is hy die mijn boezem trof.

Lieflijk zijt gy, mijn vriendinne,
Pronkende in 't eenvoudig schoon.
Eenvoud spreidt zich, reine minne,
In uw rustvol oog ten toon.

Lieflijk zijt gy: rozenstruiken
Kronklen om ons ledikant;
Koninklijke ceders duiken
Voor zijn rijzige esschenspant. -

'k Ben een roos uit Sarons gaarde,
'k Ben een lelie uit den hof. -
Ja, dit zijt gy, minnenswaarde,
Gy, der hoven hoogste lof! -

Zie in 't midden der boschaadje
D'appelboom in rijken bloei;
Schooner dan zijn Lentsieraadje,
Schooner, hy voor wien ik gloei. -

Zalig is het, Hemelzegen,
In den adem van zijn borst,
In zijn lommer, neêrgelegen,
Naar zijn lesschend ooft gedorst!

Welk een dronkenschap van weelde,
In bedwelming van zijn min!
Waar de wellust ooit meê streelde,
Meer heeft deze wellust in.

Ondersteunt my, Maagdenrijen
Met versterkend balsemvocht;
'k Zwijm en hijg naar artsenyen:
't Heeft mijn krachten overmocht.

Laat my op zijn boezem zijgen,
Van zijn frisschen arm omklemd,
By 't aâmechtig lustvol hijgen,
Daar mijn ziel in weelde zwemt!

Laat me in die omhelzing sneven!
In de omklemming van uw borst!
Zoet is 't, d' adem op te geven
In de onleschbre liefdedorst.

Ik bezweer u, mijn gespelen
Die door den en wouden vliedt,
Kunt gy in mijn hartstocht deelen,
Wekt, ja, wekt, noch tergt ze niet!

'k Hoor de stem van mijn Geliefde.
Zie, daar spoedt, daar rent Hy aan,
Waar Gods hand de heuvels kliefde,
Langs der reën wandelpaân.

Vluchtig als de welp der hinde
Voert de wind zijn luchte treên,
Starende op zijn zielsbeminde
Door de venstertralie heen.

‘Rijs (dus klinkt zijn stem my tegen),
Want het gure jaargetij'
Met het plasschen van den regen,
Ging in 't Lenteweêr voorby.

't Bloemtjen heft zich op zijn stengel
Onder 't loofvernieuwend hout,
By het dartlend toongemengel
Van der Lente feestheraut.

By het kirrend tortelzuchten,
   Op den groenen olmentak,
Aâmt de boomgaard zoete luchten
   By het welvend wijngaarddak.

Rijs, mijn duive, rijs, vriendinne!
   Rijs van uit de steenrotskloof,
Voorwerp van mijn teêrste minne! -
   Uit het u verbergend loof! -

Lieflijk is uw toongeörgel;
   Lieflijk is het halssieraad
Van uw rijkgekleurden gorgel,
   Van uw donzen pluimgewaad.

Waarom houdt ge u dus verscholen,
   Lichtschuw duifjen, ducht geen kwaad!
't Zijn geen vossen die hier dolen,
   't Bosch is veilig van verraad.' -

Één is 't, wien ik toebehoore,
   En mijn eigendom is Hy.
Hy, mijn eenige uitverkore,
   Die zijn wellust stelt in my.

Kom, Geliefde, hier vernachten!
   Kom en rust hier in mijn schoot!
Laat ons hier de stond verwachten
   Van 't herschijnend morgenrood.

Hert en rendier legt zich neder,
   Berg en dal verzinkt in rust.
't Bloemtjen slaapt met eik en ceder,
   En de zeegolf langs de kust.

Grijzaarts bruiloftszang.*

Wat begeert gy van den Grijze,
Jong en dartlend Huwlijkspaar,
Dat hy de oude bruiloftswijze
Zal vernieuwen op zijn snaar?
Neen, die gladde koorden sprongen,
En zijn keel is heesch gezongen,
Adem bleef hem noch geluid:
't Hart inwendig is bevroren,
Kunst en melody verloren,
Vuur en zielsgevoel ging uit.
Neen, de Jeugd mag lusten kwelen,
Lier en feestcymbaal bespelen;
Zy, zy weet van stroken, streelen,
Kusjens drukken malsch en zacht;
D'armen Grijzaart (ach!) vergingen
Al die lustherinneringen,
En zijn toon is jammerklacht.
Zingt hier, jeugdige Poëeten,
In de tuimelvreugd gezeten
Tusschen Schoonheid, Wijn, en Min;
Zwelgt met hart en mond en oogen
Zielverhemelende toogen
Van tiendubblen nektar in;
Stort ze in stoute Dichtrentonen
Als rechtaarde Febus zonen
Golvend uit op de elpen Lier,
En ontsteke, vlamme, en bruische,
Waar uw zwellende adem ruische,
Alles van geheiligd vier!
Hupple ziel en hart en aâren

* Avondschemering, 42.

Op de golving van uw snaren,
   Op de tokkling van uw hand;
Zingt wat Grijzaarts eens gevoelden
Eer de jaren 't vuur bekoelden
   Dat in uwen boezem brandt.
Zingt (gy moogt daar wy verstommen,)
Van de prille jeugd ontglommen,
   Wat den Bruiloftsdisch betaamt;
Wat, zoo 't frissche maagdenwangen
Met een blosjen mag bevangen,
   Zoo 't geen argloos hart beschaamt!
Zingt die zoete zielsbetoovering,
Dien triomf der Minverovering,
   Die dit zalig paar verwacht:
Zingt die zalvende Echtgenoegens:
Zingt wat jaren zuchtens, zwoegens,
   Oplost in een enklen nacht.
Zingt - want ik, wat zou ik trachten? -
Zingt die zaligheid der nachten;
   Mijn gestamel ware om niet.
Zingt dien kus vol hemelvonken,
Als m' elkaâr in d' arm gezonken
   Aard en sterflijkheid ontschiet. -
Maar, ô neen, bedwingt uw tonen
(Ook de zedigheid verschoonen,
   Eischt de Dichterlijke plicht:)
Zingt nochtans, gy moogt ze zingen,
Liefdes teedre worstelingen,
   Maar, bestraald van schemerlicht.
Zingt geen murmlend lipgefluister
Dat de Min verschuilt in 't duister;
   Maar verbergt de kusjens niet!
Voel' men ze in uw zangen klemmen,
En de zielen overzwemmen
   In de tonen van uw lied.
Zingt dat innig kusjens mengelen,
Tooverlieflijk lipjenshengelen,
   Zwelgend mond- aan mondgevlij,
Trekkebekkend, lustenwekkend,

Zielen uit den boezem trekkend;
   Hemelnektarsnoepery.
't Smakkend, schroevend mondtjens-tippen,
't Spartelen met tong en lippen,
   't Smachtend kronklen van de lust;
't Kittlen, stroken, streelen, stoeien,
't Aâm met adem samenvloeien,
't Blaakrend, brandend zieldoorgloeien
En in laaie vlam verschroeien
   Van den Minnaar en zijn Bruid,
Wen zy, ziel aan ziel geklonken,
Smelten in verëende vonken,
   Barstende oog en boezem uit: -
Vonken die gebeent' en spieren,
Hart en ademtocht doorzwieren,
   Tot zy ademtocht en bloed
   Doen verteeren in den gloed,
Om met onbeschrijflijk hijgen
   Van op één gekleefde borst,
Ongevoelig weg te zijgen
   In de nooit geleschte dorst;
Als de zielen langs de lippen
   In elkander overglippen,
   En met uitgeputte kracht,
Zwemmend, domplend in een weelde,
Die nooit zintuig zich verbeeldde,
   't Hart naar stervensrust versmacht.
Ach! dien waren toon te treffen
Eischt een levendig beseffen,
   Door een brandend hart gestookt;
Eischt een taal van vuur en leven,
In verrukking uitgedreven,
   Door geen ouderdom verrookt.
Neen, des Grijzaarts stijve vingeren
Kunnen gloed noch vonken slingeren
   Uit zijne afgespeelde Lier:
Dichterlijke Jongelingen,
't Koomt u toe, de Min te zingen;
   Grijze hairen, wijkt van hier!

Gelegenheidsverzen.

Aan het Taal- en Dichtlievend Genootschap, onder de spreuk: Kunst wordt door arbeid verkregen; ter gelegenheid mijner verkiezing tot Medelid.*

Gy die, met groenende eerlauwrieren,
Waar Pindus kruin haar roem op draagt,
Gehuld, den Throon der dichtkunst schraagt
In 't vrij gewest der Batavieren!
Hoe kwijte ik my van mijnen plicht,
Om in mijn kwijnend Maatgedicht
U 't needrig offer van mijn dankbaarheid te wijden?
Mijn geest, bezwaard door 't overwicht
Van zoo veel eerbewijs, voelt tevens zich bestrijden
Door gadelooze vreugd en schroom;
En schoon uw gunst de vrees betoom',
Hy moet zijne onmacht u belijden.
Wat vuur, wat Godheid dreef my aan
Wanneer ik me onderwond mijne onbeschaafde vingeren
Aan de elpenbeenen Luit te slaan?
Wat maalstroom? welk een wind wist my dus meê te slingeren?
Door welk een zoete toverkracht
Heb ik my-zelv' zoo verr' vergeten,
En werd ik tot dien trap van roekloosheid gebracht,
Dat ik, lichtzinnige, dat ik my dorst vermeten
Te grijpen naar de Lauwerkroon,
Apolloos telgen aangeboôn?

* Verspreide Gedichten II, 173.

Hoe toch, hoe kon ik my beloven
Mijn' Mededingren in den strijd
Den glorierijken palm te ontrooven,
Verdienste toegewijd?

Wat toch heeft uw oplettende oogen,
Wat heeft uw onwaardeerbre gunst,
Den toetsteen van de ware kunst,
Gewend tot mijn vermetel pogen?
Was 't kieschheidmissende geluid
Van ruwe zangen, stout ge-uit
Door d'onervaren mond eens Jongelings, uw ooren,
Gewoon het hartverrukkend schoon
Der Goddelijke maat van Febus Lier te hooren,
En wars van d' ongebonden toon
Van krijschende Hyagnis zoon,
In staat te streelen? te bekoren?
Ach! daar ik dit beschouwe, doet
Mijn eigen stoutheid my verwondren, ja verstommen,
En neemt my al mijn' eersten moed.
Zoo staat een Wandelaar, die, op den top geklommen
Des Athos, de oogen nederwaart
Langs ruime beemden om laat zweven:
Hy is verbaasd; ontroerd; hy zuizebolt; en de aard
Beweegt zich onder hem, en dreigt hem te begeven:
Hy stort ten afgrond neêr, zoo niet
Een rijzige eik hem steunsel biedt,
Of een der trotsche Cederloten
Van Libans eeuwverdurend woud,
In zijn' beklemden arm beslooten,
Zijn' voet in 't wagglen staande houdt.

Uw heusheid, eedle Mecenaten,
Is my ter hulp in dezen nood:
Op zoo veel gunst, als gy my boodt,
Mag ik gerustlijk my verlaten.
Tot haar neem ik mijn toevlucht; zy,
Ja, zy-alleen beveiligt my
Voor een' gewissen val: zy sterkt mijn zwakke krachten.

Door haar gesteund, durf ik vol moed
De scherpe doornen van de gloriebaan verachten,
Vertreden met een' vasten voet:
Ja, in een' fieren yvergloed,
Een allerheerlijkst eind verwachten.
En is mijn kunstelooze taal
Mijn ware dankbaarheid niet machtig uit te drukken
Door rijken zwier en woordenpraal,
Geen tijd zal echter haar uit dezen boezem rukken.
Aanvaardt alleen dees kleene krans
Van zonder kunst gewassen bloemen,
Die, schoon zy zijn ontbloot van frissche kleur en glans,
Zich op de geuren van welmeenendheid beroemen!
Het dankbaar offer, hoe gering,
Van een' behoeftig' Veldeling
Wordt niet verworpen door de Goden,
Om Runderspieren, Lamm'renbloed,
Door Rijksmonarchen aangeboden
Uit hunnen overvloed.

1776.

Aan Jonkvrouwe Juliana Cornelia, Baronesse de Lannoy;

By de teruggave van haar handschrift: ‘De ware liefde voor het vaderland,’

Van het welke Zy my, na de bekroning van onzer beider Dichtstukken op dat onderwerp, by het Leydsche Kunstgenootschap, de lezing vergund had.*

Kniedicht.

Een woeste Thamyris, van eigenliefde dronken,
Moog, door den wierookdamp van Vriendenlof verblind,
Vermetel met den naam van Heldendichter pronken,
En wanen, dat zijn zang der Muzen zang verwint!
't Zij verr', dat ooit mijn geest tot zoo verr' zich vergeten,
Mijn oog zich sluiten zou voor eigen kunstgebrek;
Of dat een luttel roems, 't geval ten dank te weten,
Mijn lichtbegoocheld hart tot zelfgevlei verwekk'.
Neen, eedle Dichteres! 'k erken mijn onvermogen:
Het Dichtvuur, dat my blaakt, ben ik aan U verplicht;
En wilde ik, U ten hoon, op Kunstlauwrieren bogen,
Dier trotschheid waar de straf van Thamyris te licht.

1777.

* Verspreide Gedichten II, 124.

In den vriendenrol des heeren Mr. Laurens van Santen.*

De Rhijnstroom moog te rug naar zijnen oirspong snellen,
  En voeren 't golvend nat uit Thethys boezem aan;
Maar nooit zal ik uw' naam, ô dierbaar Leyden! spellen,
  Dan van een diep ontzag en eerbied aangedaan.
Dit eischt de aeloude trouw van uwe Burgerscharen,
  Die Batoos vrijen halz' het juk heeft afgeweerd;
Dit uw beroemde school, reeds tweemaal honderd jaren
  Van Zuid- tot Noorderpool bewierookt en geëerd;
Dit vordert Febus Choor, gevestigd in uw wallen,
  Dat my het perk ontsloot van Dichtkunst en van deugd;
En dit de Lauwerkroon, mijn kruin te beurt' gevallen,
  In d'eersten morgenstond van mijne onrijpe jeugd;
Dit vordert bovenal uw treffend vriendschapsteeken,
  VAN SANTEN, my betoond, zoo grootsch als onverdiend.
ô Mogt, verheven ziel! de zucht my nooit ontbreken,
  Om eenmaal waard' te zijn den eernaam van uw VRIEND!

1777.

* Nalezingen I, 2.

In den vriendenrol van den heere F. Dobbrauski, tegen over een vaers van de Jonkvrouwe de lannoy.*

Met recht zien we in deez' rol aan 't hoofd van uwe vrienden,
De groote Zangheldin, den roem van 't Vaderland:
Zoo kunstmin, vlijt en deugd Hare achting ooit verdienden,
U voegt het, dat gy boogt op zulk een onderpand.
Maar zoude ik nevens haar in dezen bondel pralen,
DOBBRAUSKI? Eischt ge oprecht die stoutheid van mijn pen?
Ach! weer een' heeschen vorsch van 't Choor der nachtegalen;
Geloof niet dat ik ooit deze eerplaats' waardig ben.
Maar zacht - betaamt het my, het gunstbewijs te wraken,
Dat uw genegen hart niet schroomt my aan te biên?
Neen; dat ik my veeleer zoo waardig poog te maken,
Als 't vleiend vriendschapsglas my aan uw oog doet zien!

1777.

* Nalezingen I, 3.

Aanspraak aan het Taal- en dichtlievend genootschap: ‘Kunst wordt door arbeid verkregen;’ voor de vuist ontworpen.*

ô Hooggeachte rei van waardige Meceenen!
Kunstoefenende Broederschap,
Die u, het zij uw zang ons lachen doet of weenen,
Alom ziet aangejuicht door billijk handgeklap;
En thands in Pindus Lauwerdalen,
Om 't ware kunstschoon te bepalen,
Den hoogen Rechterstoel bekleedt!
Ziet hier, wien ge andermaal den gouden' prijs behalen,
En op de zelfde stond een' zilvren winnen deedt.

Ge ontzet U; en met recht. - Hoe kost ge U overreden,
Dat een vermetel Jongeling
Zich wagen durfde, op nieuw, in 't worstelperk te treden
Met mannen, reeds beroemd door dichtvereeuwiging?
En echter, voor uw aller oogen,
Begunstigde 't geluk mijn pogen
Met d'overschoonen eerlauwrier;
Mijn yver hield my plaats voor grooter kunstvermogen,
En wist volmaakter klank te lokken uit mijn Lier.

Gy, tevens onderwerp en drijfveer van mijn zangen,
ô Liefde tot het Vaderland!
Gy, gy-alleen hebt my den zangstrijd aan doen vangen,
Gy stierde 't speelstift in mijn onbedreven hand;
Gy hebt mijn klanken doen behagen,

* Verspreide Gedichten II, 169.

Den prijs voor andren weg doen dragen.
Wat heil! wat glorie! welk eene eer!
Mag de indruk van mijn' zang op de eigen wijze slagen
Tot heil van 't algemeen, ô Hemel, 'k wensch niets meer!

Ja, mocht mijn toon het hart der Nederlandren raken,
En 't laauwe en vadzige gemoed
In de ouderlijke zucht voor 't Vaderland doen blaken,
Oplettend op den drang van 't bruisschend Heldenbloed!
ô Hemel, mocht het my gebeuren,
Een' burger uit den strik te scheuren
Der landverderflijke Eigenbaat!
Zoo zou mijn teder hart zich recht gelukkig keuren,
Zoo bleek de macht der kunst op 't bloeien van den Staat!

Maar welk een dankbaarheid zal U mijn zangnimf toonen,
Kunstrechters, voor dit gunstbewijs?
Wat zegge ik! Neen, ô neen; dit ware uw uitspraak honen!
De billijkheid, geen gunst, beschikt van uwen prijs.
Wat ook, wat kon mijn zang U geven,
Wier naamen eeuwig zullen leven,
Verheerlijkt door uw eigen dicht?
Die, door een zuivre zucht tot eedle kunst gedreven,
U-zelv' by 't nageslacht een eeuwige Eerzuil sticht?

Het belge U echter niet, dat uw gekroonde zanger,
Stoutmoedig op zijn' zegepraal,
Zijn' boezem U ontsluit', van wettige achting' zwanger,
En uw verdienste dees geringen cijns betaal'.
Gelooft, dat steeds zijn hoogst genoegen,
En 't doelwit van zijn rustloos zwoegen
In 't Letterveld der Poëzy,
Zal zijn, zijn poogingen met de uwe saam te voegen
Tot luister, vaag, en roem van deze Maatschappy.

Den 8sten van Bloeimaand,

1778.

Den weledelen zeer geleerden heere Dr. J. Verschuur, by het boekgeschenk mijner Prijsvaerzen.*

Wien zoude ik eer dan U mijn Lentebloemtjes brengen,
De bloemtjes, door mijn jeugd aan Pindus voet gegaard?
Wat voorkeur zou mijn pligt, mijn dankbaar hart gehengen,
Wier eischen met Uw recht eenstemmig gaan gepaard!
Of zou de tederheid, die my, door de eêlste blijken
Van gulle vriendenmin, Uw goedheid houdt verplicht,
Zou de eernaam van uw VRIEND uit mijn gedachten wijken,
En 't heuchlijk licht des daags my stralen in 't gezicht?
Neen, eerder zij mijn rif het graf ten prooi geschonken,
Mijn naam en poëzij by 't nageslacht versmaad,
Ja, in vergetelheid voor eeuwig weggezonken;
Dan 't strelend denkbeeld van Uw vriendschap my verlaat!
Haar koomt dit offer toe, die me in mijn kindsche dagen
Uw kostbren boekschat, raad, en edel hart ontsloot.
Haar zij dit onderpand van achting opgedragen,
En tuige van mijn hart, na mijn', na beider dood!

* Nalezingen I, 1.

Bij eene teekening, verbeeldende den oorsprong der schilderkonst:

in de Vriendenrol des Schilders * * *[*].

Nooit moet het denkbeeld van uw' vond,
Nooit uw geheugenis versterven,
Beminnelijke Rozemond!
Wier vlugge hand zich onderwond,
Door losse trekken, duistre verven,
Eens wuften minnaars vluchtig beeld
Te hechten aan 't paneel, waar op zijn schaduw speelt.

De Liefde, roerster van uw' zin,
Wier Godheid uwe kool geleidde,
Gaf u dit edel denkbeeld in;
Als 't lieve voorwerp uwer minn'
Van uw verkleefde lippen scheidde:
Zij deelde, in weêrwil van Natuur,
't Afwezig, 't aanzijn meê; 't verdwijnend, stand en duur.

Zo dit een dartle vlam vermocht,
Laat vriendschap u in deze trekken,
(Hoe ruw en kunsteloos gewrocht)
Een hart, dat ze aan uw hart verknocht,
APELL! het hart eens vriends ontdekken.
Zo blijv' mijn naam u steeds zo waard,
Als ik 't penceel waardeer, dat d' uwen maakt vermaard!

1778.

* Mijn Verlustiging, 99.

Aan den heer P.J. Uijlenbroek, in antwoord op deszelfs brief van den 19den van Bloeimaand 1778.*

Een samenloop van bezigheden,
Verdrietlijk uit den aard voor 't oefengraag verstand,
Of liever (waarom toch de waarheid niet beleden:
Wie hoort altoos de stem der reden,
En houdt het rustloos hart geduurzaam in den band?)
Een kwade luim had me overrompeld,
En in mistroostigheid gedompeld:
Een kwaal, waartoe 't gestel mijns lichaams overhelt;
Wanneer ik juist van pas om deze harsenbeelden,
Die door mijn doffe zinnen speelden,
Te teugelen in hun geweld,
Uw' vriendelijken brief my zag ter hand gesteld.

Maar had ik immer mogen wachten,
Dat gy, mijn vriend, mijn beuzeltaal
Zoo heusch, zoo strelend een onthaal,
Zoo groot een lofspraak waard' zoudt achten?
Helaas! mijn zwak en kreupel dicht,
Wat roem het immer mogt verkrijgen,
Verschijnt met schroom voor uw gezicht;
En 'k wederspreek uw' lof alleen met schaamrood zwijgen,
Beducht, dat mijne onwaardigheid
Zich te overtuigende bepleit'.

* Nalezingen I, 5.

Niet beter kon ik my voorspellen,
Dat gy het allerminst belang,
Of eenige waardy zoudt stellen
In 't oordeel, dat mijn geest mogt vellen
Van uw bekorend maatgezang.
Gy, boven mijnen lof te oneindig verr' verheven,
Om acht op mijn begrip te geven,
Vindt in uw eigen kunde, in mannen, u gelijk,
Begeerelijker roem en treffender genoegen,
Dan dat de flaauwe stem van uwen B i l d e r d i j k
Daar 't minste siersel toe kan voegen,
Door 't treffendste verwondringsblijk.
Doch, had ik echter kunnen ramen,
Dat uwe vriendschap zich mijn lofspraak niet zou schamen,
Ik had geen oogenblik gebeid,
U ongeveinsd mijn' smaak te ontdekken
Voor die naturelijke trekken,
Die tot een kenmerk van den juisten geest verstrekken,
Die aller achting moet verwekken,
Om 't tedere gevoel van 't keurig onderscheid,
(Waarin zoo velen niet of luttel zijn bedreven)
Dat plaats heeft tusschen woest-, verheven-
En laag- en ware eenvoudigheid.
U voegt het, door de schets der beeldsprake aan te tonen,
Hoe zy 't gezond verstand en alle reden honen,
Die, weggesleept door d'ijdlen waan,
Om in hun dichten voor verheven door te gaan,
Met klanken zonder zin wijdmondig uit te brommen,
De wareld pogen te verstommen,
En angstig naar een zin- of woordenspeling staan,
Terwijl zy 't menschlijk hart verzuimen te onderzoeken:
En op al zulke Letterkloeken
Zal uw gezouten scherts met reden mogen slaan.

17 5/19 78.

In den vriendenrol des heeren J. de Stoppelaar, S.S.Th. St. (Nadat hy den zilveren Eerprijs by 't Leydsche Genootschap behaald had.)*

By het aantal brave vrinden,
Die, begaafde kunstverwant!
Deugd, geleerdheid, smaak, verstand,
Aan uw edel hart verbinden,
Wilde ik meê een onderpand
Van mijn kunst en hart doen vinden.

'k Greep de stramme cyther aan:
Maar helaas! verijdeld pogen!
't Schittren van uw lauwerblaân
Trok mijn aandacht, trof mijn oogen.
Straks bezweek mijn dichtvermogen:
'k Wist niet eenen toon te slaan.

Doch, schoon kunst en geest ontbreken,
Door uw meerderheid verkracht;
't Hart mag onbewimpeld spreken,
En behoeft geen woordenpracht.
't Geve u dit eenvoudig teeken,
Hoe het u beminn' en acht'!

1779.

* Nalezingen I, 8.

Aan de bestuurders van het Taal- en Dichtlievend Genootschap ter spreuke voerende: ‘Kunst wordt door arbeid verkregen;’ by 't plaatsen van mijne afbeelding in het Pan Poëticon Batavum.*

Zo wordt dan ook mijn beeld by Nederlands Homeeren,
Den roem van 't vaderland en 't siersel van hunn' tijd,
Wier namen, kunde en smaak, met diep ontzach vereeren,
Het staatlijk tempelchoor der glorie ingewijd! -
Kan 't zijn; of heeft me een waan, een ijdle droom bevangen?
Meceenen! wijst me uw keur zoo groot een voorrecht toe,
En breekt mijn tong niet los in dankbre vreugdezangen?
Is 't mooglijk, dat mijn drift niet aan mijn' plicht voldoe!
Helaas! ontroerd, verward, verbijsterd, opgetogen,
Verrukt, door zoo veel eer, mijn vroege jeugd vergond,
Ontbreekt d' ontroerden geest het staamlend spraakvermogen;
't Erkentlijk hart welt op; maar de aandrift sluit den mond.
Een zedig zwijgen smeekt uw heuschheid slechts verschooning
Voor d' ingetogen' schroom van mijn geringe kunst;
Bekommerd, dat wellicht haar dorre plichtbetooning,
U-zelv' mocht blozen doen om 't voorwerp van uw gunst.
Want hoe vermat ze zich, met weidsche dichtsieraden,
Of trotschen woordentooi, u onder 't oog te treên;
Die nooit, dan in den schaaûw van uwe lauwerbladen
Dan onder uw geleide, in 't licht des daags verscheen?

* Verspreide gedichten II, 178.

U, welker naam en roem haar dichtgebreken dekken!
Wier lofspraak, haar verkwist door uw grootmoedigheid,
Wier gunst en eergeschenk, haar voor verdiensten strekken,
Waarmeê heur eigen waan haar-zelv het hart niet vleit!
Hoe dan, hoe waar ze in staat, een dankbewijs te geven,
En u, en de eereplaats, haar toegewezen, waard?
Of zou ze in 't openbaar uw aller stem weêrstreven?
Die valsche nedrigheid verried een' trotschen aart:
Zy zwijgt dan, en ontfangt, doch schaamrood en verslagen,
Al de eer, waarmede uw hand haar schedel overstort:
Maar gy, by zoo veel gunst, haar zwakheid toegedragen,
Leert haar, op welk een wijs zy ze eenmaal waardig word'!

1779.

Op de zinnebeeldige teekening van den invloed der dichtkunste op het bestuur van den staat.*

Vrouw Themis, uitgedoscht in 't purpren Rijksgewaad,
Praalt op den hogen stoel, en houdt het Roer van Staat,
Met d' Evenaar des rechts en 't Slagzwaard in de handen:
De Wet, die haar omarmt, prijkt aan heur rechter zij',
Voert d' elpenbeenen staf der Opperheerschappy',
En legt den fellen leeuw en tijger in heur banden:
Terwijl de Vrijheid zich met eikeloof gekroond,
In ongestoorde rust aan haren voet vertoont.
De Hemelsblaauwe dosch, met starrengoud doorweven,
Duidt de eedle Dichtkunst aan, door Godlijk vuur verrukt,

* Mijn Verlustiging, uitgave van 1779.

Die, aan de linker hand op Themis throon verheven,
De gulden Cythersnaar met vlugge vingers drukt:
De Woestheid buigt zich neêr op 't rollen van haar wijzen,
En vlijt den hals gedwee in 't zachte Jok der Wet:
Men ziet den loggen steen van 't trekkend aardrijk rijzen,
En op het maatgeluid vrijwillig saamgezet:
Terwijl aan d' andren kant, op de eigen melodye,
De Moed het lemmer grijpt, en bliksemt met het schild
In 't eindloosdraaiende oog der wreevle Tyrannye,
Wier roodbebloede dolk in de ijzren vuisten trilt:
Zy vliedt beangst, en trapt, met ongewisse schreden,
De oneedle slaverny op 't angstig zwoegend hart,
Door roede en geeselsnoer belemmerd onder 't treden,
En in de schakels van heur eigen boei verward.
De Deugd, die 't zedig oog op 't Wetboek houdt geslagen;
De Zucht voor 't Vaderland, en wakkre Gloriemin,
Die de eedle Veldbanier en zegepalmen dragen,
Treên haatlijke Eigenbaat de trage lenden in.
De Wellust ziet vol schriks de Deugd het hoofd verheffen;
't Momaanzicht valt haar af; ze ontvlucht het heuchlijk licht:
Daar 't Beeldwerk van den throon de welvaart doet beseffen,
Verknocht aan 't Staatsbestuur, door Dichtkunst opgericht.

1779.

Den weledelen zeer geleerden heer Dr. J. Verschuur. met een present-exemplaar van den edipus.*

Door dankbaarheid
En plicht geleid,
Door de aandrift van mijn hart gedrongen,
Verstoute ik mij,
(Wellicht te vrij)
Dat ik u deze vaerzen wij',
D' Atheenschen Treurpoëet stoutmoedig nagezongen.
Ontfangze gunstig van mijn hand,
Ten onderpand'
Van de achting, uw verdienste ootmoedig toegedragen!
Zo vindt mijn ziel heur wensch voldaan;
Of zo haar de eerzucht noopt om naar iets meer te staan,
't Is, dat ze een' oordeel', als het uwe, moog' behagen!

1779.

* Algemeene Konst- en Letterbode 1851, N°. 17

Op het afbeeldsel van Jonkvrouwe Juliana Cornelia, Baronesse de Lannoy.*

Dat de Oudheid dartlend veil, met wijngaardblaân gemengeld,
Om 't achtenswaardig hoofd van haar Sofooklen vlecht';
Der Helden eerlauwrier, met Kunstloof saamgestrengeld,
Voegt om deze eedle kruin met meer dan dubbel recht.
Eerbiedigt in dit beeld, Bataafsche Landgenooten,
Zoo gy voor 't Vaderland niet gants gevoelloos zijt,
Een bloed, voor uw belang in 't veld van eer vergoten;
Een' Dichtgeest, die zijn' roem aan d' uwen heeft gewijd!

1780.

* Verspreide gedichten II, 123.

Aan den heer* * *
op den verjaardag van het genootschap*

Acer eqvvs qvondam, magnaeqve in pvlvere famae,
Degenerat; palmae vetervmqve oblitvs honorvm,
Ad praesepe gemit, morbo moritvrvs inerti.*

OVIDIUS.

Wat poogt ge, ô dierbre Vriend! mijn dichtluim op te wekken,
Daar ze in gevoelloosheid als weggezonken ligt?
Ach! wilde ik thandsmijn hand naar 'tstramme speeltuig strekken;
Ik bracht een' rouwgalm voort, voor juichend Feestgedicht.
De erkentenis ('t is waar) moest mij de borst ontgloeien;
Uw voorbeeld boven al mij strekken tot een spoor;
Maar ach! mijn vuur verdooft, mijn dichtaâr schroomt te vloeien,
Een lome vadzigheid dringt al mijn leden door:
Een aaklig aantal van bedroefde mijmeringen
Houdt steeds mijn' geest geboeid, mijne aandacht opgeschort;
En, daar zich 't hart verteert in wrede pijnigingen,
Is 't vruchtloos dat men zich tot blijde zangen port.
Zie daar mijn' staat geschetst: en kan me uw vriendschap vergen,
Dat ik, mij-zelv' ten spijt', gedwongen tonen slaa?
Neen, gun mij dat ik slechts mijne onmacht moog verbergen,
Eer d' onbedachte mond mijn hartsgeheim verraâ!
ô Hatelijk besef! Onzalig onvermogen!
Korts daagde ik elk vol moeds ten fieren zangstrijd' uit;
En nu, gevoeleloos en werkloos neêrgebogen,
Ontziet mijn blode hand de weigerende Luit!
Waar zijt gij heengevloôn, ô heuchelijke dagen!
Toen ik, den Hengst' gelijk', door wapenklank verhit,
In 't edel strijdperk vloog, en de eerkroon weg mocht dragen,

* Mijn Verlustiging, 31.
* Mijn Verlustiging, 31.

Van Leydens Dichtrenchoor begroet als Medelid?
Waar zijt gij? keert te rug, geeft mij mij-zelven weder!-
Ach! 't eertijds vierig ros, in 't wagenkrijt vermaard,
Stort kwijnende en vermoeid bij zijne krib ter neder,
Verzaad van d' ouden roem, verbasterd van zijn' aart.
- Geloofde ik 't, dat mij ooit mijn Cyther zou verveelen:
Mijn Cyther! Hemel! eer, de wellust van mijn ziel!
Eer waande ik dat de stem der schelle Filomeelen
In 't dichtbekroosd moerasch den Vorsch' te beurte viel:
Eer, dacht ik, zal de Lent' zich van haar groen ontbloten:
Eer strijkt de Wintervorst de kegels uit zijn' baard:
Dan 't hoge Jaargetij' der Leydsche Kunstgenoten
Bij 't vrolijk Feestgejuich mijn speeltuig vinde ontsnaard.
Laat van uw' zangtoon af, begaafde Nachtegalen;
Leer, Lyciaansch gedrocht, gepaste klanken slaan;
Pronk, gure Wintervorst, met zomerzonnestralen;
En, Lente, doe een kleed van Noordsche sueeuwjacht aan!
Want vruchtloos grijpt mijn hand na de afgeleerde tonen,
Bezweken onder 't wicht van ziels- en lichaamssmart.
Vergeeft mij dit verzuim, Apolloos echte zonen!
Zijt met mijn' will' vernoegd en toegenegen' hart'!

Op het afsterven van den dichter Lucas Pater.

Aan den heer Bernardus de Bosch.*

Waar houdt de rouw, waar houdt de treurtoon maat?
Waar rust de hand van boezemkloppen, wringen?
Waar, Dichtkunst, kweekt gy voedsterlingen,
Waar 't nijpend wee niet fel om 't nokkend harte slaat?

Het dierbaar hoofd van Neêrlands Dichtrenreien,
De groote PATER, is niet meer!
Barst, Kunstgenooten, los in hartverlichtend schreien,
Vertreedt, vertreedt uw lauwrenmeien,
En werpt uw cyther moedloos neêr!

Hy viel! de Kunstvorst onzer dagen!
Hy viel! een ijzren slaap boog 't immer werkzaam hoofd,
En 't dichtvuur, dat zijn borst met zo veel drifts deed jagen,
Is in zijne oogen uitgedoofd.

Hy viel! een ijzren slaap beknelt die vloeibre lippen,
Waar uit de Dichtkunst zong en kunstorakels gaf;
Waar van geen losse toon, geen valsche klank mocht glippen!
Die lippen sloten zich voor 't opensplijtend graf.

* Verspreide Gedichten II, 83.

Die hand, die, op den dans der dartelende vingeren,
De snaren hupplen deed met Godgewijden zwier,
In 't hart des ongodist den bliksem wist te slingeren,
Ligt roerloos uitgestrekt op de uitgediende Lier!

Hy viel! en met hem viel de roem der Dichtrenchoren:
Met hem de zedigheid, verdienstes gezellin,
En gy, ter eener dracht met kunstverdienst geboren,
Belangelooze kunst- en teedre menschenmin!

Beklagenswaard verlies, dat ieder diep moet treffen!
U allerdiepst, zijn' boezemvrind!
Gy kunt alleen zijn waarde in volle kracht beseffen,
Gy, waardige DE BOSCH, in wien men hem hervindt.

ô, Mag ik u, zijn' vrind, den mijnen heeten,
Duld dat ik dezen zucht aan uw verdienste wij'!
Wie heft op 't heilig graf van wakkre Kroonpoëeten
Een waardig loflied aan dan gy?

U voegt het, u, dat gy met doffe lijkcymbalen
's Mans treurige uitvaart begeleidt.
U, dat gy, aan het hoofd van Neêrlands Zangchoralen,
Cypressen op zijn tombe spreidt.

Wy volgen u van verre na met de oogen,
En brengen doffe smart en stomme rouwklacht aan.
En, daar wy op zijne asch geen bloemtjens strooien mogen,
Daar storten wy een' eerbiedvollen traan.

1781.

Aan de bestuurders van het Dichtlievend Genootschap, onder de spreuk: ‘Kunstliefde spaart geen vlijt;’ By mijne ontfangst in derzelver Vergadering, den derden van Leutemaand, 1781.*

Is 't waar, en kunt ge uw' zilvren baren,
In 't rollen door het zwalpend nat,
Die heldre zuiverheid bewaren,
Waarmeê ge uw glazen kruik ontspat?
Is 't waar; of, Alfeus, dischт de Aaloudheid
De zoete droomen van haar jeugd
Ons, met onlogenstrafbre stoutheid,
Voor waarheên op, waarvan haar heugt?
ô Grijze Voedster! welke zangen,
Waarmeê ge ons 't speelziek harte vleit!
Maar, blijven we aan uw lippen hangen,
Waan echter niet, dat ge ons misleidt. -
Gy, gy voor 't minst, ô Zangbergstichters,
(Wien 't my vergund zij, eer te biên!)
Gy weet, hoe verr' de vond eens Dichters,
Hoe verr' zijn taal geloof verdien'.
Gy eischt van 't klaatrend vocht der beken,

* Verspreide Gedichten II, 180.

Wanneer 't door moddrig veenmoer schiet,
Gy vordert van verloopen kreken,
De frischheid van het bronnat nict:
Gy zult geen' zuivren zangtoon vergen,
Van hem, wiens dichtaâr, lang verdord,
Uw kiesch gehoor op 't felst moet tergen,
Zoo dra zy opgewakkerd wordt.
Wat rijken stroom van dichtgedachten,
Wat gladden gloed van Poëzy,
Bleef afgeleid in diepe grachten,
Zijn zuivre loop, zijn klaarheid by?
Waar is 't verhemelte ook, hoe teder,
Dat door geen wrang, geen bitter ooft,
Dat door geen smaakverwoestend leder,
Zijn fijne vatbaarheid verdooft?
Wat hand, hoe wel, hoe doorervaren,
Die, om den moker krom vereeld,
De gants ontwende Cymbelsnaren
Met volle vaardigheid bespeelt?
Of, welk gehoor, aan maatloos krassen
En valschen wildzang lang gewoon,
Zal d' eersten faalgreep straks verrassen,
By 't missen van den echten toon?
Voor my, zoo 't needrig zangvermogen,
My ooit voor dezen toegekend,
Iets waard mocht schijnen in uwe oogen,
't Is al zijn vatbaarheên ontwend.
Een drom geestdovende oefeningen,
My overladend door 't gewicht,
Stelt paal en eindperk aan mijn zingen,
En kluistert me aan te streng een' plicht.
Gy weet, ô wakkre kunstgenooten!
('k Begroet u met dien dierbren naam;
U, die me uw zangchoor hebt ontsloten;
Zoo slechts uw gunst zich mijns niet schaam!)
Gy weet, of last van bezigheden,
Waar niets van 't geen naar kunstvuur zweemt
De minste plaats by kan bekleeden,
Den vrijen geest zijn vlucht beneemt.

Gy weet - maar neen; uw zuivre tonen
Bewijzen 't ons, dat gy 't niet weet:
Denkt echter: kan de Dichtkunst wonen,
Waar hart, waar geest, zich-zelv' vergeet?
Gy zult, ô wakkre Kunstgezinden!
Gy zult dan in mijn kruipend lied
Geen grootschheid, vuur, of kieschheid vinden;
Maar - ge eischt van my dien kunstzwier niet.
Gy, schikt ge aan 't hoofd der Dichtrenreien,
Van 't Kunstbekronende eerbewijs;
Van Pindus trotsche Lauwrenmeien,
Waardeert elks kunst op juisten prijs: -
Maar ach! wat heeft u dan gedreven,
Om in uwe eedle Maatschappy,
My, schaamlen Zanger! plaats te geven?
Wat toch, ai zegt, wat kroont ge in my?

Ex tempore.

Aan de heeren bestuurderen des Genootschaps, bij het ontvangen van den gouden eermunte, voor mijn dichtstuk, behelzende: Onze voorvaderen in de eerste tijden van het Gemeenebest; in de Negende Algemeene Vergadering den XXVIII van Oogstmaand MDCCLXXXI.*

't Was dan, roemruchtig Dichtrenchoor!
't Was dan, ja, 't was genoeg, naar blinkende eer te trachten,
Op Pindus moeilijk heldenspoor!
Gij wilt, begeeven ons de krachten,
Gij wilt de poging niet verächten,
Al stelt ook de uitslag haar te loor.
De wil is ook iets groots, iets edels,
Wanneer hij op een groot, een edel voorwerp ziet,
Uw eerloof voegde in kunst reeds grijs geworden schedels;
Maar gij, ge ontzegt het ook aan 's jonglings kunstdrift niet.

ô Nooitvcrwelkbre zegekroon,
Die zovele oogen op uw' luister houdt geslagen,
Mijn zang, mijn kunstelooze toon,
Dorst zich om u in 't strijdperk wagen!
Hij, hij is 't, die u weg mogt dragen,

* Werken van 't Genootschap ‘Kunstliefde spaart geen vlijt,’ XIII, 142.

En beurt een onverdienbaar loon!
En weinig is 't, dit loon te ontfangen,
Uw gunst bepaalt zich niet dan met de onsterflijkheid:
VAN SPAAN! neen Dichtkunst zelv', heeft me in zijn grootsche zangen,
(Die zangen sterven nooit) de onsterflijkheid bereid.

ô Goddelijke Poëzij,
Wat lot, wat heuchlijk lot! - Aan wat begochelingen,
Aan welk een worstelend getij'
Van drift bij drift, die zich verdringen,
En 't kloppend hart om strijd bespringen,
Aan welke schokken geeft ge mij
Ten prooi! ai, matig uw vermogen!
Die wellust is zo teêr, voor die zoo teêr gevoelt.
Mijn boezem hijgt: hij beeft: - ô onberaden pogen!
Ach! waarom op een gunst, die mij verplet, gedoeld?

Onsterflijkheid! - wat treffend woord!
Mijn naam, mijn zwakke kunst zou bij den Nazaat leeven.
ô Bracht de roem ooit helden voort,
Wat prikkels moet hij mij niet geven,
Zo slechts een vonkje van verheven,
Van wettige eerzucht in mij gloort!
En zouze, ô zouze in mij niet branden?
Te wel.....Maar neen, ô neen, mijn dierbaar vaderland!
De zucht, voor u alleen, gaf mij de lier in handen,
En, zo ik lauwren won, zij zijn aan u verpand.

Mijn borst, herstel u, ja, schep lucht.
Laat u vrijmoedig door uw hartstocht medeslepen.
Wat drijft u, wat geheime zucht,
Wat aandrift heeft u aangegreepen?
En welk een schroom houdt u benepen?
Wat toch, wat is het, dat gij ducht?
De volle erkentnis doet u gloeïen,
En laatze, in d' eigen kring, die u den lauwer schenkt,
Zich door een' bloden schroom van zelfmistrouwen boeïen,
Daar 't alles u tot moed, tot fiere stoutheid wenkt.

Vergeef, Kunstrechterlijke kring!
Vergeef de ontroering, die zich opheft, in mijn zinnen.
Of zoudt gij in een' Jongeling
Geen blos van zedigheid beminnen?
Ja, licht zalze iets op u verwinnen,
Al is zijn offer ook gering.
En ach, wat offer kan hij geeven!
Wat blijk van dankbaarheid voor zoveel gunstbewijs?
Uw naam, uw roem, uw zang, zal door alle eeuwen leven!
Wat is mijn dichttoon dan bij uwen Eereprijs?

Dan! schiet mijn zangkunst hier te kort,
Gij zult, ô Dichtrenrei! geen needrig bloempje honen,
Dat u niet aangeboden wordt -
Om 't gloriedragend hoofd te kronen;
Maar om een gulle ziel te toonen,
Die in haar gift wordt uitgestort.
Meceenen! neemt voor alle bloemen,
Neemt deze oprechte zucht tot dankërkentnis aan!
Gij zult, schoon 't al ontbreekt, den bloten wil niet doemen,
Het hart, het zuiver hart, kan zelfs by God volstaan.

Ter gedachtenisse van den dichter Hermanus Coster, overleden den XXI van Slachtmaand MDCCLXXXI.*

Daar zoo veel wakkre Hoofdpoëeten,
ô COSTER, op uw asch in diepen rouw gezeten,
Den klaagtoon van DE KRUYFF slechts volgen met een' zucht,
Stoor ik, ô eer van onze Reien!
Die doodsche plechtigheid met geen luidruchtig schreien:
't Benaauwde hart schept ook in stomme tranen lucht.
Doch, zoo by nagelaten vrinden
Ooit ware teêrheid is te vinden,
Na dat hun halsvriend hun ontviel:
Hoe keurig andren snaren dwingen,
Uw nagedachtnis blijft aan geen der kunstelingen,
Die op uw treurige uitvaart zingen,
Meer heilig dan aan deze ziel!

K n i e d i c h t .

* Verspreide Gedichten II, 117.

Reisgroet, aan***,
by zijn vertrek naar Friesland.*

De snoode moge in Onweêrwinden
   En 't branden van een woeste zee,
Een moedbenemend voorspook vinden!
Voor u, ô waardste mijner vrinden,
   Voor u zijn lucht en vloed gedwee!

Word' gy langs gladgekemde baren,
   Van 't zachte Westen flaauw beroerd,
Door Tritons vlugge waterscharen
Beveiligd voor de zeegevaren,
   Aan Frizoos vrije kust gevoerd!

Vlieg heen, gerust en blij te moede,
   Waar de eer u roept, de roem u wacht!
De Steenbok blink', de Winter woede,
Uw kiel steekt af in Venus hoede,
   En de Oceaan erkent heur macht.

Godes, die duizend starrenreien
   Ten Hemelheirbaan op geleidt!
Gy zult ook deze hulk geleien,
En zoele Lenteschaduw spreien
   Voor barre Winterduisterheid!

* Mengelingen II, 166.

En Gy vooral, die uit den hoogen
Vertrouwlijke eenzaamheid bespiedt!
Gy, Nachtvorstin der Hemelbogen,
Die met een onbepaald vermogen
Op 't bruischend Element gebiedt!

Godes, (want op uw wenken wassen
Of slinken, rijzen, dalen, staan,
Naar 't wenden van uw zilvren assen,
De ontzachelijke waterplassen
Van meir, van stroom, en Oceaan.)

Godes, schiet liefelijker stralen
Op 't duurbevrachte Vaartuig neêr,
Dan ge ooit op Latmos kruin liet dalen;
En schenk mijn' Vriend in Frieslands palen
Aan 't Recht, aan de Eer, de Vriendschap, weêr!

Ex tempore,

In Amsterdam,

den 30 van Wintermaand, 1781.

In den vriendenrol des heeren M^r^. R. van Spaan.*

Ik zie, geleerde SPAAN,
Dees blaân
Versierd door zooveel namen,
Beroemd op Pindus gloriebaan;
En zoude ik meê, vervoerd door waan,
Den mijnen in hunn' kring doen staan?
Hoe zou my zulks betamen?
Laat eer- en roemzucht zich verzaân,
En steigrend op de zonneraân,
De Hemelrossen pramen;
Ja, voeren Febus zegevaan
In 't oog der bleekbestorven maan,
En Oost en West omvaâmen!
De slagpen van een fiere zwaan
Moog bruischend door het luchtruim slaan,
En hoger vlucht beramen;
Wy leggen 't op die steile paân
Met zwakker wiek niet aan,
Voldaan,
Zoo zy, die roemrijk voor ons gaan,
Met helderblinkende eer belaân,
Zich onzer slechts niet schamen.

1781.

* Nalezingen I, 10.

De Leydsche weezen aan de burgery.
Op den eersten van Louwmaand des jaars 1782.*

Rampzalig 't koel gestel, het onaandoenlijk harte,
Dat in zich zelv' bepaald, zich-zelven leeft en sneeft,
En 't dierelijk gevoel van wellust en van smarte
Door tederheid van ziel niet opgeluisterd heeft!
Het smaakt dien wellust niet, dat Opperste genoegen,
Waar door de sterveling als met de Godheid deelt,
Wanneer hy 't vlijmend wee van hun die schuldloos zwoegen
Door balsemrijken troost en gullen bystand heelt.
Dien wellust! - Teedre ziel, wie 't eindloos Alvermogen,
Dien voorsmaak schonk van 't heil-, van 't Hemels heilgenot!
Wie 't lust, ellendigen de tranen af te droogen!
Gy draagt, zoo 't iemand draagt, het eigen beeld van God.
Van God? - Weldadig God! Gy, die verdorvelingen,
Hoe diep hun val ook zij, tot d' Englenrang bestemt!
Ja, ze is uw beeld, de deugd; en 't zijn uw zegeningen,
Wier onbeperkten stroom geen loop van eeuwen stremt.
Ja, ze is uw beeld, de deugd; een weêrglans van uw Wezen;
Zy straalt in 't menschlijk hart van uwe Godheid af;
En ô! tot welk een' top is 't menschlijk heil gerezen:
Het beeld te zijn van Hem, die alles 't aanzijn gaf! -
Rechtvaarde Hemel, hoe! - wat zegt men? zijn er menschen,
(En weigert, zoo ze er zijn, onze aard hen niet te voên?)
Die met een ander doel om staat of schatten wenschen,
Dan, om, als 't werktuig in uw handen, wel te doen? -
Men zegt het. - Zalig zy, die immer twijflen mogen!

* Verspreide Gedichten I, 13.

Wien nooit, wanneer 't gebrek met ijzren snoeren zweept,
De vrek zich kennen doet aan 't blijk van mededogen,
Waartoe zich 't steenen hart zijns ondanks voelt gesleept!
Natuur, gy vormde ons hart; gy, tederste aller moederen,
Gy bliest den sterveling een zucht tot weldoen in:
En, liefde en menschlijkheid kan vreemd zijn onder broederen!
Wat smoort uw inspraak dus? wat dooft de broedermin?
Hebt ge al het menschdom niet door eenen band verbonden,
En Gods Voorzienigheid den knoop niet zelv gelegd?
Wat gruwel, ô Natuur, heeft dan uw werk geschonden,
En wie des Hoogsten wet gehoorzaamheid ontzegd? -
Maar neen: 't gevoel van 't hart is nimmer uit te roeien.
Verdooft het, wreedaarts! ja, wendt al uw poging aan;
't Zal ijlings (hoe versmoord,) van lieverlede ontgloeien,
Zo dra ge een vluchtig oog op 't schoon der deugd durft slaan.
't Aanbidlijk schoon der deugd, zou dat geen harten roeren? -
Dan hing de morgenstond het aaklig nachtfloers om: -
Dan zag men 't schuimend zout gepluimde burgers voeren: -
Dan waar de cyther van de Hemelchoren stom! -
Beminlijk sterveling, tot 's Aardrijks vreugd geboren,
Die mensch, die Christen zijt, en dat gy 't zijt, gevoclt!
Wie kan uw becldtnis zien, of wie uw' lofzang hooren,
Die niet op 't oogenblik één wit met u bedoelt? -
't Is groot, 't is schoon, 't is zoet, voor 't Vaderland te sneven:
Ons Neêrland kent den prijs van zulk een' Heldendood!
Maar voor het Vaderland, de Maatschappy te leven,
Is dat min zoet voor 't hart, min schoon, en minder groot? -
ô Neêrlands Burgerschap en Burgerschap van L e y d e n ,
't Geliefde L e y d e n , de eer van 't Nederlandsch gewest!
Zoo we ooit tot 's Hemels troon uit bange nooddruft schreiden,
't Is thands uit dankbre zucht voor uw beroemde vest.
't Is thands voor u -! voor u, door wier onschatbre zorgen
(Waar van ons vol gemoed door deze tranen spreekt)
Wy, Ouderdervend kroost, van uit den dood geborgen,
En met de tederheid eens Vaders zijn gekweekt.
Gy, Leydens Burgerschap; gy, brave Nederlanders!
Waar praalt weldadigheid als op uw' vrijen grond!
Haar luister straalt, by dien van uwe Zegestanders,
Van 's Aardrijks avondkust tot aan zijn' morgenstond.

Gy, die rampzaalgen nooit zaagt lijden, nooit verdrukken,
Of hun tot toevlucht, tot geruste wijkplaats waart!
ô Kan de glans der deugd het menschlijk hart verrukken,
't Is in de trekken van den Nederlandschen aart. -
Gelukkig Vaderland! gezegendste aller oorden!
Wat heil, wanneer men 't licht op uwen bodem zag! -
Een deel des volks te zijn, waar Ruyters toe behoorden;
Wat spoorslag van een ziel, die dit gebeuren mag!
Der Vaadren moed ten dank een' vrijen aâm te halen:
Wat band, waar mede ons 't lot aan uw belang verbindt!
En wat! daar nooddruft in heel d' omtrek van uw palen,
By elken landgenoot een' steun, een redder vindt. -
Is 't wonder, Nagebuur, die met afgunstige oogen,
(De mom der loosheid toch verbergt uw gluren niet)
Ons Neêrland tot dien top van voorspoed zaagt verhogen,
En thands, verrukt in 't hart, dien voorspoed wagglen ziet!
Is 't wonder, zoo die hand, die, t' allen tijden open,
Zich over 't Al verspreidt, van eeuwigheid besloot,
Deez' Landaart met haar gunst en gaven op te hoopen,
Om ze over heel onze Aard te storten uit dien schoot?
Geliefden! zou de gunst, de hooge gunst des Hoogsten,
Ooit moê zijn, over u te worden uitgestort?
U van uw nijverheid geen rijke vrucht doen oogsten,
Die Hem door 't liefdrijk hart zoo gul geofferd wordt?
ô Offer, edeler dan vette runderspieren,
Dan ruischend lamm'renbloed, op 't zoenaltaar geplengd;
Dan al de wijrookgeur der geurige Assyrieren,
En wat Sabéaas kust aan Paros stranden brengt!
Ja, Neêrland, ja, vaar voort, en steun op 's Hemels zegen:
Deel, deel uw welvaart uit, waar God ze in de armoê vraagt:
Of wankelde ooit een volk, al stond heel de aarde 't tegen,
Door de eindlooze Almacht van een' machtig' God geschraagd?
Geen aaklig voorspook dreigt, daar 't perkloos Alvermogen,
Dat de eeuwen met een' wenk vervliegen doet of staan,
Der Volken lot beslecht met d' opslag van zijne oogen:
Of ziet Hy 's menschen deugd niet slechts met wellust aan?
Is niet de deugd een pand van 's Hoogsten welbehagen? -
ô Oefen haar dan steeds, en volg uw aandrift in. -
Maar hoe! behoeven we u voor de armoede iets te vragen?

Neen, 't waar verongelijkt aan uwe menschenmin.
Bataven, verr' van ons, uw eedlen aart te honen!
Nooit steldet gy de hoop, der droeven hoop te loor:
Genoeg is 't, aan uw oog ellendigen te toonen,
En gy, gy koomt terstond zelfs al hun wenschen voor.
Zoo deedt ge ook onzen wensch, geliefde Stadgenooten!
De onnoozle wees verloor in de Oudren 't eenigst goed:
Gy hebt uw schatkist hem met gulle vreugd ontsloten;
Zie daar zijn naar verlies op eene stond geboet!-
Geboet! - Is dan 't gemis van tederminnende Ouderen
Herstelbaar? - Angstig hart! ja, vier uw droefheid bot:
Zucht, zucht om 't nijpend wee, gelaân op onze schouderen:
Ja, zucht! - maar kus de hand van d' alvoorzienden God. -
Verschoon, ô Burgery, dit grievende herdenken.
By al uw weldaân drukt dit denkbeeld ons op 't hart;
Verschoon het: wat uw deugd den droeven wees mocht schenken,
Uw teêrheid-zelv verfijnt de teêrheid dezer smart'.
Maar neen, gy wraakt geen zucht, zoo billijk, zoo rechtvaardig:
Gy voegt er de uwe by, als 't edelst blijk van troost:
Uw hart getuigt het u, wy zijn beklagenswaardig;
't Is 't hart van elk getrouw, van elk gevoelig kroost.
Hoe velen onder ons, die nooit de namen hoorden,
Waar mede 't moederhart zich aan haar telgj' ontsluit!
Voor wie de taal van 't bloed in onbekende woorden
Bestaat, de teêrste naam in zinneloos geluid! -
Hoe menig, tederlijk door de allerteêrste moeder
Met eigen borst en bloed gelaafd, gedrenkt, gevoed,
Die nooit (waar loonde 't lot de teêrheid ooit verwoeder!)
Met eenen enklen lach die zorgen heeft verzoet! -
Hoe menig, die de gift van 't duurgeschatte leven,
(Tot zulk een' wreeden prijs, helaas! te duur gekocht)
Die 't eerste daglicht, moest betalen met haar sneven,
En nooit den lieven naam van moeder noemen mocht! -
Hoe menig, wien, in 't eerst van d' opgang van zijn dagen,
De teêrste vader, steun zijns levens, werd ontrukt!
Die nooit met zacht gevlei en kinderlijke vragen
Zijn kniën heeft omarmd, zijn handen heeft gedrukt! -
Hoe menig...! Dan waartoe zoo wreede treurtooneelen
Te ontsluiten? - Burgerschaar, onttrek er 't oog niet aan.

Beschouw ze, die zoo diep in uwe weldaân deelen,
Gelukkigste in 't Heelal, zoo 't in uw macht mocht staan!
Beschouw ze, maar altoos met de eigen tederheden,
Waar mede, op de eerste stond als ze u met ijzing sloeg,
De kreet der menschlijkheid, van alle ramp bestreden,
U 't hartberoerend bloed door de ingewanden joeg:
Die teedre deernis, die den stervling, hoe verheven,
Oneindig meer verheft, veredelt, en vereert,
Dan alles wat geboorte of eerrang weet te geven;
En, die de Godheid-zelve in 't menschlijk hart waardeert! -
Door d' ijzerscherpen tand des hongers aangegrepen;
Door 't eeuwigbleek gebrek benaauwd, verworgd, verstikt;
Door 't grijnzende verderf in d' ijzren klaauw genepen;
En, 't gapend graf alreeds ten wissen prooi' geschikt:
Verpletterd door 't gewicht van 't jammer, van de ellende:
Was 't God (die 't weesken hoort als 't tot Hem kermt en schreit)
Die uw meêlijdend oog op onzen toestand wendde;
En gy, ge ontscheurde ons straks aan zoo vele ijslijkheid. -
ô Gy, de redders, gy, de vaders van ons allen,
ô! Vest het eigenst oog ook nog op onzen staat!
Laat zoo veel deugds, laat zoo veel weldaân niet vervallen,
Niet vruchtloos zijn, daar ons uw onderstand verlaat!
Voltrek, voltrek uw werk, zoo heerlijk aangevangen,
Zoo verr' in top gevoerd, ô Leydsche Burgery!
Voleind, maak elk van ons, die aan uw handen hangen,
Een nut, een waardig lid der Burgermaatschappy'!
Of zou die zon van gnnst zoo schittrend voor ons rijzen,
En nooit het hoofdpunt van haar gloriebaan beslaan?
Neen, dit ware aan den glans van uwe gunstbewijzen,
Dit aan de grootheid van uwe inborst niet voldaan.
Neen, 't strekt uw blakend hart tot eindeloos genoegen,
(Verzaadt het hart zich ooit in de oefning van de deugd?)
Steeds nieuwe giften tot uw giften toe te voegen;
En nog, nog heden zelfs, geniet gy deze vreugd.
Nog dorst de schaamle wees en wacht naar uwe ontferming,
Nog kust zijn dankbre mond uw nooitgesloten hand,
En draagt u juichende op aan de Opperste bescherming,
Die eeuwig waak voor 't heil van 't dierbaar Vaderland!

In den bondel van lijkdichten op de dichteresse Cynthia Lenige.*

ô Cynthia, 'k verdien
Misschien,
Mag iemand zich des waardig heeten.
In 't midden uwer Lijkpoëeten,
Uw' achtbren grafzerk eer te biên.
Ik weet, zoo 't iemand weet, uw kunst op prijs te stellen:
'k Gevoel het, wie, hoe groot gy waart:
Ik voel mijn oog van weemoed zwellen
Terwijl het op uw lijkasch staart: -
Maar, schoone, ik voel te veel, wanneer ik tranen spreien,
Te veel, als ik den toon der droefheid aan moet slaan: -
De Luit ontslipt mijn hand, daar ze in uw lof zal weien, -
En 'k scheur my raadloos weg uit al dier Dichtren reien:
Wat zoude ik nevens hen, die om uw tombe staan? -
Neen! 'k bied daar zoo veel halzen schreien,
Aan Cynthia, aan heur verscheien,
Geen' klank, maar stommen zielsrouw aan.

1782.

* Verspreide Gedichten II, 88.

Op den dood van de hoog welgeboren Jonkvrouwe Juliana Cornelia, Baronesse de Lannoy, overleden den XVIII van sprokkelmaand MDCCLXXXI
Uitgesproken in de algemeene vergadering des Kunstgenootschaps, onder de zinspreuk: ‘Kunstliefde spaart geen vlijt:’ te 's Gravenhage:

by de uitdeeling der gouden en zilveren eerprijzen, den zesden van Oogstmaand 1782.*

Durum! -

Neen, 't zijn de rampen niet, die have en erfdeel treffen,
Die de eerzucht teistren door 't gemis
Van 't geen haar eenigst doel, haar heiligst voorwerp is,
Die aandacht waardig zijn. - 't Is licht, zich op te heffen,
Wanneer men, steunende op een zwak en wagglend riet,
Terwijl het onzen arm ontschiet,
Het logge voetzand kust: - maar, in de ziel getroffen,
Maar, door den felsten slag op 't hart
Gebliksemd van om hoog, in onmacht neêr te ploffen!
Dit, Hemel! dit heet waarlijk smart. -
Hy treurt niet, wien zijn rouw de tranen perst uit de oogen!
Geringe smart vindt klacht, vindt tranen tot heur baat,
En licht - een hand om ze af te droogen: -
Maar roerloos,- maar verstijfd,- beroofd van 't spraakvermogen..!
ô Die gevoelen kunt, verbeeldt u zulk een' staat! -
Mijn God! een oogenblik rukt de allerteêrste banden,
De heiligste die Vriendschap sloot,
Van een, en scheurt my 't hart uit krimpende ingewanden! -

* Verspreide Gedichten II, 90.

Die toestand, groote God! verschilt hy van de dood! -
Lannoy, sieraad der kunne, en eer der Dichtrenreien,
Vriendin, gantsch Neêrlands roem! gy vielt!
Is 't wonder, zoo de rouw my 't schreien
Verbood? indien de smart mijn snikken wederhield? -
Verkropt, helaas! verkropt, vermast, verplet, verbrijzeld,
Door 't overwicht van rouw, ten hoogsten top gevijzeld;
Gevoelloos door 't geweld van 't allerteêrst gevoel:
Wat kan ik dan in 't wee verstikken,
Waar aan mijn boezem staat ten doel? -
Wat, dan met onbeweegbre blikken,
Op 't loodvaal starend van uw halfgeloken oog,
Den dag vervloeken, die er 't daglicht aan onttoog -
ô Dag! rampzaligste der dagen;
Bezwangerd met de wreedste plagen
Voor my, voor al wie deugd, wie kunstverdiensten acht!
En jammervoerend licht, dat we eindeloos beklagen,
Wat wrevelaartig lot heeft u hervoort gebracht?
Ai my, 'k zie u 't gelaat van purpren bloede glimmen!
Duik neêr 't verwoestend hoofd, geteekend met den moord!
De dood rijst met u uit de kimmen!
Een Godheid, op ons heil verbitterd, prest u voort! -
Dan ach! de schaakling uwer keten,
ô Rustelooze tijd! wordt door geen jammerklacht,
Wordt door geen' weekreet losgereten,
Haar afloop niet tot staan gebracht. -
Van hier de Fabelëeuw, met al heur logengrepen!
De Dichtkunst heeft geen kracht op dood, of tijd, of graf:
Lannoy voelt zich ten grave sleepen,
Daar is geen Dichtkunst meer, ik zweer heur Godheid af! -
Ja, lig daar, zwakke Lier, met afgerukte snaren!
Lig daar, 't gewormt' ten roov', vertrappeld in het slijk! -
Ligt daar, verdorde Lauwerblaâren!
Gy zijt geen siersel meer voor 't hoofd van Bilderdijk. -
Wie zal zich met den krans van de overwinning sieren,
Lannoy, daar gy ze niet meer deelt?
Gy waart het, die den prijslauwrieren
Die waarde gaaft, die 't hart van hun behalers streelt. -
't Is weinig, aan uw' voet een taksken loofs te plukken,

ô Pindus! weinig, om het hoofd
De groene zegekroon te drukken,
Den besten Zanger uitgeloofd: -
't Is weinig, duizenden in 't kunstperk voor te streven
Op vleugelen van geest en moed: -
Maar grootsch, maar edel, maar verheven,
Lannoy in 't Dichtrenspoor te volgen op den voet: -
Maar grootsch, aan hare zij' te zingen
In 't Choor van Dichtkunsts Keurelingen: -
Maar grootsch, voor 't oog van Nederland
Den lauwer, haar betwist, te ontfangen uit haar hand! -
Den lauwer! - ô Begaafde Zanger,
Mijn halsvriend, halsvriend van Lannoy!
Weêrhou geen zwellend oog, van heete tranen zwanger,
Mijn Feith, niet min dan ik aan 't prangendst wee ten prooi!
Schrei vrij: dees blinkende eer, deze eer was u beschoren,
Gy dongt met haar om de eer, en overwont met haar:
Uw naam klonk met haar' naam door 't ruim der Dichtrenchoren:
Gy mocht haar blij gejuich om uwe zege hooren:
Maar ach! - een oogenblik, wy weenen by heur baar! -
Helaas! dit is de plaats, waar ze aan uw zij' gezeten;
Bewonderd, aangebeên, van al wat kunst waardeert,
Een hulde ontfangen moest van Neêrlands Hoofdpoëeten,
Die hun gevoelens meer dan hare kunst vereert. -
Hier moest ze in uw' triomf, in uw' triomfzang deelen,
Met al die teêrheid, die verhevenheid van ziel,
Die haar, die haar-alleen van 't lot te beurte viel,
En (mooglijk!) u ter eer' een' enklen zangtoon spelen!
Een' zangtoon! - ô mijn Feith! gevoelt gy 't, wat dit zij?
Een zangtoon van Lannoy! - wie was dien waard dan gy? -

ô Gy! van vreugd en zegezangen
Gewoon den weêrgalm op te vangen,
ô Dichtgewijde Tempeltrans,
Wat doffe somberheid, wat rouw vervult u thands?
Gy deelt -? ja deel, in 't wee van onze reien,
En help mijn' Feith, - ja help ook my in 't schreien!
Klink zijn' triomf, klink hem ter eer'; doch paar
Dien zegegalm met nokkend lijkmisbaar! -

Mijn Feith! ô schrei met my! dat we onze tranen mengen!
Mijn borst schept lucht in 't eind, ik ben ze in staat te plengen.
Zy hijgt, zy zwoegt er na, en barst in rouwkreet uit.
Niets, dat haar 't hart meer schroeft, dat my de lippen sluit!
Rol, treurtoon! rol, rol voort als schichtre watervlieten! -
ô Zoete tranen, die uit schreiende oogen schieten,
Stroomt vrij: en kalmte volgt op uwen vrijen loop.
Een kalmte, die verkwikt, die na koomt aan de hoop.
Van waar die wellust toch, gehecht aan droeve tranen.
Die de afgestormde ziel een weg ter rust' wil banen?
Hoe! is dan 't menschlijk hart te krachtloos om zijn pijn
Te voeden, om getrouw aan zijne smart te zijn? -
Mijn hart! - en gy, gy durft, na 't geen gy hebt verloren,
Naar de inspraak van een' troost, de stem der onmacht, hooren?
De grootste Zangheldin van 't vrije Neêrland viel: -
Het zuiverst hart - de schoonste en vlekkelooste ziel! -
Uw tederste vriendin, aan u op 't hechtst geklonken,
Ligt, van u afgescheurd, in 't vratig graf gezonken!
Besef het, wat ge ontbeert, en - wees versteend van rouw! -
Blijf aan de Vriendschap, aan uw eigen zelf getrouw! -
'k Zie troostlooze Oudermin, by 't dierbaar lijk bezweken,
Het overstelpte hart van wrange droefheid breken:
Zy zwijmt, herkomt, en gilt, en geeft den geest met een'.
Maar gy (in al die smart), gy geeft u aan 't geween?
Heeft dan de tederheid der Vriendschap min vermogen?
Of hebt ge altijd, en my, en ieders waan bedrogen?

Lannoy! neen, 'k schenk aan U geen tranen: ge eischt iets meer:
Zy zijn uwe asch onwaard: uw vriendschap was te teêr.
Wat wilt gy? - Neen, mijn hart was 't uwe niet onwaardig;
't Erkent uw rechten; - spreek, het is geheel volvaardig. -
Het kent geen kalmte of troost na U, na Uw gemis:
't Verteert zich in zijn' rouw, zoo lang het levend is.

- Sie potenti
Justitiae placitumqve Parcis. -

Op de Rotterdamsche kunstgenootschapsvergadering.*

Begaafde Dichters, die uw snaren,
By 't kabblen van de Rottebaren,
Op onnavolgbre tonen stelt!
Verguntge, ô wakkre kunstenaren!
Dat zich mijn zwakke zang aan uwen zang zou paren,
Die van een Hemelsch Dichtvuur zwelt?

Hoe moet me uw gunst de ziel niet treffen?
Dan ach, hoe moet ze zich verheffen,
Op dat ze uw grootheid niet onteer'!
Bedenkt gy 't, dat gy van mijn zangen
's Genootschaps luister af doet hangen?
En ach! wat is die luister teêr!

Gewis, de zoetste harmonye,
De hoogstgestemde melodye,
Hoe treflijk, hoe verrukkend schoon,
Wordt, in de zanggewijde choren,
Ondraaglijk voor ervarene ooren
Door 't mengen van een' valschen toon.

En kan mijn necdrig dichtvermogen,
Mijn brandendst yvren, vurigst pogen,
Voldoen aan zulk een zware last,
Als 't is, uw eer, uw' roem, te staven? -
Bedenkt, ô vaderlandsche braven,
Hoe weinig hy mijn schoudren past!

* Verspreide Gedichten II, 192.

't Voegt hun, wien versche prijslauwrieren
Het gloriedragend voorhoofd sieren,
  Te pralen in w' eedlen kring: -
Maar ik, wiens cyther reeds verstramde,
Wiens hand te lang een rust verlamde,
  Ik bloos, wanneer ik met u zing.

Helaas! mijn al te onzuivre tonen
Vereischen 't vriendelijkst verschoonen
  Van uw onuitgeputte gunst. -
Dan, 'k zing voor u; gy zult mijn zangen
Met uw toegevendheid ontfangen,
  En dit-alleen vervult mijn kunst.

Ja, laat die gunst haar steeds vervullen!
Zoo lang wy 't speeltuig roeren zullen,
  Zal ze aan mijn hart steeds heilig zijn:
Dat hart, gevoelig voor uw goedheid,
Blijft eeuwig dankbaar voor heur zoetheid,
En plengt, uw' naam ter eer', dees gloênden eere wijn!

O v e r t a f e l g e m a a k t ,

MDCCLXXXII.

Troostzang.*

Niet altijd druipt het vochtig Zuien
Van saamgepreste regenbuien;
  Niet altijd giert het buldrend Noord:
Het meir laat eenmaal af van woelen;
De Zomerbranding laat zich koelen;
  De kalmte drijft het onweêr voort.

Hoe lang dan zal, na zoo veel weken,
Uw oog van staâge tranen leken,
  Uw hart nog bloeden, dierbre vrind?
Hoe lang, hoe lang zult gy 't verscheien
Der lieve Moeder nog beschreien,
  Die ge immers door geen' rouw herwint?

ô Doe in 't eind dien storm bedaren:
Stil, stil die opgeruide baren,
  Die zich verheffen in uw ziel.
De weêrspoed moog den wijze treffen,
Hy buigt, maar zal zich weêr verheffen: -
  Die neêrzijgt, boog niet maar hy viel.

Zoo ziet men zwakke rozenstruiken
Het hoofd in 't mulle zandbed duiken,
  Geknakt, ontworteld, uitgerukt.
Maar de Eik staat pal, verduurt de slagen
Van straffen wind en onweêrvlagen;
  Hy wordt geschud, maar niet verdrukt.

* Mengelingen II, 168.

Mijn Vriend! hoe groots, hoe billijk vloeien
De tranen die uw borst besproeien
   Uit Godbehaaglijke oudermin!
Hoe billijk is die zucht van 't harte,
Die 't diep gevoel toont van uw smarte,
   En welk een grootheid heeft zy in!

Wat offer waar hier toe te brengen,
Wat wijn op 't grafgesteent' te plengen,
   Zoo waardig aan het overschot,
Als tranen, die zoo willig vlieten? -
En, die dat offer mag genieten,
   ô God, hoe zalig is zijn lot!

Mijn Vriend, met wellust, met vervoering,
Zag ik die eerste zielsontroering,
   Die nog door uwen boezem woelt. -
ô Oudermin, ô kinderplichten! -
Ja, hier voor de eerste smart te zwichten,
   Wie wraakte 't immer, die gevoelt?

Mijn hart nam deel in uwe plagen.
En ach, hoe zoet is 't, leed te dragen
   Met hem die zonder wroeging lijdt!
Mijn oog zag op uw bleeke wangen
Met vreugd de dankbre druppen hangen,
   Der Moederlijke zorg' gewijd.

En zou het niet? - Natuurgenoten,
ô Houdt mijn hart zich ooit gesloten
   Wanneer het u in droefheid ziet?
Zijn uwe rampen, uwe pijnen,
Zijn uw genoegens niet de mijnen?
   Leef ik voor u, voor 't menschdom, niet?

En gy, Godes der eedle zielen,
Voor wie wy beide nederknielen,
Gy, Vriendschap, zuster van de Min!
Zoo immer harten samenstemmen,
Het is daar uwe banden klemmen,
En gy, gy sloot er de onzen in.

Geen Vriendschap zal de droefheid smooren,
De bange klacht ontijdig storen,
Door wreedlijk opgedrongen troost.
't Verkropte hart van rouw bevangen,
Mag aan heur' boezem lucht ontfangen
In 't zuchtjen dat het met haar loost.

Maar eindlijk, 't is genoeg der smarte
Gevierd, genoeg aan d'eisch van 't harte,
Genoeg aan dien des plichts voldaan.
Mocht Vriendschap in uw droefheid deelen,
Zy wenscht die diepe wond te heelen,
En biedt haar hand blijmoedig aan.

Mijn Vriend, wat zijn de kundigheden,
De door de kunst gekweekte reden,
Zoo ze onze driften niet bestiert?
Wat baatte u 't onvermoeibaar zwoegen
En vroeg en rustloos letterploegen,
Zoo ge aan uw' rouw ten offer wierdt.

't Is tijd, na zoo veel kwijnend treuren
Het hangend hoofd weêr op te beuren:
Dit eischt mijn Vriendschap, dit uw plicht.
Dit eischt die eigenste Ouderliefde,
Die u met zoo veel teêrheid griefde:
De Vader, wien ge aan 't harte ligt.

's G r a v e n h a g e , 1782.

In het stamboek van den hoog welgeboren Heere Jan Hendrik, Baron de Lannoy.*

LANNOY! een andre hand moge u een' wierook wijden,
Te vaak ontheiligd door een laffe vleijery.
Verdienste derft geen' lof, en kan geen offer lijden,
Dan 't geen, als zy, iets grootsch en harer waardig zij.
Van my verwacht gy dus geen zwellende eerbewijzen;
Mijn zangster bracht niets grootsch, niets uwer waardig voort.
Dan - is verheven deugd op lagen toon te prijzen,
Zy, zy verkwistte nooit hetgeen der deugd behoort.
Wat, Hemel! was haar stof by 't tokklen van de snaren? -
Gevoeligheid van hart, en grootheid van gemoed. -
Wat dreef haar? - De eedle zucht voor haardsteên en altaren,
En onvermengd gevoel van 't Nederlandsche bloed. -
Van dit, van de eer, den plicht, en 't zuiverst vuur doordrongen,
Vergoedde 't hart misschien haar' kunstelozen tooi.
Zou 't in uw' lof -? maar neen: zy heeft dien reeds volzongen;
Daar zy die deugden zong, wat zong zy dan LANNOY?

1782.

* Nalezingen I, 11.

In den vriendenrol van den heer J.W. Bussingh, S.S.Th. St. die wilde dat ik op het eerste blad zoude schrijven. Geplaatst onder een teekening van Homerus afheeldsel.*

Wien behoort dees plaats van Eer?
Niemand voegt zy dan HOMEER.

1782.

In den vriendenrol van den heer J.W. Bussingh, S.S.Th. St.*

Mijn BUSSINGH! ge eischt geen blijk van schittrend kunstvermogen,
Geen dartle speling van een vindingrijk verstand:
Een hart, door 't vlekloos schoon der zilvren deugd bewogen,
Zie daar den prijs alleen waarvoor ge uw hart verpandt!
Mijn dierbre, schonkt ge ook my die edelste aller gaven,
Geeft my de vriendschap 't recht, dat ik my des beroem',
't Is door mijn' zangtoon niet, maar door mijn hart te staven,
Hoe zeer 't my voege of niet, dat ik my d'uwen noem.
Gy die de taal van 't hart geleerd hebt te onderscheiden,
Neem voor alle ijdle praal dit brandend zuchtjen aan:
't Is voor uw heil gevormd en waardig aan ons beiden:
Wees wijs, gevoel, geniet, en juich in uw bestaan!

1782.

* Nalezingen I, 12.
* Nalezingen I, 13.

In den vriendenrol des heeren J. De Kruijff; by mijn vertrek uit Leyden, na de voltooiing mijner rechtsbeoefening*.

Wat vordert ge, ô DE KRUIJFF, in deze vriendenblaâren,
Een teeken van mijn hand ter aangedachtenis?
't Geheugen van een' vriend blijft zich te wel bewaren:
Vergeet de ziel wel ooit hetgeen haar dierbaar is?
Of moet het aan uw hart ten borg' voor 't mijne strekken?
De vriendschap kent geen borg dan achting, deugd en eer.
En 't hart verbindt zich niet door losse pennetrekken;
Maar 't geeft zich ongevergd, en 't neemt zijn gift nooit weêr.
Zoo schonk zich 't mijne aan u, doordrongen van uw waarde;
En 't eischt het uwe, alleen, zoo verr' 't dit loon verdient:
't Gevoelt, wat vriendschap eische, en 't kent geen goed op aarde,
Na Vaderland en plicht zoo dierbaar als een Vriend.

1782.

* Nalezingen I, 14.

In den vriendenrol des heeren J.H. van der Palm, S.S.Th. St.*

Waar 't warm gevoel van 't hart in staat, zich meê te deelen
Aan 't levenloos papier,
Geen naam van VAN DER PALM zou in mijn trekken spelen,
Of 't blad smolt weg in 't vier.
't Smolt weg, gelijk mijn oog tot tranen waant te vloeien,
Als 't denkbeeld van uw trouw
Mijn borst van dankbre zucht voor uw belang doet gloeien,
't Gene ik voor 't mijne hou:
Wanneer ik in mijn hart het uwe waan te voelen,
Voor deugd en maatschappy,
Voor God, voor Vaderland, en 't edelste bedoelen,
Waar 't hart voor vatbaar zij.
Wanneerik 't voor dekracht der vriendschap voele aan 't branden,
En, hevig aangedaan,
Door d' engsten knoop geklemd in heur gewijde banden,
Van vreugd aâmechtig slaan;
Dan schrei ik, gansch vervoerd en als my zelv' onttoogen,
Der Godheid staamlende aan:
Gy schonkt me in dezen Vriend, weldadig Alvermogen,
Het allerhoogste goed, een' stervling toe te staan.

1781.

* Nalezingen I, 15.

Aan den heer K. van der Palm. Gelukwensching.*

Kniedicht.

Indien, ô VAN DER PALM!
Mijn kunstelooze halm
Uw lof wist uit te drukken,
De schoonheid van mijn lied,
Kon niet
Dan streelen en verrukken.

Maar hoe! betaamde 't my,
Door kreuple Poëzy
De lauwerblaân te honen,
Waarmeê gy 't Haagsche Dicht-
gesticht
Uw' schedel dwongt te kronen?

Ik zwijg dan, en mijn drift
Zal, door de yvoren stift,
U hier geen hulde wijden:
Maar spraakloos blijf ik me in
't Gewin
Van uwen roem verblijden.

* Verspreide Gedichten II, 188.

Doch laat dees gulle dronk,
Dien ons de Vriendschap schonk,
Mijn hart ten tuige strekken!
Dat Hollandsch hart, dat vrind-
schap mint,
Zal valschheid nooit bevlekken.

Dat hart, voor eeuwig vrij
Van laffe veinzery,
Kan nooit beschaming duchten:
Het geeft, door 't gloeiend oog,
Betoog
Van zijne oprechte zuchten.

Leef lang, de kunst ter eer'!
En doe ons, keer aan keer,
Aan uwe tonen hangen:
Verlok de brave jeugd
Ter deugd,
Door Vaderlandsche zangen.

Zoo ons des arbeids last
Op onze hals getast,
Der Dichtkunst af deed sterven;
Der vaadren roem zal
nu In u
Toch geen' bezinger derven!

Uitgesproken op de maaltijd van 't Haagsche Kunstgenootschap, 1783.

Bruiloftszang.*

Wat hangt ge, ô langverstramde Luit,
Aan dees verdorden olm ten speeltuig voor de Winden?
Wat hangt gy 't vuig gewormt' ten buit,
En galmt, terwijl ge u voelt van roest en molm verslinden,
Van tijd tot tijd een zucht en flaauwe weeklacht uit,
Die ongemerkt in lucht verzwinden?
Wat hangt ge, ô langverstramde Luit,
Ten speeltuig van de Winden?

Hervat, mijn hand, hervat de stift;
Voldoe uw' plicht, uws harten drift;
Herstel de ontsprongen snaren weder.
De Vriendschap wenkt, de Liefde spreekt,
En wee! die aan een' last ontbreekt,
Voor 't hart zoo heilig en zoo teder! -

Wat zucht ge, ô felbenepen hart? -
Ge erinnert me een gelofte! - In 't doodlijkst wee verzonken,
Hebt ge uit eene overmaat van onverduurbre smart
De Cyther aan 't verderf geschonken;
De Lauwren van het hoofd gescheurd;
De Zegeteekenen der Dichtgodes vertreden;
Heur' invloed door uw honende eeden
Op 't onherroepelijkst verbeurd. -[1]

Verbeurd? - Ja, 'k stem daarin: 'k sta af van uw Lauwrieren,
Aanbiddelijke Poëzy!
Wien 't lust, moog zich de kruin met eereloovren sieren!
Ik vraag ze niet voor my.
'k Heb de eerzucht wat zy eischte,[2] en iets aan 't hart[3] gegeven;

* Mengelingen II, 177.

'k Gaf alles wat ik mocht aan 't dierbaar Vaderland,[4]
Aan de eer van 't Voorgeslacht en onze later Neven:[5]
De Vriendschap heeft een recht op 't oovrig van mijn leven.
'k Schonk tranen, 'k was haar die, maar 'k ben haar meer verplicht.
Den vreugdegalm zoo wel als 't nokkend treurgedicht.
Haar zinge ik, en, door haar gedreven,
Veracht ik allen praal en ijdle kunstsieraân.
Is slechts mijn toon door haar gesteven,
Mijn hart heeft aan zich-zelf, en 't heeft genoeg voldaan.

* * *

Welaan, mijn hand, herneem de Lier,
De Cyther, dan! 't Is feest. Een blakend outervier
Ontvlamt op 't Echtaltaar en blikkert door den tempel. -
Hoe dus, mijn hart, wat toeven wy?
Leg, met dees brave Vriendenrij,
Uw Offergave neêr op dees gewijden drempel.
Hoe kleen ze ook zijn moog van waardy,
Genoeg: Welmeenendheid zet door heur' kenbren stempel
Ze luister by.

ô Carus, waardigste aller vrinden,
In wiens voortreflijk hart de Vrijheer van ons lot
My 't hoogste gunstbewijs deed vinden,
Te ontfangen van de hand van d' Aartsweldoenden God!
ô Neen, 'k behoef geen kracht van woorden,
Geen' klank van schelle Cytherkoorden,
Om van uw hart verstaan te zijn:
Hy, die op d'eigen' toon ons beider harte stemde,
In d' engsten band van Vriendschap klemde,
Hy deed u lezen in het mijn. -

Gevoel, gevoel, wat teêr gevoelen
Mijn gantsche ziel vermeesterd heeft:
Zie duizend driften in my woelen:

Aan 't brandend oog, hoe 't harte beeft!
Het beeft, ja, 't krimpt, door duizend schokken:
't Gevoelt, van 't fijnst gevoel doortrokken,
Al wat het zelf ontbeert, in al wat gy geniet!
Maar zonder wangunst, zonder wrokken:
Het kan rampzalig zijn als 't u gelukkig ziet.

ô Wees het, wees het steeds volkomen!
Zie 's Hoogsten zegenende hand
Uw' altijddierbren Huwlijksband
Met duizend weldaân overstroomen!
Door geene plagen aangerand!

Tel, tel by de uchtendschemeringen
En d'avonddaauw uw dagen niet;
Maar by de reeks van zegeningen,
Die reis aan reis u tegenvliet! -

Neen, tel ze, tel uw oogenblikken,
By tranen van erkentenis:
Die tranen, die een hart zoo tederlijk verkwikken,
Als 't gunstbewijs te groot voor zijn bevatting is! -

Die tranen moet ge alleen, die moet gy eindloos plengen:
Zy, van wier glans uw oog thands blinkt!
Uw Hartvriend zal er steeds de zijnen meê vermengen,
Die Hem de dankbre vreugd om uw geluk ontwringt.

Geliefde Carus, zie ze vlieten!
Zoo iets, hun stomme taal verbreidt des Hoogsten eer.
De Algoedheid doe ze aan u genieten,
En ik voed geen begeerten meer.

Mijn Waarde, kunt ge een denkbeeld vormen,
Een denkbeeld van volmaakt, van onbeperkt geluk;
Dat nooit beroerd wordt door de stormen
Van 's warelds uiterlijken druk?

Dit, dit geluk moet 't uwe wezen!
Dien heilstand wenscht, dien spelt, dien zegt mijn hart u toe.
God-zelf doet me in uw ziel dien staâgen heilstand lezen:
Geen weêrspoed is in staat dat hy dien wagglen doe.

Geen heilbenevelende dampen,
Oprijzende uit een hart, door vuige drift verpest;
Tot wolken van ontzachbre rampen
In 't menschlijk brein te saam geprest:

Geen wrevel, met den mensch geboren,
Maar dien de oprechte dienst van God
In 't woelziek harte weet te smooren,
Vergalt de zoetheid ooit van uw volzalig lot.

Neen, dierbre, lage stervelingen,
Wier hart den God miskent, die hen in 't aanzijn riep!
De Christen smaakt Gods zegeningen:
Voor haar was 't, dat hem de Almacht schiep.

Elk schuldloos lustjen, elk genoegen,
Het geen de tijd hem toe mag voegen,
Krijgt zuivrer smaak voor 't hart: hy kent zijn' God daar in.
En 't aardrijk draagt voor hem geen doornen:
't Ontziet den voet der Uitverkoornen,
De zorg van 't Hemelsch Hofgezin.

Wat zie ik? - Mag ik me overgeven
Aan mijn vervoering? - Dierbre vrind!
'k Zie Serafs om uw Echtkoets zweven,
En juichend ginds en her gedreven:
Ik zie hen aan uw zijden kleven,
Als borgen van het heil van dien hun God bemint! -
'k Zie de aard van Lentescheutjens bloeien,
De purpren roos van Saron gloeien,

En weeldrig spartlen langs den grond:
Amoom en dartle violieren,
Om bruiloftsdisch en sponde zwieren,
En geuren spreidende in het rond.

Ja, lach, ontsluit u, bloeiende aarde!
Ja, offer bloemen aan dees Echt!
En lezen we uit dees rozengaarde
Een kransjen voor de Maagdenvlecht! -
Treed, lieve Bruid, treed toe, gewaardig...
Mijn hand heeft reeds het tuiltjen vaardig!
ô Dat zy 't op uw lokken hecht'!

Wat zoudt gy haar die gunst benijden?
Ze is zuiver, door geen schuld besmet:
Zy zal het hulsel[6] niet ontwijden,
U door de heilige Echt op 't dierbaar hoofd gezet.
Nooit heeft zy de eerbaarheid beleedigd,
De Maagdlijke onschuld nooit verrast;
Maar wel, de schaamte en eer verdedigd
Voor dartelenden overlast.

Neen, schroom heur kleene Vriendengiften,
Beminnelijke, schroom ze niet:
Nooit was zy dienstbaar aan de driften;
Ze is vlekloos als de hand, die u uw Bruîgom biedt.

Ze is hem ten pand van trouw gegeven:
Een pand; maar zijner niet onwaard!
Hoe vaak mocht ze in de zijne kleven!
God stelde ons voor elkaâr op de aard.

Neem dan....maar neen, aanvaard geen bloemen,
Zoo kunstloos saamgeschikt als zonder keus geplukt:
Gy hebt op schooner kroon te roemen,
Uw Bruîgom ze op uw hoofd gedrukt.

Wie zou hem de eer betwisten mogen,
Daar 't beide kunst en smaak betreft? -
En daar de keur hangt aan uwe oogen!
En - daar de Min hem 't hart verheft!

Neen, 'k biede u niets, ô teedre schoone,
Ik biede u geen geschenken aan:
Zoo 't hart zich niet in 't oog vertoone,
Ik kan u 't mijn niet doen verstaan.

Doch zoudt gy niet door de oogen lezen,
Gy, welker hart in de oogen spreekt?
Zou 't hart u onverstaanbaar wezen,
Om dat der tong' de taal ontbreekt?

Neen, zaagt ge ooit blinkende oogen leken,
Maar met een' zachter gloed dan 't flonkrend vuur der Min,
De Vriendschap maalt zich door dit teeken:
En 't hart erkent u voor Vriendin.

Of, zou de Vriendschap niets gewinnen,
Daar, waar de Liefde zegeviert? -
Neen, klonkt ge uw beider hart en zinnen
Te saam door 't vurigste beminnen,
En wordt ge door één' geest bestierd;
Het recht der Vriendschap moest beginnen,
Zoo dra ge uws Bruîgoms Weêrhelft wierdt.

Ja, sints dien schoonsten uwer dagen,
Dat Liefde uw harte snoerde aan een,
Werd u mijn Vriendschap opgedragen;
Waart ge immers lot- en hartgemeen.

En nu, daar Godgewijde banden,
Den Echtknoop leggen om uw handen,

Die lang uw zielen hield verknocht!
Zou nu mijn hart u onderscheiden?
Niet even teder zijn voor beiden? -
Verband, verband die achterdocht!

Neen, welvereenigde Echtelingen,
Mijn hart juicht u te gader toe!
En mag mijn kunst hier 't Feestlied zingen,
En, schoone Bruid, uw aandacht dwingen,
Indien haar toonen zich verdringen,
En luit- by luitsnaar dreigt te springen,
Zoo vraagt niet, wien zy hulde doe? -

Wat doet den fiksen toon zoo rijzen,
De zangaâr zwellen, lieve Maagd,
Dan wen wy schoonheid eer bewijzen,
En 't offer aan heur oog behaagt?

Dan klinken de ongestemdste snaren,
De ruwste Luit, op eedler wijs,
Dan Hebrus luistervaste baren
Van 't buldrend woeden deed bedaren,
Of immer zangtoon viel ten prijs.

Wel, vloeit dan, stroomt, ô Feestgezangen!
Vloeit, als een onbetoombre vliet,
Die in bekrompen bedde omvangen,
Langs de enge boorden die hem prangen,
Met schuimend bruischen nederschiet!

Hy bruischt en stuift met hel geklater,
En rukt en spoelt in 't stortend water
En over de oevers zwalpend nat,
En struik en bloemen van heur stengen,

Om d'oceaan voor tol te brengen,
Wanneer hy hem in de armen spat.

Ja, vloeit zoo, stroomt zoo, blijde tonen,
De lauwerrijkste Febuskronen
Vervangen u met meerder gloed!
Ja, vloeit, en strijkt zoo onder 't vloeien,
De zorgen en heur wreede boeien
Uw' Zanger van 't beklemd gemoed!

Ja vloeit, (nog eens!) ô teedre vaerzen,
Der Min gewijd, der vreugde, en 't hart! -
Van hier en broos, en hooge laarzen!
En laffe boert, en doffe smart! -

Voor Liefde en Echt de Luit te roeren!
Voor Godgeheiligde Echt en Min!
En - harten aan zijn' zang te snoeren! -
ô Lieve Bruid, wat heeft dit in!

Mag ik me aan zoo veel stoutheid wagen?
Ontglipt de stift mijn vingers niet? -
Neen, laat mijn hart aâmechtig jagen,
Mijn zangdrift laat zich niet vertsagen;
Zy weet, wat kunst, wat zingen hiet!

Welaan dan, hooger opgeheven!
Mijn boezem, zet u uit! mijn Feestmuzyk, vang aan!
Wat heet het, in elkaâr te leven?
Wat zegt het, ziel aan ziel te kleven?
Wat, in elkanders arm van wellust te vergaan?

Maal lachjens, maal verliefde lonkjens,
En hartdoorgloênde minnevonkjens;
Maal kusjens, daar de Min zijn fijnste lust uit puurt!
Schets boezems, die aan boezems zwoegen,

Die hijgen, stenen van 't genoegen,
Door zin en zintuig aangevuurd.

Maal oogen, die in wellust zwemmen:
Maal armen, die in armen klemmen,
Door één geschakeld en verward:
Maal 't murmlen van verliefde stemmen,
Die bevend op de lippen stremmen
Door de overstelping van het hart!
Maal harten, die van weelde trillen,
Hun kracht, hunn' ademtocht verspillen
In zuchtjens, door 't vermaak ten boezem uitgeperst!
Maal....Neen, sta af, wat zoudt gy konnen?
Hier kent de Dichtkunst zich verwonnen,
Heur stem bezwijkt, heur Cyther berst.

Zy berst! - ô Krachtloos zangvermogen!
Bezwijkt ge hier reeds in uw pogen?
Valt u dit voorwerp reeds te zwaar? -
Daar is nog hooger toon te heffen,
Nog hooger zaligheid in 't Echtgareel te treffen:
Gy zaagt heur flaauwste schaduw maar.

Maal Zielen die oprecht beminnen,
Van zuivre lust doorblaakt, doortinteld, en doorgloeid,
En, buiten aandrift van de zinnen,
Tot één gesmolten, saamgevloeid: -
Die, weêrzijds in elkaâr verloren,
Vernietigd beurtlings en herboren,
Zich-zelven alles zijn met God;
En, van dat teêr gevoel doordrongen,
Zich met verrukking zien besprongen
Door al de wreedheên van het lot.

Maal zielen, die....gy weent, mijne oogen!
Dit denkbeeld perst u tranen af!
En welk een hand zal ze immer droogen? -
Grijp moed! Zy wacht ons licht aan de andre zij' van 't graf.

Doch gaat, gelukkige Echtelingen,
Waarheen u 't blakend harte jaagt!
En, lieve Bruid, verschoon mijn aandachttergend zingen!
Ontfang mijn' groet voor 't laatst als Maagd!

Haast zult ge by de morgenstralen
Uw voorhoofd met een' blos zien pralen,
Uw schuldeloos gelaat nog vremd:
Haast zult ge u-zelv verwonderd vinden,
Wanneer ge uw halssnoer om wilt binden,
Om dat het u den gorgel klemt.

Haast zult ge uw zuster, uw gespelen,
Uw zielsverbazing mededeelen,
Om dat m'uw stem niet meer herkent:
Terwijl ge, als ware 't, heldrer oogen,
Waar van de schellen zijn getoogen,
Op 't gants veranderd aardrijk wendt.

Dan voelt gy, daar ge, half bevangen
Van zwijmelende dronkenschap,
Uw' Ega aan den hals blijft hangen,
Uw kniën wanken, stap voor stap.

Dan zult gy met ontzetting vragen:
Van waar die losheid van mijn' voet?
Wat doet my 't hoofd zoo kwijnend dragen?
Wat wil die gisting in mijn bloed?
Tot, eer gy 't weet, het licht zal dagen,
Waar van gy 't andwoord wachten moet.

Dan, Bruîgom! dan - ô Hemelweelde,
Om Schepper onder God te zijn!
Die 't aardrijk een' bewoner teelde,
Gaf 't leven aan een' Serafijn.

Dan -! Maar bepalen we onze zangen!
Gelieven, gaat: 'k weêrhoude u niet.
Gaat, boet dat uitgerekt verlangen,
Dat, langst getergd, volmaaktst geniet!

Gaat, de avondstar wenkt uit den hoogen,
En gluurt, en lacht, en lonkt u aan.
Zy heeft heur avondpost betoogen,
En zoudt gy de uwe niet beslaan? -

Wat verwt ge, ô Bruid, uw lieve kaken
Met d' uchtendblos van 't dagend Oost?
ô Bloos niet, de uchtend gaat genaken,
En bloost voor u, daar gy niet bloost.

Welhaast gaat ze over u verrijzen,
Terwijl gy, moede en mat in diepe sluimring ligt,
En aan den dag uw neêrlaag wijzen,
En honen u in 't aangezicht.

Doch durf die ijdle spijt verachten,
En slijt de zaligste der nachten
In al de zaligheên der wellustvolle min! -
En, Bruîgom, gy, vlieg juichend hene;
Bezit, beschik van uw Helene!
Heur hart, de Hemel, stemt er in.

Ga, smaak in de armen van uw Gade,
Dien eedlen wellust, die in d'Echt
Aan hem alleen is toegelegd,
Die nooit in vuige weelde en dartele ontucht baadde!
Dien wellust, die hy nooit genoot,
Wien de ongebonden lust van een' onkuischen schoot
De krachten van zijn jeugd rampzalig heeft onttoogen.

Ga heen, van u, van u verwacht
Het Vaderland een Nageslacht,
Waar later Nakroost op mag bogen!

Ga heen, en eer de tiende maan
Heur bleeke hoornen uit zal slaan,
Zien wy dien wensch gelukken,
En Helena zal 't minlijkst wicht,
Wien 's Vaders geest uit de oogen licht,
Aan 't juichend harte drukken.

In Delfshaven, 1783.

Eindnoten:

1 Zie mijnen Lijkzang op Jonkvronwe Lannoy.
2 Mijne Prijsvaarzen.
3 Mijne Verlustiging.
4 De liefde voor 't Vaderland.
5 Kenschets onzer Voorvaderen.
6 't Flammeum.

Ter echtviering van den weledelen gestrengen heer en meester C.F. Brand, Deken van het Hoog Eerwaardig Kapittel van St. Katharine te Eindhoven; Auditeur ter Rekenkamer van zijn Hoogheids domeinen, en Secretaris van Hoogstdeszelfs hofhouding, enz. en de weledele jonkvrouwe B.H. Braad.*

Nu met gewijde Feestgezangen
En schuimend muskadellenbloed
Het blakend Echtaltaar begroet!
Nu in het Huwlijkschoor het eerdicht opgehangen!
'k Voldoe aan mijn gelofte; en wijde u dit mijn lied,
ô Hymen! 't vriendenhart verzaakt de erkentnis niet.

Sier thands uw minnelijke slapen
Met frisch gebloemte en geurig groen,
ô Gy, wien duizend frissche knapen
Van dag tot dag geloften doen!

* Nalezingen I, 16.

Gy, die in spijt van 't eerbaar kermen
   Der maagdelijke schuchterheid,
Een lieve bruid in 's minnaars armen,
   En 't jeugdig paar ten trouwkoets leidt,
Sier nu uw minnelijke slapen,
   ô Hymen, met gebloemte en kruid;
Dril in uw hand het flikkrend wapen,
En roep, aan 't hoofd der outerknapen,
   Het plechtig H y m e n é u s uit!

Wy zingen 't met u, bergbewoner
   Van d' altijdgrijzen Helikon!
Zing voor, uw feestmuzijk klinkt schooner,
   Dan 't geen Apol den wedprijs won.
Wy durfden meê somwijl ons wagen,
   Waar de eer den zangstoet daagde in 't veld;
Maar wie ooit lauwers weg mocht dragen,
Waar zou het H y m e n ooit behagen,
   Dat gy niet zelf hadt ingesteld?

Iö, het klinkt, wy hooren 't klinken!
   't Klinkt u ter eer', ô dierbre Vrind!
U, wien wy 't oog van vreugd zien blinken
   In 't staren op dit snoer, dat beider ziel verbindt.
Dien band, getooid met malsche rozen;
   Zoo versch, zoo naauwlijks nog gelegd;
Die nog uw lieve Bruid doet bloozen,
   Wanneer zy 't woord slechts hoort van Echt.

Ja, bloos, aanminnige! Op uw kaken
   Lacht liefde en onschuld, als gy bloost!
Die blos zal hem gelukkig maken,
   Dien ge u ten lotgenoot verkoost.
Uw zuiver hart, nooit ingenomen

Van 't geen verbeeldingskracht besmet,
Verraadt een twijfelmoedig schroomen;
Maar wacht, het uur staat reeds te komen,
Dat al die angsten zal betoomen:
Het wacht u voor het huwlijksbed.

Het wacht u, ja: maar laat het beiden,
En leen me een toegenegen oor!
Nooit was mijn Cyther onbescheiden,
Nooit kwetste zy een kuisch gehoor.
Veeleerder zou ze 't oor verveelen,
Dan 't schuldloos hart te willen strelen
Door 't schildren van een' dartlen gloed. -
Maar neen, zy is uw goedheid zeker,
En 't open hart alleen is spreker,
Daar zy haar toonen hooren doet.

Welaan dan, laat zy vrolijk klingen!
Dan ach! waartoe, geliefde Bruid!
Het heil des Echts voor u te zingen?
Die stof voegt weinig aan mijn luit!
Gy gaat dien wellust ondervinden,
Dien 't inheeft, als het Echtaltaar
Niet enkel handen mag verbinden,
Maar zielen smelten in elkaâr.

Beproef dit, zie het outer rooken,
En 't schittren van het Hoogtijdvuur!
Voor u werd deze vlam ontstoken,
Bevallige, zie daar het uur!
Reeds daavren heiligdom en tempel;
Wat aarzelt gy om toe te treên?
Ontziet de maagdenvoet den drempel,
Gy, Bruîgom, til ze er over heen!

Ja, by dit bloô, dit zedig dralen.
Voegt, Bruigom, u een stoute hand:
Die stoutheid zal u dank behalen:

Hoe fier dat voorhoofd schijnt te pralen,
De maagdlijke onwil ligt vermand.

Iö dan Hymen, sier uw slapen
Met veldgebloemte en geurig kruid!
Dril in uw hand het flikkrend wapen,
En roep aan 't hoofd der outerknapen,
Het H y m e n H y m e n é u s uit!

Dan neen, ik verg, ô Echtelingen,
Geen aandacht voor mijn speeltuig meer.
Gaat zelf het H y m e n é u s zingen;
Mijn hand legt hier de cyther neêr.

De blonde Nachtbodin, aan 't dalen,
Verspreidt alreeds heur laatste stralen,
En liefde tintelt in uw borst!
Gaat, waar ons hart u slechts mag volgen:
Lescht, boet, en bluscht uw heete dorst!
Gaat, waar ons hart u slechts mag volgen,
Mengt ziel en adem onder een:
Smelt, vloeit, zwemt weg, en wordt verzwolgen
In stroomende genoeglijkheên!

Maar eer gy gaat: ach! dierbre vrinden,
(Of zijt gy beî niet eens van zin,
En 't geen ik by mijn' BRAND mocht vinden!
Deelt daar zijne Egâ ook niet in?)

O! gunt, in plaats van feestgezangen,
Mijn hart de ontlasting die het vraagt.
De ontlasting van één' zucht gevormd voor uw belangen
En dien het voor den throon der vleklooze Almacht draagt!
Één zucht - dit zij genoeg! wat zoude uw boezem wenschen,
Het geen die enkle zucht niet opgesloten houdt?
Hy maakt u, heeft hy kracht, de zaligste aller menschen,
Uw' echtknoop, diamant; uw liefde, louter goud.

Zoo zij het! - Zwijgt nu, cythersnaren!
Het worstelperk der min ontsluit zich reeds van verr'.
Duikt, starren! stilt u, woeste baren!
En, sture winden, wilt bedaren!
En gy, blijf onder, morgenster!

Wat zeg ik? Neen, bestijg de kimmen,
En stort de vruchtbaarheid op 't dierbaar ledikant!
Tot dezen prijze moogt gy klimmen,
Vereeuwigt gy een' naam, reeds dier aan 't Vaderland.

E x t e m p o r e . 1783.

In den vriendenrol van Ds. J. Scharp.*

ô SCHARP, wat eischt gy van mijn hand
Een lichtverganklijk vriendschapspand
In krachtelooze pennentrekken?
Ach! verg niet meer; een ander blijk
Zal u het hart van Bilderdijk
Met meerder zekerheid ontdekken.

Gevoel, of u de boezem slaat
Voor God, de deugd, en Neêrlands Staat,
En zoek geen andre vrindschapsgronden:
In ieder hart, aldus gezind,
Schonk God me een' teêrgeliefden vrind,
En 'k heb dat hart in u gevonden.

's G r a v e n h a g e , d. 10 A u g . 1783.

* Nalezingen I, 23.

Grafschrift, te plaatsen op de tombe van Jonkvrouwe Lannoy, door my geteekend.*

Pleng, wandlaar! hier een' traan; ge eerbiedigt in deze asch,
Het overschot van de eer van Nederlands Parnas.

1784.

Aan den heer J.H. van der Palm, By den Bokaal van gelukwensching met den door hem ontfangen' gouden eerprijs, op de maaltijd van 't Haagsche Kunstgenootschap.*

Kniedicht.

Is 't zoet, zijn heil, zijn vreugd, aan harten meê te deelen,
Gevoelig voor 't geluk van hunn' natuurgenoot;
Het mijn neemt deel in de eer, die u de ziel mag streelen,
't Wordt door uw' roem verrukt, verhemeld, ja vergood!
De vriendschap mocht ons eens in de engste snoeren klemmen;
Zy geve uw teder hart verzeekring van het mijn:
En, waar en tong en hart niet eeuwig samenstemmen,
Daar moog de vriendendronk een wreede giftdrank zijn!

Den derden van O o g s t m a a n d 1784.

* Verspreide Gedichten II, 89.
* Verspreide Gedichten II, 191.

In een' vriendenrol.*

Zoo 't hart zich kennen deed aan juiste keus van woorden,
   En Vriendschap op 't papier in zuivrer trekken sprak;
Hoe streelend vloot de maat van mijne Cytherkoorden!
   Hoe sierlijk toog mijn pen door 't witte lettervak!
Maar valschheid weet aan 't hart zijn toon en stem te ontleenen,
   En de inkt verschiet geen verf om 't geen de hand bedoelt.
Wat zeg ik! Legt men 't oog geen hartbeschamend weenen,
   Ja, 't hart geen zuchten op waar van het niets gevoelt?
't Is alles veinzensvol en vol bedrieglijkheden,
   Ja, Liefde en Vriendschap-zelf gaan in vermomd gewaad:
De Waarheid vindt geen' borg in Godgeheiligde eeden;
   De Trouw, in 't hechtst verbond geen zeekre toeverlaat.
En echter, van mijn hand durft ge u een blijk belooven,
   Dat van een ziel getuigt, aan uwe ziel verknocht?
Met recht, mijn dierbre Vriend! van 't rond der aard verschoven,
   Zij Vaderlandsche trouw in deze borst gezocht!
Wel dan, aanvaard dit pand, van 't needrigst kunstvermogen,
   En dank het lot voor één' - voor e e n e n - teedren vrind!
Maar tevens voor een Gâ, de minlijkste in uwe oogen,
   Die teêrder nog, kan 't zijn, en even trouw bemint!

1784.

* Mengelingen III, 96.

Aan Wichilde,
met een' afdruk van mijne ‘Geuzen’.*

't Waar, voortreffelijke Maagd
Zekerlijk te veel gewaagd,
U gehoor te willen vergen
Voor een' dartelenden toon,
Die uw zielbekorend schoon
Door een' schaamteblos zou tergen?

't Waar misschien ook nog te stout,
Door eene onbescheiden kout
Tot uw zuiver hart te spreken:
't Moedig voorhoofd, 't edel oog,
Nam die vrije taal te hoog,
Zou haar licht ten strengste wreken.

Neen, beminnelijke, neen,
'k Zal die kieschheid niet vertreên,
Die uw' fieren boezem teekent,
Zalig, die haar buigen mag
Zonder kwetsing van 't ontzag,
Uit uw lieve lonken sprekend!

Zoo ik u een toontjen wij'
Van mijn zwakke Poëzy,
'k Weet, het kan u niet mishagen:
't Zal den roem van 't V a d e r l a n d ,
Waar geheel uw borst voor brandt,
't Zal Oranjes roem gewagen.

* Mengelingen II, 173.

Immers uwe schoone borst
Blijft voor Neêrlands dierbren vorst[1]
Zegenende zuchtjens slaken:
't Deugdzaam hart verheft zich steeds,
Als het door den last des leeds
Vleklooze Onschuld af ziet maken.

Vleklooze Onschuld! ô hoe schoon!
Daar zy, doelwit van den hoon,
Met het oog tot God geheven,
Aan zich-zelve-alleen genoeg,
Hoe het lot zich draaie of voeg',
Haar vervolgers nog doet beven.

ô Hoe treffend een belang
Geeft dit denkbeeld aan een' zang,
Die Oranjes roem durft melden!
Ja, uw edeläart gemoed
Keurt die vrije hulde goed,
Deelt in 't lauwerloof der Helden.

Wel, aanvaard dan dit geschenk!
Laat het een' genegen' wenk
Van uw treffend oog ontmoeten! -
Van die zoete hoop gevleid,
Met gevoel van dankbaarheid,
Leg ik 't offer aan uw voeten.

1785.

Eindnoten:

1 Willem de I.

De schrijver aan zijn werkjen.*

I, qvaeso, tristes, Lector, sepone libellos,
Et cane qvod qvaevis nosse puella velit.

Zoo schimpzucht, onverstand, of haat,
Mijn kleene lettervruchten smaadt,
Zeg dan den schimper of verachter
In andwoord, op zijn smaad of lachter:
Het geen dit bockjen goeds bevat,
Is voor die 't op zijn waarde schat;
't Gebrekkige is voor goede vrinden,
By wie 't inschiklijkheid kan vinden:
Geen regel dus, geen enkel woord,
Voor u of lezers van uw soort!

Toewijding.*

Geen schoonheid is 't alleen, die mij het hart kan treffen:
Daar zijn er duizend schoon, voor wie dat hart zich sluit.
Maar, voor een kundig oor mijn zangen aan te heffen,
En de allerschoonste ziel te boeien aan mijn luit!
Dit lot, dit heil zij 't mijne! en mag ik dit bejagen,
Vaarwel dan de ijdle lof van 't lichtverblind gemeen!
Uw stem, uw' keur, uw hart, uw' voorkeur weg te dragen,
Zie daar mijn' wensch, ODILDE, en heel mijn' wensch alleen!

* Bloemtjens, Voorzang.
* Bloemtjens.

[Inleiding van een vers van B. eerste gade, getiteld: Aan Z.H. op den 8^{en} maart 1785.]

Laat hier uw wettige eerbied blijken!
  Laat Bloedraad, ban, noch hoop, noch vrees,
U ooit van Vrijheids zij' doen wijken:
  't Was Nassauw, door wiens arm zij rees!
Bataven! schoon geweldenaren,
Schoon lage moorders om u waren,
  De haat uwe eer aan flarden rijt!
Het Nakroost weet eens uit te ziften,
Waar de oorsprong lag der Lasterschriften,
  Uitbraaksels van een' slaafschen tijd.

By mijn dochtertjens afbeelding.*

  Mijne eerste huwlijksspruit, de vrucht der teêrste min,
Afdruksel van my-zelv' en van mijn hartvriendin,
Des Hemels waardst geschenk op 't vaderlijke smeeken,
Vertoont dus 't lief gelaat in de eerste onnoozelheid,
Die zonder kommer lacht en zonder weedom schreit,
En schijnt in dit tafreel tot 's vaders hart te spreken.

  1785.

* Odilde, 81.

Aan mijn dochtertjen.*

Vrucht der teêrste,
Vrucht der eerste
Minneweelde van mijn jeugd!
Lief, onnoozel, teder wichtjen,
Wier aantrekkelijk gezichtjen
't Vaderhart zoo teer verheugt!

'k Heb u levend,
'k Heb u bevend
Uit den onbevlekten schoot
Van een moeder weêr ontfangen;
En, met tranen op de wangen,
Die ik God ten dankprijz' bood!

Heeft Hy 't leven
U gegeven,
Wichtjen, 't was op mijn gebeên.
't Is aan geen onkuische lusten,
Die uw ouders dartel bluschten,
Dat gy 't schuldig zijt, ô neen!

Waar ooit liefde
Zuiver griefde,
Dit was uwen vader waard:
Teedre kieschheid, strenge zeden,
Haat voor ongebondenheden,
Was uw lieve moeders aart.

* Odilde, 96.

Beiden, even
Teêr gedreven
Door één aandrift van 't gemoed;
Fier op de onschuld onzer zielen,
Die heur grootheid nooit ontvielen;
Blaakten we in den reinsten gloed.

Ons beminnen,
Had geen zinnen,
Geen verbeelding tot zijn' grond.
Uit eenzelvigheid van wezen,
Is die tederheid gerezen,
Die ons beider hart verbond.

Eén gevoelen,
Eén bedoelen
Smolt ons beider wil tot een.
Ons bemind zijn en beminnen
Kent geen tijdstip van beginnen,
Dan met onze aanwezigheên.

Waar dit teeken
Moge ontbreken,
Hiervertoont zich 't zichtbaarst blijk:
Harten, voor elkaâr geboren,
Streven de oogen verr' te voren,
En gevoelen te gelijk.

Dierbaar wichtjen,
Zoo mijn dichtjen
U die teêrheid schetsen wou,
Ach! waar of ik aan zou vangen,
Waar besluiten met mijn zangen,
Waar mijn hart vernoegen zou!

Neen, mijn dierbre!
Geen verzierbre,
Geen verbeelde min gloeit dus!
Op den rand van 't graf gezonken,
Tintelden heur heetste vonken
In den eersten Huwlijkskus.

Duizend pijnen
Deên my kwijnen;
Eéne-alleen doordrong my 't hart:
Niet, den kroes des doods te zwelgen,
Maar, geen hoop op lieve telgen,
Was me een onverduurbre smart.

Mijne Odilde!
Ja, gy trilde,
Zaagt my gruwen van dit lot.
Voor Gods aanschijn saamverbonden,
Smolten we op de kuische sponden,
Met het hart vervuld van God.

Hoe te moede,
ô Algoede!
Smeekend, hijgende naar kroost!
Kroost, waarin ik na mijn sneven
Aan my-zelv' mocht overleven!
En (ô Hemel!) 'k vond die troost!

't Mededogende
Alvermogen
Kroonde dus den teêrsten zucht.
'k Ben voldaan: ik heb dien zegen,
Die my dierbaarst was verkregen;
En mijn zwoegend hart heeft lucht.

Hoe rechtvaardig
Zijt gy waardig
Aan uw' vader, teder wicht!
Afgesmeekt van 's Hoogsten handen,
Als het kostlijkste aller panden,
Ziet ge geen toevallig licht!

Met wat klanken,
Kan ik danken,
Groote God, voor deze uw gift?
'k Bad: Gy hebt ze my gegeven,
En nog meerder daar beneven,
Dan bedoeld wierd door mijn drift.

't Was geen smarte
Voor mijn harte,
Met verzeekring van dien schat,
Met die hoop, het licht te derven;
Maar Gy doet het my verwerven,
En - GENIETEN, boven dat!

'k Heb u mogen
Zien, beöogen;
Mogen drukken tegen 't hart;
In mijn sluitende armen klemmen;
En in vreugdetranen zwemmen,
Dat gy my geschonken werdt.

Ja, ô teêrste,
Ja, ô eerste
Vruchtjen van mijn heilige Echt!
'k Mocht het eerste schreien hooren,
(En wat wellust in mijne ooren!)
Aan uw eerst besef gehecht!

'k Mocht het prikklen
En 't ontwikklen
Van uw teder zintuig zien;
En (ik waande 't) in 't gebruiken
Van uw leedtjens, 't flaauw ontluiken
Van het redenlicht bespiên!

'k Won uw lachen,
Op mijn prachen,
Van dat lieve mondelijn!
'k Mocht den voorsmaak my verbeelden,
Van die onbeschrijfbre weelden,
Die ge uw ouders eens zult zijn!

Groei, mijn wichtjen!
Sla 't gezichtjen,
Dat onnoozel kinderoog,
Sla het vrij, met uwen vader,
(Licht is u de Godheid nader!)
Vol ontroering, naar om hoog.

Kunt gy smeeken
Zonder spreken;
(Ja, ik voel dat gy het kunt!)
Smeek dan God, dat, die uw leven
Aan uws vaders beê wou geven,
U uws vaders leven gunt!

1785.

Wiegzang,
by mijn dochtertjen.*

Nu sluit uw oogen, dierbaar wichtjen,
   En zijg in sluimerende rust!
Uw moeder waakt by 't avondlichtjen,
En zorgt voor u, bekoorlijk wichtjen,
   Vermoeid en hijgend, maar met lust.

Ja, sluit uw oogleên, berg die oogjens
   (Die stralen tot in 't moederhart)
In schaduw van uw wenkbraauwboogjens;
Ja sluit die zieldoordringende oogjens,
   En heb wat eerbied voor heur smart.

Ja sluitze, sluit die starende oogen,
   Waarmeê ge haar zoo stijf bespiedt.
Voor u wendt zy ze naar den hoogen,
Maar gy, sla neêr die starende oogen,
   En voed haar priemend hartzeer niet.

Ja slaap, mijn kind, en rust van 't woelen:
   Voor u toch daagt een stille nacht:
Uw rust weêrstaat geen woest krioelen
Van zorgen, die het hart doorwoelen;
   En nawee heeft op u geen macht.

* Odilde, 105.

Laat af van dit onnoozel schreien,
   Mijn wichtjen! slaap! geniet de rust!
Nog ziet ge uw koets met rozen spreien,
En u, by 't ontevreden schreien,
   Op moeders schoot in slaap gesust.

Nog ziet ge u van een moeder vieren
   In alles wat uw hart begeert;
En alles tot uw heil bestieren:
Uw geest en leden teffens vieren,
   En toezien, dat u nietwes deert!

Wat zoudt ge u door geschrei vermoeien,
   Geniet de rust, en slaap, mijn wicht!
De tijd van rust gaat henen spoeien;
En puntige onrustdorens groeien
   Zelfs om de slaapsteê, daar gy ligt.

Eens zullen ze u, als ons, benaauwen,
   (Dit is den stervling toch gezet!)
En traantjens op uw wangen daauwen:
Eens zullen ze u, als ons, benaauwen,
   En grieven, zelfs op 't zachtste bed.

Eens zult ge, als wy, gevoelen leeren,
   Wat heil, wat wellust zij, op de aard'?
En ('s Hemels toezicht moge 't weeren!)
Die onderdrukking kennen leeren,
   Die 't hart met bergen loods bezwaart.

Eens zult ge, als andren, ondervinden,
   Wat hoon, wat smaadheên zijn, en spijt?
Wat, dienstbewijs van valsche vrinden?
Eens zult ge de ontrouw ondervinden,
   En proeven, hoe de laster bijt?

Eens zult ge 't gruwzaam monster kennen,
(Ach! ken het, eer het zich vertoont:
En Hemel! dat gy 't mocht ontrennen!)
Eens zult gy 't gruwzaam monster kennen
Dat weldaân met vervolging loont.

Eens-slaap, mijn wichtjen, laat u 't rusten...
Ach! dat u 't rusten niet alleen,
Maar dat u 't leven eens mocht lusten! -
Ja, slaap, en laat de kwelling rusten:
Het leven heeft ook zaligheên!

Ja, zaligheên! - Laat tegenspoeden,
Laat rampen woeden van rondsom!
De rust van 't hart kan 't al vergoeden:
En dit 's in spijt der tegenspoeden,
Een onontvreembaar eigendom.

Ja, slaap, mijn kind! ja rust van 't weenen,
En nuttig u de stille nacht.
De tijd drijft zon en nevels henen:
Ja slaap, mijn kind, en rust van 't weenen,
Ik slaap met u, want God houdt wacht!

1785.

Aan mijne egade
Op den dag harer Verjaring.*

Wy zijn toch sterflijk, dierbre Gade!
Wy leven, maar gewis van 't sloopende oogenblik,
Der broze dierlijkheid tot onverheerbren schrik:
Voor God en voor 't verstand bestaat noch vroeg noch spade:
't Gemeen verbeeld' zich ruimte en tuschenstand van tijd!
We aanschouwen 't leven niet, of tevens gaan wy 't kwijt.

Wat moet ik dan -? Uw sterfuur vieren
(ô Ja!) in 't uur van uw geboort'?
De wieg en rouwbaar op te sieren,
Is een, is een voor God en wie aan God behoort.
We ontfingen in de gift van 't leven
De afgrijselijke dood, in 't leven slechts vermomd,
En 't sterven neemt ons niets van 't geen ons was gegeven:
De reden zegt ons: 't Is, wat eenmaal zeker komt.

Verstaat gy 't, lieve Gâ? - Mijn woorden
Zijn somber; als een dag bewolkt van zwarten damp;
Als 't scheemrend twijfellicht der bevende avondlamp,
Op d' akker blootgesteld aan d' âam van 't blazend Noorden:
Ja, donker; als in 't woud een ondoorzienlijk pad;
Waar op geen voet zich waagt, dan die het meer betrad.

Geen nood nochtans! 't Zij andren duister,
Uw ziel verstaat, verstond my steeds.
Ons bindt geen min-, geen huwlijkskluister;

* Odilde, 82.

In 't eerste zelfbesef vereende 't lot ons reeds.
Van hier die zachte inschiklijkheiden,
Waar door het snoer der echt met minder strengheid klemt!
De Hemel vormde ons één, van hart zoo wel als reden;
Ik denke, en gy gevoelt; ik oordeel', gy bestemt.

Wel, volg dan, teedre Hartvriendinne,
De opwellingen van 't hart, dat in mijn' boezem spreekt!
't Verheugt zich-neen, maar 't schreit: - doortinteld - neen, doorweekt,
Doorweekt van vreugde en smarte en de allerteêrste minne,
Gevoele ik dezen dag eene aangedachtenis,
Die de allerteêrste - die de ontzetlijkste aller is.

Gy leeft, mijn Gâ! gy werdt geboren!
Dit heden brengt het uur weêrom!
En zou dit heden gaan verloren,
Verloren, onbegroet door 't heuchijk wellekom?
Hoe! daar ge 't eerst uit de enge banden
Des duistren kerkers braakt, met onbestemd geluid,
Daar strektet ge immers reeds die aangebeden handen
(De werksters van mijn heil) tot mijne omhelzing uit!

Daar immers riept gy, vreemd aan 't leven,
Onwetend wat - om God en my -!
Hy had me u reeds ten deel gegeven,
En Hy, Hy-zelf, was u, was uw geroep naby.
Zijn Englenwacht daalde aan uw zijden,
En zweefde op 't bolle dons u zorglijk boven 't hoofd:
Zy wist dat ge eens met my voor de onschuld stondt te lijden;
Zy wist, ge waart aan my voor 't onvermoeibaar strijden
Voor onschuld, recht, en wet, als 't waardigst loon, beloofd.

Maar wist ge, ô Englen, daar beneven,
(Ai, zeg het me!) of haar kuische schoot
My ooit een' lieven zoon zal geven,
Onwankelbaar getrouw aan 't bloed waar uit hy sproot? -

Ach, dierbare, eenig heil op aarde!
ô Dat uw lieve hand my 't kleinood aan mocht biên! -
Maar leef, en dit 's genoeg, mijn Waarde,
En laat de wil van die ons paarde
(Die wil is goedheid) slechts geschiên.

Gezegend licht! ô blij gerezen,
ô Altijd blij, aandoenlijk licht!
Gezegend moet gy steeds, moet uw herdenking wezen!
Uw aanblik is me een straal van 't Godlijk aangezicht.
Ja neem, aanvaard mijn' groet, het welkom van mijn harte,
De hulde van een ziel, die u heur' heilstaat dankt!
Wees eindloos dag van heil, wees nimmer dag van smarte,
Voor 't wriemlend wormtjen zelfs, dat aan een zandgrein hangt!

ô Zoude ik u mijn' zang niet wijden?
Mijn' zang niet? - niet aan Hem, die u verrijzen doet!
Door wiens geduchte hand de wisseling der tijden
Met bloemen wordt gemerkt, of afgedrukt in bloed!
Ja, eeuwig, weldoend Alvermogen,
Gy, die de harten kent, en dankbre harten geeft,
ô Zie mijn borst van vreugde en wellust opgetogen,
Mijn ziel, getrokken in den hoogen,
Gevoelt het dezen dag, en heeft het blijk voor oogen,
Gevoelt het, dat Gy voor my leeft.

Zy voelt het - laat haar 't steeds gevoelen,
ô God! - gevoelen wy 't in de onderlinge min,
Mijne Egâ! Ze is zijn werk, zy heeft den Hemel in,
En zou zy vatbaar zijn voor 't wulpsche driftverkoelen?
't Verwoestend vuur van dartlen tocht
Verteert zich-zelf in 't woeste bruischen;
Maar zy, de onwraakbre liefde, in 't reine hart gewrocht,
Is als de stroomen vuurs die om Gods zetel ruischen.

Dan werwaart heen? - te rug mijn zinnen;
Te rug! keert tot u-zelven weêr!

Wat leevren we ons der vreugd', der weelde van 't beminnen!
Helaas! het leven moest beginnen,
En al wat oprees, stort ook neêr.
Ach, werwaart heen, te rug, mijn zinnen!
Te rug! keert tot u-zelven weêr!

Ach! kunnen broze stervelingen
Den dag, die hen ten prooi van 't sterflot overgaf,
Den dag, dat zy 't livrei der sterflijkheid ontvingen,
Wel vieren, zonder 't oog te werpen op het graf?

Het graf -? 't Verslindend graf! - ô Teêrgeliefde Gade,
Wat hadde ik in uw' arm dan 't stof der aard gekust,
Wat stelden we in elkaâr des levens hoogsten lust,
Waar uwe en mijne ziel van de eeuwige genade
Des welverzoenden Gods zich-zelve niet bewust!
Wat kwam ons by 't gezicht van 't gapend graf te stade,
Des niet ontwijfelbaar gerust?

Maar ons, zou 't ons de vreugd bepalen,
Mijn lief, 't beschouwen van dat uur?
Ja 't maakte ons cijnsbaar aan natuur;
Ook zullen we eens dien tol betalen;
Maar ô! was 't niet voor eens, voor eeuwig, dat één stond
Ons beider noodlot samenbond,
En gaf ons 't eigenst uur, het welk ons mensch deed worden,
't Bestemmend teeken niet voor de onverganklijke orden?
Ja, eenig heil uws Echtgenoots!
Gewis! als menschen, stervelingen,
Is 't tijdstip, dat we 't licht ontfingen,
Ons 't oogenblik des doods:

Maar, van de macht van 't graf ontslagen,
Is de eersteling van onze dagen,

Ook tevens 't heuchlijk feest van onze onsterflijkheid.
Wel dan! gedenkdag van mijn wederhelfts geboorte,
Ruk aan, gezegend aan uit 's Hemels rozenpoorte!
Ik plenge u wijn noch melk met achtbre feestbehoorte,
Maar tranen, die mijn hart van loutren wellust schreit!

1786.

Ter gedachtenis van mijn tweede dochtertjen, na XV weken levens, overleden den XX van Wintermaand MDCCLXXXVI.*

Kleen wichtjen,
Die 't lichtjen
Pas even genoot,
Of de oogjens,
Nog droogjens,
Voor 't jammerdal sloot!

Lief pandtjen,
Die 't zandjen,
Die 't handtjenvol aard,
Beneden
Uw leden,
Nog luttel bezwaart!

* Verspreide Gedichten II, 101.

Teêr spruitjen,
Het buitjen
Des grafs reeds zoo dra!
Hoe treden
Mijn schreden
U trillende na!

Het harte
Van smarte
Tot berstens verkropt;
En de oogen
Betogen;
De wangen bedropt!

Waar mede
Bekleede,
Besteke ik uw' zerk?
Waar blozen
Thands rozen
Voor 't staatlijke werk?

Of zal ik,
Bevallik
En minnelijk wicht,
Uw asschen
Niet wasschen
Uit stroomend gezicht?

De roemtjens
Der bloemtjens
Van 's aardrijks gewaad
Niet plukken,
En drukken
Ze op 't bleeke gelaat?

ô Tweede,
Op bede
Van 't vaderlijk hart
In 't leven
Gegeven,
Maar thands tot zijn smart!

U waren
Geen jaren
Bestemd tot verdriet:
Uw weken
Verstreken,
En kenden het niet.

En zoude
't Beroude,
't Bevochtigde lijk
Geen zangen
Ontfangen,
Mijn teêrheid ten blijk'?

Ach! waren
De snaren
Van tranen niet nat!
Ach! zagen
Dees dagen
Slechts bloemtjen of blad!

Hoe vierden,
Hoe sierden,
U telgjens en zang!
Gy wachtte
Die klachte,
Dat offer, niet lang!

Mijn Gade,
Gy baadde
In 't lekende vocht
Niet zwijgend
En hijgend
Naar adem en tocht.

Nu blinkt er,
Nu klinkt er,
Geen bloemtjen, geen luit.
Nu vluchten
De zuchten
Ons 't harte slechts uit.

Maar, Waarde!
Maar paarde
Ge uw lied dan aan 't mijn;
Vereenen
We ons weenen,
Gelijk onze pijn!

Gy, Hemel-
gewemel,
Om 't kindtjen gedaald,
En Engel-
gemengel,
Met glorie omstraald!

Die 't schaapjen
In 't slaapjen
Met wiekjens bedekt;
Door 't klappren
Van 't wappren
Der vleugeltjens wekt:

In 't vliegen
En wiegen
Op donzige lucht,
Met aassem
Vol waassem
Van geurigen zucht, -

Met lokjens
Als vlokjens
Van vlammenden gloed -,
Met lichtjens
Als schichtjens
In de oogjens, begroet!

Wat zweeft ge,
Wat streeft ge
Om 't zieltjen daar heen?
Wat gaat ge,
Wat laat ge
Ons hier aan 't geween?

Ach! gader
Den Vader,
In 't innigst bedroefd, -
Ach, meng hem,
En breng hem,
Den troost dien hy hoeft!

Op het graf van den heere Bernardus de Bosch.*

Wat wierook, grijze Vriend, wien ik oprecht waardeerde,
Wat hulde brenge ik U op uwen grafzerk toe?
Wat lijdt die zedigheid, die u zoo hoog vereerde?
Wat legt de plicht my op, waarmede ik haar voldoe? -
Geen brommend lijkmisbaar van droefgestemde snaren,
Geen tranen, op den steen met staatlijkheid geplengd,
Geen stille zuchten zelfs van innig zielbezwaren
Die Gy, die 's Hoogsten wil, die zelfs mijn hart gehengt!
Neen, 't ware een hoon, uw asch die offers op te dringen;
Slechts één kan met uw waarde en 't geen my voegt, bestaan:
Eén zucht, één enkle zucht om, u gelijk, te zingen,
En, u gelijk, den schoot der zielsrust in te gaan.

1786.

* Verspreide Gedichten II, 97.

Grafschrift.*

Sta, Wandlaar! denk aan God eer dat gy nader treedt:
Weêrhou de tranen vrij, die aan uw oog ontspringen:
De grafplaats van DE BOSCH ontfing zijn stoflijk kleed,
Maar hy, hy bleef den lof van zijn' Verlosser zingen.

1786.

Aan een' vriend, met eenige dichtstukjens.*

Hy trachte Alcides arm den ijzren kolf te ontrukken,
Die u den palm der kunst in 't Dichtrenperk ontzegt!
Wie roekloos zich verheffe, om schandelijk te bukken,
Die fier voor 't zijne staat, betwist geen hooger recht.
Verdenk dus, dierbre Vriend, geen ongepast trotseeren,
Zoo u mijn zwakke pen dit luttel verzen biedt:
(Men durfde Alcinoüs een handvol oofts vereeren!)
Het is een Vriendengaaf, de gift der eerzucht niet.

1786.

* Verspreide Gedichten II, 98.
* Mengelingen II, 176.

In den vriendenrol van....*

Legt gy 't in dees vriendenblaâren
Op een keurig kunstvergaâren,
  Op een' kieschen Dichtrol toe;
Wacht dan niet, ô roem der braven,
Die op 't steile kunstspoor draven,
Dat by uwer vrienden gaven
  Ik het mijne lezen doe.

Naast de middagzonnestralen
Aan den trans te willen pralen,
  Voegt geen scheemrende uchtendstar;
Beter, eer de Hemelronder
Haar van allen luister plonder,
Haalt zy 't zwijmend aanschijn onder
  Voor zijn gloênden zegekar.

Doch bejaagt gy ware vrinden,
Die zich door het hart verbinden,
  Ongesmukt van taal en zin;
Voegt gy onbesproken namen,
Wien uw hart zich nooit zal schamen,
In dees ruimen bondel samen,
  My behoort een plaats er in.

1786, K n i e d i c h t .

* Nalezingen I, 31.

By het lijk van mijn broeder Joannes Bilderdijk, overleden den 25sten van Wijnmaand MDCCLXXXVIII.*

Van tranen overstelpt, van diepen rouw bedolven,
Naast de ondoorwaadbre zee die voor Gods aanschijn vliet,
Stare ik, ô dierbre ziel, ontworsteld aan die golven!
U na, by 't zinkend wrak dat ge achtloos achterliet.

Gy, aaklig overschot waar op dees tranen vloeien,
(En ach! met hoe veel recht koomt u dit offer toe!)
Vergun, zoo immer traan een lijkasch mocht besproeien,
Dat hier uws broeders hart zijn' droeven plicht voldoe!

Voldoe! En ach! waar meê! - Met roekelooze klachten?
Met klanken? IJdle troost, die nooit een breuk genas,
En die, zoo ze u te rug in onze omarming brachten,
ô Zaalge, jegens u de snoodste misdaad was!

Voldoe! Helaas, voldoe! - Met dwaze plechtigheden?
Met reukwerk? IJdle rook der blinde dweepery,
Dien de Afgodist verzelt met onbezonnen beden,
Die God'onteerend zijn, en u onwaard en my!

* Verspreide Gedichten II, 109.

Hoe! zou mijn hand uw stof, uw' God en Heiland honen,
Hem, wien gy leefde en stierft, en wien gy eigen waart!
Die zelf uw hoofd omvlecht met onverwelkbre kronen,
Voor 's warelds aanvang reeds voor uwe kruin gespaard!

Ik Hemel! zoude ik ooit, zoude ik dien God verzaken!
Ik twijflen aan zijn trouw, zijn zoenbloed, en genâ!
Neen, dierbre, Hy is God, die zalig weet te maken:
Hy roept, hy trekt; belooft, en koomt onfeilbaar na!

Van hier dan de ijdle praal van doodsche rouwgebaren!
Van hier die tranen zelfs, aan 't broederhart ontprest!
Gy hebt volstreên, genoeg! en 't oog der Englenscharen
Blijft met gevoel van weelde op uw' triomf gevest.

Gy hebt volstreên. Volstreên! In 's Hoogsten kracht volstreden!
Gy, in zijn Mogendheid op 't stof gezegepraald!
Wat schreien we op uw kleed, in 't bloedig zand getreden,
Daar Goëls heerlijkheid van uwe omgording straalt!

Neen, weenen wy niet meer, - wy, - die uw einde zagen!
Wy, tuige van de hand, die u uw Heiland bood,
En - op den weg van 't heil, eenstemmig ingeslagen,
Uw kruipend, - maar nochtans trouwhartig tochtgenoot!

Ja, dierbre, 'k zag in u dat Godlijk welbehagen,
Dat d'Uitverkoren' vormt, en heiligt, en volmaakt:
'k Zag u dat Godlijk merk op 't zedig voorhoofd dragen,
En uw gelouterd hart uit 's warelds boei geslaakt.

'k Zag u (en welk gezicht!) by onbezwalkte tijden,
Daar vreugde u toeloeg, dreef, en tokkelde aan uw hart,
Aan de Almacht dankbaarzijn, - Heur dankbaar zijn in 't lijden;
Haar hulde doen voor 't goede, en loven voor de smart.

'k Zag u, van de aard verlost en rijp voor de Englenchoren,
Met de eêlste oplettendheid aan d' aardschen plicht verkleefd.
Dan stelde ik my in u een' Hemelboô te vooren,
Die voor d' ontzachbren throon op zonnestralen zweeft.

'k Zag u in de ijslijkheid der wreedste folteringen -
In al wat menschlijkheid en zintuig door kan staan -
In elken bangen zucht een heilig Hallel zingen,
En, de Englen om uw koets gestrengelde armen slaan.

'k Zag, (of verbeeldde ik 't my?) wen, hangende aan uw lippen,
Uw zuivre hand de mijne aan 't kloppend harte bracht,
En 't stamelend vaarwel mijn tong niet wilde ontglippen,
Hoe zalige Englenvreugd uit menschlijke oogen lacht!

Ach! Broeder! dierbre naam, my nu eerst waarlijk teder!
Ach! waarom niet te saam dees nietige aard ontvloôn?
Keer slechts een oogenblik, keer tot uw' broeder weder!
Ik volg u (reik me uw hand!) naar d' ongeschapen' throon.

Mijn dierbre! zijn wy niet uit d'eigen' schoot gesproten?
Stroomt niet het zelfde bloed door beider aders heen?
En is ook 't zelfde bloed voor beide niet vergoten?
Kom, 'k volg u, reik me uw hand, en zijn wy lotgemeen!

Ja, 'k volgu, 'k scheur geen' band, nog nooit op de aard geschonden!
'k Schud meê de kluisters af, waar mede ik ben bezwaard:
Gods vrijmacht heeft ons t' saam voor de Eeuwigheid verbonden:
'k Ben meê zijn eigendom; ik heb geen deel aan de aard!

Maar neen, wat zoude ik u, uw Hemelvaart, vertragen!
Neen, zaalge geest, spoed voort waar u uw Heiland wacht:
Gy, die met hem zijn kruis blijmoedig hebt gedragen,
Wees deelgenoot van 't Lam, het werd voor u geslacht.

Ik volg, maar 't is van verr', en wanklende, en gebogen,
   En starende op uw vlucht met engbenepen borst,
Terwijl ik d' afstand meet met dofbenevelde oogen,
   En vast naar d' adem hijge, en naar verkwikking dorst!

Verkwikking (dierbre schim -)! en ach! zou die ontbreken?
   Bezwijken we op dien weg dien gy voleindigd hebt?
Zou 't kwijnend, moedloos hart ook vruchtloos laving smeeken,
   Wanneer 't in 's Heilands naam de onzuivre lippen rept?

Neen, roept ge! uw voorbeeld spreekt: 'k zie dood en hel verslonden!
   ô Juichen we in uw heil! ook ons is 't weggeleid! -
Mijn Broeder, luttel tijds, en 'k heb u weêrgevonden!
   Vaar wel - vaar wel tot dan! - vaar wel tot de Eeuwigheid!

Aprilfeest.*
ter verjaringe van mijne Egade, 1788.

De maand, weleer gevierd op veld- en kerkaltaren,
Gedenkmaand van 't vermaak, de liefde, en echt, verscheen:
Zy, die van de Afgodes, gerezen uit de baren,
Heur' naam, en met heur' naam, heur' invloed houdt te leen!
Zy kwam, en werd begroet met duizend welkomzangen,
Van 't kwinkeleerend bosch, en veld, en zilvren vliet:
't Heropende gevoel bleef in die toontjens hangen,
En van zich-zelf vervuld, wist van zich-zelve niet.
Zoo zoet, zoo lieflijk zoet, zoo streelend waart ge in 't naderen;
Zoo bood natuur u hulde in wat haar scepter kust,
In sluiers van gebloemte en nieuwen dosch van bladeren,
Zoo, in de nuchtre stem van de opgewekte lust.
Maar, Grasmaand, meestgewenschte en zaligste aller tijden,
Gy kwaamt en vondt geen' galm in mijn versmeten luit:
Thands wijkt ge, en 'k zal uw eind een beetren lofzang wijden,
Dan een, een enklen dag, die 's jaarkrings rondte sluit.
Wat spoedt ge? ai, toef een poos ter gunst van deze toonen:
Dees hulde is u bestemd en koomt u wetlijk toe
Leer, Dichtkunst, leert my slechts, begaafde Febuszonen,
Wat reukwerk hier mijn hand op 't outer blaken doe?
Gaat, brengt hier myrrhe, en gom uit 's mastiks schors gevloten:
Brengt heilig offerdeeg, met sprenklig zout doorkneed;
En houdt den zuivren wijn in zuiver goud gegoten
By 't vlammend Haardsteêvuur met verschen melk gereed.
Koomt, 'k zal met myrth omkranst, de plechtigheid beginnen:
Geen bladerrijke April ga ongevierd voorby!

* Odilde, 111.

Ze is ook voor my de maand van 't ooglijn der godinnen,
   En houdt een Hoogtijd in, oneindig groot voor my!
Mijn Gade, ô dierbaarst pand, die feestdag is verrezen!
   Uw feest-, uw jaardag blinkt, en, Hemel! welk een dag!
Om wien ik 't licht beminne, en d' oorsprong van mijn wezen
   Voor de onverdraagbre last van 't leven danken mag!
Die dag, die me in uw' arm mijn eenigst heil bereidde!
   Die dag doet, dierbre Gâ, my met verrukking aan.
Hy keere, en even teêr verwelkoomd van ons beide,
   Zoo lang ons beide 't hart voor God en deugd zal slaan!

By de afbeelding van den heer De Monté, oud-schepen van Rotterdam.*

Rechtschapen braafheid wil noch baat noch eerbetooning;
   Hy neemt haar, wie haar roemt, het edelst van heur' glans!
MONTÉ, een hart als 't uwe is schuw van lofbekrooning:
De Burgervrijheid staat - ziedaar uw zelfbelooning!
   De boosheid schond uw' naam - ziedaar uw' lauwerkrans!

1788.

* Nalezingen I, 32.

By het lijk van mijn tweeden zoontjen, na drie weken levens overleden, den laatsten van Grasmaand MDCCLXXXIX.*

Vroegtijdig riep Gods wil u, teder wicht, ter rust'!
Hy gaf u 't licht voor u en voor zijne Englenchooren;
Niet voor 't onwaardig volk, waarin gy wierdt geboren,
Dat deugd met gruwlen loont, de hand van beulen kust,
En braven trapt op 't hart, die voor zijn welzijn gloren.

Genoeg is, dierbaar kind, voor zulk een vaderland,
Uw, uwer Oudren bloed by stroomen uitgegoten,
Hun kostlijk zweet geplengd, uw erfgoed ingeschoten,
En (schrijf de weldaân vrij op 't vlottende oeverzand!)
Vervolging, smaad, en hoon voor dankbaarheid genoten.

Neen, overdierbre spruit van zoo veel eedle Magen,
God heeft uw teedre hals van zulk een last bewaard!
Zijn Liefde onthief u vroeg aan de onverduurbre plagen,
Door al wie de uwen zijn, met heldenmoed gedragen,
't Ondankbaar Neêrland niet, de Hemel was u waard.

1789.

* Verspreide Gedichten II, 115.

By de afbeelding van D^{s}. J. Scharp,* predikant te Rotterdam.

Weldenkend Rotterdam, eerbiedig in dees trekken
Den Leeraar dien ge oprecht en naar verdienste mint;
Die schitterend vernuft met kunde en smaak verbindt,
En door belang noch vrees zijn' boezem liet bevlekken.
Hy, trots den felsten storm op Kerk en Staatsbewind,
Hield Christus zoenleer vast, en bleef Oranjes vrind.

1790.

Den XXV April.*

Al laat ons 't trage jaarsaizoen
Gebrek aan dartlend eppegroen
En taaie rozelaren,
Wy kransen vrolijk eiloofblad,
Met gouden krokus saamgevat,
Om de ongehulde hairen!

* Nalezingen I, 35.
* Odilde, 114.

Het outer naar de aaloude wijs
Omvlochten met geheiligd rijs,
   Zij statelijk ontsteken!
Reeds speelt de dartle wierookvlam,
En wacht op 't rookende offerlam,
   Om 't sprenklend bloed te leken.

Breng hier des wijnstoks oudsten roem;
Laat de onverwelkte malvebloem
   Het zilver koelvat sieren;
En bruisch' de frissche Hoogtijdwijn
In 't helgeslepen kristallijn;
   Om Cypris maand te vieren!

Of toen ge, ô gouden Cytheree,
De blonde kruin verhieft uit zee,
   En 't schoonste lijf vertoonde;
Was 't toen op aarde en waterplas
Geen feest by al wat levend was,
   By al wat haar bewoonde?

Lag alles niet van kracht ontbloot,
Daar 't evenbeeld van de ijzren dood
   Al de Elementen boeide?
Was 't niet met u, als gy verscheent,
Dat bloei en lust te saam vereend,
   De wareld overvloeide?

Loeg Flore u niet blijmoedig aan,
By 't zachtkensrijpend tarwegraan,
   Dat Ceres hoofd vergulde?
Deed veld en beemd en woesteny
In eensgestemde melody,
   U niet de teêrste hulde?

Sluit nog op 't wederkeerend uur
De blijd ontwakende natuur
   Haar' schoot niet jaarlijks open?
En wordt door al wat leven voedt,
Uw blijde weêrkomst niet begroet?
   En zou zy my niet nopen!

Gewis, dit tijdstip is voor my,
Een overdierbaar hooggetij';
   Het hoogste feest der aarde!
Maar niet om dat de krekel krijscht;
De zwaluw uit den slaap verrijst;
   De grond zijn scheutjens baarde.

Maar niet om dat de brakke stroom,
Zoo wijd ontzwollen aan zijn' zoom,
   De weiden schijnt te vlieden,
En 't hupplend wol-en zuivelvee
Uit malsche klaverbloem en klee
   De Lente welkoom bieden.

Vermaak', wien 't lust, de nieuwe jeugd,
Die dier en plant en veld verheugt;
   My roert geen landgewemel!
Één wellust leve er slechts voor my,
En 't aardrijk zij een woesteny,
   Het is me een volle Hemel.

Gy dierbre, wier bezit alleen
Een Eden is vol zaligheên
   Voor 't hart aan u geschonken;
Dat hart, dat nevens uw genot
Geene andre wellust vraagt van 't lot;
   Aan 't uwe vastgeklonken!

Gy, dierbre, telt van deze stond
De schakels uwer jaren rond
  Als zoo veel parelsnoeren:
De dag die 't eerste licht u bood,
Vernieuwt zich in dit morgenrood
  Om 't u te rug te voeren.

Wees welkom des, ô blijde dag!
Gehuld met 's Hemels morgenlach,
  En 't vrolijkst Lentekrieken!
Wees driewerf van mijn hart gegroet,
Uw aanblik vloog het reeds te moet',
  Op huppelende wieken.

Wees welkom, rijs! ja rijs, en keer
Met telkens nieuwen luister weêr,
  Gy schoonste mijner dagen!
Gy die my 't goed hebt voortgebracht,
Waar mede ik, al wat is veracht!
  En lach om 's noodlots slagen.

Eene andere zon voere in heur baan
Gewenschte winst van schatten aan;
  Gy vordert welkomklanken!
Een teedre en dierbare Echtgenoot,
Zie daar het kostelijk kleinöod,
  Dat ik u heb te danken!

1791.

Aan den heer Putman.*

Den schrandren Putman, die, aan Nassauws huis getrouw,
Ten hechten Hoofschoo strekt van 't Neêrlands staatsgebouw,
Die, als 't ontzindst geweld naar Willems Erfstaf trachtte,
Voor Hem, voor 't volk, voor 't Recht, en goed en bloed verachtte;
En zelf zijn vaderstad, misleid, bedwelmd, verdrukt
Aan 't valsch vermomde juk der Dwangzucht heeft ontrukt: -
Dien Staatsman, groot door moed, en kunde en deugdbetrachting,
Strekk' dit gering geschenk ten zuivren blijk van achting,
Van een' die, even sterk aan Nassauws stam verknocht,
Van verre, in enger kring, dat voorbeeld volgen mocht.

1791.

* Naar een Facsimile.

Aan mevrouw.....,
met een boekgeschenk van mijne poëzij.*

Mag Oranjes stamhuis bloeien,
Mag zijn eer en luister groeien,
  Naar der braven heete zucht:
Aâmen wy, bevrijd van boeien,
  Vrije vaderlandsche lucht.

Wie toch heeft zich dank doen weten,
Voor 't vergruizen van de keten,
  Door den dwanglust ons bereid?
Wie de banden losgereten
  Van de woeste onbandigheid?

Mannen, als uw wakkre Gade,
Onverwrikbaar vroeg en spade
  Voor de zaak van 't Vaderland,
Voor der stormen ongenade
  Met rechtschapen' moed bestand!

Hun zij de eer er van gegeven,
Dat wy vrij met Nassauw leven,
  Dat wy nijd en overmoed
Voor den bliksem zagen beven,
  Die ze wegsmolt in zijn' gloed.

Maar een deel in deze glorie,
Maar een deel in die victorie,
  Koomt, Mevrouw, u wettig toe.
En het voegt der Staatschistorie,
  Dat zy u des hulde doe.

* Nalezingen I, 36.

U, die met den roem der braven,
Neêrlands, Nassauws zaak dorst staven,
En ten doel stond met uw' man
Aan den wrok der vuige slaven
Van het Fransche Vloekgespan!

U, die moedig met hem lijdend,
Met hem voor Oranje strijdend,
Goed en leven wagen dorst,
U van huis en stad verwijdend
Voor den snoodverdrukten Vorst!

In zijn lot kloekhartig deelend,
't Hart hem door uw troosttaal strelend,
By het wreedst vooruitgezicht;
Al zijn boezemsmarten heelend;
Hem versterkend onder 't wicht!

Ja, heldin, zoo heldenstukken,
Die 't gevoelig hart verrukken,
Niet bestaan in plassend bloed,
Maar laurieren zijn te plukken
Voor rechtschapenheid en moed.

Ja, aan u behoort die hulde!
Zy die steeds mijn hart vervulde,
Voor uw' echt Bataafschen aart:
Dat uw zedigheid haar dulde,
Die zich ongeveinsd verklaart.

Duld haar, ja! en mag ik 't smeeken,
Zoo aanvaard dit kleene teeken
Van mijn dichterlijke vlijt:
Laat dit offer voor my spreken,
't Zij uw heuschheid toegewijd!

1791.

Op het afbeeldsel van F.A. de Hartog.*

Laat andren 't nieuwgraag oor aan leêge klanken hangen,
Beschouwer, op dit beeld boogt Neêrlands Poëzij:
In HARTOG, echt Bataafsch in inborst, hart, en zangen,
Vloeit Vondels dichtaâr nog, van vreemd blanketsel vrij.

1792.

Nagedachtenis van mijn' zoontjen Ursinus, door een heimlijk ingegeven slaapmiddel omgebracht.*

- - - - - Ecce lacertis
Viscera nostra tenens animamque avellitur mfans.

Schoon stem en cyther zweeg, nog daalt ge, ô dierbaar Wichtjen,
Niet onvereerd in 't graf, geheiligd door uw' naam.
Die enkle naam is meer dan 't sierlijkst lijkgestichtjen,
Dan 't sleepend rouwgebaar van duizend Dichters saam.
Ach! hadt ge in 's levens bloei hem waardig mogen dragen,
Hoe heerlijk had mijn stam in beï mijn Zoons herbloeid!
Reeds vonkte u 't roemrijk bloed van uw beroemde Magen
In 't schittrend oogjen uit, van zeldzaam vuur doorgloeid.

* Nalezingen I, 39.
* Mengelingen II, 154.

Dan, anders was de wil van 't heilig Alvermogen!
Hy doemde de aard ten prooi' aan 't onrecht, aan 't geweld.
Wat zoudt ge op zulk eene aard -? Van d' afgrond aangespogen,
Verwelken onder 't leed, dat Oudren deugd vergeldt? -
Neen, de Almacht wilde u nooit uw leven doen beschreien:
Een lachjen, de onschuld waard van Edens paradijs,
Bestempelde u reeds vroeg voor 's Hemels Englenreien:
En strekte op 't lief gelaat uw roeping tot bewijs.
Welaan dan, dierbre telg, my niet van 't hart te scheuren,
Dan bloedende aan een wond die nimmer heeling duldt:
Ik derf u! 'k voel dien slag; maar 'k zal hem niet betreuren!
Één oogenblik op de aard heeft al uw leed vervuld.
Een oogenblijk -? De moord, met Godvergeten handen,
Verraste u in uw wieg - en ik - ik ben getroost?
Een doodlijk moordvenijn verscheurde uw ingewanden -
En ik - ik leve en zwijg by mijn mishandeld kroost? -
ô God, Gy zaagt me op 't punt...Gy hebt mijn' arm weêrhouen:
Gy spraakt -: de nevel vlood, ik zag uw raadsbesluit,
Aanbidlijk, wijs, en goed: - en, zalig in 't aanschouwen,
Verloochende ik de wraak, en loofde U in mijn spruit.
Ja, 'k offerde U dit kind, blijmoedig, zonder weenen!
Ach, neem de rest van 't bloed dat door mijne aadren vloeit!
Maar wil, weldadig God! my deze beê verleenen:
Geef, dat me in 't oovrig kroost een waardig Nakroost bloeit!

's G r a v e n h a g e

1794.

Op mijner egâ verjaring. MDCCXCIIII.*

Qui mihi te, Dilecta, dies dedit, hie mihi sanetus,
Atque inter festos semper habendus erit.

SULPICIA.

Laat arbeid, die vernuft en zinnen,
En brein, en bloed, en merg verteert,
Op dat wy 't handvol nooddrufts innen,
't Geen leven, stand, en rang begeert,
De kracht van 't lichaam overwinnen;
Terwijl hy weelde en lust verheert,
Den smaak verdooft voor 't geen wy minnen,
En, daar het leven moest beginnen,
Dat leven in een dood verkeert.

Laat 's noodlots onverpoosde slagen,
Op de eenmaal opgetreden baan
De noeste hand in 't werk vertragen,
't Belonend uitzicht doen vergaan;
Als onverhoedsche hagelvlagen,
Den oogst in 't halmtjen nederslaan;
In 't heimlijk aan de hartaâr knagen;
En, daar zy rust en slaap verjagen,
Den geest met zorgen overlaân.

Laat 's Hoogsten strafroê, opgeheven
Ter teistring van een schuldig land,
d' Oprechte voor zijn wraak doen beven;
Verschriklijk wanken in zijn hand;

* Odilde, 123.

Den weêrspoed dubble prikkels geven,
   Der hoop, een' dubblen tegenstand,
En 't licht verdonkren van een leven,
Uit enkle kwijning saamgeweven,
   Dat met zoo flaauw een schijnsel brandt.

Laat, laat dit al de ziel bedroeven,
   En met te saam vereend geweld
't Gevoelig hart beklemmen, schroeven,
   Als in een foltertuig gekneld;
My alle bitterheid doen proeven,
   Die 't aardrijk onder 't bitterst stelt;
Ja, op nog wranger tijden toeven,
Dan de eeuwen voor ons ooit begroeven,
   Die 't donker voorgevoel my spelt.

Laat, laat die stroom van ongenoegen,
   Die arbeid zonder rust of baat,
My 't lichaam sloopen onder 't zwoegen;
   De rimpels ploegen door 't gelaat;
De plaag des ouderdoms vervroegen,
   Tot aller plagen overmaat;
En, by zijn zwakheên, driften voegen,
Die in geen' boezem feller joegen,
   En die geen lichaam wederstaat.

Laat, laat dit al - Ja meer, mijn Waarde!
   Laat dit zoo vroeg vergrijsde hoofd,
Dat in mijn jeugd verwondring baarde,
   En zoo veel glorie had beloofd, -
Dat zooveel nutten schats vergaârde, -
   Zich geest en oordeel zien ontroofd,
Door alles wat mijn' hals bezwaarde
(Zoo God my tot dat jammer spaarde)
   Versuft, verdrukt, en uitgedoofd.

Laat nog rampzaliger gebeuren!
   't Is de Almacht die van 't prangend leed
En wat ons harte kan betreuren,
   Het peil, het perk, en de uitkomst weet;
Niets echter zal de banden scheuren,
   Die zy ons eenmaal minnen deed!
Met u mag ik my zalig keuren;
En, waar het lot my heen moog sleuren,
   Met u is my geen onheil wreed.

Ja, dierbre, my van God geschonken!
   Gy zijt me in vreugd en tegenheên
Aan 't zelfde harte vastgeklonken;
   Gy, al mijn lust en troost alleen.
Gy blijft me, in 't diepste wee verzonken,
   Het pand, Gods goedheid afgebeên;
Gy, 't hart van dankbaarheid ontfonken,
Al ligt het in den vloed verdronken,
   Al stikt, al smoort het in 't geween.

Uit duizenden genadeblijken,
   Waarmeê de nooitvolprezen God
Mijn leven immer kon verrijken,
   Verkoze ik u voor 't zaligst lot:
En nooit zult ge uit dees boezem wijken,
   Schoon hel en wareld samenrot.
Mijn liefdegloed zal nooit bezwijken,
En d' uwen niet verongelijken;
   Gy zijt my 't opperst heilgenot.

Nog ligt, ô dierbare Echtvriendinne,
   Hoe zwaar een kruis mijn schouder torscht,
Nog ligt, wat kwelling me ooit verwinne,
   Voor my een hemel aan uw borst:
En, onafscheidbre Gemalinne!

Door geene onzuivre vlam bemorst,
Noch vatbaar voor verdeelbre minne,
Heeft nooit dit hart met wuften zinne
Naar ander heil op aard gedorst.

Nog zijt gy in uws Egaas oogen
De schoonste, beste vrouw op aard;
't Voortreflijkst goed, door 't Alvermogen
Voor my, voor mijn bezit gespaard.
Ja, wie op glans of zwier mag bogen,
Begaafdheên aan verdienste paart,
Mijn hart kan geen gelijk gedoogen,
En wordt door niets op aard bewogen;
Het schat u boven alles waard.

Uw hand moest my gelukkig maken:
Wat klage ik dan, mijne Echtgenoot!
Zoude ik Gods hoogste gunst verzaken?
Verga, die ooit zijn gift verstoot!
Neen! laat ons hart vereenigd blaken!
Gods weldaân zijn oneindig groot;
En zijn verordening te wraken,
Waar, onzen huwlijksband te slaken,
En, in ons beiden, gruwzaam snood.

Wat zegge ik, klagen? Neen: wy leven,
Wy leven nog voor liefde en plicht!
Gods Almacht zal ons niet begeven,
Wie is er, die zijn' arm ontwricht?
Hoe fel door storm en vloed gedreven,
Wy dobbren niet uit zijn gezicht;
En, daar wy voor de stranding beven,
Licht zeilen wy met vasten steven,
Een' haven in, die voor ons ligt.

Welaan dan, Hem de zorg bevolen!
Verbeiden wy den blijden dag,
Nu nog in duistre mist verholen,
Die ademtocht verschaffen mag!
Sier hair en borst met veldviolen!
Het aanschijn met een' blijden lach!
Gods hand omvat de hemelpolen,
En kon er ooit verwachting doolen,
Die op zijn heilbelofte zag?

Vergaârt u des, ô luttel krachten,
ô Weinig, dat my overschiet!
Vergaârt u, zwevende gedachten,
Bezwijkt, ontvalt, ontzinkt my niet!
Dees feestdag eischt voor doffe klachten,
Een weelderig, een juichend lied:
En, zoo wy ooit een offer brachten,
Met reden van mijn hart te wachten,
Zoo vliet, mijn dorre dichtaâr, vliet!

Laat de harten zich ontsluiten voor eene onbedwongen vreugd!
Laten wy den tijd herroepen van een zorgelooze jeugd!
Jeugd, die 't h e d e n kan genieten, nooit op 't duister m o r g e n a c h t,
En, wanneer zy roosjens gadert, met de dorenstekels lacht!
Die, in 't weeldrig spelemeien, regenvlaag noch onweêr ducht;
Even vrolijk in de sneeuwvlok, als in zoele Lentelucht!
Hupplend met het westerkoeltjen by den vroegen zwaluwschreeuw:
Blijgemoed by 't barnend roosten van den fellen Hemelleeuw:
Dartlende als de najaarshitte 't dorstverdrijvend boomooft rijpt:
Dansende, als het barse Noorden met zijne ijzren tanden nijpt!
Laten wy dien tijd herroepen; tijd van wellust en genot,
Die de weldaân niet mistrouwde van een' Aartsweldadig' God!
Laten we even welgemoedigd, even vrolijk, even blij',
Heden slechts voor heden leven; zorg- en angst- en kommervry!
Schudden wy een tiental jaren, en een tiental bovendien,
Schudden we alles van deschouders, dat de vreugd ons zou verbiên!

Werpen we alle zielskwellaadjen, alle huis- en hartewee,
Op de Scheveninger stranden in den boezem van de zee!
Laten wy voor h e d e n leven, 't vrolijk h e d e n , dierbre GÂ!
Laten wy voor 't h e d e n leven,
Dat u 't leven heeft gegeven!
Volg mijn vreugdeklanken na!

De uchtend is weêr aangebroken,
Dat gezegend morgenrood
Weêr met nieuwe glans ontloken,
Dat u 't eerste daglicht bood.
Is er ooit een dag verrezen
In den gantschen zonnekring,
Waard geheiligd, waard geprezen,
Geen kon ons zoo dierbaar wezen,
En zoo vol van zegening.

Strooi saffraan en gloênde rozen,
Blijverscheenen dageraad!
Laat u 't blinkend voorhoofd blozen
Van het vurigst inkarnaat!
Strooi uw parels, sprei uw glansen,
Schiet de stralen wijd en zijd,
Die u 't schittrend hoofd omkransen:
Nooit besteegt gy de Oostertransen,
Voor een teder hart zoo blijd!

Lentespruitjens, frisch van geuren;
Bloemschakeersels, veldfestoen,
Schittrend van de schoonste kleuren
Op het zachte voorjaargroen;
Palm- en myrth- en lauwrentwijgen,
Hyacint en Hofnarcis,
Die het hoofd wellustig nijgen,
En van minnezuchtjens hijgen,
Sieren uw verrijzenis!

Zie reeds op uw eerste glimmen
   De eêlste specery van 't Oost
In een wolk van wierook klimmen,
   Met violendaauw verpoosd!
Zie en nardus en amomen,
   Met Sabéaas diersten schat,
Daar wy u verwellekomen
Langs de losse vlechten stroomen,
   Oversproeid met geurrijk nat!

Riek die balsems, wierook, bloemen:
   Schouw dien hoogtijdtoestel aan!
Gy, gy moogt u vrij beroemen,
   Van zoo glansrijk op te gaan!
Rijs, ô heerlijkste aller dagen,
   Rijs op dezen morgengroet!
Stijg blijmoedig, stijg ten wagen,
Laat uw opgang niet vertragen!
   'k Streef hem juichend in 't gemoed.

Lieve dag, door 't Alvermogen
   Reeds voor 's warelds aanbegin
Met zijn' vinger afgetogen
   Tot den vierdag voor mijn min!
Dag, voor wien mijn zangen vloeien,
   Toon uw heilrijk aangezicht!
Zoo mijn boezem ooit mocht gloeien,
Immer vreugde voor my bloeien,
   't Is door uw gezegend licht!

God voorzag mijn teêrste wenschen,
   't Brandend zuchten van mijn hart,
Mijn verkwijnend jeugdverslensen,
   En had deernis met mijn smart. -
Nog in 't eeuwig Niet verscholen,
   Werd uw morgenlicht ontfonkt,

En het was aan u bevolen,
Dat ge, 't rustpunt voor mijn doolen,
Dat ge my een Weêrhelft schonkt.

Weêrhelft, die mijn ziel verlangde!
Die my 't aanzijn smaken deed,
En als my de wanhoop prangde,
Met my deelen mocht in 't leed!
Die me, in damp en duisternissen,
Door een dierbaar huwlijkskroost
Van Gods zegen vergewissen,
Mijn vertwijfeling beslissen,
En vervullen mocht met troost!

Weêrhelft, my van God beschoren!
Ik bezit u, dierbre! ja!
En dees dag zou kunnen glooren,
Onverwelkoomd van uw' Gâ? -
Neen, schoon Luit en Cyther zwegen,
Bloem en wierookgeur ontbrak;
't Hart, doordrongen van dien zegen,
't Hart vloog toch zijn aanblik tegen,
Als hy 't blonde hoofd op stak.

Laat vrij vlag en wimpel zwieren,
Op het vorstlijk jaargetij'!
Uw geboortestond te vieren,
Is geen minder lust voor my!
Juicht, ô vaderlandsche braven,
Op Oranjes blijden dag!
't Zij de wellust der Bataven!
Ongelijkbaar zijn de gaven,
Daar ik dees voor danken mag.

Niet voor 't geen aan 't eind des warelds,
De Indus wentelt in zijn' vloed:
Gouden zanden, rijke parels,

Flonkersteenen, vol van gloed! -
Niet voor de ingebeclde waarde
Die een klompjen erts bevat,
't Geen de schoot des afgronds baarde; -
Maar voor 't hoogste goed op aarde,
Dat Gods hand te schenken had.

'k Dank hem u, mijn Welbehagen!
'k Dank hem onzen huwlijksband,
'k Dank hem duizend zoete dagen,
My gewoekerd door uw hand!
'k Dank een trits van lieve spruiten,
Vruchten van uw' kuischen schoot,
Die ons in hun armtjens sluiten,
En hun dankbre hartjens uiten,
Aan dit eigen morgenrood!

Lieve wichtjens, dierbre loten,
Waar het ouderlijke bloed,
Door hun aderen gevloten,
Nieuwe glans uit scheppen moet!
Fakkels, aan mijn vuur ontsteken,
Die nadat mijn asch verwoei,
Eeuw aan eeuwen onbezweken,
De eigen vlammen uit doen breken,
Waar ik in het hart van gloei!

Lieve wichtjens, die ons beiden
(Zoo ons God dat heil slechts spaart)
Eens een' ouderdom bereiden,
Meer dan alle schatten waard!
Wichtjens, die ons eeren zullen
Door een onverzwakte jeugd;
't Hoofd met eer en luister hullen;
En de hoop huns stams vervullen
Door voorouderlijke deugd!

(Geef dit, Hemel! 't zijn de beden

Van een vaderlijk gemoed,
Wien de hoogste tegenheden
Door dat uitzicht zijn verzoet:
Die het weinig acht, te leven,
Zoo hy in geen telgen leeft;
En, door deze hoop gesteven,
Door dees prikkel voortgedreven,
Voor geen wareld rampen beeft!)

Lieve, teedre huwlijkspandtjens,
Koomt en plaatst u, zij' aan zij'!
Reikt uw kinderlijke handtjens
Aan uw moeder en aan my!
Heft ze, met die minlijke oogen,
Vonklend van ons-beider geest -
Heft ze heden, opgetogen, -
Heft ze, dankbaar naar den hoogen,
Op uw lieve moeders feest!

Dichtgenooten! Lieve vrinden!
Wijdt met my dees hoogtijd in.
Laat uw harten zich verbinden!
't Is het feest der Echte min.
Laat het bloed der muskadellen
Stroomen door het kristallijn;
En uw hart mijn hart verzellen,
Zegen aâmen, zegen spellen,
By het plengen van den wijn:

‘Gezegend moet dees feestdag wezen,
Die 't eerst mijn Egaas wieg bescheen!
En, nooit ten kimmen uitgerezen,
Dan niet vernieuwde zaligheên!

Gezegend zij zijn eerste gloren!
Gezegender zijn middaggloed!
En zie hem jaar aan jaar herboren
Met meer gevoel van 't Hoogste goed!

1794.
Ex tempore.

Opschrift, boven de deur der Haagsche Academie van Pictura.*

De Kunstliefde, in de schuts der Vaderlandsche Grooten,
  Wrocht d' onverbreekbren band van deze Maatschappij',
Ontsloot hier 't perk der eer aan kunst en kunstgenooten,
  En vestigde er den throon der stomme Poëzij.

1794.

Aan mijne vrienden, in Amsterdam.*

  In de eenzaamheid verdiept, droefgeestig, neêrgeslagen,
En bloedende om 't gemis van vrienden, huis, en magen,
Aan Elbe en Wezerstroom als by de kronklende Eems,
Op Duitschlands hoog gebergte als aan den zoom der Teems,
In 't aaklig mierennest van Hamburgs stugge zwoegers,
Als in de wareldstad der Britsche waterploegers,
Waar heen mijn voet me ook voer', mijn oog zich wende of keer,
Mijn hart reist nergens met me, of 't keert tot uwent weêr:
Keert (dat zich woede en spijt des onverzoenbaar belgen!)
Tot Vaderland en Gade en onvergeetbre telgen!
En 't sleept op elken stap de keten meê die 't boeit,
En altijd zwaarder wordt naar mate de afstand groeit.

  Gezegend, midden in den poel van Staatsellenden,
Gezegend zij uw huis, ô dierbre Welbekenden,

* Nalezingen I, 40.
* Mengelingen III, 61.

Die nog het denkbeeld van uw' vriend, uw' bloedverwant,
Niet achtloos van u schudt of uit uw hart verbant!
Gods Engel zweve om u en dekk' met hemelvlerken
Dat Godgeliefd verblijf, die tuin en wandelperken,
Die kamers, aan de deugd en wetenschap gewijd,
Waar in ge, uw' plicht getrouw, uw lieflijke uren slijt,
De schoone kunsten kweekt, het hart van brave vrinden
Door 't edelst Dichtmuzyk aan 't uwe weet te binden,
En 't teedre weesjen voedt, dat van uw weldaân leeft,
En, verr' van my, niet weet of 't nog een' Vader heeft.

Voor my, in eens ontrukt aan wat my 't harte streelde,
En zelfs niet vatbaar meer voor de allerminste weelde,
Die tusschen de aakligheên der zwartste onzekerheid,
Onwetend waar het lot my eindlijk henen leidt,
Met rustelooze schreên een scheemrend goed bejage,
Dat op mijn naadring vliedt als in een hinderlage,
En, even als die kring die aarde en lucht omtrekt,
Van verre een eind belooft, maar 't altijd verder rekt;
My doemde 't wuft geval in d' avond van mijn dagen,
Van rijk tot koningrijk een mondvol broods te vragen,
En 'k vind in 't gantsch heelal, aan 't einde van mijn' weg,
Geen eigen plekjen gronds, waar ik my nederleg.

Dan, 't zij zoo! 't Is uw wil, uw eeuwig welbehagen.
ô Hemel! verr' van my dat ik my zou beklagen!
't Zij 't straffe of tuchroê zij', almachtige Opperheer;
Zoo straf, 'k verdiende uw roê; zoo tucht, ik buig my ueêr.
Uw goedheid leerde ik nooit miskennen of verdenken;
In 't zure en 't zoete, ô God, waardeere ik uw geschenken.
Aanbidde ik met een hart, dat nooit U heeft mistrouwd,
Den heiland van mijn ziel, die tuchtigt, en behoudt.

Maar gy, wanneer gy soms uw dwalende gedachten
Naar 't lijdende offer wendt van 't harde plichtbetrachten,
Gelooft gy, dat gy ooit het duizendst deel bevroedt
Van 't geen de onzalige in zijn zwerven, uitstaan moet?
Mijn Vrienden, waant het niet! Ach! al de rampen tevens
Eens van de menschlijkheid geheel verlaten' levens,

Wat armoê, wat gebrek verschrijklijkst toont op de aard,
Zijn in de ballingschap, als in één punt, vergaârd.
Van onderstand beroofd, van aanspraak, heul, en vrinden,
In elk wie u ontmoet, een' vijand te ondervinden,
Een' roover, tuk op buit, die, op uw goed verhit,
Gedurig aanslag maakt op wat ge ook nog bezit:
Die u, om 't handvol goud, waarmeê ge uw leed moet rekken,
Belaagt, als waar 't een schat, die dooden op kon wekken;
En, met een' nijd in 't hart, dien 't oog slechts half verheelt,
U aanklaagt by zijn' God als veel te ruim bedeeld: -
Op elken voetstap steeds een nieuwen last van plagen
Te voegen by het pak dat hals en schouders dragen: -
Nu laafnis, dan verdek, en wijk en legersteê
Te ontbeeren in een' staat van 't smachtendst lichaamswee: -
In 't blaakren van den oogst, van dak ontbloot en bladeren,
Den middagzonnegloed op 't hangend hoofd te gaderen,
Daar midden in dien brand het uitgestrektst gewest
Geen teugjen vochts verschaft, dat tong of lippen lescht: -
In noodstorm en orkaan, als 's hemels donders klateren,
De dampkring nederstort als in een zee van wateren,
En 't blaauwe bliksemvuur het siddrend aardrijk splijt,
De beuken heinde en verr' van tronk en wortel rijt,
Voorby uw zijde snort, en losknalt voor uw voeten,
Geen schuilplaats, hoe gering, voor 't baldrend weêr te ontmoeten;
Geen vonkjen avondbrand, dat ge uw verkleumde leên
Moogt koestren by een kool of doorgegloeiden steen,
Uw doorgeweekt gewaad van 't druipend water droogen,
En d' omloop van het bloed door zachten gloed verhoogen;
Geen blok, waarop ge 't hoofd als 't van vermoeidheid knikt,
In 't sluimren ondersteunt en door de rust verkwikt;
Geen enkle handvol stroo, om op den vloêr te dekken,
Waarop ge in machtloosheid het lichaam uit moogt strekken;
En als u 't lijf bezwijkt, daar de uitgeputte kracht
Om nieuwe sappen schreeuwt, naar steunend voedsel smacht,
Wanneer ge op uwen tocht uw' voorraad ziet ontbreken,
Niets eetbaars op te doen in zelfs bewoonde streken,
Maar, schoon ge uw goud alom in de oogen blinken doet,
Te hongren naar het brood dat elders honden voedt. -

Dit al is slechts een deel van 't geen de ramp der tijden
Ons op d' onzeekren tocht door Duitschland dwingt te lijden.
Ach! Duitschland is niet meer het geen het voormaals plach,
Als welvaart in de schaaüw van 't strenge Landgezag
Door dorp en wijken bloeide, en ware schatten teelde,
Nog niet door 't gift besmet der Nederlandsche weelde.
Toen de arme boer geen goud, geen kostbre kleederdracht,
Geen overdaad vertoonde in huis of huisraadpracht;
Maar daaglijks zijn gezin, dat om zijn tafel praalde,
Op krachtvol zwijnenvlcesch en voedzaam brood onthaalde,
En niets begeerlijks wist van Donaumond tot Rhijn,
Dan welgevoed, gezond, en vastgespierd te zijn.
Helaas! zy zijn voorby, die meer dan gouden dagen!
't Verderf heeft overal zijn klaauwen ingeslagen;
Ook hier de valsche zucht naar vrijheid voortgeplant,
En nijverheid en bloei verdreven uit het land.
De bouwman mort en kwijnt, zijn oogsten gaan verloren:
De vadzigheid wint veld, de zeissen schuwt het koren,
De ploeg de vette kluit, die tegen 't ijzer glimt.
Een woeste wrevel stijgt, die hoog en hooger klimt.
De hoofden hangen met de werkelooze handen:
De harten staan in vuur, de zinkende oogen branden;
De boezems hijgen; en het doel om 't welk men blaakt,
Is dat m' op Frankrijks spoor, zich-zelf rampzalig maakt.

Nog meer! De woeste Krijg, uit d' afgrond opgedonderd,
Heeft burcht en dorp en land van alles uitgeplonderd.
Dat monster, dat alom de velden, waar 't zich wendt,
Met ijzren hoef vertrapt, en vriend noch vijand kent,
Zijn' dollen moedwil koelt aan weerelooze boeren,
En niets behoudt of spaart, dan om ten roof te voeren:
Dat schrikdier liep alom de vruchtbare akkers plat,
Vernielde in arren moed wat de armoê overhad,
Doorkruiste dorp noch streek in 't heen of weder rukken,
Of teekende zijn spoor met bloed en gruwelstukken,
En liet den dorpling niets in zijn berooide stulp,
Dan wraakzucht zonder macht en noodkreet zonder hulp.

Wat wordt er, groote God, van deze onzalige oorden?

De stroomen wentlen bloed langs hun ontvolkte boorden;
Verwoesting voert de ellende, en zy de wanhoop, aan.
Heel de aard' schijnt tegen de aard in dolheid op te staan.
Waar vliedt ge, ô Welvaart, heen? en waar, Genoeglijkheden
Des levens? Eer? Verstand? Begaafdheên? Kunsten? Zeden?
Gy, Godsdienst, zeekre troost die nooit een hart verraadt!
En, die alleen door haar, in haar-alleen bestaat,
Steeds hooggeroemde Deugd, die we allen heilig achten,
Maar nooit, dan uit belang of ijdelheid betrachten?
Heel de aarde, ons Warelddeel, wordt woeste drift ten buit;
Barbaarschheid strckt op nieuw heur klaauwen naar ons uit,
En de ijsselijke nacht van weedom en ellenden
Keert weêr, die 't Christendom zoo heilrijk om deed wenden.
Het tijdvak keert te rug van gruwzaam wangeloof,
Voor dankbaarheid, natuur, en alle plichten doof.
Het aaklig Jammerbosch, dat de onbeschaafde Schlaven
Hun grijzaarts slachten zag of levendig begraven,
Vernieuwt de moordkreet weêr die door zijn blaadren rolt,
En 't bloed van wie 't genaakt in hart en aadren stolt.
Wat gruwlen! Heilig God, ô wil dien nood verhoeden!
De Vader trapt den wulp, dien hy niet weet te voeden,
De lenden in: de zoon draait 's Vaders gorgel om:
't Gebrek verslindt en kind en zwakken ouderdom:
En, om een enkle hand van 't ongeachtste voeder,
Verwurgt des Brocders vuist zijn' hongerenden Broeder. -

Of dole ik? - Geef, mijn God, ô geef het dat ik dool!
Maar ach! verschopt men niet het purper met de stool?
De throonen met 't altaar? de weegschaal met de wetten?
En waar, waar is de macht, dien moedwil perk te zetten?
Neen, Duitschland is geweest, en sleept Europa meê
In d' afgrond, dien 't zich delft, van nog onnoembaar wee.
't Van een verwijderd Rijk sloopt, in verblinde woede,
De burcht, die duizend jaar zijn' ondergang verhoedde;
Rijt, onbesuisd en dol d' onschatbren band van een,
Die 't Hoofd des Staats verbindt met d' onderlinge Leên.
Zijn Vorsten vallen zelf, en de een op 's anders voorbeeld,
Den bittren vijand toe, door elk om 't zeerst bevoordeeld.
En ach! op Duitschlands grond is, eer men 't denkt misschien,

Van Duitschlands Staatsgestel geen' voetstap meer te zien.

Daar ligt dan 't machtig rijk dat Turk en Gal deed beven;
Euroop 't bestaan, de wet, de Godsdienst heeft gegeven;
Met Karels moed aan 't hoofd, te machtig scheen voor de aard;
En, in den felsten schok, zijn grootheid heeft bewaard.
Dat, schoon van allen kant geplonderd en ontheisterd,
Zijn wrakken steeds hereend, zijn plondraars heeft geteisterd,
Zijne overmacht hersteld, en 's afgronds wrok ten spijt,
Geheel de Christenheid van 't Oostersch juk bevrijd!

En gy, mijn Vaderland! - ô Hemel, zoo weldadig,
Vergeef, vergeef mijn beê, maar wees het nog genadig!
Helaas! de tijd genaakt, dat mooglijk zelfs de grond
Onkenbaar wezen zal, waar Neêrland kortlings stond.
De meineed, roof, 't geweld, het bloed dat haast zal vlieten,
Verdagvaardt 's Hoogsten wraak, zijn bliksems af te schieten.
Ik hoor ze, ô groote God! zy raatlen in uw hand!
Genade, ô God, genâ! behoud mijn Vaderland! -

Mijn tranen stroomen op dit denkbeeld. Ja, zy stroomen!
De jamm'ren zijn tot nog aan 't toppunt niet gekomen! -
Nog meer onschuldig, meer beklaaglijk Vorstenbloed,
Dat deze onzalige aard welhaast bezoedlen moet! -
De monsters uit de put van 's afgronds zwavelkolken
Gestegen, foltren nog en zoeken nieuwe volken. -
't Verdelgend Oorlogszwaard! de Pest, de Hongersnood,
Heeft, elk, zijn deel nog niet geofferd aan den dood. -
De woedende Tyran, verwacht van de Oosterkimmen,
Die d'algemeenen throon des aardrijks moet beklimmen,
Blijft met de nevels van 't toekomstig nog omhuld. -
De maat des lijdens is aan 't rijzen; niet vervuld. -
Gods vinger toont zich; - maar onze ongeduldige oogen
Zien 't Godlijk merk voorby, door aardsche drift bedrogen,
En vragen, wachtensmoê, van d' afgeloopen dag,
Het geen een volgend uur ons eerst verschaffen mag.

Dan ach, mijn Vrienden! zoo, na zoo veel wrange plagen,
Na alles 't geen Gods hand ons opleide om te dragen,
Na alles 't geen zijn wil nog over ons besloot,

Het leven harder schijnt dan de uitgezochtste dood:
Wat wordt er dan van ons, die in dees donkre tijden
Zoo veel, zoo eindloos veel, zoo onverduurbaar lijden,
Zoo week van boezem zijn? - Zal de angel van de smart
Verstompen op het eelt van 't langgebeukte hart?
Zal de afgefoolde ziel aan 't schouwspel zich gewennen,
En in Gods schrikbre wraak de hand van God miskennen?
Neen, nimmer! De Eeuwige, die ons een' indruk gaf
Van 't tijdperk, waar we in staan, van zijn geduchte straf;
Die ons in 't gene ons grieft, met deze erkentnis zegent;
Heeft laafnis voor ons hart, ook dan als 't vlammen regent.
Hy riep ons om zijn macht met siddring gâ te slaan
In 't foltren van eene aard, met gruwlen overlaân;
Zijn' Naam, zijn Mogendheid, zijn Waarheid, eer te geven;
Zijn Heiligheid, zijn Recht, te aanbidden en te leven!
ô Zouden we in die hoop, in dat vooruitgezicht,
Dat zaligend gevoel, dan wanklen in dien plicht?
Den kommer, 't wreedst gebrek, de gruwzaamste onderdrukking,
Den dood voor 's Heilands naam, niet aanzien met verrukking?
En, daar ons de avondkoelte alreeds in 't Westen groet,
Ons niet een moeilijk uur getroosten in den gloed?

Wat zegge ik? Groote God, ô geef ons, zwakken, krachten!
Versterk ons in 't geloof, in 't zalige verwachten!
En, in den dag des kwaads, als alles valt of vliedt,
Verlaat, genadig God, verlaat dan de Uwen niet!

Doch, dierbren! 'k hou te lang uw dobbrende aandacht bezig.
Ach! maakt ons 't onderhoud elkandren niet aanwezig?
Waar leeft op 't wareldrond, waar is die wreedaart dan,
Die aan mijn zuchtend hart dees troost misgunnen kan?
Gy, gy voor 't minst, gy zult, ô teêrgeliefde Vrinden,
Mijne aanspraak, hoe ze ook zij, niet onbescheiden vinden;
En 't hart verstrekt my borg, dat gy een zwak verschoont,
Dat u 't gevoel bewijst dat in mijn binnenst woont.
Vaartwel! ontfangt mijn' groet, misschien mijn' laatsten zegen!
Toont u, in 't hulploos kroost, den vader toegenegen;
En smeekt d' Almachten God, indien 't zijn wil gedoogt,
Dat ge eens in 't Vaderland mijne asch vergadren moogt!

H a m b u r g , 1795.

Toewijding van mijne Urzijn en Valentijn. aan mijne egade.*

Mocht ik eens uwe ooren streelen,
Als mijn losgesnaarde Luit
Elius van de Alpen voerde,
En geleidde tot zijn Bruid,
Thands, thands eisch ik, lieve Gade,
Dubbele aandacht voor mijn lied,
Daar ik u een' ander Ridder
In bebloede rusting bied'.
Ridder? - Neen, een tweetal Ridders,
Door hun Wapendaden groot:
Broeders, weêr in 't bloed vereenigd
In de panden van uw' schoot.
Immers, van hun beide tevens
Daalt ons dierbaar Echtkroost af.
De een is hy, wiens roemrijk wapen
Uw' Geslachtnaam oorsprong gaf.
De ander, hy, wiens oude stamboom,
In Held Elius herbloeid,
Door een reeks van zoo veel eeuwen
In verdrukking, echter groeit.
Valentijn, de wakkre Ridder,
Frankrijks onvergeetbre roem,
Staat aan 't hoofd van uwe Vaderen,
Naast de Fransche Leliebloem.

* Mengelingen III, 83.

Elius vergulde scepters
Zijn, aan 't hoofd van mijn geslacht,
Met de Roos te saam verbonden,
Die Urzijn ter wareld bracht.
Dierbaar kroost, uit zulke loten,
Uit zoo schoon een bloed geteeld,
ô Vertwijfelt niet in 't onheil,
Dat ge met uw' Vader deelt!
Zijt uw' God, uw' braven Vaderen,
Zijt uw eer, uw bloed getrouw;
Schoon ook 's hemels grof gevaarte
Op uw' schedel storten zou!
Snoodaarts mogen zich vermeten,
Vorsten op den nek te treên;
Koningen naar 't straftuig sleepen;
Heel het aardrijk kluisters smeên;
Godsdienst, Zeden, stout verpesten,
En, in blinde razerny,
Moorden, bannen, plondren, blaken,
Wie verlichter denkt dan zy!
Ach! de ramp is haast geleden,
't Onheil spoedig doorgestaan!
Maar 't gevoel van 't edel harte
Doet geene Eeuwigheid vergaan.
Dit 's een schat, ons niet te ontrooven;
Hoe ook Hel en Wareld woed';
Onafscheidbaar van ons wezen: -
Adeloud en vlekloos bloed!
Kroost van Helden, zoo doorluchtig,
ô Herdenkt steeds wie gy zijt!
Vreest, dat een dier groote mannen
U eene enkle daad verwijt'!
Eert hun namen, immer heerlijk;
Eert ze met een teder hart;
Schoon in duizend hersenschimmen
Van de Fabelzucht verward.
Eert hunn' moed en Christendeugden;
Houdt ze diep in 't hart geprent.
Staat voor de Onschuld, God, en Koning;

En verheft u in de ellend!
Mooglijk, dat ge nooit uw' vader
In uw armen wederziet,
Maar vergeet, mijn lieve Telgen,
ô Vergeet dien Vader niet.
Elders kunt gy 't voorbeeld vinden
Hoe men groot en machtig word';
Elders, hoe men met de stroomen,
Met de winden henensnort.
Leert van my, mijn dierbre spruiten,
Wat belangloos weldoen heet;
Wat, standvastig trouw te houden
Aan zijn' eens gezworen Eed.
Wat, bezitting, rust, en leven
Te offren aan zoo duur een' plicht;
En, getrouw op God te staren
Met onafgekeerd gezicht.
En, wanneer ge, na mijn sneven,
Op mijn grafgesteente weent,
Vraagt dan, of uw eigen harte
Met dien Vader zich vereent?
En, wanneer het dan vrijmoedig
Op die vraag zich heeft geuit,
(Immers zal het niet ontzetten,
Niet vertragen in 't besluit!)
Neemt wat hy u na kon laten,
De eerbied, die de deugd omzweeft,
's Hemels onwaardeerbren zegen,
Die op 's braven Nakroost kleeft;
Met zijn Les en Voorbeeld tevens
Op zijn distelrijke baan,
In de plaats van goud en schatten,
Als een heilig erfgoed aan!

En, ô Weêrhelft van my-zelven,
Lieve lot- en leedgenoot!
Leef (behage 't God!) gelukkig,
Met de panden van uw' schoot!
Leer hun, lijden, leer hun, dulden,

Wat Gods Wijsheid schenkt of draagt;
En den grooten dag verwachten
Dien zijn Goedheid nog vertraagt!
Dag, dien dit ons kroost aanschouwen,
Licht, met u beleven zal;
Die het Godsrijk vast moet stellen
Op de wrakken van 't Heelal.
Dag, die, na een rampvol leven,
Na de banden van het graf,
Ons en de onzen zal hereenen
Onder Jezus scepterstaf!
ô Hy koom, die dag der dagen!
Godlijk Heiland! ach, verschijn!
'k Zal in uw verwachting lijden,
En getroost in 't lijden zijn.

Hamburg, 1795.

Aan Zijne Excellentie den weled. geboren gestrengen heer en mr. J.C. Hartsinck Czn.; ter vierde verjaring van zijn Zoontje.

Op den dag van uw verjaren,
Geestig en innemend wicht!
Niet een klein en hartlijk dicht
Aan uws vaders vreugd te paren,
Waar ontbreken aan mijn plicht.*

* Nalezingen I, 48.

Doch helaas! wat zal ik zingen
Op een blij Geboortefeest,
Met een neêrgedrukten geest,
Die zich tot geen vreugd laat dwingen,
Daar hy, lijdend, alles vreest!

Ach! de winter heeft geen rozen
Om te vlechten om uw hoofd.
Al mijn gloed is uitgedoofd;
Brein en zangaâr zijn bevroozen;
Kracht en leven my beroofd.

Moet ik dan gevoelloos heeten,
En de teedre aanvalligheid,
Op uw lief gelaat verspreid,
Vriendschap, dankbaarheid vergeten
Met hetgeen ze op my leit?

Neen, te naauw aan 't hart verbonden
Van den vader die u mint,
Worde, lief beminlijk kind!
Nooit door my een band geschonden,
Daar mijn ziel haar heil in vindt!

Zoude ik deugd en weldaân honen
Door een uiterlijken schijn?
Teder en erkennend zijn,
En het sprekend hart niet toonen?
ô Dit waar te wreed een pijn!

Neen, ontbeer ik frissche bloemen,
Wierookvolle kruidery
Uit den hof der poëzij;
Op een dankbaar hart te roemen,
Wien betaamt dit meer dan my?

Dankbaar! van gevoel doordrongen,
Gloeit het van de erkenteniss',
Die zijn eigen adem is,
En dien 't nimmer wordt ontwrongen,
Eer het licht en leven miss'!

Waan dus niet, ô waardig Vader!
Dat ik in uw heil niet deel,
Schoon ik met geen schelle keel
En een weidschen feestzang nader,
Neen, doorlees mijn hart geheel.

Ach! het voedt de teêrste wenschen
Voor uw dierbaar huwlijkspand, -
Jeugdig bloemtje, teêre plant;
Doe geen onweêr haar verflensen!
Sla geen hagel haar in 't zand!

Maar de mildste zonnestralen
Schieten op die kostbre spruit
Zachte lentestoving uit;
Schoon de winter hof en dalen
Plondert van gewas en kruid!

Maar verkwikbre regendroppen
Zijgen uit des Hemels schoot
Op de minnelijke loot;
Al staan veld en heuveltoppen
Door den zomer dor en bloot!

Ja geniet, ô bloem der knapen!
Aller braven zielgeneugt
In uw vroege lentejeugd!
Wat de hemel geeft te rapen
Voor onschadelijke vreugd.

Word, ô word in rijper dagen -
Wees, in volle mannenkracht,
De eer, de roem van uw geslacht,
Die des warelds onweêrsvlagen
Aan uw voeten stout verwacht.

Wees van d' opgang van uw leven
Tot uw laten avondstond,
(Spade loop' die dagkring rond!)
Van Gods zegen rijk omgeven,
Dien Hy aan de deugd verbond!

In mijn heete boezemzuchten
Sluit ik goud noch schatten in.
's Allerhoogsten menschenmin
Laat hem nooit behoefte duchten
Die haar heeft tot hartvriendin.

Smaak nogthands wat zaligheden
De aard gezegend van omhoog,
Aan een' stervling schenken moog!
Leef gelukkig en te vreden
Onder Gods voorzienig oog!

En ô gy, wiens vriendschapsblijken
My zoo dierbaar zijn, zoo teêr!
Dezer eeuw en Neêrlands eer!
Laat die zoon aan u gelijken,
En mijn boezem wenscht niets meer!

E x t e m p o r e .

Hamburg 12 Slachtmaand 1795.

Op 't schip Het Rendier, behoorende aan Kapitein Christiaans.*

Laat Lapland vrij op 't vlugge rendier roemen,
Dat als de wind langs sneeuw en ijsschots glijdt!
Dit Rendier eischt een' krans van waterbloemen,
Dat met zijn' boeg den rug der baren snijdt.
Met sneller vlucht in de aangeschoten wieken
Dan 's rendiers klaauw van 't glad gebergte schuift,
Slaan avondkim en blozend uchtendkrieken,
Zijn renspoor gâ, als hy door 't pekel stuift.
Geen bruine mosch van Lodaas dorre streeken,
Geen bleeke bast van d'opgeschoten den,
Behoeft hem kracht in 't matte lijf te kweken,
Dat niet bezwijkt in d' uitgestrektsten ren.
Op uwen wenk gehoorzaam aan zijn toomen,
Vliegt hy gedwee van d' onrustvollen Theems,
Naar rijken Taag, naar Ibers groene zoomen,
Of zoekt met u een schuilplaats over de Eems.
Toch hunkert hy, wanneer hy onder 't spoeien,
Het Hollandsch strand van zoo naby herkent,
En kon hy slechts, gy zaagt zijne oogen vloeien,
Wen gy den koers voorby den Helder wendt.
ô Christiaans! dat wy het heiluur zagen,
Dat Holland weêr zijn krib moog zijn en stal!
Dat mast en roer den prinsenvlag mogt dragen,
En d' ouden vaan u toeloeg van den wal!

* Nalezingen I, 53.

ô Zie dien dag, ja zie hem spoedig rijzen,
En al uw vaart gezegend van omhoog!
Wy danken u, voor uwe gunstbewijzen,
Geef gy den dank aan Gods voorzienig oog!

Aan boord van 't schip het Rendier,
op den Theems liggende.

17 5/16 96.

Ex tempore en gedrongen.

Aan miss Suada,
met het Engelsch treurspel ‘The Grecian daughter’, van haar ter lezing bekomen.*

Godvruchtige oudermin ten schouwburg op te voeren,
Hoe achtloos van gewaad, hoe ongekuischt het zij;
Is (ja) de onfeilbre weg om 't maagdlijk hart te roeren,
Dat zoo gevoelig is, zoo teder denkt als gy.
Hoe wettig ik uw' lof, die aan de deugd gegeven,
Op 't slechts gebrekkig werk des dichters overvloeit;
Hy doet uwe inborst recht, is edel, is verheven,
En stroomt van uit een hart, van 't zuiverst vuur doorgloeid.
Maar echter 't dichttafreel (gy zult my 't woord vergeven,
De rijmklank brengt het meê) is kunstloos saamgeknoeid.
17 2/21 96. London.

* Nalezingen I, 55.

Aan miss Suada,
In Andwoord.*

Wat noemt ge, ô tederste aller schoonen,
My wijs in uw bevallig Dicht?
Ach! kon mijn hart zich u vertoonen,
'k Moest blozen voor uw aangezicht. -
Helaas! tenzij het wijs moog heeten,
In fellen zonnegloed gezeten,
Te voelen, dat de middag blaakt,
Of aan de tooverendste zangen
Met oor, en hart, en ziel, verrukt te blijven hangen;
Zoo neem een' eernaam weêr, die my onkenbaar maakt,
En dien mijn eigen boezem wraakt.

Neen, 'k ben gevoelig, lieve zingster!
En kan men aan uw' zij, wel ongevoelig zijn?
Gy ongelijkbre hartendringster,
Zijt veel te machtig voor het mijn.
O doe my 't alles niet verbeuren,
Wat my uw goedheid waard mocht keuren,
Maar spaar my, spaar my, lieve maagd!
Één woord behoeft uw' lieven lippen
(Één ademtochtjen slechts!) te ontglippen,
En 'k voel niet, of de grond my draagt!

Neen! by zoo veel bevalligheden
Die kluisters voor de harten smeden,
Ontfingt ge één gift te veel van 't overgunstig lot. -
Die, in uw zangen aan te hooren
Zijn hart niet tevens had verloren,
Ware' of een monster of een God.

* Holl. Schilder en Letterkundig Album 1849, 31.

'k Ben geen van beide, dierbare Engel!
Gy, meer dan Engel! dan Godin!
En daar ik met het oog om uwe lachjens hengel,
Als 't bijtjen om den rozenstengel,
Mijne armen, in mijn' waan, om uwe kniën strengel,
En op uw lonkjens aas met weggerukten zin,
Daar heeft de Hemel zelf geen' grooter wellust in.

Daar wil, daar kan ik niets gelijken,
Dan 't trouw, gedwee, en huislijk dier,
Dat aan uw voeten zit te prijken; -
Om starende op uw oog, te smelten in dat vier.
Daar wensch ik my de zelfde banden
Die ge om zijn ruige halsvlok hecht;
Benij hem 't kussen uwer handen; -
En - sidder dat mijn mond het zegt!

Op de afbeelding van mistress Schweickhardt.*

De oprechtheid van 't gemoed, met de eedle vriendschapstrekken
Vereenigd in 't gelaat dat Schweickhardts Egâ toont,
Voldingt, dat welk een Eeuw onze aarde moog bevlekken,
Zy echter tevens nog van Englen wordt bewoond.

* Nalezingen I, 57.

Op de afbeelding van miss Billah, in Silhouette.*

Dees schaduw moge een schets, een' flaauwen omtrek geven,
Van d' uiterlijken zweem van Billah's schoon profiel;
't Verheven dichtren vuur, dat we in heur oog zien zweven,
Staat in zijn volste kracht geschilderd in mijn ziel.

Aan miss Schweickhardt In Andwoord.*

Neen! 'k deel met heel mijn ziel, begaafde Catharijne!
In 't verontwaardigd hart, dat in uw' feestzang[1] spreekt.
Hoe lief, hoe zacht dat hart uit hemelsche oogen schijne,
't Bezwalkt hun luister niet, wanneer gy de onschuld wreekt.

De ontaarden[2] treffe in 't hart de bliksem uwer zangen!
Geslingerd van uw hand, doordring' hy merg en bloed!
De teedre Melpomeen, met tranen op de wangen,
Wet ook den dolk der wraak, al siddert ze in 't gemoed.

* Nalezingen I, 57.
* Nalezingen I, 53.

Vaar voort! zoo grootsch een drift heeft recht uw borst te ontgloeien.
Oranje, de eer, de deugd, de godsdienst lacht haar aan,
En Neêrland roept verrukt, by 't rammlen van zijn boeien:
‘Ziedaar hoe 't Englen voegt, den Hemel voor te staan.’

17 3/14 96.

Eindnoten:

1 't Dichtstuk op 8 Maart 1796.
2 De Hollandsche naampatriotten.

Aan miss Billah, in andwoord op haar dichtstuk, ‘Say have we human language heard.’*

Neen, dierbre! 't zijn geen eigen toonen,
Die ge uit mijn cyther hebt gehoord,
Waar van u 't onderwerp bekoort:
Neen, aangebedenste aller schoonen!
Wat brengt verliefde grijsheid voort,
Waarin het vuur heeft uitgegloord?

Neen, zoo ze een vonkjen door liet breken,
Ter liefde van mijn duren plicht,
Die in mijn hart begraven ligt;
't Was niet door eigen gloed ontsteken,
Maar 'k dank den nadruk van mijn dicht
Aan 't heilig vuur van uw gezicht;

* Nalezingen I, 59.

Aan d' aanblik dier betoovrende oogen,
Waarin ge, ô ongelijkbre maagd!
Het echte Lesbisch dichtvuur draagt:
Aan hun bezielend alvermogen
Erken ik 't, zoo ik ben geslaagd
In 't geen mijn boezem heeft gewaagd.

Neen, 't zijn geen menschelijke klanken,
Maar klanken, die uw eigen geest
My instortte op dit heilrijk feest;
't Zijn zichtbre - nooit miskende spranken
Van die verheven vlam geweest,
Die uitvloeit uit uw Englenleest.

ô Spil my dan geen loflauwrieren,
Vereerenswaarde Zangerin!
Wat heeft dees koude borst toch in,
Ten zij uw oog haar aan wil vieren? -
Uw deernis, lieve hartvrindin,
Zij alles wat ik van u winn'!

Heeft dan mijn uitgeblaakte tonder,
Die eens zijn tijd van glimmen had,
Nog eene vonkeling gevat;
Uw oog, uw dichtvuur wrocht dat wonder;
En zoo men 't dichtloof waardig schat,
Aan u behoort dat lauwerblad.

17 4/2 96. Ex tempore.

All' amabilissima donna Catarina Guglelmina Schweickhardt.* [Inschrift in een exemplaar van Costanzo, torquato tasso]

ô Del tuo sesso rarissimo onore,
Donna saggia, leggiadra, celeste Dea;
Di perfetta grazia perfetta idea;
Cui Ciprigna è nel volto, e Delio in cuore!

Al suon de' tuoi piacevoli accenti
Stan cheti de' affetti i piu rabiosi venti.
Del tuo bel viso ai raggi ardenti
Fiorisce la neve, e s'inchina il fiore.

Ricevi, ô Diva, questo puro omaggio,
Bench' il mio dono di te sia indegno.
Se dono per questo incorre il tuo sdegno,
II mondo intero sarebbe un' oltraggio.

17 4/6 96.

* Catalogus van de Boekverzameling van B., 62.

Ter verjaring van den heere Schweickhardt.*

Hoe zal mijn kranke kunst uw heuchlijk Jaarfeest vieren,
Beminlijk en mijn' hart' zoo duurverknochte Vrind?
Met welk een Dichtgebloemt' uw' gullen disch versieren?
Mijn bloemhof werd verwoest door fellen Noordenwind.
Wat zeg ik, Noordenwind? - Door buldrende onweêrvlagen
Ligt bloesem, bloem, en loof geplonderd en verstrooid
De takken afgescheurd, de loten omgeslagen,
En 't wortelvast plantsoen rampzalig uitgerooid.
En ach! de lieve Lent, die met satijnen handen
De dartle Bloemgodin 't onthulde hoofd schakeert,
De Lente vloot by my op 's Winters klappertanden,
Die 't vruchtbaarmakend vuur uit hof en velden weert.
En zal ik u, mijn Vriend, (kan dit de plicht gehengen?
Dit, met mijn tederheid, mijn brandend hart bestaan?)
Verwerplijk Winterloof en dorre heesters brengen,
Die kieschheid, smaak, en kunst, rechtmatig zou versmaân?
Neen, 'k heb geen moed daartoe! - Laat andren kransen vlechten,
Wien 't scheppend vuur der kunst door jengdige aders vliet!
Wacht, wat ge wachten moogt, waar deugd en Godvrucht hechten,
Maar Dichtloof van mijn hand -? mijn Schweickhardt, wacht het niet!
Strooit lovers, jeugdig kroost! strooit lelien en rozen!
Strooit krokus, strooit jasmijn, op 't Vaderlijke Feest!
Laat op uw lieve wang de gloed der Dichtkunst blozen!
Ik zwijg, maar 'k deele er in met opgewekten geest!
Ja, 'k deel, ik juich er in. - ô God van zaligheden,

* Mengelingen III, 98.

Ja, 'k brenge u op dit feest mijn' dank, mijn offer, aan.
Wierd zegen van uw hand ooit vurig afgebeden,
Zie mijn gevoelig hart voor Schweickhardts welzijn slaan.
Weldadig Opperheer! ô Gy, wiens welbehagen
Zich uitbreidt tot het minst wat uit uw handen sproot!
Zou 't mooglijk zijn, uw beeld in 't hart geprent te dragen,
En, zonder dat uw heil dien Godsvriend overgoot?
Zou iets van 't geen verdient van U gevraagd te werden,
Ontbreken, waar uw geest 't gezuiverd hart doorgloeit;
Dan stoof de wareldkloot, de hemel stoof aan flarden;
Dan ware uw eeuwig woord met de ebbe weggevloeid!
ô Schweickhardt, verr' van daar! die Heiland dien we aanbidden,
Die mensch wierd nevens ons om ons den vloek te ontslaan,
Die Goël waakt voor u, en zetelt in ons midden,
En neemt - mijn dankbaarheid, en uwe weldaân - aan!
Maar ween ik? Neen, mijn oog, het is geen tijd van schreien!
't Is feest, 't is juichenstijd! ontsluit u, hef u op!
Waar deugd, waar Christenschap ooit zegen mocht verbeîen,
Hier staat hy vastgeplant! hier steeg zijn bloei in top!
Gelukkig Vader, spreek! zie zoo veel dierbre spruiten
't Sieraad, de wellust zijn, den luister van uw' disch,
En zeg my, zoo uw hart het geen het voelt kan uiten,
Of de aard, de nietige aard, voor grooter vatbaar is?
Zie d' Echtkrans om uw hoofd, na zoo veel zonnekringen,
Nog onverwelkt en gaaf, als gistren pas gewrocht!
Uw Egade om uw hart die klemmende armen wringen,
Waar in ge uw leven lang den hemel smaken mocht!
Gelukkige! aan heur borst, in 't blaakren van haar oogen,
Geniet ge 't levenslicht, voor andren zoo bedrukt:
En 't Godgedankte kroost, zoo zorglijk opgetoogen,
Is door geen Dwinglandy u ooit van 't hart gerukt!
Gelukkige! in de rust van de Albionsche stranden,
Door 't Pestvuur niet geraakt, dat half Euroop verzengt,
Geniet ge 't blij GENOEG door d' arbeid uwer handen
En 't heil, dat de overvloed den waren Christen brengt!
't Is heerlijk, door uw kunst tot Neêrlands roem te leven,
Daar aan uw grootsch penceel drie volken hulde biên:
Maar grootscher, dierbre vriend, maar eindloos meer verheven,
Gods hemel in zijn huis, in 't vreedzaam hart te zien.

ô God van zaligheid, zie daar uw' hoogsten zegen!
ô Zie een huisgezin, dat U dien heilstand dankt!
't Erkent, 't beproefde uw zorg, uw weldaân allerwegen:
Gy redde 't voor den nood, die 't rampvol Holland prangt!
Ach! 't wraakzwaard, in de vuist uws Engels opgeheven,
Hong blikkrend over 't land, het schuldig Vaderland:
Gy wendde 't vlekloos oog, en zaagt den brave beven;
En leidde één' dierbren Loth uit Sodoms zwavelbrand!
Weldadig Opperheer! ô Godheid van genade!
In Schweickhardt hebt Ge ook ons, ons ballingen, gered!
Ja, een rechtvaardig hoofd koomt duizenden te stade,
Wanneer uw grimmige arm de bliksemflitsen wet.
ô God, wat smeeken we U, wanneer we U voor hem smeeken
Dan 't geen uw menschenmin als eigen schuld erkent?
Zie ons, Weldadige! zie onze tranen leken!
Zijn zegen zij de prijs, het loon van onze ellend!
En, mogen we eene beê by deze bede voegen,
(Helaas! de menschlijkheid houdt altijd vast aan de aard!)
Schenk Schweickhardt, by die gunst, het dierbaar zielsgenoegen,
Dat Neêrland weêr herleve, en Nassau blijv' gespaard!
Voor ons, van Gâ beroofd en lieve huwlijksloten,
In onze ballingschap uw gasten aan zijn' disch:
Ons offer zij dees wensch, uit reinen grond gesproten:
‘'t Vergelden blijve aan U, aan ons de erkentenis!’

L o n d e n , 1796.

Op de afbeelding van den kunstschilder Schweickhardt.*

Wat ziet ge in Schweick hardts beeld? Den roem der Kunstenaren;
Den Vriend; den man van smaak; den Christen; 't kloek verstand.
Ach! in een enkel beeld dit alles saam te paren,
Eischt Schweick hardt tot Model, maar tevens Schweick hardts hand.

* Mengelpoëzy, I, 259.

Aan jonkvrouwe * * * * *,
by het overhandigen van haar wapenzegel.*

Neen, Oudren deugd is niet voor 't kroost verloren;
De dorre krans, met Grootvaârs bloed bespat,
Heeft schooner glans dan eigen lauwerblad;
En Attalus en Krezus Koningsschat,
Met wat de Taag en Ganges samenvat,
Zwicht voor den gloed van Oudooms gulden sporen.

De wreede Tijd verplett' de hechte Sloten!
Vermorsel' staal, en koper, en arduin!
Bedelv' den naam in 't ingestorte puin!
Het Heldenbloed, op 't veld der eer vergoten,
Is niet om niet in 't strijdperk uitgevloten,
Maar stroomt steeds voort in Ridderlijke loten,
En 's Vaders roem omstraalt der telgen kruin.

Het echte vuur van welgeboren Stammen
Blijv' voor een wijl in smoorend stof bedekt:
Ofschoon zijn licht, zijn luister 't oog niet trekt,
't Vereeuwigt zich om eenmaal weêr te ontvlammen;
In 't nageslacht op 't glansrijkst opgewekt.

Gemeen gebloemt' van lage distelstruiken,
Veredeld door een kunstervaren hand,
Moog in den hof met vreemden tooi ontluiken,
Die valsche praal houdt in zijn zaad geen stand.

* Poëzy II, 195.

Zijn vorm en kleur, eens door de kunst geschonken,
Verloopt, en gaat met elke teelt te niet:
En, mocht zijn plant in Floraas gaarden pronken,
Zijn afkomst wordt voor onkruid uitgewied.

Maar hooge Abeel en lommerrijke Ceder
Vervallen nooit van d'aart van hun geslacht;
Hun laatste spruit geeft nog heur oorsprong weder,
En is, als hy, des aardrijks fierste pracht.
Met de eigen kracht trotseert zy 't onweêrwoeden,
En keert den Wind op uitgebreide blaân,
En biedt den mensch, by gloed of regenvloeden,
Heur gastvrij loof en koele schaduw aan.

Ach! 't is de ziel, die met het bloed der Vaderen
Op 't heilig bed in 't kroost zich overplant;
Die met dat bloed zich uitstort in zijne aderen,
Zijn borst verheft, en in zijne oogen brandt!

ô Lieve Maagd, als door uw Hemelsche oogen
Uw gloed, uw geest, in onzen boezem straalt;
Wanneer uw zang ons hart houdt opgetogen;
Wie twijfelt dan, of zulk een zielsvermogen,
Zoo hoog een Geest, uit hooger oorsprong daalt?

Zoo denkt men niet, zoo kan geen hart gevoelen,
Dan door die vlam van Adeldom geblaakt,
Die nooit vergaat, maar onder de asch blijft woelen,
Maar steeds herrijst in glorierijk bedoelen,
En 't Ridderbloed in 't harte kenbaar maakt

Of zou die hand, die met de Cythertonen
In eene greep, ons aller harten kneedt,
Zou zoo veel schoons by een geboorte wonen,
Waar aan de ziel zich niets verschuldigd weet?
Begaafde! neen: zóó teedre aanminnigheden,
Dat stout vernuft, dat onbeperkt verstand,

Die fiere borst, die grootsche zwier der leden,
En wat in u zoo dier wordt aangebeden,
Verkondt een bloed, aan aardsche Goôn verwant.

Had Grieken u aan de eer beroemde zoomen
Van Peneus vloed of van Eurotas stroomen,
Of aan den boord van Egeus plasch geteeld,
Of waar Paktool met gouden zanden speelt;
U waar gewis, in Dichterlijke droomen,
Een Hemelgod ten vader toebedeeld.
't Waar Jupiter, gedoscht in zwanenvederen,
Die van uw bloed de bronwel wierd geloofd;
Of hy, wiens Lier ook harten kan vertederen,
De God des Lichts, wien gy zijn lauwer rooft.

Maar verr' van ons die dwaze mijmeringen!
Uw afkomst schuilt in geen verdichten grond.
Neen, Heldendeugd, die 't Krijgslot wist te dwingen,
Neen, edelmoed, en hartversmeltend zingen,
Zie daar de bron, waar uit uw bloed ontstond!

De schemering der afgedeinsde tijden
Onttrekke ons oog het wisselvallig strijden,
Dat Luxemburg de Roomsche kroon bevocht:[1]
Toen Ridder Ot de Beiersche banieren
In 't zwichten stutte en dwong tot zegevieren,
En door het staal zijn standsverheffing wrocht!
De luister blijft van Ottoos eerlauwrieren,
De roem duurt voort, aan Ottoos geest verknocht.

't Was Ridder Ot, wiens teêrgevoelend harte,
Door melody en Dichtgloed weekgemaakt,
Den naam verkreeg, die twee paar eeuwen tartte,
En die in u zijn oorsprong niet verzaakt.

ô Lieve Maagd! van daar die teedre klanken,
Die Godenzang, die van die lippen vloeit,
Met Hemelval en Ambrozijn besproeid!
Van daar dat vuur, uit de onverdoofbre spranken
Van 's WEEKHARTS[2] bloed zoo glinstrend opgegloeid!

Ja, opgegloeid! Maar, zoo als 't uchtendgloren,
Wanneer het groeit, in middaggloed verkeert!
De Dichtzon, in zijn teedre ziel geboren,
Bereikt in u dat toppunt vol bekoren,
Dat oogen blindt, en harten overheert.

ô Zangheldin! pronk met dit edel wapen,
Van edel bloed onwraakbaar onderpand.
Was Adeldom ooit stervling ingeschapen,
De Ridderkrans voegt om uw fiere slapen,
De Kunstpalm, in uw rijkbegaafde hand.

1796.

Eindnoten:

1 Keizer Henrijk de VII, in 1309.
2 De oude geslachtnaam, van Ridder Ot oorspronklijk.

Thomas Morus.
Aan een kunstschilder in Londen, die my schilderen zou.*

De groote Britsche Kancelier,
Zoo eerlijk en geleerd als fier;
'k Meen MORUS, d'overalbekende,
Die 't leven op het kerfblok endde:
(Gy weet, dat deugd en kunde juist
Niet altijd in paleizen huist,
Maar somtijds ook in boei en banden
Kan zitten met gevouwen handen!)
Wanneer de B a r b e r tot hem trad
Terwijl hy in den kerker zat,

* Nieuwe Dichtschakeering II, 105.

Zei: ‘Sir, ge koomt gelijk ontboden,
Want, zeker, 'k had u wel van nooden.
Maar 'k leg reeds sints een week vijf zes
Met koning Hendrik in proces,
Aan wien mijn hoofd zal toebehooren?
En, 't zij gewonnen of verloren,
Voor dat ik d'uitslag heb verstaan,
Doe ik er vast geen kosten aan.
Want al mijn leven zou 't my spijten,
Mijn m o n e y aan iets weg te smijten
Dat ik in dees gesteltenis
Niet weet, of 't wel mijn eigen is,
En daar, die met den kop ging strijken,
Zich tot mijn spijt, meê zou verrijken.’ -

Voor my, indien ik 't zeggen zal,
Ik ben in 't eigenste geval;
Hoewel het, onder reverentie,
Niet om mijn beurs is, maar conscientie,
Dat ik my zoo belemmerd vind,
En t' uwaart toevlucht neem, mijn vrind.
Mijn hoofdhair groeit by ieder adem
Iets minder dan een halve vadem,
En maakt aan mijn Hamburger pruik
Van achtren zulk een ronde buik,
Dat Londens faam met honderd tongen
Reeds uitroept, dat zy haast zal jongen;
Zoo dat ik, als het verder gaat,
Niet meer verschijnen kan op straat,
Ten zij ik, tot verhoê van schanden,
Het overgeef in D r e s s e r 's handen:
Want 'k wenschte me om geen warelds ding,
Gelijk het aan Paus Jut verging;
En 'k zou my vast ter dood toe schamen,
Van onderweg op straat te kramen.
Dus, had ik u mijn arme hoofd
Niet onlangs tot model beloofd,
Gy zoudt my thands ge-d r e s s 'd ontmoeten,
En niet, of voor een ander groeten. -

Maar wijl, na mijn beloftenis,
Mijn hoofd aan u verbonden is,
En, met dat hoofd, de graauwe vlechten,
Die met den wortel daar in hechten,
En ik, zoo verr' ik 't recht nog ken,
Daar dus geen meester meer van ben,
Zoo acht ik noodig, u te vragen
Hoe ik mijn hoofdhair thands moet dragen?
Het zij dan, met of zonder w i g ?
Gepapiljotkruld als een p i g ?
Met krêp? toupet? gebrand? geschoren?
Gekamd naar achtren, of naar voren?
Of wel in d'Oud-romeinschen stijl,
Zoo als op 't borstbeeld van Virgyl,
En wat men ons voor Brutuskoppen
Gewoon is in de hand te stoppen?
Of mooglijk, naar den vroegsten trant
Van 't langvergeten Griekenland;
Zoo als Laocoön by voorbeeld?
Of hoe gy 't anders nuttigst oordeelt?
Op dat ik niet uit misverstand
Mijn handen deerlijk daar meê brand',
En nog wellicht in later tijden
Daar over een verwijt moog lijden,
Dat ik uw uitgezocht model
(Waar ik zoo weinig prijs op stel,
Dat ik voor my het zonder pruilen
Wel voor een beter zou verruilen,)
Ten trots' van uw verkregen recht,
Gants eigendunklijk heb verslecht.

Ik bid u dat gy me uw bevelen
Hierover gunstig meê wilt deelen,
Die ik, met hair, met pruik, met al,
Trouwhartig onderhouden zal.
L o n d e n .
17 3/11 96

Aan mejufvrouwen S.....
met eenige ruikers op 't verjaarfeest van H.K.H.
gevierd ten huize van.....*

Door Vaderlandsche zucht voor Nassouws Huis gedreven,
En moedig op een hart, Oranjes grootheid waard,
Smeekt een verbanneling, zijn plichten trouw gebleven,
Dat uw geliefde hand dit Feestgebloemte aanvaard'. -
Heur glans vermeet zich niet, by d'uwen uit te stralen;
Maar gunt ze, om aan den disch, dien ons de vriendschap dekt,
Op de elpen maagdeborst dat Feest ter eer te pralen,
Dat heden 't blij gejuich in 't Hollandsch harte wekt!
En, daar we Oranjes naam dit handvol bloemen wijden,
Schenkt gy aan de offergaaf uw boezem tot Altaar:
Zoo moge een koningsgift mijn schaamle gaaf benijden!
En, zalig! die dit uur zijn eigen offer waar!

17 8/7 96.

* Almanak Holland, 1852.

aant. Bruiloftszang.*

ô Telg van d'Alvrijmachtbren God,
Aanbiddelijk besluit van zijne onfeilbre lippen,
Door 's blinden stervlings wanbegrippen
Betijteld met den naam van 't L o t !
Voorzienigheid, die door de baren
Van 's Levens onbestembre zee
Den koers bestemt waar langs we varen,
En d'een ter schipbreuk leidt, den ander tot de ree!
Aan wie het noest gewoel der menschen,
Met al hun draven, al hun wenschen,
Ontworstlen noch ontvlieden mag!
ô Wend, ô wend van uit den hoogen
Genaderijke, zeegnende oogen,
En heilig gy de vreugd van deez' gewenschten dag!

ô Neen, wy drijven niet in 't duister
Naar willekeur van golf of wind:
Uw hand geleidt hem dien gy mint,
Door nood en dood en ban en kluister:
En werwaart -? Daar zijn heil hem wacht!
Naar 't goed, dat al zijn ramp verzacht!
Waar voor hy 't lijden wellust acht!
En alle ramp belacht!

Mijn Kweekling! gy, voor wien my 't harte
Met Vaderlijke teêrheid slaat!
Gevoelt gy 't? - Breekt de dageraad
Van vreugd niet heerlijk door uit de aakligheid der smarte?
Is heden alle tegenspoed
Niet dubbel, duizendmaal, vergoed;
En dankt gy 't nijpen van uw doorgestane plagen
Niet met een hart vol dankbaarheid;

* Mengelingen II, 199.

Daar 't u de zaligste aller dagen
In de armen van een Gâ, een lieve Gâ, bereidt?

Ja, had de woede van tyrannen
Ons niet uit have en erf gebannen,
Dit heil waar nooit voor u bestemd.
Het onrecht moest, door Gods gehengen,
U dezen alsembeker mengen,
Om u in d'arm van haar te brengen,
Wier hand ge thands in de uwe klemt.

ô Almacht, hebt gy iets te schenken -
Draagt ge in de volheid van uw' schoot
Een goed dat menschen kunnen denken,
Waardeerbaar naast dees gift: een minlijke Echtgenoot!
ô Neen, de nog onschuldige aarde,
Voor dat uw vloekspraak haar bezwaarde,
In Hemelsche volkomenheid, -
De mensch, der Englen hoogst genoegen,
Eer smart zijn' boezem had doen zwoegen,
Zijn schuldloos oog zich rood geschreid,
(Gy zaagt het) miste in 't zalig Eden
't Volop der hoogste zaligheden,
Tot gy hem de e c h t k o e t s hadt gespreid.

Gelukkige -! ô gy gaat dat smaken,
Dat heil, dat onnadenklyk heil,
Dat Edens wellust moest volmaken,
Verheven boven 't hoogst van 't hoogste menschlijk peil!
Kom, ga, verlies u in die armen,
Voor uwe omhelzing uitgestrekt!
De liefde die uw borst voor eeuwig moet verwarmen,
De liefde daalt van God, is vrucht van zijn erbarmen;
Haar vlam is heilig, onbevlekt.

Ga, smelt op de onbezwalkte lippen
Van uw beminnelijke bruid!
Laat, laat uw beider hart daar vlottend samenglippen,
En drukken één gevoelen uit!

Gevoelen, dat Gods Englen jagen
Terwijl zy op uw koets hun vlammende oogen slaan,
Om dankbaar voor Gods throon te dragen,
Als offers, die by God voor 't plechtigst wierook gaan.

Geschakeld in elkanders leden,
Met heel het hart en ziel en reden
Te smelten in 't gevoel van 't innigst heilgenot -!
Zie daar wat van der menschen beden
Het naaste koomt aan 't Hemelsch Eden,
Meest waard, meest waardig is aan God!

Die God van liefde, God van zegen,
Wiens hand van enkel weldaân druipt,
En nooit de zijnen laat verlegen,
(Hoe hoog de nood ook schijn' gestegen)
Waar geen vertwijfling 't hart bekruipt;
Die God wiens wezen enkel leven,
En mededeelend leven is,
Heeft de Echtkoets tot een beeld gegeven
Van de opperste geheimenis.

Geliefde! ga dan - wees gczeegend
In d' arm van 't u zoo dierbaar pand!
De hand die louter weldaân regent,
Verhemelde uwen aardschen stand.
Ga heen, geniet uw lieve gade,
Aanbid de Algoedheid in heur gift!
En hoon gy nimmer Heur genade,
Door 't minst verflaauwen van uw drift.

En gy, aanminnige uit wier oogen
Die teedre, kuische wellust lacht,
Dien ge uit dat oog hebt ingezoogen,
Dat door het uw in vlam gevlogen,
Naar lessing van zijn gloeïng smacht!
Gy, thands aan 't teder hart zoo teder,

Dat in het uw, u-zelv' en uwen Egâ mint!
ô Strek me, als hy, een dierbaar kind,
En 'k heb voor 't minst een deel van 't gene ik kwijt ging, weder!
En, groote God, ik buig my neder,
Tot ge eens mijn hartewond verbindt.

Uw liefde! ja ik mag haar vergen:
Gy kunt dees hartewond niet tergen -
Uw liefde, liefde, tot den dood
Geheiligd aan uw' Echtgenoot,
Mag met de zijne samenvlieten,
En in hcur bruischen onvertraagd,
Voor 't hart dat Vaderliefde vraagt,
Een kronklend adertj' uit doen schieten.
Zy mag, zy zal het, lieve maagd!
En 'k zal me in haar bevoorrecht hieten.

Ja, 'k vraag, ik wacht het. - Gun my dit,
En maak door uw gewenscht bezit
Uw' Egâ, 't geen mijn hart u beide wenscht te aanschouwen,
Gelukkig boven 't menschlijk lot!
Dan zijt ge (en dit verleene u God!)
Gewis de zaligste aller Vrouwen!

E x t e m p o r e .

Londen, Bloeimaand, 1797.

Op de afbeelding van miss Chr....W.....*

De Hemelkoningin, van de oudheid aangebeden,
De wieg des Hemelvoogds, gelijk zijne Echtkoets, waard,
Vertoont zich in dit beeld in houding, zwier, en leden,
Maar met een englenhart en geestvol oog gepaard.

* Nalezingen I, 76.

Op de afbeelding van miss A...Fr...E. -*

Bekrans dit jeugdig Beeld met bloeiende Liguster,
Doormengd van 't eêlst gebloemt' der prille lentetijd!
De drie bevalligheên erkennen 't voor heur zuster;
De schoonheid en 't verstand versieren 't elk om strijd.

Aan.....*

Hoe is dat voorhoofd dus betoogen
Met nevel van geheime smart;
Wat wolkje drijft er voor die oogen; -
Bezwalkt den hemel van uw hart?
ô Dierbre, schenk my dat vertrouwen,
Dat zuivre tederheid verdient. -
Hoe kan ik uw verdriet aanschouwen,
En niet my-zelv' rampzalig houên
Als teder minnend, teder vriend? -

Herneem die lieve aantreklijkheden,
Waar meê uw minlijk aanschijn lacht,
Zoo teêr, zoo vurig aangebeden
Van 't hart dat om uw lonkjens pracht!
Herneem, herneem die kalmte weder,
Die aan uw schuldloos hart behoort,
En zie meêdoogend op hem neder,
Wiens boezem altijd even teder,
Zijn zuchten om uw' wil versmoort!

* Nalezingen I, 76.
* Nalezingen I, 77.

A mesdemoiselles Schweickhardt.*
[Inschrift in een exemplaar van Francesco Soave, ‘Novelle morali.’]

Que puis-je vous offrir, mes douces Écolières,
Et vos coeurs innocents qu'attendent-ils de moi? -
D'un peuple corrompu les peintures grossières,
Qu'abhorre la vertu, et sa pudique loi? -
Des feux de la mollesse, et des désirs infâmes
Qu'inspire aux déréglés l'affreuse volupté,
Les séduisants tableaux, qui par des traits de flammes
Pénètrent dans le coeur, malgré sa pureté? -
Ah! loin de nous les chants, les contes détestables,
Qu'admire l'Italien dépravé, sensuel!
Rejettons les ragoûts de ses perfides tables,
Qui flattent le palais, mais d'un poison mortel!
Cherchons, aimables soeurs! cherchons dans nos lectures
Les moeurs et la décence, autant qu'un art heureux!
Et si notre Italien évite les ordures,
Pardonnons si parfois son livre est ennuieux!

* Catalogus van de Boekverzameling van B., 63.

Aan.....*

Aanbidlijke, aan den wenk van wier betoovrende oogen
Geheel mijn leven hangt, mijn wezen, mijn bestaan!
Neem, zoo door teder mededogen
Ooit maagdlijk harte wierd bewogen,
De hulde van deez' boezem aan!

'k Mocht op uw heilig feest (dien schoonsten dag der dagen,
Waarop Natuur in u heur edelst toonbeeld schonk,)
Daar 'k verr' van u, ter neêr geslagen
In wanhoops onverduurbre vlagen,
Versmachtte naar een' lieven lonk:

'k Mocht toen uw Maagdlijk hoofd met geen gebloemte sieren,
Geen' enklen hoogtijdtoon ontwringen aan de snaar.
Hoe zoude ik vreugdefeesten vieren
In 't angstig heen en wederzwieren,
Onzeker van het lot dat u weêrvaren waar?

Mijn boezem zuchtte en beefde in holle mijmeringen, -
In 't aakligst voorgevoel, - in 't zwartst vooruitgezicht.
Ach! zoude ik in dien toestand zingen,
Terwijl haar golf en zee bespringen,
Die me eenig, die me alleen, zoo teêr aan 't harte ligt!

Ik zingen, daar wellicht de wellust van mijn leven
In 't woeste golfgeklots met doodsgevaren strijdt!
Licht, felle koorts ten prooi gegeven,
Den dood zich boven 't hoofd ziet zweven,
En onverduurbre pijnen lijdt!

* Nalezingen I, 78.

Doch, mocht mijn hart zich toen aan 't uwe niet ontsluiten
Door ongelijkbare angst met schroeven toegeprangd;
Thands mag het vrij zijn zuchten uiten,
(Gy weet uit welk een hart zy spruiten),
Nu 't in uw' arm geketend hangt.

Dan ach! hoe zou de kunst met koud en krachtloos pogen
Afschetsen 't geen geen hart, dan dit alleen, gevoelt,
In laaie vlammen opgevlogen,
Tot asch geblakerd door uwe oogen,
En door geene eeuwigheid verkoeld!

Neen, dierbre, neen, geen toon vermag dat uit te drukken
Maar zoude uw godlijk hart het mijne niet verstaan,
Wen gy 't in de onmacht van 't verrukken,
Vertederd door zijne ongelukken,
Aan uwe aanbidbre borst voelt slaan?

Ja, hoor, ja hoor het dan, mijn eenig welbehagen!
En, schaaklen we in dit uur ons beider lot aan een,
Wat kunnen we aan Gods goedheid vragen,
Dan 't rekken dezer blijde dagen,
Zoolang met tranen afgebeên!

ô Dierbre! blijf my steeds, blijf me eindloos teêr beminnen!
Beminnen -? Ach, mijn ziel, hoe weinig zegt dit woord!
Neen, smelten wy in een met hart en ziel en zinnen!
En, kan de liefde 't graf verwinnen,
Ach! de onze dure en blaak' door de eindlooze eeuwen voort!

17 7/20 97. B r u n s w i j k .

Ten feestdisch van mevrouwe * * *
Moeder van verscheiden kinderen.*

Zijn liefde en dankbaarheid het leven van mijn leven,
De Hoofdstof, waar mijn ziel in ademt, in bestaat,
En zoude ik dan geen blijken geven
Van welk een teedre drift het slaat?

Zou 't heerelijk tafreel van huisselijken zegen,
Een moeder, van heur kroost, heur talrijk kroost, omringd,
't Aandoenlijk hart my niet bewegen,
Daar 't alles tot de vreugde dringt?

ô Neen, laat ramp, laat onheil woeden!
Ons eigen heil is 't niet, dat ons aandoenlijkst streelt:
Het opgereten hart moog bloeden,
't Is zalig, zoo het slechts in 't heil van andren deelt.

Wee d' onberaden', wee den snoden,
Die in zich-zelv' bepaald, die niet in andren leeft!
Laat kunde, of rang, of eer, laat alles hem vergoden,
De vloek rustte op de wieg, die hem ontfangen heeft!

Neen, mag ik op 't volvrolijk heden,
In 't midden van uw kroost, uw dierbaar huisgezin,
Uw' feestdisch, eedle Vrouw, bekleeden,
Ik juich hun blijdschap toe, mijn boezem deelt er in.

* Mengelingen III, 90.

Ja, heuchlijk ook voor my is 't dierbaar licht verrezen,
Dat u aan de aarde schonk voor vrienden, kroost, en bloed;
En eindloos moet het zalig wezen
Voor die het aan uw zij' begroet!

Voor my, die teêr aan u door 't dankbaar hart verbonden,
Die op uw goedheên, op uw dierbre vriendschap boog,
In d' arm van uw Gezin een deel heb weêrgevonden,
Van 't geen my 't wreevle lot onttoog!

Laat andren vrij den Jaardag vieren
Van Helden, door wier vuist de ontvolkte wareld zucht!
We eerbiedigen hun krijgslauwrieren,
Maar eeren 't moederhart voor zege en krijgsgerucht.

Laat Koningen met scepters pralen,
Wy buigen, als 't betaamt, voor hunn' gerechten staf:
Maar kan er iets op de aarde halen
By 't heillicht, 't geen aan de aard een vruchtbre moeder gaf?

ô! Zouden wy dien staat niet eeren,
Dien God verheerlijkt heeft voor al wat heerlijk is!
Den naam van Moeder niet waardeeren,
Geheiligd boven al door Gods beloftenis?

Geheiligd, ja, door Jezus lippen,
Toen, wen zijn zuivre mond hem lispelde als een kind;
Toen, wen zijn' veege borst heur adem stond te ontglippen,
Bezorgd voor 't geen hy 't teêrst op de aarde had bemind.

Neen, dierbre Telgen, kroost van een zoo teedre moeder!
Mijn boezem eert met u dien tijtel, zoo gewijd!
Hy heft zich met u op, zich op tot d' Albehoeder,
En dankt Hem voor de gunst, dat gy heure afkomst zijt.

Ja, komt, vereenigt hart en handen,
(Ik volg u) dankt den God, die u die moeder gaf.
Gezegend zijn die teedre banden,
En spade rukk' de tijd die af!

Ja, zy, die 't duurgeschatte leven
Moest schenken aan een Nageslacht,
Heeft een bestemming meer verheven
Dan glinstrend kroonegoud of oorlogsheldenkracht. -

Haar feestdag is het feest van duizenden van Neven,
Wier zielen voor Gods throon in duistre nevels zweven,
Om eens zijn goedheid eer te geven:
Het feest van 't menschdom, van 't heelal! -
Haar feestdag is een dag van eeuwigdurend leven,
Die de eeuwigheid bevolken zal.

De Algoedheid hoort eens moeders smeeken
Voor 't vruchtjen van haar' schoot, haar wellust, en haar troost;
Maar leerde 't bloed weêrkeerig spreken,
En zegent wederzijds de moeder door het kroost.

ô Geef dien zegen, God van zegen!
Vervul dees blijden dag met uw genoegzaamheid!
Zy trede uit 's Hemels throon den heeten wenschen tegen,
Op Moeder en op kroost gelijklijk uitgebreid!

Zie zoo veel harten dankbaar zwoegen
Van 't tederste gevoel, van dankbaarheid, van 't bloed!
En mag de vriendschap zich by de ouderliefde voegen,
Zie 't mijne dat Gy kent! ô Zegen en behoed!

1799.

Genoegen.
aan mijne dierbare.*

Laat niets, mijn Dierbre, uw borst beknellen,
Laat niets de zegening ontstellen,
  Die God ons in elkander schonk!
Geen dorst naar rang, noch ijdel haken
Naar 't klatergoud der schijnvermaken,
  Gehecht aan Staatzuchts valschen pronk:

Laat andren zich met grootsche tittelen
Het eerbegeerig harte kittelen,
  Ons lot zij onbekend en stil.
Een onbesproken, duister leven
Zal onzen adel luister geven,
  Alschoon hy zich bedekken wil.

De naam, waaronder we ons verbergen,
Moog niemand slaafschen eerbied vergen,
  Voorzeker brengt hy achting voort,
En wordt, om uw bevalligheden,
Om beider braafheid, aangebeden,
  Alom met zegening gehoord.

Indien wy schat en weelde derven,
Het geen wy van Gods gunst verwerven,
  Is beter deel dan overvloed.
Door dagelijksche vlijt verkregen
En ons geheiligd door den zegen,
  Maakt Liefde zijn genieting zoet.

* Poëzy I, 15.

Is wisseling van tijd en stonden
Met ongestadigheid verbonden,
  Ons hart is trefloos voor 't verdriet.
De Hemel moge ons soms beproeven,
Hy heeft nog meer dan wy behoeven,
  En Hy vergeet zijn schepsel niet.

Wat leggen Priesterlijke handen
By andren, menschelijke banden;
  ô De onzen zijn door God gelegd.
Hy, die ons voor elkaâr bestemde,
Voor eeuwig hart aan harte klemde,
  Hy is het zegel onzer Echt.

Betreên wy dan het pad des levens
Door frissche jeugd en grijsheid tevens,
  Bemoedigd, vrolijk, hand in hand!
De blijde rust zal met ons wonen,
En de Echt ons bed met telgjens kroonen,
  Het siersel van den Huwlijksband.

Ach! zou het my het hart niet streelen,
Wanneer ik ze om mijn kniën spelen,
  En aan mijn leden hangen zie!
Wen ik op 't kinderlijke wezen
Het moederlijk gelaat mag lezen,
  Des Moeders zachten aart bespiê!

En, als ons de afgeleefde dagen
De zoetheên van de jeugd ontdragen,
  Dan vinden we in den ouderdom,
(ô Kan ons hart die vreugd verzwelgen!)
Ik U in frissche Maagdentelgen
  Gy my in frissche Zoons weêrom.

1799.

Aan mijne Filumene, op haar geboortefeest.*

Feestgebloemte, Hoogtijdzangen,
Mocht gy van mijn hand ontfangen
Eer gy nog de mijne waart:
Maar, ô Leven van mijn leven!
Thands heb ik u niets te geven,
Niets behield ik meer op aard.

'k Schonk u hart, en ziel, en zinnen,
'k Schonk u, wat het teêrst beminnen,
't Zuiverst lieven, in zich sluit.
Waar toe zoude ik maatzang kwelen?
Waar toe roos of telgjen telen?
Drukte dat mijn boezem uit?

Maalde dat het teêr genoegen,
Waar die boezem van mag zwoegen
In uw duurgeschat bezit?
Dat, het dankbaar heilgevoelen,
Dat ik in mijn borst voel woelen,
Waar gy bron van zijt en wit?

Schetste dat het tintlend gloeien,
Dat, het smeltend overvloeien
Van mijn ziel in uwe ziel,
Daar ik, in uw min verloren,
Verders oogen heb noch ooren,
Schoon de Hemel om my viel?

* Poëzy III, 9.

Zulk een liefde (neen, mijn Waarde,)
Wordt door geen geschenk op aarde,
  Door geen zang of toon geschetst,
Dan van saamgevloten zuchten,
Door de kuische mingenuchten
  Aan het zwijmend hart ontprest.

Weg dan, welke rozenkroonen!
Weg dan, uitgeputte tonen
  Van een koude Poëzy!
Laat ik, ô mijn zielsverlangen,
U aan dezen boezem prangen
  Op dit dierbaar Hooggetij'!

Neem, ô adem van mijn leven,
't Vurigst kusjen, ooit gegeven,
  Kus van onvervalschten gloed;
Kus, die op ons beider lippen
Beider ziel doet samenglippen!
  Dit zij uw Geboortegroet!

Deze kus moet honderd jaren.
Zoo de Hemel ons wil sparen,
  (Dit behoort alleen aan God.)
Tot op d' oever van ons leven,
Altijd even teder kleven,
  En verhemelen ons lot!

Laat dan vreugde, laat ellende,
Hoe de Wareld keere of wende,
  Samenscholen om ons hoofd!
Aan uw boezem aâmt het zegen,
Dien geen rijkdom op kan wegen,
  Dien geen aardsch geweld ons rooft.

1799.

Aan mevrouw *********,
op haren geboortedag, die ook de mijne was, den negenden na hare bevalling van een zoon.*

Verrijkt met d' eêlsten schat, dien de Almacht heeft te geven,
Gelukkig door uw Echt, door uw beminlijk kroost,
Smaakt ge, ô begaafde Vrouw, de hoogste lust van 't leven,
En weet niet, welk een zucht verholen weedom loost.
ô Zalig dus de dag, die uw voortreflijkheden
Aan de aard ten toonbeeld schonk, Natuur ten meesterstuk,
Om wijd en zijd vereerd, bewonderd, aangebeden,
Maar ook bedeeld te zijn van 't onbepaaldst Geluk!
Ook ditmaal schenkt hy u, doorstraald van nieuw genoegen,
Van 't hachlijk kinderbed aan Liefde en Vriendschap weêr;
En, bleef er nog een wensch, die in uw borst mocht zwoegen,
Een Zoon volmaakt het heil, en duldt geen wenschen meer.
ô Rijs dan, zalig licht! gezegendste aller dagen!
My schonkt ge een lot vol ramps, vol jammren, en verdriet,
Maar nimmer zal mijn hart zich over u beklagen:
't Gestarnt', dat u beheerscht, droeg zaligheên en plagen,
Gy deeldet ze onder ons, en, heb ik 't leed te dragen,
Mijn hart wraakt uw verdeeling niet.

Welaan dan! stort den rijksten zegen
Steeds meer verdubbeld uit op 't zoo bevoorrecht hoofd,
Tot we één Volmaaktheid zien, die by haar op kan wegen!
Één luister, dien zij niet verdooft!

1800.

* Poëzy II, 200.

By 't verlies eens kinds aan mijne egade.*

Verr' van u, mijn Teêrgeliefde, hier in de aakligste eenzaamheid,
Daar de Nacht heur valen sluier om mijn rustloos rustbed spreidt;
Waar, in diepen rouw gedompeld, mijn in 't wee verstikkend hart,
Niets gevoelend, niets beseffend, enkel ademt voor zijn smart;
Waar het, in de doodsche stilte, door geen andre stem gestoord,
Met een soort van wreed genoegen naar des Nachtuils krassen hoort;
Waar het, met zich-zelf te onvreden, aard, en licht, en leven haat,
En den God zich naauw herinnert dien het in de troost versmaadt!
In dien toestand, zoo wanhopig, van het innigst wee versteend,
Zucht het t' uwaart, ô mijn Dierbre, waar uw boezem met my weent,
Waar uw heete tranen vlieten, en uw oog ten Hemel staart,
Om het pandtjen weêr te vragen, beider hart zoo eindloos waard!
Ach! hoe zie ik u den boezem van het zilte vocht bedaauwd!
Hoe het leven in uw oogen, tot verdoving toe, verflaauwd!
Ai my! welk een kreet van weedom! Hoorde ik dien? Verbeeldde ik 't my?
Borst hy uit uw borst ten Hemel? Was het loutre mijmery?
ô Mijn Lieve, wees geduldig! wees het om ons beider min!
Hou dat zieldoorvlijmend gillen, hou dien fellen noodkreet in!
Ach! ontzie mijn krimpend harte: 't kan uw droef heid niet weêrstaan:
U te zien, te hooren lijden, is in Helsche pijn vergaan.
U te zien, te hooren lijden....! ô Mijn dierbre, wees gedwee!
Ieder zuchtjen van uw boezem neemt een deel mijns aanzijns meê!
Ach! wat leef ik, dierbre teedre, dan voor u, door u alleen?
Ken ik heil of troost op aarde dan in uwe tederheên?
U gelukkig aan te schouwen, leef ik anders dan voor dit?
Door mijn liefde 't u te maken, heeft mijn boezem ander wit?
Wat herriep my aan het leven, wat hergaf my aan mijn pijn,
Dan uw toespraak: ‘Wees gelukkig, en ik zal het met u zijn!’

* Poëzy III, 17.

ô Mijn lieve! wat vermogen had dit levenschenkend woord!
Bracht het voor mijn stervend harte niet een nieuwe schepping voort?
Wierd ik, wierd ik niet gelukkig, lot en wederspoed ter spijt,
Daar uw oog mijn rif bezielde, reeds ter grafvaart ingewijd?
Ach! vergat ik heel de Wareld met mijn eigen-zelven niet,
Om alleen in haar te leven die daar alles voor verliet?
ô Verwin gy thands u-zelve! offer uw gerechten rouw,
Offer 't Moederlijke harte aan de tederheid van Vrouw;
Offer 't aan mijn teêre liefde, aan de troost die ik behoef,
(Ik, die meê een deel mijns-zelven, in ons dierbaar kind begroef!
Ik, die met eens Vaders harte, meer dan Vaderlijk misschien,
Dat verlies te diep gevoelend om u troosttaal aan te biên....
Ik, die klacht en zucht en tranen in 't verstarrend hart verkrop!)
Offer 't, ja, aan my, mijn Waarde, offer 't aan mijn teêrheid op!
Kom, en ween aan mijnen boezem, aan mijn hart, den uwen uit!
Kom, en mengen we onze tranen op het graf dier lieve spruit!
Kom, zijn dit de laatste tranen voor dit onvergeetbaar wicht!
En herleven wy te samen voor de liefde, voor den plicht!
Zie ons dier, beminlijk Knaapjen, daar het om uw kniën speelt,
Hoe het met een zachte ontroering in ons beider droefheid deelt!
Zie zijn lieve hand ons stroken! Zie zijn kinderlijken mond
d' Onzen met zijn kusjens dekken, ter verzachting onzer wond!
Zie zijn minlijke oogjens prachen om een vriendelijken lach,
Die aan 't schuchtre kinderhartjen ons genoegen toonen mag!
Dierbaar Wichtjen! eerste zegen, thands nog over van ons bed!
Ja, verkwik ons beider harte, door dees blixemstraal verplet!
Kom, omvang ons met die armtjens, die gy ons zoo minlijk biedt!
Wy versmaân, aandoenlijk Wichtjen, uw onnoozel streelen niet!
Kom, vervul ons gantsch verlangen! heel ons opgereten hart!
Wees ons alles voor u-beiden, en bedrieg ons-beider smart!
Wy vereenen onze teêrheid op uw hoofdtjen thands alleen,
Eenigst overschot des rijkdoms, van Gods Almacht afgebeên!
ô Groei welig, groei gezegend, groei uw' ouders op tot vreugd!
Zalig, die u mocht aanschouwen in den bloesem van de jeugd!
Zalig, die, in 's levens krachten, u uw afkomst waardig zag,
En dan, stervend, God mocht danken voor 't beleven van dien dag!
Zalig, die dien zegen smaakte! maar ook zalig even thands,
Die in u de hoop ziet leven op een tijdstip zoo vol glans!
Zalig, die u mocht behouden, en, met dankbaarheid bezield,

's Allerhoogsten gunst mag danken! danken, dat hy u behield!
Welk een gunst, mijn Teêrgeliefde! Voelt uw Moederhart dit niet?
Plengt gy hier geen vreugdetranen by de tranen van 't verdriet!
ô Vertroost u dan, mijn lieve! Werpen we ons ootmoedig neêr!
De Almacht gaf en nam vrijmachtig, maar Zy nam niet alles weêr.
Neen, Haar goedheid liet ons dezen, de eerste gift van Hare hand,
Tot een onderpand van zegen, nu een dubbel dierbaar pand!
Kom dan, droogen we onze tranen, God is machtig, wijs, en goed!
Één, één zucht slechts blijve ons over: dat Hy deze spruit behoed'!

1800.

Geboortegroet, met een papieren bloempot, aan jonkvrouwe *******.

Reeds van de overoudste tijden
Plach men aan een lieve Maagd
't Roosjen, dat de Lente draagt,
Op heur Jaardag toe te wijden:
't Frissche Roosjen is met recht
Aan de frissche Jeugd gehecht.

Maar, waar thands gebloemt' gevonden,
Dat ik u ten kransjen plukk',
Dat ik op uw lokken drukk',
In dees felle Winterstonden?
Ach! de bloemhof ligt verstoord,
En ten prooi' van 't baldrend Noord!

* Poëzy II, 202.

Waarom koos, ô bloem der schoonen,
't Lot u zulk een Jaardag uit,
Waar geen Roosjen op ontspruit
Om u 't minzaam hoofd te kroonen?
Waarom uw bevalligheid
Niet een beter Feest bereid?

Zoo 't Heelal de schoonheid huldigt,
Immers was de Schikgodin,
Met de Moeder van de Min,
U gelijken dag verschuldigd;
Dag, als schoone Cytheree
Op zag rijzen uit de Zee.

't Albezielend Hemelteeken[1],
Dat het aardrijk, pas ontdooid,
Wederom met bloemen tooit,
Moest de wieg met groen besteken,
Waar een u gelijkend wicht
In zijn eersten sluimer ligt.

Maar, wat zeg ik? Waartoe rozen?
Waartoe krokus en jasmijn? -
Waar toch zou de bloemgaard zijn,
Die voor u niet had te blozen,
Als gy, hoe het waait of stormt,
Onverwelkbre bloemen vormt! -

Daar de drie Bevalligheden,
Daar een duizend Minnegoôn
Zoo veel zachtheid, zoo veel schoon,
In uw wiegjen hulde deden,
Voegde Flora zich daarby,
Met den Zéfir aan heur zij'.

Schoon ook de ongunst der saizoenen
Lente van uw peuluw hield;
Zy, met Lentevuur bezield,
Wikkelde u in bloemfestoenen,
En bestrooide 't kinderbed
Met de rozen van Hymet.

Met een lach, een Godheid eigen,
Loeg ze u, slapend wichtjen, aan,
Overdekt met rozenblaân:
‘Laat de stugge winden dreigen!
Laat het felle Jaarsaizoen
Om dit zachte leger woên!

'k Schenk u (sprak zy) mijn vermogen.
Schep gy bloemen, dierbaar kind,
Onverstrooibaar door den wind!
Voer den Hemel in uwe oogen,
En de Maymaand in uw hand,
Als mijn kenbaar Liefdepand!’

Hier brak ze af; en 't oude grootjen
Dat uw levensdraad begon[2],
Was verwonderd daar ze spon,
Met de vuurtest op haar schootjen,
Dat hy, als heur spinrad snort,
Met viool omkronkeld wordt.

Winter hoorde Floraas woorden,
En riep sneeuw- en hagelkraam
Met heur gantschen toestel saam
Uit den diepsten nacht van 't Noorden,
Of hy u die dierbre gift
Mocht ontrukken door zijn drift.

Maar vergeefs! wy zien haar bloeien,
Daar uw hand ons Lenten schept,
Die geen Winter ooit verlept,
Die geen Zomer kan verschroeien!
Bloemen, waar de Kunst op prijkt,
Daar Natuur er voor bezwijkt.

Echter, zegt men, had zijn woelen
Toch nog iets op u vermocht,
En een kilheid uitgewrocht,
Om voor Minnaars niet te voelen.
Doch, voor 't minste, hoe dat zij,
Ook die invloed is voorby.

't Heden, het gelukkig heden
(En wat wellust drukt dit uit!)
Ziet u een gewenschte Bruid,
Van heur Bruîgom aangebeden,
En bereidt u - Hemel, geef 't! -
Wat de Trouwkoets zaligst heeft.

Wel! geniet dan, Bloemgodesse,
In een lot, zoo rijk bedeeld,
Alles wat het harte streelt!
T e d e r k i n d e n m i n n a r e s s e
Sluit ook b l i j d e g e m a l i n ,
En v e r n o e g d e m o e d e r in!

Ik (wat zoude ik water dragen
In den vollen Oceaan?)
Bied u krans noch bloemtros aan.
't Waar zich aan bespotting wagen,
Schonk men aan den Alchymist
Anders dan een holle kist.

Echter, zie ik zoo veel braven
Op den heuchelijken dag
Dien ik hier bezingen mag,
U vereeren met hun gaven;
Breng ik 't weinig wat ik kan,
'k Wacht er geen versmading van.

'k Laat het aan voornamer lieden,
Om met pracht of kostbaarheên
Iemand onder 't oog te treên.
't Geen ik u heb aan te bieden,
Is geheel niet van den aart
Dat het met hun giften paart.

Maar (ik schroom het schier te noemen;
Nochtans weet ik anders niet,
Dat er voor my overschiet)
'k Voeg er voor uw zijden bloemen
(Zeg my, of ik kwalijk doe?)
Een papieren bloempot toe.

1800.

Eindnoten:

1 De Tweeling.
2 De Schikgodin.

Aan den heer Jeronimo de Bosch, op zijne Latijnsche Ode aan Buonaparte.*

Is 't mooglijk! Gy dien Oorlogsdonder
Bezingen! ongelijkbre BOSCH!
Gy volgt (ô zielontzettend wonder!)
Dien Mavors op zijn krijgskaros!
Gy vlecht uw grootsche Dichtlauwrieren
Den moord, de heerschzucht om den kruin,
Terwijl hy waadt door bloedrivieren,
En steden, Rijken, legt in puin!
Uw zachte ziel kan 't schouwspel dragen
Der menschlijkheid in 't stof getreên;
Stijgt met dien Attila ten wagen,
En juicht by zoo veel ijslijkheên!
Hoe! 't half Heelal, in bloed verdronken -
Verwoesting, weidende over de aard -
De Volken, in een boei geklonken,
Die ieder oogenblik verzwaart! -
Uw hart, gevormd voor deugd en zede,
Voor 't zacht, voor 't zielverteedrend schoon,
Voor al de aanminnigheên der Vrede,
Bezwijkt niet by dien Wapentoon!
Die borst, die, steeds van de eer doordrongen,
Van lettermin, van kunstdrift zwelt, -
Die nooit dan Vrijheid heeft gezongen,
Zingt de Overheersching en 't Geweld!
Kan 't wezen? Neen, dat Dichtvermogen,
Die aan Virgyl ontwrongen lier,

* Wit en Rood I, 176.

Die oor en hart houdt opgetogen,
   Ontvlamt van veel te heilig vier.
Wat zingt gy? - Roem en Oorlogspalmen,
   En Dapperheid en Heldenmoed,
Waar zee en aardkreits van weêrgalmen,
   Gebukt voor 's overwinnaars voet.
Ja, heerlijk staan de Zegeloveren
   Om 't zich verheffend Heldenhoofd;
En, wien zy 't harte niet betooveren,
   In hem zijn deugd en eer verdoofd.
Ja, 't harte volgt die grootsche standers,
   Omwapperd van den oorlogsroem,
En juicht in de eer eens Alexanders,
   Hoe zeer het zelfs zijn woestheid doem'.
Geen wonder, Roem der Dichtrenreien,
   Zoo hier uw boezem by ontgloeit,
En onder 't daavrend Iö-schreien
   Uw zang voor zoo veel glorie vloeit!
Ja, groot is 't, de ontoegankbre rotsen
   Door ijs en sneeuw en wolken heen,
Groot, Nijl en halve maan te trotsen,
   Als waar geheel Euroop te kleen.
Ja, groot is 't, met verstaalde vingeren,
   Door tal noch overmacht ontzet,
Den bliksem om zich heen te slingeren,
   Die 's warelds Koningen verplet!
Ja, groot, de op een gedrongen machten
   Van Obys boord tot Kalpes strand,
Als weêrloos slachtvee af te wachten,
   Met de overwinning in de hand!
De Bosch, ja, 'k deel in uw verrukking!
   Maar ach! die geestdrift gaat voorby,
En Dwinglandy en Onderdrukking
   Bekleeden des Verwinnaars zij'.
Ziet, ziet ge daar dien throon niet rijzen,
   Dien zetel, nog omwolkt met damp?
Dat juk, waar van mijne aders ijzen?
   Die voor geen oog doorzienbre ramp?
Gaat, Volken, knielt, en buigt uw schouders,

Knielt neêr en kust dien ijzren staf!
En gy, op aard Gods stedehouders,
Legt, Vorsten, hier uw scepters af.
En, Vrijheid! goed, zoo hoog in waarde,
Door zoo veel bloeds en leeds gezocht,
Verdwijn, verdwijn van 't vlak der aarde:
Dat bloed heeft de aard het juk gekocht.
ô Neêrland, Neêrland....! Maar, mijne oogen,
Gy lijdt dit ijsselijk verschiet;
En gy, mijn hart, zoo fel bewogen,
Gy, gy verduurt het denkbeeld niet!
Neen, 'k kan op u het oog niet vesten,
Het lot niet aanzien dat u wacht:
Daar, Neêrland, duikt uw zon in 't westen,
Daar rijst een eindelooze nacht!
Ach moest me een valsche droom misleiden! -
De Bosch, uw zangtoon zalft my 't hart,
Maar zie daar ginds de nevels scheiden,
En heel de kim gehult in 't zwart!
Uw hart, ô edeldenkend zanger,
Erkent geen booswicht in een held;
Geen boezem, van dien gruwel zwanger,
Die u mijn treurig lied voorspelt.
Dan ach! geloof, de tijden naken,
't Ontwerp wordt rijp, en barst reeds uit,
Waar in zich 't hart zal kenbaar maken,
Dat deze koopren borst besluit.
Gy, ga, bezing hem, vraag hem vrede,
Vraag, vraag hem vrijheid voor Euroop:
De Noordwind voert uw klanken mede,
En, met uw vaerzen, Neêrlands hoop.
ô Dat wy, na zoo gruwbre plagen,
(Veellicht door nieuwe ramp hereend!)
Dat schrikbre tijdstip nimmer zagen,
Door beide dan te laat beweend!
ô Dat, na zoo veel tranenplengen,
Mijn aan de smart verwende snaar,
Zich met uw vreugdelied mocht mengen,
En Neêrland vrij en bloeiend waar!

ô Mocht ik, voor mijn hooploos kermen,
Van Vaderlandsche zon bestraald,
My eens weêr storten in uw armen,
En juichend zeggen: 'k h e b g e d w a a l d !

U i t B r u n s w i j k 1800.

Aan Nisa,
met een' afdruk van mijne losse dichtstukjens.*

Ontfang, begaafde Vrouw, dees afgevallen bloemen,
In vroeger Jaargetij' en zachter lucht geteeld.
Gelukkig, zoo er een, uw opslag waard te noemen,
In 't midden van den hoop door 't blinkende onkruid speelt!
Maar neen, 'k bedrieg my niet, mijn afgeleefde dagen
Verwerven voor mijn' zang uw heusche inschiklijkheid:
En van een hart als 't uwe iets meerders weg te dragen,
Heeft zelfs in 't vuur der jeugd het mijne nooit gevleid.
Ach, had een beter lot, in d'opgang van mijn leven
Me een' enklen straal vergund van 't geen uw oog bezielt,
Geen stervling had vermocht my ooit op zij' te streven,
En 't aardrijk had met my voor NISAAS naam geknield!

B r u n s w i j k , 1800.

* Mengelingen II, 172.

Bruiloftszang.*

Van hier, Naargeestigheid, met bergen loods bezwaard,
Wie sombre Middernacht aan d' Afgrond heeft gebaard;
Die onder 't gruwzaamst ras van Monsters opgetogen,
In 't voorhof van de Hel by 't aaklig noodgehuil
Der grondelooze jammerkuil,
De doodelijke borst der Wanhoop hebt gezogen!
Van hier! vlieg verr' van ons naar 't neevlig Nachtgewest,
Waar bange duisternis met vale vleêrmuisvlerken
De Nachtgeestschrikken broedt op 't ijzingaâmend nest,
Waarom de nachtraaf knarst en de ongeziene Pest
In dood en grafdamp waart by 't gapen van de zerken!
Van hier, Naargeestigheid, van hier!
Vlied ijlings, vlied, ô vlied op 't klinken van mijn lier! -
Of, wilt ge, heersch in 'trond, waar Brunswijks onderdanen,
Met innige of geveinsde tranen
Een grijze Landvorstin geleiden naar het graf!
Wy schudden floers en rouwgewaden,
Wy, lijkcipres en wilgebladen,
Voor myrth en rozenkransen af!

Maar gy, aanvallige Godin,
Gy, wie de moeder van de Min
Ter zelfder dracht met twee der drie Bevalligheden
Aan dartlen Bacchus schonk by 's aardrijks ochtendgloed!
Gy, die, door Zefirs aâm met Hemelgeur gevoed,
Op 't dundoek van de lucht kunt treden!
ô Voer den Hemel naar beneden
En zetel in ons dof gemoed!
Geef 't wieken, lieve vreugd! Blijhartigheid, daal neder!

* Mengelingen II, 192.

Hef, hef ons boven de aard en tot een ruimer lucht!
Aan u behoort dees dag, dees feestzaal, en mijn veder,
Aan u geheel ons hart, geheel zijn teêrste zucht!
Hoe! zoudt gy hier den disch niet sieren?
Gy hier den zangtoon niet bestieren
Op 't zaligst Huwlijksfeest? het feest der reinste min?
Waar zag men Liefdes bleeke rozen
Om 't goud van Hymens fakkel blozen
Of gy, gy vlocht er de uwen in!

Ach! de uwen! - Ademt gy, of kent gy bloei of leven
In 't bruischende vermaak, waar in zich 't hart verdooft?
Waar de opgeheven thyrsen zweven,
En zedigheid en onschuld beven?
Of waar in 't streng gareel der staatzucht afgesloofd,
Het Hoofsche feestgebrom, van lust en aart beroofd,
Door prikkels van den dwang tot vreugde wordt gedreven,
Maar voor geen' oogwenk zelfs de rimpels strijkt van 't hoofd?
Neen, dierbaar leven van het leven!
Daar zijt ge, daar verschijnt gy niet,
Maar 't zich vermommend zelfverdriet,
Dat vruchtloos zich uw' naam, uw houding, tracht te geven,
En nijdig op de stulp des nijvren Landmans ziet.

Neen, zoo in 's Warelds morgenrood
Natuur u toelachte op heur' schoot,
Zoo 't aardrijk, in de pracht der verschbebloemde dalen,
Zoo 't leven in den zang van duizend nachtegalen
U 't juichensvolle welkom bood,
Toen, toen eerst werdt ge u-zelv' volkomen,
Toen Echt en Liefde hand in hand
Aan Gihons kristallijnen stroomen,
Heur' toen nog onverbroken' band
Voor eeuwig strengelden om myrth en palmenboomen.
Van toen af hebt ge 't echte bed
Met balsems overstort, die Hybla noch Hymet
Voor Cypris wulpsche Veldgespelen
In kruid- noch lustwaranden teelen.
Van toen af werd de juichende aard,

Van toen af haar geluk, u waard,
En de Echtzaal werd van toen uw heiligdom en tempel.
Het heiligdom, waar in ge woont,
Waar in ge uw' zetel houdt, en al uw schittring toont.
Onheiligen, te rug! ontziet dees zuivren drempel!
Hier woont de Hemel, hier, nog door geen Hel verstoord!
Mijn zangtoon, stijg, ô stijg! - en gy, ô Englen, hoort!
Maar hoe! zal ik de Vreugde zingen,
De vreugd der heilige Echt! - ik, heur verruklijk zoet!
Ik, 't onbeperkt volop der rijke zegeningen,
Waar door ze aan 't sterflijk hart eene eeuw van wee vergoedt!
Ik zingen van heur heil met tranen op de wangen!
Ik, met een' vreugdelach, vertrokken door de smart,
De wonden van mijn bloedend hart
Ter dood vergiftigen door uitgeperste zangen! -
Ach! kan, vermag ik dit? - ô Welvereenigd paar,
Hoe zoudt gy 't van een' vriend, een' waren vriend, verlangen,
Wanneer hy voor uw Echtaltaar
Zijn leven en zijn bloed moet storten in die zangen!
Wen elke erinn'ring, ieder woord,
Een doodsteek is voor 't hart dat in zijn' weedom smoort!

ô Waar 't genoeg, de snaar te roeren,
En nam mijn ziel geen deel in 't voorwerp van mijn lied,
't Waar weinig voor mijn' zang, u 't Eden in te voeren
Van 't tederst wat u de Echt en heur verrukking biedt;
't Waar weinig, om in gloênde kussen
U, stroomende in elkaâr, te ontzielen door geneucht',
En vlammen, door geen bron, geen' oceaan, te blusschen,
Te ontsteken op uw sponde in nooit uitspreekbre vreugd.
't Waar weinig de ongelijkbre weelde
Der Echtkoets in een' zang van loutre vlam en vier
Te schildren met een kracht en rijker tooverzwier,
Dan dartle lust zich ooit verbeeldde!
Maar 't waar te veel voor 't hart waarvan de aandoenlijkheid...
Mijn mond, wat wilt gy, zwijg! - en gy, mijne oogen, schreit!
Vergeeft, ô dierbare Echtgenooten,
Die tranen! 't Is uw heil, dat ze aan mijn ziel verzoet.
Ach! kent den oorsprong nooit, waar uit die tranen sproten,

Noch leeft de weelde door van wederzijdschen gloed!
ô! Zalig, zalig is 't, te minnen;
Geschakeld in verliefde leên
In loutre Hemelzaligheên
Te ontzinken aan 't gestreel der zinnen!
Te zwijmen in 't vermaak! en, door den lust vergood,
Te sterven (kan men meer!) in een Geliefdes schoot!
Maar zalig, zalig boven allen,
Te leven voor elkaâr in wellust en in pijn,
En, boven 's warelds lotgevallen,
Elkander 't gantsch heelal te zijn!
Met even teder blaakrend gloeien
Zijne eens voor de eeuwigheid gelegde Huwlijksboeien
Van frissche rozen te zien bloeien,
Ook zelfs in 's levens Winterdag:
En nooit een oogenblik van 't aanzijn te genieten,
Dat uit het dankbre hart geen vreugdetranen schieten,
Oneindig streelender dan blijdschaps teêrste lach!
Gelieven! voor elkaâr te leven!
Met ziel en ademtocht te vloeien in elkaâr!
Versmolten tot één hart, elkander door te zweven,
Verloren in elkaâr, aan 't zelfgevoel ontheven...!
ô Voelt het, wat dit zegt! gevoelt het, dierbaar Paar:
Die tonen zijn te hoog voor mijn betraande snaar.
Mijn boezem voelt met u dat zalige verrukken,
En wel hem! die om 't uit te drukken,
Zijn knagend hartwee meester waar!

ô Zalig, zalig dan de handen
In de enge huwlijksboei geklemd,
Wanneer, in d'eigen toon van liefde en dank gestemd,
De harten onuitbluschbaar branden,
En de Echtkoets in 't genot van Englenwellust zwemt!
Ach! waar twee zielen dit gevoelen,
Daar ducht de liefde geen verkoelen,
Daar is zy, daar 't geluk, zoo eeuwig als heur bron;
Om, steeds verdubbeld in 't genieten,
Vereenigd weêr te rug te vlieten
In de ongeschapen Hemelzon.

Zoo zij ze in u! zoo moet zy blaken!
Dit geve u, die ons lot met zijnen wenk bestiert!
Zoo moet ze u steeds gelukkig maken,
En immer 't hoogste heil doen smaken,
Waar meê zy de Echte sponde siert!

Dit moet ze u! Laat dan eeuwen rollen,
De tijd met jeugd, en kracht, en schoon,
Naar d' afgrond der verwoesting hollen,
Geen leeftijd schendt den glans van uwe Huwlijkskroon!
Heur bloemen zullen nooit verleppen;
Maar 't alverdelgend dagverloop
Hoe zeer het rijk en steden sloop,
Heur zuivren glans tot zilver scheppen!
Tot zilver dat in goud ontaart!
In goud, dat voor Gods throon by de Englenkronen paart!

Den 27sten van Sprokkelmaand. 1801.

Aan mijne Filumene, ter harer verjaring.*

Aan uw zij' te mogen zingen,
Van uw lieven arm omvat!
Toegevonkeld door uwe oogen!
In uw lachjens opgetoogen!
ô Wat wellust is my dat!
ô Hoe vloeien dan mijn klanken, lieve stookster van mijn gloed,
Hoe verheffen, hoe verschoonen
Zich de tonen,
Die mijn Cyther hooren doet!

* Poëzy III, 36.

Maar gescheurd van uit uwe armen,
Feest- of Jubeltoon te slaan!
Van mijn eigen-zelv' gescheien,
't Bloedend hart te voelen schreien,
En der vreugd ten dienst te staan!
Kan ik dit, mijn Teêrgeliefde? - Waar aan 't overstelpte hart
In dees scheiding ander zingen
Af te dwingen,
Dan wat instemt met zijn smart?

Zou nogthands de dag verrijzen
Die u 't heuchlijk daglicht schonk: -
Zou hy in ons hoofdpunt blinken,
Zou hy in den afgrond zinken,
Zonder dat mijn speeltuig klonk?
Zou hy 't billijk offer derven van een blijden welkomgroet?
Hy, de dag, die 't dierbaar leven
Heeft gegeven
Aan mijns levens hoogste goed!

Dierste Weêrhelft van my-zelven!
Neen, mijn boezem lijdt dit niet.
'k Kan, in spijt van alle pijnen,
Dezen heildag niet zien schijnen,
En gevoelen voor 't verdriet.
'k Kan slechts juichen in 't genoegen van uw duurgeschatte min.
Wat het aardrijk in zijn schatten
Moog bevatten,
Zy heeft alle schatten in!

Eenigst, dierbaarst heil op aarde!
Gy, die me alles, alles zijt!
Hebt gy ooit aan de Uchtendkimmen
Dezen Jubeldag zien glimmen,
Zoo gelukkig of zoo blijd?
Vijfmaal mocht hy ons bestralen, sints mijn boezem zwoegt vooru;
Vijfmaal rees hy, allerwegen

Vol van zegen,
Maar zoo zalig nooit als nu.[1]

Ach! al had ik Orfeus Cyther,
Orfeus Cyther waar te dof.
's Hemels weldaân op te halen,
Die ons dezen dag bestralen,
Eischt een toon van 't Hemelhof.
't Aardrijk (voelt ge dit, mijn Gade!) heel de juichende Natuur,
Heel de scheppimg, heeft geen klanken
Om te danken
Voor den zegen van dit uur.

Neen, maar meng uw vreugdetranen
Met de mijnen onder een!
Laat ons-beider ingewanden
Van gelijke vlammen branden!
God wil dezen dank-alleen.
ô Zijn zegening te omhelzen met een boezem, die geniet!
Dit alleenig, dit, mijn Waarde,
Dit 's op aarde,
Wat Hy ons ten dank gebiedt.

Laten Trommels en Tymbalen,
Laten Veldschalmei en Luit
Onzen dank ten Hemel voeren;
Mag hy slechts het harte roeren,
ô! Één zucht drukt meerder uit!
ô! Een zucht van reine weelde, dien het hart tot God laat gaan,
Kan den sidderenden lippen
Niet ontglippen,
Of Gods goedheid neemt hem aan.

Lieve! voelt gy u gelukkig
In den band die ons vereent?
Zijt gy 't, even als uw Gade?

Dankt gy de Almacht vroeg en spade
Voor het geen Zy ons verleent?
ô Zoo vlieg ik in die armen die my eeuwig open staan,
En elkaàr aan 't hart geklonken,
Vreugdedronken,
Biên wy God onze offers aan!

1801.

Eindnoten:

1 De Coupletten, die betrekking hebben op deze byzonderheid, heeft men geloofd, hier te kunnen onderdrukken.

Aan mijne dierbaarste.
Op haren verjaardag.*

Zes- ja zevenmaal, mijn Waarde,
Dreef dees rust- en heillooze aarde
Om de bron des levens rond.
Zes, ja zeven bange jaren
Zijn in 't eeuwig niet gevaren.
Sints ik, dwars door zee en baren,
Van mijn drukkend zielsbezwaren
Troost aan uwen boezem vond:

Zesmaal mocht aan 's Hemels kimmen
Uw Geboortefeestdag klimmen,
Door mijn vreugdetoon begroet:
Waarom dan, mijn eenig leven,
Heeft de stem my thands begeven;
Waarom voel ik 't hart my beven
En het bloed te rug gedreven,
Nu ik hem bezingen moet?

* Poëzy III, 80.

Waarom voel ik 't hart my prangen?
Waarom drupt het op mijn wangen?
   Waarom verwt mijn oog zich rood?
Waarom borst en stem verloren? -
Zou de feestdag, thands herboren
Nu met minder luister gloren?
Of zou God ons minder hooren,
   Dan Hy deed in vroeger nood?

Immers, hoe het lot zich wendde,
In het diepste van de ellende,
   Bleef my moed en zielskracht by.
Waarvan nu dan neêrgeslagen,
Nu bezweken in de plagen,
Die Gods Wijsheid geeft te dragen?
Waarvan nu dat vlijmend knagen
   Van de felle hartharpy?

Ach, Melieve! zoude ik veinzen!
Ik mijne innigste gepeinzen
   Niet ontblooten voor uw oog!
Neen (gy zwoert er in te deelen)
'k Zal mijn leed u niet verheelen,
Niet met uw vertrouwen spelen:
't Waar u half mijn hart ontstelen,
   Zoo ik u in iets bedroog.

Neen, Geliefdste! laat uwe oogen
(Liefde heeft dit alvermogen)
   d' Afgrond peilen van mijn hart:
Midden onder de ongelukken,
Die my 't lichaam onderdrukken,
Die mijn' geest zijn kracht ontrukken,
Wier geweld my 't hoofd doet bukken,
   Ben ik zalig in mijn smart;

Ben ik zalig aan uw zijde,
Schoon ik zwoege, schoon ik lijde,
   Daar mijn hart uw liefde kent.
Liefde, die door 't tederst blaken
My gelukkig wilde maken,
En die alles kon verzaken
Wat een ander hart mocht raken,
   Voor mijn liefde, mijn ellend!

Dierbare, ach, hoe zou ik leven,
Zonder aan dat hart te kleven,
   Dat my eens zoo waardig hield!
Hoe toch zoude ik ademhalen,
Hoe het daglicht my bestralen,
Hoe doorstond ik al die kwalen,
Had de Liefde maat of palen,
   Die ons wederzijds bezielt? -

Doch hoe kan ik dan verkwijnen,
Hoe verteeren in de pijnen
   Waar het Lot my meê bestrijdt?
Ach, wy leden steeds; wy leden;
Maar ons harte was te vreden:
Midden in de tegenheden
Konden wy het leed vertreden
   In de hoop op beter tijd.

Hoop, ô hoop op beter tijden!
ô Wat gaf dit moed in 't lijden!
   ô Wat gaf dit lijdenskracht!
Eens na luttel bange jaren,
't Eind te zien der zielsbezwaren;
Eens, als 't onweêr op zou klaren,
De open haven in te varen,
   Waar de lieve rust ons wacht!

In uw armen, lieve Gade,
('t Mocht dan spoedig zijn of spade)
   Eens te leven voor ons kroost!
Eens het doorgeworsteld leven
Aan uw boezem op te geven,
Van de knagende angst ontheven
Voor die hulploos na my bleven!
   ô Wat gaf dit moed en troost!

Eens, na al mijne ongelukken
Weêr den dierbren grond te drukken,
   Waar my 't eerste licht bescheen!
By de beenders van mijn Vaderen
Ook mijne asch te doen vergaderen!
En die stond te voelen naderen!
ô Hoe zwol my borst en aderen
   Op dit bloot besef alleen!

Maar dit uitzicht is verdwenen;
Deze hoop heeft uitgeschenen
   Als een dwaallicht dat verschiet.
't Is beslist, wy zijn verloren!
't Noodlot heeft het dus beschoren!
't Vaderland is afgezworen;
En het kroost, uit ons geboren,
   Noemt het, maar als 't zijne niet.

Vaderland! ô naam vol weelde,
Die my steeds het harte streelde,
   Sints ik 't eerst bewustzijn had!
Dien ik nimmer kan vergeten!
'k Mag u 't mijne niet meer heeten.
't Noodlot heeft de stalen keten
Thands voor eeuwig losgereten,
   Die ons samen hield gevat.

'k Zal uw welige landouwen,
'k Zal uw grond niet weêr aanschouwen,
Vrij door mijner Vaadren moed:
'k Zie uw welvaart nooit weêr bloeien:

'k Zal de striemen uwer boeien
Met mijn tranen niet besproeien!
Niet besproeien met mijn bloed!

'k Moet in 's aardrijks verste hoeken
't Schamel brood des kommers zoeken,
Balling van mijn eigen haard.
'k Moet tot d' oever van mijn dagen,
Moê een schaduw na te jagen,
In des onheils barre vlagen,
Dak, en vrij-, en grafplaats vragen,
Waar my 't lot die heeft bewaard.

Gy, ten minste, moest my dekken,
Gy mijn hoofd ter peuluw strekken,
Hollands eens zoo dierbaar zand!
Maar in u te mogen sterven,
In uw schoot mijn graf verwerven,
Schoon ik levend u moest derven,
Om uw palen rond moest zwerven,
Waar te veel, mijn Vaderland!

Lieve Weêrhelft van my-zelven!
Gy, wier hand my 't graf moet delven,
En de Hemel weet, hoe kort!
ô Vergeef mijn' kranken zinnen,
Die u eeuwig vurig minnen,
Komt dit denkbeeld my te binnen,
Zoo ik 't leed niet kan verwinnen,
Waar ik door gefolterd word.

Ja, dit denkbeeld doet my schrikken,
In mijne uiterste oogenblikken
  Als ik aan ons scheiden denk!
Mocht ik u gelukkig weten
'k Zou mijn lot volzalig heeten;
Al mijn zwoegen, al mijn zweeten,
Al mijn rampspoed, waar vergeten,
  En herschiep zich met een wenk.

Maar, helaas, in vreemde landen,
U en onze dierbre panden,
  Hulploos..! in gebrek misschien..!
Groote God, verhoor mijn beden!
Sla Uw aanschijn naar beneden!
Zegen haar, en 'k ben te vreden:
Ja, en 'k kan het dierbaar heden
  Met verukking wederzien.

Zegenstortend Alvermogen,
Zie my voor Uw throon gebogen!
  Geef eens Egaas beê gehoor!
Hoor eens teedren Vaders smeeken!
Gy, die 't eed- en trouwverbreken,
Gy, die 't onrecht zwoert te wreken,
En 's verdrukten Zaad te kweeken,
  Stel mijn smeeking niet te loor!

Lieve Weêrhelft! zie mijn tranen!
Laat ze 't hart een uittocht banen,
  En getuigen van mijn' gloed!
Dit (wat anders kan ik geven,
Dierbaar leven van mijn leven)
Dit-alleen is my gebleven,
U getrouw aan 't hart te kleven:
  Dit zij mijn geboortegroet!

1802.

Aan de hoogwelgeboren vrouwe, mevrouwe de Baronesse Bigot de Vilandrie, geboren Van Herzeele.*

ô Gy, wier vriendelijke dwang
Mijn kranken, sluimerenden zang
Gewekt hebt uit den slaap, den doodslaap, die my boeide!
Uit wier gevoelvol, sprekend oog,
Wen alles my verliet, mishandelde, en bedroog,
Een Engel van den hemelboog,
My toeloeg met een troost, die uit den boezem vloeide!
Wier hart...mijn lot beklaagde? - Neen,
Maar hoe beklagenswaard het scheen,
Veredelde in mijn oog, toen gy 't benijdbaar achtte!
Wier kracht, wier grootheid van gemoed
My voor my-zelven blozen doet,
Wanneer zich 't hart vergeet in nuttelooze klachte!
Gy, met zoo weinigen op aard,
Het voorrecht van een kunne waard,
Gevormd tot 's aardrijks heil en 's onheils smartverzoeting,
Verwacht hier, ô verheven Vrouw!
In wie ik, voor een Vrouw, een hulprijk God beschouw,
Van mijn vervallen Kunst geen statige begroeting!
Ach! is 't met ijdle woordenpraal
Dat ik u, 't geen mijn hart u schuldig is, betaal? -
Neem, neem mijn stillen dank en sprakelooze hulde,
Neem, wat mijn zwijgend hart u op mag dragen, aan;
En prijke, zoo 't uw kieschheid dulde,
Uw naam aan 't voorhoofd dezer blaân!

B r u n s w i j k , in Herfstmaand 1802.

* Opdracht van ‘Het Buitenleven.’

Vertrouwen.*

God leeft nog, ja, mijn Teêrgeliefde!
Hy leeft nog, die de raven spijst,
Hy leeft, die Kades rotssteen kliefde;
Wien al wat ademt, dank bewijst!
Ja, al ons uitzicht is verloren,
De Hemel heeft het dus beschoren!
Ons kroost, ons teder kroost eischt brood:
Wy hooren 't, siddren en verbleeken:
Wy voelen 't hart van weedom breken:
Maar de Almacht kent ons aller nood.

Ja, zie dit kroost, mijns levens Leven!
Het reikt ons mond en handtjens toe:
Het vraagt niet, of wy 't kunnen geven;
Het wacht het, en bedenkt niet h o e ?
Het vest op ons zijn schreiende oogen,
Als wy op 's Hemels Alvermogen,
En 't schuldloos hartjen wantrouwt niet!
ô Laten we even vurig vragen
Die nooit gebed heeft afgeslagen,
Dat uit een biddend harte vliet.

Die God, vrijmachtig in zijn' zegen,
Belooft niet of houdt eeuwig woord.
Wat raakt het ons, langs welke wegen,
Door welk een hand, uit welk een oord?
Zijn Gunst, zijn Almacht zal niet toeven,
Als 't uur daar is van 't waar behoeven;

* Mengelingen I, 95.

Nog hongren we in vooruitgezicht.
Neen; breken we, in zijn' wil te vreden,
Ons laatst, ons eenigst brood voor heden!
En - danken we als de morgen licht!

Die morgen, Dierbre, kan niet rijzen
Voor ons, voor ons aanminnig kroost,
Dan met vernieuwde gunstbewijzen
Van Hem die de onderdrukten troost.
Hy, die met zegenend ontfermen
De kindschheid opnam in zijne armen,
Voor ons, voor haar, zijn bloed vergoot,
Hy zal, hy kan, hy wil ze voeden,
En, hoe ons 't ouderhart moog bloeden,
Zijn teêrheid is ons brein te groot!

ó Koomt, mijn kostbre Liefdepanden,
Ontfangt het geen uw vader heeft!
Maar legt uw handtjens in zijn handen,
En dankt den Schepper, die het geeft.
Gaat, eet, verzaadt u, lieve Wichtjens;
Gods Engel dekt uw aangezichtjens
Met glans van onschuld, liefde en rust.
ô Laten wy dit drietal Engelen,
Mijn Dierbare, in onze armen strengelen,
En gloeien van vernieuwde lust!

Ja, lieve Weêrhelft van my-zelven,
Vertrouwen wy op God-alleen!
De Burgerschap der stargewelven
Waart, zorgzaam zwevende, om ons heen.
Wat vreezen wy, mijne Uitverkoren,
Dat God geen beden zou verhooren,
Geen nooddruft, geen behoefte zien?
Kom, klem uw lippen op de mijnen,
En laat ons, verr' van angst en pijnen,
't Vereenigd hart ten offer biên!

1803.

De zucht eens vaders.*

Hy dankt niet, neen, hy dankt niet vurig,
Die aan geen Egaas lippen kleeft:
Hy weet niet wat het zegt, te bidden,
Die voor geen kroost te bidden heeft.
Hy voelt niet wat het is, te leven,
Hy proeft niet hoe de weêrspoed prangt,
Wiens hart in tegenheên of weelde
Aan Echtgenoot noch Kinders hangt.
Ach God! wat zijn wy, wat 's een leven,
Hetgeen zich in ons-zelf bepaalt!
Rampzalig, de engbekrompen boezem,
Waarin geen vader ademhaalt!
Vergeefsch, door bruisschende vermaken
De noodkreet van het hart gesmoord!
Vergeefsch, bedwelming ingeroepen,
Wen 't dringend zelfgevoel ontgloort!
Vergeefsch, een hart tot God geheven,
Dat, in zijn enge kreits beklemd,
Zich-zelf aan 't eenig heil verweigert,
Waar voor ons de Almacht hier bestemt!
Vergeefsch, om heul tot hem gevlogen,
Die leven en geluk verspreidt,
Voor die, van Vaderzucht verstoken,
Dat heil, dat leven niet verbreidt!
Vergeefsch, voor 't gruwzaam uur van sneven
Zich met 't besef des noods getroost,
Wanneer we na 't verscheurend scheiden
Niet oovrig blijven in ons kroost!
Hoe donker wordt ons 't beter leven,

* Mengelingen I, 98.

(Hoe vast, hoe levend overtuigd)
Wanneer we ons in geen kroost verdubblen,
Dat met ons voor Gods zetel juicht!
Hoe neevlig worden deugd en zeden,
De straf en 't loon voor goed en kwaad, -
Wen 't hart in 't geen wy hopen, vreezen,
Niet siddrend voor zijn kinders slaat!
ô Welk een vloek, rechtvaardig Wreeker,
Die na ons nablijft op ons bloed!
En wat is 't lijden, God des zegens,
Het geen Ge ons in ons kroost vergoedt!
Wie ooit gevoelde 't als een Vader,
ô Goël, wat uw liefde zij?
Wie kan U danken als een Vader?
Wie, loven met een drift als wy?
ô God, Gy weet het, wat ik vraagde
Wanneer mijn jeugd in 't leven trad:
Gy weet het, dat ik om geen schatten,
Geen eer, geen' staat, geen aanzien bad!
Geen wijsheid vroeg ik om te schittren,
Geen rozen op des levens baan:
Maar, Vader van een kroost te worden,
Dat met geen wareld mocht vergaan!
Gy hoorde 't, God, en woudt verhooren!
Mijn sponde bloeit, mijn tafel groent!
ô, Zij dat Kroost Uw heil beschoren!
Dat Kroost in Jezus bloed verzoend!
Geef, Vader, geef mijn' lieven looten
Den groei, den wasdom, U ten lof;
En heilig ze op de onheilige aarde
Tot stammen voor den Hemelhof!
Brei ze uit, ô Vader, mag het wezen!
Brei ze uit, tot 's aardrijks jongste dag
Hun kroost aan Jezus heilige oogen,
Als 't zaad der zijnen, toonen mag!
ô, Schenk dit, Vader, aan een' vader,
Die Uw beloften niet mistrouwt,
Maar ze aan zijn kroost wenscht na te laten,
In plaats van warelden vol goud!

Nog eens, bewaar ze, heilig Vader,
En, zoo Uw Godsdienst zwichten moet,
Zoo zij ze in de af komst van mijn lenden
Tot 's warelds ondergang behoed!

1803.

Verjaargroet.
Aan mijne egade.*

Niet een bloemtjen, niet een toontjen, op uw Jaarfeest, lieve Gâ!
Is mijn brein dan zoo onvruchtbaar, zoo geheel verwinterd? - JA.
Of gevoelt mijn boezem minder voor uwe lieve aanloklijkheên?
Is me uw teêrheid minder dierbaar dan zy was of zijn moest? NEEN.
Ach! wat zou die boezem wenschen op dees heimplaats des verdriets
Dan de zaligheên der liefde die uw hart my uitstort? NIETS.
Lijden kan ik alle plagen van het onverduurbaarst lot:
Want wie heeft ze my beschoren? wie my toegezonden? - GOD.
Lijden kan ik, wat het lichaam, moet het, uit kan staan van smart.
'k Ken één bron van weelde en smarte; en wat is die welbron? 'T HART.
'k Kan de kwelling fier verachten, die vernederde eerzucht lijdt.
Wat is in mislukte ontwerpen de angel die ons prikkelt? - SPIJT.
'k Kan gebrek en kommer dragen: Hoe het in de wareld loop',
Wat 's, als alles wil bezwijken, 's Christens ondersteuning? - HOOP.
Ja, gelukkig in uw armen, 't zij in nood of overvloed,
En te vreên met Gods bestelling, wat is me al wat voorkoomt? GOED.
ô Hoe vrolijk wilde ik zingen, lieve Weêrhelft, op uw feest!
Doch wat faalt my om te zingen? Dierbaarste, ach! gy weet het! GEEST.
Wat, wat bleef my, even hevig naar den geest en 't lichaam krank,
Om den Hemel op te dragen? om aan u te schenken? - DANK.
Dank en Liefde, dierbre Gade, zie daar al wat ik vermag!
'k Wij' ze u beide, dit 's mijn feestzang! Want wat anders rest my? - ACH!

1803.

* Mengelingen III, 108.

Aan mevrouw * * *
op haar' verjaardag.*

In 't afzijn eens Gemaals met eng benepen harte,
Den boezem om het lot des Vaderlands beklemd,
Deele ik, begaafde vrouw, in uw gerechte smarte
En tokkele ik geen snaar, voor 't feestgejuich gestemd.
Neen, rijze 't heuchlijk licht van uw geboortetijde
Thands sierloos, niet vereerd met bloemen of gezang!
Dat slechts de oprechtste borst u zuivre wenschen wijde,
En de Almacht die verhoore, is al wat ik verlang.
ô Leef! gevoel u steeds als op 't gezegend heden,
De zaligste in 't Heelal door Echt en minlijk kroost,
Van al wat u genaakt vereerd en aangebeden,
En de onvolkomene Aard verwandeld in een Eden
Door 't innig Hemelzoet van ware Christentroost!

* Mengelingen III, 50.

Aan * * * by het overlijden van hare Moeder.*

Wat treurt ge dus, bedrukte Vrouwe,
ô, Stel een' teugel aan uw smart!
Ik ken de teêrheid van uw hart;
Ik ken het voorwerp van uw rouwe;
Maar ach! de slag die u verplet,
Wordt door geen ijdle klacht verzet.

Wat donderslag vol schrikbre woede
Verkondigt ons Gods straffend zwaard?
Bedwing, ô God, uw felle roede!
Wien Uwer rukt Gy weêr van de aard! -
Ach! welk een straf voor ware braven,
Voor Kerk, voor Staat, en Maatschappy.
Als, wen wy 't overschot begraven
Dier kleine, niet meer telbre rij!

Wien treft die slag? - Ons al te gader!
Ons allen, vatbaar voor dat leed!
Uw huisgezin, ô Hemelvader,
Dat nog zijn' Vader niet vergeet!
Uw kinders, ja, door uw genade
Verwant, vermaagschapt aan dees ziel,
Die thands het grondloos meir doorwaadde,
Dat haar van U gescheiden hiel!

Wie treft die slag? - U boven allen,
Bedroefde Vrouw, met wie ik ween!
Ach! zie ik hier uw tranen vallen,
Hy treft, ik zie het, U-alleen.

* Mengelingen II, 156.

Ja, schrei, en wil geen klachten smooren,
Spaar zucht noch tranen in uw pijn:
God duldt ze, ja, en wil ze hooren,
Wen harten diep getroffen zijn.

Maar wie dan rukt Hy uit ons midden? -
Ach! 't voorbeeld van voortrefflijkheên!
Een Moeder, die gy aan moest bidden,
Die gy...die u, heeft aangebeên!
Wat smeektet ge ooit van d' Albehoeder,
Wanneer uw zucht ten hemel ging,
Dan 't dier behoud van zulk een Moeder,
Waar aan uws levens wellust hing!

Helaas! met haar in 't leed te lijden,
De pijn te dragen, die zy droeg,
Dien plicht uw gantsche jeugd te wijden,
Was aan uw Godvrucht niet genoeg.
Steeds stortte gy met eigen handen
Den balsem voor haar hartewee,
En deelde ziel en ingewanden
Vertroosting en verkwikking meê.

Maar h a r t e w e e ..? mijn borst blijft steken.
Zy, hartzeer by de lichaamspijn? -
Wat monster, die haar 't hart kon breken,
Haar, reeds op aard een serafijn!
Neen, hemel, voeden wy 't vertrouwen
Dat bloed en maagschap, vreemde en vriend,
Dat al wat ooit haar aan mocht schouwen
Haar steeds gevierd heeft en gediend.

De Liefde kwam uw hart ontgloeien.
Verkoelde dit uw' kinderplicht?
ô Neen, zy deed hem sterker groeien,
Hy was te vast in 't hart gesticht.

En ach! in spijt van al uw zorgen,
Van al uw teedre oplettendheên,
Uw waken, sloven tot den morgen,
Het uur, het doodlijk uur, verscheen!

Dan, troosten we ons, ô meê tot lijden
Geboren sterveling! grijp moed!
Ook dan den dank aan God te wijden,
Als 't hart om zijn verliezen bloedt;
Ook dan Gods wijsheid blij te roemen;
Zie daar een' plicht, den Christen waard!
Ook in de dorre Grafsteêbloemen
Ontluikt Gods goedheid over de aard!

1804. 8 Januarij, in mijne krankte.

Aan mijn' broeder.
Met ons Vaderlijk Wapenschild, houdende een rots in brandende zee, met het Devies: semper idem.*

Dit heerlijk Wapenschild, een gift van Frankrijks Vorst,
Toen onze aaloude stam, beroofd van loof en takken,
Verdrukt was door 't geweld, maar nooit het hoofd liet zakken,
Ontsteke u steeds een vlam van eerzucht in de borst!

Mijn Broeder! voel, ô voel de roepstem van het bloed!
't Vermaant u, 't wreevle Lot een moedig hoofd te bieden;
Standvastig in den nood, te wijken noch te vlieden;
Maar alles doortestaan met kracht en Heldenmoed.

Gevoel dit! sta uwe eer voor vrees noch hebzucht af,
(De Godheid heeft ons niet voor minder doel geschapen.)
En vestig uw gezicht met eerbied op dit Wapen,
Het schetst u 't Voorgeslacht het geen u 't wezen gaf.

* Mengelingen III. 89.

Ja, 't leere u, onverwrikt in 't onheil pal te staan;
Uw plichten steeds getrouw, u-zelv' gelijk te blijven!
Het onweêr, dat er stormt, zal eenmaal overdrijven;
Maar Godvrucht, Braafheid, Eer, zal nu noch ooit vergaan.

1804.

In het stamboek eener Hollandsche dame.*

Die trachte u kunstgebloemt' om 't blonde hair te strengelen,
Die, Hoogstbegaafde Vrouw, uw waarde niet beseft!
Laat Dichters Goden zijn, ja meer dan Hemelsche Engelen,
Geen leeft er, die verdient dat hy uw ooren treft.
Hy roeme u, die gelooft dat u zijn lof vereere!
Mijn wierook brandt in 't hart, maar flikkert niet in 't oog;
En op wat prijs uw gunst mijn' schaamlen zang waardeere,
De lofgalm die u voegt, is voor mijn snaar te hoog.
Ja, brandend wenscht mijn ziel een hulde u op te dragen,
Maar die in koude taal noch leêgen klank bestaat:
Doch, Eerbied houdt het oog by 't outer neêrgeslagen,
En siddert, dat de God wat ze aan kan biên, versmaad.
Ach! kwam de Dichtkunst-zelv u uit heur Choor begroeten,
Van 't hupplend Geestendom in staatsie begeleid,
Eén oogwenk! en zy viel verstommende aan uw voeten,
Zoo dra ze een zweemsel zag van uw voortreflijkheid.
Ja, dieper voelt mijn hart dan 't macht heeft uit te drukken,
Waar, door 't volmaaktste op aard, de Hemel henen blinkt.
't Beschouwt en 't opent zich aan 't Hemelsche verrukken,
Het bidt bewondrend aan, 't verliest zich, en 't verzinkt.

* Mengelingen III, 95.

Aan de Hollandsche uitgewekenen in Brunswijk.*

U, die geheiligde eeden staaft;
Aan eer, en plicht, en woord verslaafd,
Geen valsche vrijheid eert in losgereten banden;
In de eens gevestigde Oppermacht
Het beeld der Godheid niet veracht;
Noch 't vrij geweten buigt voor vuige Dwingelanden!

U, die, uit Neêrlands nood gered
By 't storten van Gezag en Wet,
In Karels Heldenschuts den vrijen aâm kwaamt halen;
By 't alontheistrend bliksemvier,
In schaduw van zijn' Krijgslauwrier
Beveiligd voor den slag van de onontwijkbre stralen!

U, die den balling in zijn' nood
De hand van redding, neen, van zuivre vriendschap boodt
Wen hy, voor trouw en deugd beloond met euveldaden,
Verjaagd, geplonderd, hulpeloos,
Door wat hem dierbaarst was, verraden,
Door valsche hoop vervoerd, met jamm'ren overladen,
In Brunswijks wal een toevlucht koos!

U, 't kroost, waar Neêrland roem op draagt,
Dat, door geen ongeval versaagd,
Uit Neêrlands Trooischen brand zijn Huis- en haardgoôn voerde,
De ware Vrijheid, Trouw, en Eer;

* Opdracht van de ‘Vaderlandsche Oranjezucht’.

En, dwars door zanden, storm, en meir,
Den Hemel aan uw noodlot snoerde,
Veradeld door een deugd, de lust van 't Englenheir.

Ontfangt, rechtschapen Heldenstoet,
Ontfangt veellicht den laatsten groet
Eens Dichters, die uw oor voor zijn gezang durft vergen!
Het vreest uw vrij, uw grootsch gemoed
Door die gevoelens niet te tergen,
Die waardig zijn aan 't Hollandsch bloed.

Neen, de eer van 't dierbaar Vaderland,
Waar voor ons aller boezem brandt;
Oranjes eedle naam, waar 's Hemels welbehagen
Ons aller lot aan had verpand;
Gods treffende Almacht in zijn slagen;
Zie daar, waar voor mijn stramme hand
De snaren heeft gestemd aan 't Albionsche strand!
Zie daar waarvan zy galmde aan Elbe en Okerrand!

Helaas! vergeefs kaatste Englands duin
Die klanken vol gevoel naar Neêrlands oude tuin!
De Tuinmaagd hoorde en kreet! de Tuinleeuw lag gekluisterd!
Hy brulde! neen, hy gaf een' schreeuw,
Maar 't was de stem niet meer van Neêrlands schrikbren Leeuw:
Bedwelming van vergift had hem 't gevoel verduisterd.
Hy schudde 't hoofd, en lei zich neêr,
Zag rond, en schuwde 't licht, en roerde 't lijf niet weêr.

Vergeefs, ô Neêrlands droeve Maagd,
Heeft dees ontroerde zang de tranen op uw kaken,
De zuchten uit uw hart gejaagd!
Vergeefs! - Het was bepaald - uw band was niet te slaken.
Welaan dan, 't moet zoo zijn: vaarwel, vaar eeuwig wel!
We aanbidden 't hooge Godsbestel,
En streven niet, verdwaasd, den wil der Almacht tegen.

Slechts roepen we u, voor 't allerlaatst
Het afscheid toe, ô Land van zegen,
Ons door geen wareld ooit verplaatst!

Doch tuige, by dees diepe smart,
Van 't Vaderlandbeminnend hart
Uws Zangers, Batoos erf, dit offer zijner zangen!
En gy, ô Braven, neemt het aan
Als panden van een trouw, die alles door kon staan,
Maar niet van 't toeval af kon hangen!

1804.

Echtheil.*

Die geene wederhelft heeft, verzucht iu zijn leed.

JEZUS SIRACH, XXXVI.

Is het waar, mijne Uitverkoorne,
Wat men in de wareld zeidt:
‘'t Echte bed heeft steeds zijn doorne,
Schoon met rozen overspreid.’

'k Weet dat rozen dorens dragen,
Die men van den braambosch gaârt:
Ieder wellust heeft heur plagen
Die haar wortel heeft in de aard.

Maar in de echte zaligheden
Heerscht geen mengsel van verdriet.
Neen, de roos van 's Hemels Eden
Kent het dorenspitsjen niet.

* Nieuwe Mengelingen I, 35.

Hoe het onweêrt langs deze Aarde;
   Hoe het om ons treurt van smart;
De Algenoegzaamheid, mijn Waarde,
   Schept zijn' hemel in ons hart.

Ach! wien zou het leven lusten
   Dat uit enkel wee bestaat,
Zonder aan een hart te rusten
   Dat eenstemmig met ons slaat?

Wie het schijngoed kunnen smaken,
   Dat het soms bedriegend biedt,
Om het ons tot ramp te maken!
   Zaligde 't de sponde niet?

Lieve, zoo gy my niet minde,
   Ik u niet in 't harte droeg;
ô Wat waar ik een ontzinde,
   Zoo ik God om leven vroeg!

Zonder u, mijn Zielsgenoegen,
   In de folterendste kwaal
Om een mondvol broods te zwoegen,
   Dat ik met mijn bloed betaal!

Zonder u den nood der tijden,
   Teffens met mijn eigen leed,
Hoop- en reddingloos te lijden!
   O dit waar te gruwzaam wreed.

Zonder u, van al omgeven
   Wat de hel verfoeibaarst heeft,
Al te dulden in het leven,
   Waar rechtschapenheid voor beeft!

By het treffen aller rampen
   Die bedrukten nederslaan,
In een lucht vol gifte dampen,
   Eindloos jammer door te staan!

Waar noch hoofdstof noch getijden
   Heilzaam of weldadig zijn!
Waar geen leven dan in lijden,
   Geen gevoel is dan voor pijn!

In een land, verpest van zeden,
   Zonder wet, of deugd, of God,
Waar de duivel aangebeden,
   Eer en braafheid wordt bespot!

In een' tijd, waar 't licht der reden
   Uitgedoofd wordt door den waan,
En gegronde kundigheden
   Voor belachbren onzin gaan!

In een eeuw, ô God van zegen,
   Met geen' minder vloek belaân,
Dan door veertigdaagschen regen
   De eerste wareld deed vergaan!

Ach! dit waar te veel te dragen,
   Droeg uw boezem niet met my;
Waart gy niet in lust en plagen
   Vastgeklonken aan mijn zij'.

Was in 't lonken van uw oogen,
   In den adem van uw hart,
Geen vertroostend heelvermogen
   Tot verzachting aller smart:

Lag de bron der zielsgenuchten
Aan uw' reinen boezem niet:
Ik bezweek in al mijn zuchten,
Ik versmachtte van verdriet.

Maar, van alle leed omgeven,
Dierbre, lijde ik met vermaak,
En onschatbaar is me een leven,
Waar ik uwe troost in smaak.

Laat dan elders dorens groeien,
Nooit bereiken zy ons bed:
Waar de harten zuiver gloeien,
Zijn de rozen, die er bloeien,
Met heur prikkels niet omzet.

1804.

Aan mijn' broeder, in zijne vriendenrol.*

Wat wenscht gy, op dit blad ten afscheid meê te dragen?
Een afdruk van mijn hart? een teeken van mijn hand?
Ach! 't een verdiende ik niet dat gy my af zoudt vragen:
Het ander is voor u een nutloos onderpand.
Waar afkomst, eer, en plicht, waar hart en inborst spreken,
Daar verg' men aan de pen geen borgtocht voor 't gemoed!
By andren voer' zy 't woord, waar eer en deugd ontbreken;
Geen schrift verbindt ons 't hart, maar 't Ouderlijke bloed.

1804.

* Nieuwe Mengelingen II, 245.

Aan den heer * * *
met mijn' laatsten dichtbondel.*

- Extremum hoc munus morientis habeto.

VIRGI LIUS.

Kan, ô Minerves Voedsterzoon,
Eens kranken krachtelooze toon
Het kiesch, het kuisch gehoor, aan Mantuaansche zangen
En Zulmoäanschen Dichterzwier
Gewend, nog aandoen met een Lier,
't Gewormt' voorlang ten prooi' gehangen?

Ik weet het, ja! uw heusch gemoed
Vindt ook de lage klanken zoet,
Die uit een borst, verwarmd door Deugd en Godsdienst, vloeien.
Ik weet het, en het is tot u,
Dat, hoe bedeesd en daglichtschuw,
De mijne zich verheft, van dankbre drift aan 't gloeien.

Gy dan, wiens onbezwalkte Jeugd,
Gevormd voor Vaderlandsche deugd,
Voor al wat grootheid heet, geen' Leeraar zult vergeten,
Die u, voor 't ijdle Schoolgeklap
Van averechtsche Wetenschap,
De Wijsheid toonde in God en in 't verlicht Geweten.

Gy, die hem, als uw' hartevrind,
Met dat gevoel van teêrheid mint,
Dat Adel, Eer, en Deugd in 's Christens boezem kweken,
Wien 't lust, mijn' langverstramden zang
Een luistrend oor te biên, ontfang
Een hulde die u voegt, waarby mijn tranen spreken!

* Nieuwe Mengelingen II, 230.

De doodsnik van mijn Poëzy,
Zie daar de gift die ik u wij';
Den doodsnik van een kunst, verstikt in tegenheden:
Het laatste vonkjen van een' geest,
Die zuchtend uitroept: ‘'k Ben geweest,
En mocht de baan der kunst niet half ten einde treden.’

Doch 't zij zoo! - Neem, ô neem dees hulde gunstig aan
(Ach! ze is de taal eens harts, dat voor uw heil blijft slaan),
En duldt gy 't, laat uw deugd mijn Dichtkunst luister geven!
Wie immer zich den balling schaam,
Het voegt een' onbesproken' naam,
In Bilderdijks gezang te leven.

S p r o k k e l m a a n d 1804.

Met een roosjen, gegroeid op 't graf van mijn jongst gestorven dochtertjen.
Aan mijne egade.*

Dat gij niet bedroefd zijt, als die geene hoop hebben.
I THESS IV.

Zie daar, mijn Lief, een Roos van smarte!
Aanvaardze van uws Egaas hand.
Ach! steekt haar dorcn u in 't harte,
Hem scheurt zy door het ingewand.
Het nat, waar meê zy is betogen,
Is hemeldaauw noch regendrop;
Maar tranen uit eens Vaders oogen;
En borrelde uit zijn' boezem op.
Mijn lippen kusten ze op heur' stengel.
Mijn bloed bleef hangen aan den tak,
Op 't graf gewassen van den Engel,
Dien 't noodlot ons van 't harte brak.

* Nieuwe Mengelingen I, 39.

Ach! de onschuld van 't onnoozel wichtjen
   Lacht ons in 't minlijk roosjen aan.
De blos van 't minzaam aangezichtjen
   Zweeft sierlijk door heur malsche blaân.
Het windtjen ruischte door heur struikjen
   En speelde met de teêre blom,
Als de Almacht met het aarden kruikjen,
   Waar door de ziel des Engels glom.
Maar neen; het wiegde 't onder 't spelen,
   Als gy op moederlijken schoot,
Wanneer, gevoelig voor ons streelen,
   Het wichtjen ons zijn kusjens bood.
Helaas! die kusjens zijn verloren!
   Die lachjens van 't volschoon gelaat!
En 't bloemtjen heeft zijn tijd van gloren
   Voleindigd met den dageraad!
Ach! 'k heb dat mondtjen zien verbleeken,
   Die lipjens blaauwen op mijn kniên!
Die hemelsche oogjens by hun breken
   My d' afscheidsgroet des doods zien biên!
Die armtjens, als ik 't wicht genaakte,
   Zoo teder naar my uitgestrekt,
Als of mijn borst het zalig maakte,
   Verstijfd en door den dood verrekt!
Ach! 'k heb op 't ijs der bleeke wangen
   Den jongsten Vaderkus gedrukt;
En bleef op 't zielloos lijkjen hangen,
   Als uit my-zelven weggerukt!
Ik-zelf, ik gaf met eigen handen
   Het wichtjen aan 't verteerend graf!
En nog voel ik de tranen branden,
   Waar God ons eindlijk troost in gaf.
Ach! thands, thands bloeit het, ô mijn Waarde,
   Als 't roosjen dat zijn graf versiert:
Thands bloeit het in volmaakter gaarde,
   Waar 't eindloos juicht en jubel viert.
Ach! 't was voor God en de Englenchoren,
   Maar niet voor dees onheilige aard,
Het was voor 's Hemels vreugd geboren,

En geen verlaten wareld waard.
Voor haar had Jezus bloed gevloten,
En (eeuwig, eeuwig dank zij Hem!)
Zy heeft dien Heiland niet verstoten,
Noch 't hart geweigerd aan Zijn stem.
Hy riep en vond den Engel vaardig!
Wat was er, dat haar hier verbond?
Een lachjen, 's Hemels Eden waardig,
Betrok den sprakeloozen mond!
Het laatste wenkjen van heur oogen
Zocht ons en wees ons met dien lach
Op 's Hemels ongenaakbre bogen,
Als of zy daar heur' Heiland zag.
Gewis, zy zag Hem, lieve Gade!
Hy nam haar van onze armen aan;
En ons, ons schonk Hy die genade,
Ons bloed aan Jezus af te staan!
Ach, Lieve! zouden wy 't betreuren?
Betreuren, wat de Heiland neemt!
Ach! met het ons van 't hart te scheuren,
Is 't dierbaar pandjen niet vervreemd.
Neen; was 't ons anders niet te ontrooven,
Dan met een deel van beider hart;
Het toeft naar 't overschot, hier boven,
Waar meê het eens hereenigd werd!
Mijn Lieve! Jezus heeft geleden!
Hy leed voor onze zondenschuld!
En 's Hemels onverganklijk Eden
Is met ons eigen bloed vervuld!
Met nieuwe rozen op de wangen
Zal daar ons vroeg verloren wicht
Ons blij in de armen ondervangen,
En voeren voor Zijn aangezicht!
Reeds ziet, reeds staart het uit den Hoogen
Op ons, zijn weenende Oudren, af,
En wacht, met welkomheetende oogen,
Op onzen overgang door 't graf.
Reeds vlamt het om in 't beter leven
Ons op den weg naar 't Vaderland

Klapwiekende in 't gemoed te zweven,
Met frissche palmen in de hand!
Ik zie, ik zie in de open hemelen
Een rij van knaapjens Engelschoon,
Die met haar door de ruimte wemelen,
En danken voor des hemels Throon!
Ach! 't zijn haar broêrtjens, 't zijn haar zusjens!
Hoe hangen ze aan 't aanvallig wicht!
Wat drukken ze eenen oogst van kusjens
Op 't minlijklachend aangezicht!
O lieve spruitjens uit mijn lenden,
Zoo vroeg voor de Eeuwigheid gerijpt!....
Maar neen, ik wil mijn oogen wenden:
Geen Engel die Gods raad begrijpt.
'k Zou, in mijn mijmering verloren,
O teedre pandtjens, ging ik voort,
U niet dan onzin laten hooren,
Die beter is in 't hart gesmoord.
God kent de loopbaan onzer dagen,
En paalt haar met zijn vinger af.
Onwraakbaar is zijn welbehagen:
Ook ons geleidt Hy naar het graf.
U bad ik van den God van 't leven,
O lief, ô onvergeetbaar kroost!
En 'k heb u schreiend weêrgegeven,
Maar in uw zaligheid getroost.
Zoo doe ik, ja; zoo doen wy beiden;
Zoo doen wy willig, dierbre Gâ!
Hard valt het, van zijn bloed te scheiden,
Maar ook dat scheiden is genâ.
Nog slechts een handvol bange dagen,
En Jezus schenkt het ons weêrom.
Hem immers was het opgedragen:
Hy borg het in zijn heiligdom.
ô Lieve! zalig is ons lijden!
Ja deze tranen zijn ons zoet!
Het geen men Jezus toe mocht wijden,
Is eeuwig ouverliesbaar goed.

1805.

Berusting.
Aan mijne Egade, op haren verjaardag.*

Maar de Heer is getrouw, die u zal versterken.

II THESS. III.

Liefste, waardste, minnelijkste,
Geest-, verstand-, en oordeelrijkste,
  Ooit door vrouwlijk bloed doorwoeld!
Zeg my, als uw koestrende armen
My de koude borst verwarmen,
  Zeg my, wat gy dan gevoelt?

Klaagt ge dan niet soms, mijn Waarde,
Dat de hand van die ons paarde
  U in 't Echtheil heeft misdeeld;
Daar het zuchten vroeg en spade
Van een' afgeleefden Gade
  U de prille jeugd ontsteelt?

Telt ge dan niet ieder stonde,
Die gy voor mijn krankbedsponde
  In benaauwde zuchten slijt?
Kunt ge dan de kruipende uren
Van het sleepend leed verduren,
  Die uw boezem my verwijt?

Ach! niet een van duizend Vrouwen
Die haar lot niet zou berouwen
  In zoo vreugdeloos een' band!
Ach! niet eene die heur dagen
Niet mistroostig zou beklagen
  In dien Weduwlijken stand!

* Nieuwe Mengelingen I, 50.

Gy nochtans, gy hebt uw leven
Aan dien kluister prijs gegeven,
  Om te deelen in mijn leed.
Aan uws Egaas zij' te zwoegen,
Is voor u het hoogst genoegen,
  Waar gy alles voor vergeet!

Ja, ik weet het, in uw oogen
Had het hemelsch Alvermogen
  Zoeter lot noch grooter schat,
Dan met my te mogen lijden,
Dan my alles toe te wijden
  Wat gy van Zijn hand bezat,

Al waar harten ooit naar trachten,
Kon uw grootsche ziel verachten;
  Alles hieldt gy ijdlen wind!
't Eenigst voorwerp van uw haken,
Was, een hart gelukkig maken,
  Waar gy uw geluk in vindt.

Liever woudt gy al uw gaven
In de duisterheid begraven
  Met voorbeeldeloozen moed,
Dan in 't ruischen der vermaken
Aan de zaligheên verzaken
  Van een' wederzijdschen gloed.

Liever woudt gy nacht en dagen
Alle lijden met my dragen,
  Dat ooit brave lijden kon;
Liever met en voor my sneven
Dan het hart niet aan te kleven
  Dat uw hart voor eeuwig won.

'k Weet het, Tederste, en mijn lijden,
Hoe het lot my moog bestrijden,
  Is my dierbaar aan uw zij':
Ja, geen Koning op dees wareld,
Hoe bepurperd of bepareld,
  Dien ik in mijn leed benij'.

Ja, met u bemin ik 't leven!
Aan uw liefde dank te geven,
  U te leven en ons kroost,
Dit, dit is in 't felst der pijnen,
Dit in lijden, zwoegen, kwijnen,
  Heeling, wellust, heil, en troost.

God, die ons tot heden voedde,
Zoo die God u my behoede,
  ô Wat vraag, wat wensch ik meer!
Onderpand van ZIJN Genade,
Zijt gy me alles, lieve Gade,
  Wat ik op deze aard begeer.

Laat ons op uw Jaargetijde,
Laat ons dan te vreên en blijde
  De Almacht danken voor ons lot!
Laat ons steeds de zelfden blijven
Tot ons de adem zal verstijven!
Laten wy de wareld drijven!
  En berusten wy in God!

הנלכ־לע תילע תאו ליח ושע תונכ תוכר

1805.

Op het afsterven van twee mijner kinderen, kort na elkander overleden.*

- Hoc oro munus concede parenti.

STATIUS.

Ook deze pijnlijkste aller wonden,
Mijne Ega, was ons nog bestemd.
Ach de eerste gaapt nog onverbonden,
Haar bloedstroom vloeit nog ongestremd!
Ons harte giet nog heete tranen
Op 't lief ontworteld telgjen uit,
En 't woên van nieuwe schrikorkanen
Verbrijzelt ons een tweede spruit.
Een tweede, Hemel! hoe! een tweede
Buigt meê de bladerkroon in 't zand! -
Ach, God is doof voor zucht en bede,
Of, moordend onweêr, hou hier stand! -
Helaas! de hartwond, pas vergeten,
De slag, nu twee paar jaar betreurd,
Die wond wordt thands weêr opgereten,
En heel de boezem ons verscheurd. -
Drie Telgjens...! God! daar valt de vierde,
De vierde, tot een' prooi van 't graf!
Ach, 't bloeiendst wat onze Echttuin sierde,
Breekt één, één gure winter af!
Daar ligt de zoetste hoop ter aarde,
De Zegen van het zaligst bed,
De groenste spruitjens onzer gaarde,
Als van een' donderslag verplet!
Irene, Hemelschoone Irene,
'k Beweende u, ja, en treur nog voort:

* Nieuwe Mengelingen I, 135.

Maar weet ik, wien ik thands beweene,
  Aan wien dees tranenvloed behoort!
Op welk een graf zal ik hem brengen?
  Hoe wil men, dat ik hem verdeel'?
Ach! hoe veel tranen ik moog plengen,
  Zy allen zijn niet één' te veel
Alexis! - Tedere Adelheide!
  ô Dierbare, onvergeetbre twee!
Ja, 'k schenk die tranen aan u beide;
  ô Neemt ze naar den Hemel meê!
ô Lieve Alexis, uit wiens oogen
  Die geest, dat vuur, die zielskracht blonk,
Die, hoe verdrukt en neêrgebogen,
  Uw' stam onkrenkbre grootheid schonk!
Wat gaf dat oog my al te hopen!
  Wat deed zich voor mijn' dwazen waan
Een schitterende toekomst open
  In de u bestemde levensbaan!
Van u....Dan ach! men mag zich streelen,
  Maar Gy bepaalt, vrijmachtig God,
En 't kinderlijk onnoozel spelen
  Is meer by U dan 't blinkendst lot. -
En, Adelheide, zoo lieftalig!
  Gy, aan uw' Vader zóó gehecht!
Gy, aan zijn' boezem steeds zóó zalig!
  ô Liefste spruitjen van mijne Echt!
ô Beeld der troostelooze Moeder,
  Wier teêrheid in u uitgestort,
(Gy weet het, Eeuwige Albehoeder!)
  Zoo teêr door my beandwoord wordt!
Gy, spruitjen, daar dit hart voor blaakte
  Met meer dan Vadertederheid!
Wier kwaal u dubbeld dierbaar maakte
  Aan hem die op uw zerkjen schreit!
Gy, neen, gy hadt hem nooit verlaten
  (Gy zoogt dit uit geen moeders borst)!
Gy, nooit gedeeld met die hem haten;
  Maar kinderlijk zijn leed getorscht!
Gy hadt u nooit in rijper jaren

Baldadig uit zijn' arm gerukt,
En zijn in rouw vergrijsde hairen
Door nieuwe droefheid neêrgedrukt.
Gy hadt....Helaas! mijn dierbaar Wichtjen,
Gy, offer van een kwaal, zoo wreed!
Wat hadt gy -? Ach, dit lijkgestichtjen
Was alles wat gy hopen deedt.
Ach! alles was voor 't graf geboren,
Die schrandre blik, die lieve lach!
Die warme zucht om na te spooren!
Die geest, die alles steeds doorzag!
Dat oordeel, in 't gedurig lijden
Gescherpt en juist! die weldoende aart!
Dat hart, gevormd voor beter tijden,
Doch neen, der Englen hemel waard!
Ach! 'k hoor haar nog naar 't daglicht vragen,
Waarop de onnoozle lijdzaam wacht,
‘Dat spoedig voor haar op zal dagen,
Waar 't nooit gestoord wordt door den nacht.’
Ach! 'k zie die handtjens saamgevouwen,
'k Hoor nog dat stamelend gebed;
En, God, kan ik mijn' dank weêrhouwen,
Wanneer Gy ze uit haar jammer redt!
Neen, 'k dank, ô Vader! ('k ben 't U schuldig)
Maar nokkend, met gebroken hart.
Ja, 't is Uw goedheid, die ik huldig,
Maar huldig, smoorende in mijn smart.
Ja, dank! ô Goedheid, wier erbarmen,
Uit dit onheelbaar pijnlijk wee
Haar opnaamt van heurs Vaders armen,
En mooglijk, op zijne eigen beê.
Want immers was het om geen leven,
Wanneer zijn hart voor 't wichtjen bad:
Wat zuchtjen was er plaats te geven,
Dat aardsch genot ten voorwerp had!
Die teedre leedtjens zoo verwrongen,
Van kracht, beweegbaarheid, ontbloot!
Dat borstjen, zoo in een gedrongen!
Wat liet dat over dan de dood!

Ja, dank! ô Gy die weldaân regent!
Gy, Goedheid, Almacht, Majesteit!
Gy, die de kindsheid hebt gezegend,
Gy riept ze tot Uw heerlijkheid!
Neen, 'k vraag U - ach! 't valt hard, ô Vader,
't Valt hard voor 't hart, zoo eindloos teêr,
Maar 'k vraag U, Heil- en Levensader,
Niet eenen van de mijnen weêr.
Neen, laatze Uw' lof vereenigd zingen!
Verbreiden ze Uw' Genâ om hoog!
Ik wil het morrend hart bedwingen,
Den stroom bedwingen van het oog!
Geef Gy my kracht door die Genade,
Die me eens dat kroost in de armen voert;
En, Heiland, troost de lieve Gade,
Zoo teder aan mijn hart gesnoerd!
O zie haar aan mijn zij' bezweken,
Onthou haar Uwen invloed niet;
En duld het Ouderlijke smeeken
Voor 't gene Uw Goedheid overliet!

1805.

Aan een Engelsch meisjen, by haar komst in Brunswijk.*

Heu, crassos transisse dies, lucemque palustrem!

PERSIUS.

Lieve bloem van Britschen grond,
Frissche Maagd, sieraad der schoonen,
Thans zoo bloeiend, zoo gezond!
Met den wellust op de konen!

Gy wier teêre dartle voet,
In zijn luchtig overzweven
Bloem noch grasscheut buigen doet,
Door de Zefirs opgeheven!

Op wier kaak het week albast
Van het reinste bloed mag blozen:
Op wier mond die eernaam past,
Die ontleend is van de rozen!

Die, als gy de borst verheft,
Roos en lelie, in haar geuren
Met uw' adem overtreft,
En verduistert met heur kleuren!

Lieve, zeg, wat koomt gy hier,
Hier, uw teder schoon verderven?
Hier, uw frisheid, jeugd, en tier,
In haar opgang reeds doen sterven?

* Nieuwe Mengelingen II, 202.

Ach! één Jaartij', lieve Maagd,
En de luister van uw wangen
Is rampzalig weggevaagd,
Door geen middel weêr te erlangen!

Hier, hier is geen versche gloed
Van uw kool- en haardsteêvieren,
Die beweging geeft aan 't bloed,
Steun en veerkracht aan de spieren:

Hier wordt hart en longen krank
In de toegeplakte stoven
Van vervloekte kachelstank
By de luchtverpestende oven.

Hier, hier is geen Britsche disch,
Met een voedzaam vleesch beladen,
Hier geen keur van verschen visch;
Maar men leeft van enkel bladen.

Hier is krachtvol bier noch wijn
Om de harten op te wekken;
Dompig vaatnat en azijn
Moet ons hier voor drank verstrekken.

Hier, hier deelt geen lieve thee
(Die den wellust maakt van 't leven)
't Vlugge brein zijn kalmte meê,
Door verhitting uitgedreven.

Hier, hier is geen frissche bron,
Maar een water, brak als tranen.
Hier, hier strekt de minste zon
Om de blankste huid te tanen!

Hier verwoest de dampkringlucht
Vel, en vleesch, en ingewanden;
Boom- en veld- en akkervrucht;
En - de schoonste pareltanden.

Hier, hier aâmt men anders niet,
Dan den hevel der moerassen.
Hier, hier stroomt geen heldre vliet:
't Land verrot van staande plassen.

't Minste windtjen dringt den vloed
Dier verderflijkste aller dampen,
Door de slappe huid, in 't bloed,
En verwekt een zee van rampen.

't Kruid verkweelt er zonder sap,
En verhardt van spier en vezel;
't Ooft ontaart van eigenschap:
Zelfs de buffel wordt tot ezel.

Rietscheut strekt voor klavergras:
't Slachtvee kwijnt in stal en weiden:
De oogst is enkel misgewas,
Om tot beestenstroo te spreiden.

Winter duurt en neemt geen end':
Hondsdaghitte volgt zijn plagen:
En die staat maakt op de Lent',
Wacht tot aan het eind der dagen.

Ieder dooi brengt krankten voort;
Ieder vorstjen brengt ze weder:
Ieder zonnestraal vermoordt;
Ieder windtjen werpt u neder.

Lacht de morgen nu of dan;
Schijnt een blijde dag te ontglooren;
Middag neemt er afscheid van,
En hy zal in nevels smooren.

Gure buien, vochtig weêr,
Zonnehitte, niet te lijden,
Wisslen immer, keer aan keer,
Zonder onderscheid van tijden.

Zie dit jeugdig maagdelijn!
Ach, het was een lust der oogen!
Niets, dan gy, kon schooner zijn. -
Al haar luister is vervlogen.

Een, een enkle Winter maar!
En, gerimpeld, uitgezogen,
Schijnt zy vaardig voor de baar,
Dor en geel van 't kacheldroogen.

De adem is zijn frischheid kwijt;
't Bloed stalt zichtbaar in heure aderen,
Werkloos zit zy daar en lijdt,
Ach! verlept als lindenbladeren.

Geest en hersens zijn verstompt:
Veer- en levenskracht, geweken:
't Vuur der oogen uitgedompt;
Maag en ingewand bezweken.

Zie die bleekheid van de dood
By 't gedwongen lachjen paren;
Zie die lippen, leverrood;
En gy geeft haar zestig jaren.

Lieve Schoone, keer te rug!
Waag het niet, u op te houden!
't Schoon is altijd nog te vlug;
't Zal nog vroeg genoeg verouden.

Keer, eilieve! keer gezwind
Waar men leven kan en tieren;
Waar men lucht en voedsel vindt,
Dat en zenuw steunt en spieren!

En ('k verbloem de waarheid niet)
Waar m', in weêrwil der gebreken,
Nijvren lust bekroonen ziet,
Arbeid minnen, kunsten kweken!

1805.

aant. Aan een onbekenden vriend.*

Uit erf en Vaderland, uit staat en goed verstoten;
Omzwervende over de aard, als aan heur bodem vreemd;
Verraden en verzaakt van stam- en landgenooten;
Wie leeft er die nog deel in d' armen balling neemt?
Gy, onbekende Vriend, wiens hart hem volgde in 't dwalen,
Wiens boezem voor hem zuchtte en met den zijnen leed;
Die, stond zijn lot aan u, in geen uitheemsche palen
Zijn Nederlandsche borst in weedom smooren deedt!
Die recht en trouw waardeert! die geest en Dichtvermogen
In de uitgeglommen asch, in 't nietigst vonkjen, acht,

* Wit en Rood I, 182.

En 't uitgemergeld hoofd, naar 't oord der rust gebogen,
Voor 't minst een grafplaats wenscht by kroost en voorgeslacht!
Want immers, 't waar te veel van 't gruwzaam noodlot hopen,
Dat de uitgedreven Grijze, aan eed en eer verknocht,
Zijn laatsten mondvol broods, met bloedig zweet bedropen,
In kalmte smaken, en dan dankbaar sterven mocht.
Of, zoo ook zelfs die wensch, in spijt van lot en tijden,
Uw teêr gemoed bekroop en plaats greep in uw borst;
Die meer voor hem bestondt in ijvrend medelijden,
Dan 't geen zijn hoogste zucht van de Almacht vergen dorst!
Gy, brave, veel te groot om met den stroom te drijven,
Ach! waan niet dat mijn hart, in 't prangen van zijn rouw,
Uw liefde en edelmoed, ofschoon zy vruchtloos blijven,
Niet op heur waarde schatte, of niet erkennen zou!
Neen, eer verduistre 't licht in mijn benevelde oogen!
Eer zij mijn koud gebeent' met Zemblaas sneeuw bedekt!
Mijn kindschheid heeft de melk van geen wolvin gezogen;
Geen Helsche ondankbaarheid mijn leven ooit bevlekt.
Ach! zou de kranke op 't stroo, versmachtende in zijn kwalen,
Het lavend vocht versmaân dat hem uw deernis brengt?
Niet met een warmen dank uw vriendendienst betalen,
Schoon een baldadige arm het voor uw voeten plengt?
Neen, heeft de boezem ooit een menschlijk hart gedragen,
Was wel te doen zijn lust, zijn leven, en zijn vreugd,
Hy meet geen weldaad af naar wisselvallig slagen,
Maar kent in 't weldoend hart de zitplaats van de deugd.
Welaan dan! laat de haat, laat alles wederstreven,
Wat tegen de eer, de deugd, en de onschuld samenspant!
Mijn uiterste ademtocht zal, om u dank te geven,
Zich menglen met den zucht voor 't lijdend vaderland.
Dat lijdend vaderland, waar voor sints zóó veel eeuwen
Mijn bloed zoo willig stroomde, en even willig leed!
Dat, mocht de dorre grond voor my ten hemel schreeuwen,
Aan de Almacht klagen zou wat ieder thands vergeet!
Dat Vaderland (helaas!) dat andren licht verachten,
Wier afkomst in zijn schoot slechts heul en berging vond;
Maar my, door 't bloed betaald van tien paar voorgeslachten,
Het onwaardeerlijkst goed, daar me alles aan verbond!
Dat Vaderland! - Maar neen; verbasterd in zijn boeien,

Is 't Neêrland, is 't mijn wieg, mijn dierbaar Volk niet meer.
Ons kroost zal voor 't gareel der Fransche slaven groeien,
En knielen voor den staf eens vuigen roovers neêr.
Wat zijn wy, wat 's ons bloed, onze afgestorven Vaderen,
Voor 't laf, 't vernederd zaad dat huppelt onder 't juk?
Wat is des braven leed voor 't schuim van Landverraderen,
Wier leus geene andre is dan: k r u i p en o n d e r d r u k !
Ach! zou mijn oog dat land, dat dierbaar land, herkennen,
Door buitenlandsch geweld de lenden ingetreên:
Mijn teêrgevoelend hart zich aan dat schouwspel wennen;
En vloeken 't daglicht niet dat zoo veel leeds bescheen?
Zou 't zijner Vaadren moed en hun banier vergeten,
Als Heusdens bloedig wiel op 's Liebaarts borst ontplooid,
Dat zelfde Vaderland mocht redden van de keten?[1]
Of kussen zelf den band, met Vrijheids naam getooid?
Zou 't voor zijn wettig Vorst geen enklen zucht meer slaken?
Geen zucht voor 't edelst bloed, van al zijn glans ontzet?
Aan afkomst, stam, en naam, en wapenschild verzaken;
En Buonapartes wenk erkennen voor zijn wet? -
Neen, Hemel, 't is uw wil, wy sterven in ellenden,
Verlaten van 't Heelal, mishandeld, en verraân!
Maar geef gy, waar het lot mijn jammer moog volenden,
Aan 't op my wachtend graf een Vaderlandschen traan!

B r n u s w i j k ,
den 14 van Wijnmaand 1805.

Eindnoten:

1 Te weten: In 1304. Witte van Haamstede voerde den Hollandschen Leeuw, met het wiel van Heusden op de borst; en het was deze banier dien hy in Haarlem ontrolde.

Uit Leyden, aan mijne ega, nog in Brunswijk zijnde, op haren verjaardag.*

Zal de Hemel dan gehengen,
Dat wy, adem van mijn hart,
Onze tranen weêr vermengen,
En er één van wellust plengen
Na de duizenden van smart!
Vloog de tijd des jammers henen
Die my uit uw arm verbant;
En zal ons zijn hand hereenen
In een dierbaar Vaderland?

Lieve! ja, de dag zal schijnen
Dat ik u op nieuw omklemm',
Damp en duister zie verdwijnen,
En, voor de uitgestane pijnen,
In verrukkingtranen zwemm'!
Ja, zy noemden zich Bataven,
Zy, wier dolheid my verstiet;
Maar het hart van Neêrlands braven!
Dit miskent het mijne niet.

Ja, daar is in Hollands palen
Nog een plekjen gronds voor my,
Waar mijn borst mag ademhalen:
Ja men kent in onze dalen
De benaming nog van vrij.
Voor de dierbaarste aller panden
Mag het Hollandsch hart nog slaan,
Zonder dat de stomme wanden
't Zwijgend zielsgeheim verraân.

* Poëzy IV, 194.

Immers is het zalig leven
Op den Vaderlandschen grond,
Mag de vlijt slechts nooddruft geven,
Zonder voor dien dwang te beven,
Die het recht der menschheid schond:
Mag de zucht het hart ontschieten,
Zonder dat het de Echo meldt;
't Traantjen langs de wangen vlieten,
Zonder dat de list het telt!

Mag het murmlen van de lippen
Tot den God die beden hoort,
Aan het sluw verraad ontglippen,
Dat, vermomd in valsche slippen,
Door het diepste duister boort;
Is op bed en legerstede
't Droomen veilig voor die slaapt;
Wordt de huisselijke vrede
Door geen loerend oog begaapt:

ô Wat is er meer te vragen,
Meer te wenschen van het lot!
Ruimer vrijheid na te jagen,
Waar, in dees benaauwde dagen,
Wederspannig zijn aan God.
Doch ook deze zij verloren!
Wat betreft dit u of my?
Geef den muur en tong en ooren,
Lieve Gade, wy zijn vrij.

Kan geen mond het zwijgen breken,
In spelonk of woud verdiept,
Zonder dat de boomen spreken,
Of het riet der waterkreken
't Over duin en velden piept;
Wy, wat hebben wy te schroomen
In gewoel of eenzaamheid,

Zoo het ruischen van de boomen
   Onzen minnekout verbreidt!

Onze kusjens mogen klappen
   Dat het door de wanden dreunt;
Onze lieve wichtjens snappen,
En hun droogen tweebak knappen;
   Wie die onzer zich bekreunt?
Wat heb ik u toe te fluisteren
   Dan hoe teder ik u min?
Wie die waarheid af moog luisteren,
   ô Daar schuilt geen angel in!

Of indien ik soms moog klagen
   Van mijne uitgeputte kracht;
Van de doorgestreden plagen
Die uw moed my leerde dragen,
   Die uw min my heeft verzacht;
En dan weêr het Alvermogen
   Voor mijn redding dank bewijs;
't Steekt geen achterdocht in de oogen,
   Zoo ik 's Hoogsten weldaân prijs.

Neen, mijn Dierbre! wil niet beiden;
   Kom, en vlieg my in 't gemoet!
Wat wy leden, hoe wy schreiden;
Nimmer weêr van een gescheiden,
   Is ons lot verrukkend zoet.
Ja, Gods macht had niets te geven
   Dat ons Echtheil overtrof;
't Schiep Gods Eden in dit leven,
   't Schiep Zijn hemel in het stof.

Laat ons dan dat heil gevoelen,
   Lieve deelster van mijn leed!
Door geen stormwind af te koelen,
Zal uw vlam mijn bloed doorwoelen,

Tot het eerst zijn loop vergeet.
Rampen -! ach, zy vliegen over
Als de windvlaag op het meer:
Schudt zy ook het lentelover,
ô Zy stort geen Atlas neêr.

Zelfs het minste kinderblazen
Dooft het flikkrend waschlicht uit:
Maar Orkanen mogen razen,
Stormen aard en zee verbazen
Door hun dondrend noodgeluid;
't Eeuwig vuur in Etnaas kaken
Brandt en vlamt steeds ongestoord,
En geen innig harteblaken
Wordt door tegenspoed gesmoord.

Dierbre, zie de nevels scheuren:
Ja, de blijdste dag treedt op!
Reeds verbleekt de nacht van treuren;
Zie de kim zich vrolijk kleuren
Achter gindschen heuveltop!
Kom, Melieve, reik me uw handen!
Kom, en druk u aan dit hart!
Voel, o voel het kloppen, branden:
Reeds vergeet het alle smart.

Blijde Jaardag van mijn Gade,
ô Hoe heerlijk blinkt gy thands!
In wat uitvloed van genade
Ooit uw ochtendschemer baadde,
Nimmer hadt gy zulk cen glans.
Ja, ô leven van mijn leven,
Eenigst heil en dierste schat!
'k Mag u thans een bloemkrans geven,
Van geen tranen overspat.

Wees gegroet, ô blijde morgen!
Heuchlijk uitzicht, wees gegroet!
Hoe verstikt in ramp en zorgen,

't Geen uw boezem hield verborgen,
Heeft my alle leed vergoed.
Ja, wy zijn op nieuw geboren!
Door geen nooddruft meer gedrukt,
In geen giftdamp meer te smooren,
Is het graf te zijn ontrukt.

Lieve Weêrhelft! lieve panden
Van den teêrsten gloed op aard!
Vreest geen Wolgaas dorre zanden!
Aan de Vaderlandsche stranden,
Is ons brood en rust bewaard.
Koomt, en stort u in deze armen,
Reikend naar u uitgestrekt!
Hier, hier eindigt al ons kermen,
Waar ons hart en vriendschap trekt.

Op den wiek der Westenwinden
Vliegt van Rhijn- en Amstelmond,
Op den wiek der Westenwinden
Vliegt mijn zucht, ô Teêrstbeminden,
Dwaalt, en zweeft hy om u rond.
Brengt, ô brengt dien zucht my weder;
Dierbaar kroost en Echtgenoot,
Even brandend, even teder,
Als hy uit mijn boezem vloot.

Koomt, ô koomt, en toeft niet langer!
ô Mijn boezem hijgt en berst,
Van het heetst verlangen zwanger.
Koomt dan, ô, en toeft niet langer,
Eer het my de ziel ontperst.
Laat my aan uw lippen kleven,
U omstrenglen aan mijn hart,
Laat my aan uw lippen kleven,
En in uw omhelzing sneven!
Hier begint een ander leven,
Hier voleindt zich onze smart!

Leyden, in Hooimaand 1806.

Aan de Leydsche afdeeling der Bataafsche Maatschappy van Taal- en Dichtkunde, by mijne intrede in hare Vergadering.*

't Is waar, de graauwende avond daalt,
Met goud en purperglans doorstraald,
Verkwiklijk in de kim na heldre zomerdagen;
En 't naar zijn rust verlangend land
Herademt van den zonnebrand
In balsemenden dauw, met vrolijk zelfbehagen.
De maagdelijke jeugd begroet,
Met zang en trippelenden voet
En 't kunstelooze lied der herderlijke snaren,
Den uitgeblaakten levensgloed,
Die zacht, die statig zijgt, verwelkoomt van de baren,
En vredig neêrduikt in den vloed.

Maar welk een avond, (Hemel, ach!)
Na 't broeien van een' onweêrsdag;
In 't ratelend geloei, in 't ramm'len van den donder,
Die oogst, en bloem, en stulp verplet,
En heel de lucht in vlammen zet!
Dan gaat de zon in rouw, dan gaat zy siddrend onder;
Dan hijgt de moede dag naar 't graf,
En zinkend wendt hy de oogen af
Van 't wreed ontheisterd veld en de uitgegoten tranen.
Dan gromt de stormwind, stuurs en straf,
Hem na: de vleêrmuis krijscht: de bleeke starren tanen,
By nachtwolfkreet en hondgeblaf.

* Verspreide Gedichten II, 199.

Maar gy dan, Neêrlands Helikon!
Wat schenkt gy de ondergaande zon,
Door 't onweêr, door den storm ten kimmen ingedreven,
Nog aandacht? Kan haar laatste straal,
Ontbloot van warmte, kracht, en praal,
Maar neevlig en bedompt, u nog voldoening geven?
Zal, zal uw zangrijk zwanenkoor
Zich koestren in haar kouden gloor,
Zich kuischen in haar licht, zich blaakren in haar glansen?
Helaas! gy stelt uw hoop te loor.
Wat zoude uw veldjeugd in haar flaauwen schemer dansen!
De dampen breekt hy naauwlijks door.

Van hier, van hier die ijdle waan,
Die uit Auroraas vroegen traan
Gewenschte rozen wachtte om hoofd en borst te sieren!
Helaas! het morgenrood verschiet,
De zon stijgt op, de nevel vliedt,
En bosch en beemd weêrgalmt van 't dartlend tierelieren;
Maar 't vochtig Zuid ontbindt zijn' schoot
Van dampen, donker als de dood,
En grimt den middag aan. De stormwind wordt ontkluisterd,
De regen plascht, en bloem en loot
Verkwijnt en sterft in 't slijk, en al de glans verduistert,
Die 't hoopverwekkend knopjen bood.

Zoo was - wat zegge ik? ach, zoo scheen
Mijn ochtend door zijn dampen heen,
En spelde een' schoonen dag, van niets dan vreugden zwanger.
Wat was het? - kommer; onlust; leed! -
De zon klom op, werd drukkend heet,
De gloed verschroeide 't veld, verstikte woud en zanger;
Het onweêr broeide, sloeg in vlam
En bliksems uit; en dijk en dam
Bezweken van 't geweld der opgezette golven.
De Noordstorm schudde kruin en stam;
De bliksem scheurde 't woud, in eigen asch bedolven,
En 't in zijn schaduw weidend lam.

Helaas! - de storm heeft uitgewoed,
De Rhijngod noopt zijn' breeden vloed
Langs kalme en door geen' wind meer afgeschaafde boorden: -
Maar 't piepend zijsjen lokt in 't riet
Geen luistrend oor meer door zijn lied!
Het voelt de huivring nog van 't onmeêdoogend Noorden.
Het pluimloos borstjen beeft en lilt;
Zijn eertijds zangrig keeltjen trilt
In heesch en dof geluid den kouden avond tegen!
De dag is om; het licht, verspild;
Het doodfloers van de nacht, ten hemel afgezegen;
En uil en schakal knarst en gilt!

Neen, Diehters, 't is vergeefs getracht,
Den dag te scheppen uit mijn nacht!
Mijn lang ontstemde stem te menglen in uw tonen!
Vergeefsch, vergeefsch is 't dat uw hand
Die lang gesprongen luit bespant,
Wier ongelijke klank uw' kunstroem slechts zou honen.
Verwerpt haar, als 't verdorde blad
Van 't bloemtjen, dat de tijd vertrad,
En steigre uw grootsch gezang mijn lage vlucht uit de oogen!
Ja, strijke 't 's warelds golven glad;
Bezadige 't den storm, nog ronklende in den hoogen;
En open' 't u het gloriepad
Naar de ongenaakbre starrenbogen!

Geeft echter, geeft mijn' strammen ouderdom,
'k Ontzegge 't niet, een toevlucht op uw' drempel;
Al zit hy mat, van druk en weemoed stom,
Zijn voet ontwijdt geen' Dichtgewijden tempel.
Zijn oor, ontwend aan zangerige maat,
Zal nog verrukt aan uwe tonen hangen;
En, daar zijn hart met zachter golving slaat,
Zich-zelv' en de aard vergeten in uw zangen.
Ja, laat hem hier, waar eens zijn gorgel klonk,
In schaduw van uw palm- en lauwerbladen,
Hier, waar zijn hart de zuivre koelbron dronk,
In d' cedlen stroom van uwe klanken baden!

Ja, sluimer' hy, ontrukt aan d' aardschen zin,
Op wieken van uw godlijk zangvermogen
(Wat rest my meer?) ten Hemelzangkoor in!
En sluite uw hand mijn reeds benevelde oogen!

Den 4den van Slachtmaand, 1806.

[Herinnering aan vroeg gestorven kroost.]

Gy gaaft, vrijmachtbre God, gy hebt te rug genomen!
Maar neen, gy naamt niet weêr het gene uw goedheid gaf.
Watschonkt ge? Aan 't stofj' een ziel die geen verderf kan schroomen,
Maar 't stofjen was geborgd uit d' eigendom van 't graf.

1806.

* Verspreide Gedichten II, 107.

* * *

Blij verkregen, droef verloren,
Voor het graf alleen geboren,
Dierbaar lijkjen, dat hier rust!
Ga, wat zou mijn' boezem prangen,
'k Heb op uw verbleekte wangen
Een' der Engelen gekust.

1806.

* Verspreide Gedichten II, 107.

* * *

Hier ligt het overschot van 't hartbekoorlijkst wichtjen,
Voor 't uur des kwaads ontroofd aan de Ouderlijke min,
De onsterflijkheid reeds rijp by 's levens aanbegin;
En ruilde 's Moeders schoot voor 't kille grafgestichtjen.

De droeve Vader, die van 't minlijk aangezichtjen
Nooit kinderlachjen won noch lonkend oogenlichtjen,
Schreef zelf op 't doodsch verdek dit treurig denkgedichtjen,
En sloot de helft zijns harts by 't dierbaar lijkjen in.

1806.

* Verspreide Gedichten II, 108.

Op het afsterven van den heere Dr. Joannes Verschuur.*

Multis ille bonis flebilis occidit,
Nulli flebilior quam mihi! -

Rust zacht, geliefde Vriend, geleider van mijn Jeugd,
My dierbrer dan de borst, waar aan ik heb gezogen!
Geleerdheid, oordeelskracht, oprechte Christendeugd,
Staan roerloos by uw graf met eeuwig schreiende oogen.
En ik -! Wat kan mijn hart? - Ik mocht u wederzien;

* Mengelingen IV, 191.

Maar ach! dat weêrzien was z i e n l i j d e n, was z i e n s t e r v e n:
   En aan uw heilige asch de laatste plicht te biên,
Is alles wat mijn zucht, van 't noodlot, mocht verwerven!
   Ontfang die! neem', met u, de Godheid-zelv haar aan!
Zy, die de harten peilt, en dank met weldaad effent!
   Wat zou er voor de schuld die ge op my liet, volstaan?
Gy, 't zorglijkst vaderhart door teêrheid overtreffend!
   Gy, die mijn dorre struik weldadig hebt besproeid,
Toen de eerste knop van geest gereed stond door te breken,
   Mijn' bloessem toegejuicht, mijn weeldrig hout besnoeid,
Mijn zwellend ooft gedekt voor 't hevig zonnesteken!
   Die....Maar 't wangunstig lot sloeg boom en vruchten neêr;
De rijpheid bleef te rug na 't veelbelovend gloren! -
   Wat nood? uw weldaad staat, al is haar doel niet meer:
Wat nood? zy is voor God noch voor dit hart verloren.
   Dat hart erkende uw liefde, uw vaderlijk gemoed:
Gods hemel lachte u toe - Ach! luttel duurt het weenen:
   Welhaast heeft ook mijn kwaal als de uwen uitgewoed:
   Welhaast, en 'k ben bevrijd van smart en tegenspoed,
En beter Vaderland zal ons op nieuw hereenen.

   Leyden, 18 7/13 06.

By den dood van mijn jongste zoontjen.*

Il pianto stesso li pianger non lascia.

DANTE.

Thands niet verr' van u, mijn waarde[1]; maar in uwen arm gekneld,
Zwelgt mijn hart de zilte tranen, van wier stroom mijn boezem welt.
Zwelgt het uw en mijne tranen: tranen, aan geen oog ontplascht,
Waar een 't peil ontwassen droefheid in verademt, in ontlast!
Neen, maar tranen van den boezem die in de overstelping stikt,
En met onbevochtigde oogen naar den hollen doodstuip snikt!
Thands, van uwen arm omvangen...! Dierbare, ach, dezelfde smart,
De eigen pijl doorgrieft ons beiden, ja, doorreeg ons beider hart.
Siddrend, en den zinnen bijster, slaan wy 't stijf en starrend oog
Op elkanders bleeke wangen - en wy zien die wangen droog!
ô Wat schouwspel, mijn Geliefde! wat gezicht vol aakligheên!
't Wicht verstijft u in die armen! ik, in d' eigen arm, versteen!
Ach! wat riep ik uit, verdwaasde, by een vroeger harteslag:
‘Zalig, die zijn Vadertranen met eene Egâ mengen mag!’
Thands vermag ik 't, en geen afstand weigert ons die ijdle troost!
Vliet thands, tranen, kunt gy vlieten! vlict vereenigd op ons kroost!

Hemel! hemel, zoo weldadig! dit is dan uw dierbre gift!
Gift, zoo vurig afgebeden, en omhelsd met zoo veel drift!
Dit is 't wichtjen, zoo bekoorlijk, daar ons diepgegriefd gemoed
Twee paar wreed verloren wichtjens zich zoo blijd in zag vergoed!
Dit, dit wichtjen, zoo aanvallig, in wiens hemelvollen lach,
't Oudrenhart deze aard verdwijnen, en een Eden open zag!
In wiens zieldoorstralend lonkjen 't lief en schuldloos zieltjen sprak,
Als 't het teedre rozenmondtjen naar ons beider kusjens stak!
Wiens aanvallig zoet gekozel ons geheel het hart ontsloot,

* Mengelingen IV, 195.

Als zijn minlijk handendrukjen ons den blijden morgen bood!
Morgen, die ons hart vervulde met den zegen van ons lot!
Morgen, thands voor eeuwig duister -! zonder hemel, zonder God!
Hemel! hemel, zoo weldadig...! ach! ik weet dat gy het zijt;
Maar kan dit een Vader voelen, wien de vlijm het hart doorrijt!

'k Moest dan hier uit verre streken, uit een afgelegen Volk,
'k Moest dan hier door woeste baren, over stroom en waterkolk,
'k Moest dan hier het zand gaan zoeken dat uw lijkjen dekken mocht!
Hier uw asch een graf ontsluiten, was dan alles wat ik zocht!
'k Moest mijn Vaderland hervinden om te sterven op uw graf!
't Was uw doodkist, dierbaar wichtjen, dat dit Vaderland my gaf!
't Was uw doodkist -! Groote hemel! ô Vergeef eens Vaders hart,
Wat het opwerp', wat het smoore, in de wanhoop van zijn smart!

Leyden, ô onzalig Leyden, waar mijn boezem zoo naar trok!
Waar ik enkel zielrust hoopte, na zoo menig' harteschok!
Waar mijn borst zich zou herhalen van haar eindeloos gezucht,
En mijn wallend bloed zich koelen in eene onberoerde lucht!
't Is uw schoot dan, dierbaar Leyden, die mijn wichtjens asch verslindt!
Niets, niets zocht ik in uw wallen dan de doodbaar van mijn kind!
Hemel! hemel, zoo weldadig! Gy die heil en rampen zendt!
Moet my elke voetstap voeren tot vernieuwing van ellend?
Moet ik land by land doorkruisen, zonder uitzicht, zonder troost,
Om heel de aarde te overspreiden met de lijkjens van mijn kroost!

Dierbaar wichtjen, thands het tiende, dat my 's aardrijks schoot bewaart,
(Ach, hoe luttel, goede hemel, heeft uw deernis my gespaard!)
Dierbaar wichtjen, meer dan allen vastgeklonken aan mijn ziel!
Dierbaar wichtjen, waar my alles, alle vreugde, meê ontviel!
Dierbaar wichtjen, boven allen die het gruwzaam lot my nam,
My ten kenmerk van Gods zegen op de teêrste huwlijksvlam!
Ach, daar ligt gy, neêrgezegen, als een platgetreden blom!
Daar, het vonkjen uitgetreden, waar uw hemelsch oog van glom!
Wek het bloemtjen, doe het rijzen, windtjen van den morgenstond!
Blaas het leven weêr in 't vonkjen met den adem van uw' mond!
Geef ons 't leven in het leven met de lust des levens weêr!
Of, ô hemel, stort den vader by zijn zielloos wichtjen neêr!

ô Mijn boezem! kost gy schreien! - Neen, gy kunt het niet, ô neen! -
Krijt dan! krijt, en dring' dit krijten door de verste stranden heen!
Krijt, en gil de holle wanden en hun doffen weêrgalm stom!
Krijt, en doe den klaagtoon zwijgen van het doodsche grafgebrom!
Zullen wand en doodklok treuren als van uwen rouw geroerd,
Gy versteenen, gy verharden, daar uw hart u wordt ontvoerd!
Wie kan wat gy uitstaat voelen? wie, gevoelen en weêrstaan!
Wie weêrstaan, en tot den hemel geen verwijten op doen gaan!
Wie het onbescheid niet vloeken, dat geweld doet aan Natuur
En het bloeden wil verbieden aan de diepe hartkwetsuur!

Krijt dan, ja! en help my krijten, ô mijn dierbare Echtgenoot!
Ach, dat stil, dat starziend zwijgen is my wreeder dan de dood.
Geef, Geliefde, geef een' uittocht aan het hartverworgend leed!
Sla uw' boezem, wring de handen, noem, ja, noem den hemel wreed!
Ja, verwensch ons-beider liefde, oorzaak van dat gruwzaam wee!
Vloek onze Echttoorts, vloek my-zelven die u liefde kennen deê!
Zoeter zal die vloek my wezen van uw diepgetroffen hart
Dan dit zwijgend nederzinken, in eene onoplosbre smart.

Lieve, druk u aan mijn' boezem! is des harten Wel verstopt,
Snik naar adem, hijg naar lichtnis! voel hoe 't siddrend bloed my klopt!
ô Herroepe 't u aan 't leven, dat gy hebt bemind om my!
ô Bemin het nog, mijn Waarde; ja, hoe wreed het leven zij!
ô Bemin het om het telgjen, 't eenigst dat voor ons nog bloeit!
Voel de tranen op uw wangen, daar zijn oog u meê besproeit!
Voel de kusjens, die zijn mondtjen tusschen u en my verdeelt!
Voel ons-beider ziel vereenigd in ons beider evenbeeld!
Reik en hem en my de handen tot een blijk van teedre min!
En barst uit, mijn Zielsgeliefde; hou uw doodsche smart niet in!

Gy bekoomt dan, lieve Gade! ach! ik voel uw hart weêr slaan.
Hijg, ô boezem, aan den mijnen! - Maar wat zie ik? ach, een' traan!
Dank, ô hemel, voor dat traantjen! ô mijn lippen, kust het af!
Maar, ô neen, het eischt te vlieten op des lieven zuiglings graf.
Vlietc 't, ja, en onbedwongen! geve 't aan uw smarten lucht!
Geve 't doortocht aan den boezem voor een' Moederlijken zucht!
Ach, daar welt hy, zoo weldadig! hy, die zucht die 't hart ontlast;
En de stroom begint te groeien, die de wangen overplascht.

Schrei, mijn Weêrhelft, spaar geen tranen! ô die tranen zijn u zoet.
Wel hem, die ze mag vergieten als de rouw ze stijgen doet!
Smaak hun lichtnis, lieve Gade! Smaak haar, thands ons eenig kroost,
Dat, en met en om ons schreiend, ons uw tranen plengt ten troost!
Schreit, en wekt ook my die tranen, die my 't schroevend leed misgunt!
Doe my schreien van genoegen, dat gy weder schreien kunt!

Ja, ik kan het, ik gevoel het! ja, mijn borst breekt snikkende uit.
Vloeit, mijne oogen! vloeit als stroomen, wee hem, die uw vlieten stuit!
Ja, betalen wy die schatting aan den noodeisch der Natuur!
Gy, heb dank voor deze tranen, immerweldoend Albestuur!
Immer weldoend! - Heilig Vader, gy die geeft en ook herneemt!
ô Vergeef het menschlijk harte, met uw raadsbesluiten vreemd!
ô Vergeef het, zoo 't onzinnig, zoo 't weêrspannig zich verzet!
Zoo 't verwijt en wrevel ademt voor de klaagstem van 't gebed!
Ach! het harte van een' vader - God! gy kent, gy ziet het door!
Waar, waar is hy, die zijn kinders, en zijn reden niet verloor?

Immer weldoend! - wat is leven, zoo de dood een weldaad is?
Wat bezitten, zoo er weldaad is verbonden aan 't gemis?
ô Mijn ziel, ô sluit uwe oogen! leer dit Godsgeheim ontzien!
Dood en leven zijn uw weldaad, Vader, laat uw wil geschiên!

Dierbaar, van mijn hart gereten, lief, en onvergeetbaar wicht!
'k Moet u 's aardrijks schoot hergeven! wat ontzettelijke plicht!
Plicht, die 't lijdend Vaderharte, dat naar zijne ontbinding smacht,
Van zijn tweetal lieve loten met zoo'n wellust had verwacht!
'k Moet, - en, uitgedreven balling, vreemd in eigen Vaderland,
Waar, waar berg ik u in de aarde, u, mijn hart, mijn ingewand!
Balling, ach! en zelfs geplonderd van mijn erflijk grafgesteent',
Mag ik u geen rustplaats schenken by voorvaderlijk gebeent'.
Schokt niet, ouderlijke beenders, staat niet op om dezen smaad,
Zoo het stof van uwe kinders verre van uw stof vergaat!
Is uw grafkuil ons gesloten, ga, mijn teêrgeliefde kind,
Ga ter rust (ik zal u volgen) by uws vaders diersten vrind. -
Gy, die steeds voor my een vader, een teêrhartig vader waart,[2]
En wiens oogen nog te sluiten voor mijn weêrkomst was bespaard,
Gy, ô Halsvrind, wien mijn voeten wagglend leidden naar uw graf,
Zie, zie op! een deel uws hartvriends daalt reeds in uw armen af.

ô Ontfange 't met uw beenders haast het nietig overschot,
Als my 't uur der rust zal dagen, dat bestemd is van mijn' God!

Lieve Heiland, die ons leven en ons sterven hebt beproefd!
Die den mensch hebt aangetogen, en eens Engels troost behoefd!
Gy, gy hebt de kleine wichtjens van uw kniën niet belet,
Gy, gy zegende in uw armen dezen zegen van het bed!
Gy, gy hebt hen aangenomen tot uw eigendom en kroost,
Mijn Alexis, ja, was de uwe! Lieve Jezus, dit geeft troost.

Teedre Weêrhelft, wees gelaten! leg uw handen in mijn hand!
Vlechten we onzer beider armen om ons thands nog eenig pand.
Hy, hy is onze eerste zegen, hem vroeg de Almacht niet weêrom!
Hy getuigt ons van Gods liefde. - Kom, mijns levens leven, kom! -
Biên wy Jezus d' ons ontrukte, schreiend, ja, maar willig aan!
Hem als hemelling te groeten, ô verdient dat niet een' traan?
Hem, na 't doorgeworsteld leven, met geheel een' Englen stoet,
Uit uw' zuivren schoot geboren, voortgesproten uit mijn bloed,
Hem, hen allen weêr te omhelzen in de volheid van Gods heil -!
Lieve Gade, deze wellust is voor niets dan tranen veil.
Dierbre Goël, ja, wy voelen, wy erkennen die genâ;
Sla ons met ontfermende oogen, sla ons in dees droefheid gâ!
Gun, ô gun dit oovrig telgjen beider vurigen gebeên!
Gun ons, hem (genadig Heiland) in uw' hemel voor te treên!
Voor te treden! Lieve Jezus! waar zijn heil, zijn erfdeel zij!
Meer dan dit voor hem te vragen laat ons 't Ouderhart niet vrij.
Eer of schatten, aardsche wijsheid, waar het hart zich op verheft -!
Neen, zij needrigheid zijn luister, zy, die grootheid overtreft!
Gy, gy zult hen niet begeven, die uw bloed geëigend heeft.
Gy geeft nooddruft, gy verzading, wie op uw betrouwend leeft.
Alles heeft hy, dierbre Heiland, die uw liefde slechts bezit!
Schenk haar aan ons eenig knaapjen, en hy hebb' nooit ander wit!
Geef ons uit zijn jonge lenden spruiten tot dien schoonen dag,
Die uwe Almacht op de wolken als Hersteller groeten mag!
En, behaagt het u, ô Vader, gy die neemt en ook hergeeft!
Troost ons weder met een telgjen, waar Alexis in herleeft!

1806.

Eindnoten:

1 Zie het Lijkvers op mijn Zoontjen in de door my uitgegeven ‘Poëzy.’
2 Dr. J. Verschuur, kort te voren hier in Leyden overleden.

By 't graf mijner kinderen.*

Algoedheid! gy die neemt en geeft,
Maar altoos ons geluk bedoelend;
ô Schenk uw invloed aan een hart,
Ten prooi aan ongeneesbre smart,
Zijn wreed gemis te diep gevoelend.

Geef, dat uw woord en troost my redd'!
Roep, roep mijn hart tot u, ô Vader!
En breng' de slag dien ik beween,
My (door dit dal van jammren heen,)
U, God van weldaad, na, en nader!

Ach, zoet was my de tranenstroom,
Dien 'k om mijn wichtjens mocht vergieten.
Daar wierd mijn smart in uitgeschud!
Maar ach, die stroom is uitgeput;
Mijn smart mag in geen traan meer vlieten.

God, schenk mijn ziel het diepst gevoel
Van eerbied voor Uw wijze wegen,
ô Blijf my by het wreedste lot
Deeze overtuiging steeds, mijn God:
Het geen uw hand ons schenkt, is zegen!

Ja, wat gy, Vader, geeft of neemt,
Gy geeft en neemt uit enkle liefde;
En zagen wy de toekomst door,
Hoe ook de smart ons hart doorboor',
Het is uw weldaad, dat Gy griefde.

* Poëzy IV. 164.

Vertroostend is dit denkbeeld my,
Wanneer ik mijn verlies betreure,
Gy weet wat onze ziel behoeft,
En als uw goedheid haar bedroeft,
Geef, dat zy 't steeds voor weldaad keure!

Ach, zalig zijn ze, die zoo vroeg,
ô God, in uw nabyheid zweven! -
Geen rampspoed (niet op aard te ontgaan)
Ontrukt hunn' oogjens ooit een traan,
Of doet hun teedre boezems beven.

Daar boven heeft het jammer uit;
Daar klinken niet dan jubelgalmen:
Daar zweeft mijn overdierbaar kroost
En (dit, Algoedheid, geev' my troost)
Het deelt in Jezus zegepalmen!

L e y d e n , 1806.

In den vriendenrol van den heere en mr. K.F.F. Pestel.*

Uit erve en Vaderland, uit have en huis verdreven,
Vergeet het Neêrlandsch hart zijn ware vrienden niet.
Het storme door 't heelal dat woud en heuvels beven;
Het kalm gemoed houdt stand, waar God en deugd gebiedt.
Laat eerplaats, overvloed, laat hoop en uitzicht wijken;
Blikk' kerker, ballingschap, gebrek of dood, ons aan!
De oprechte braafheid weet van huichlen noch bezwijken:
Zy valt, maar groot in 't leed, en heeft den plicht voldaan.
Dit PESTEL, is uw beeld. Gy, zoon van zulk een Vader,
Aan wien ik 't w a a r g e l u k in 't vrij geweten dank!
Vereend door zulk een band, verknocht het leed ons nader,
En vriendschap is in ons een echte Hemelsprank.
Welaan! gelijken we ons, hoe verr' van een gescheiden;
Hem waardig, die ons 't hart gevormd heeft voor de deugd!
Licht geeft zijn zaalge ziel een aanblik aan ons beiden,
ô Schepp' zij in haar werk nog voor Gods aanschijn vreugd!

L e y d e n , 1806.

* Poëzy IV, 222.

Aan mijne egade, met een gouden borst-uurwerkjen.*

Voelt de lieve borst der Gade, die mijn teder hart aanbidt,
't Hare voor een Ega tikken, die het onverdeeld bezit;
Voelt zy, ieder ademtoogjen, ieder polsslag dien het doet,
Één beweging met de zijne, éénen zucht, en éénen gloed,
Één verlangen, één begeeren, één genoegen, éénen rouw;
Dierbre, draag dan op dien boezem 't zinnebeeld van zulk een trouw!
't Wijz' dan op dien zuivren boezem zonnestand en tijdloop aan,
Zoo eenstemmig, zoo eenzelvig, als ons beider harten slaan,
En het toon' u t'elken stonde 't oogenblikjen nader by,
Dat ons in elkanders armen weêr een nieuw herleven zij!

Met een paar oorringen, verbeeldende harten.

Praalzucht pronk met gouden spangen.
Smakelooze nietigheên!
Harten aan het oor te hangen,
Dierbre, voegt aan u-alleen.
Dit is 't voorrecht van uw zangen!
Dit zijn uwe Dichttrofeên!

Uit 's Gravenhage, 1806.

* Poëzy IV, 223.

[Aan M^r^. R.J. Schimmelpenninck.][*]

Het Hoofd van Neêrlands Staat verlangt mijn' zang te hooren.
Mijn cyther, klink, ô klink op geen' gewonen toon!
Wat trilt ge, als ware uw snaar mijn' vingren nooit gewoon,
Gy, die 't gevoelloos hart zoo dikwerf kost bekoren!
Helaas! de ontwende hand, bevrozen ouderdom,
Maakt lier en gorgel stram - Rampzalige, ik verstom!

Doch neen, het is hier niet om 't maagdenhart te roeren,
't Geen zachten stemval eischt by tederheid en jeugd:
Het geldt hier dartle scherts noch ongebonden vreugd,
Om de al te schuchtre bruid ter echtkoets op te voeren;
De Wijsheid vraagt mijn' zang; zy, stroef en fier van aart;
Zy, minlijk als de Deugd, en met de Deugd gepaard!

Welaan dan, klinkt gerust, mijn langverstemde snaren!
Speelt rustig, streelt het oor van Neêrlands Palinuur!
Maalt hem 't vereenigd volk dat juicht in zijn bestuur,
En siddrend rugwaart ziet op de afgevloten jaren:
En, kunt gy, doe dit uur den loop der tijden staan,
Die mooglijk weêr op nieuw van rampen zwanger gaan.

Maar hoe! geen offerdamp, geen lof, of wierookgeuren?
Neen! - Neêrlands zaligheid (ô waar zy gants volmaakt!)
Zie daar hetgeen de borst des braven Staatsmans raakt!
Zie daar, wat Neêrlands Hoofd als zijner waard mag keuren!
Dit, Staatsman, zij uw werk, uw lofspraak, en uw loon!
Dit, de eêlste diamant aan uw ontzachbre kroon!

's G r a v e n h a g e, 1806. E x t e m p o r e.

* Nalezingen I, 98.

Aan 's lands Hoogeschool te Leyden.*

't Verstandloos vee, dat zonder leven leeft,
Vergeet', veracht', de speen waar 't aan gezogen,
Waar 't levenssap uit ingeademd heeft;
Mijn hart herdenkt zijn eerste nektartoogen.
Het voelt, het smaakt, die Moederlijke borst,
(Dien boezem, waard den mond der Zanggodessen)
Waaraan mijn jeugd haar heete letterdorst
Zoo onbepaald, zoo onverdeeld mocht lesschen!
ô Voedsteres, wie ik mijn aanzijn dank',
(Geen aardsche vonk van laag en dierlijk leven,
Maar Godenlicht en echten levenssprank,
En wat met ons onvatbaar is te sneven!)
Gy, Leydsch Atheen, dat op uw' eedlen schoot
Europaas roem gewiegd hebt en gekoesterd,
Dat Koningen de melk der wijsheid boodt,
Gy hebt ook my met teederheid gevoedsterd.
Mijn oog verblindt van al de majesteit,
Die, uit uw' schoot, die uit uw lauwergaarde,
Die, aan uw hand en leiband opgeleid,
Een' nieuwen dag moest scheppen over de aarde!
Wat Heldendrom, die by uw zonen haalt,
ô Koestrares? Wat aardsche Godentempel,
Wiens heilig dak niet met uw gaven praalt;
Wiens priestrenrei niet neêrkniclt voor uw' drempel?
De Rhijn verheft dat achtbaar hoofd niet meer,
Dat eer zoo fier zich ophief uit zijn baren;
Maar Leydens wal, zijne onverganklijke eer,
Vertroost hem nog in zoo veel zielsbezwaren.
Hoe lekt zijn stroom, terwijl hy zeewaart spoedt,

* Opdracht van de Ziekte der Geleerden.

Uw heiligdom! hoe kromt hy door uw muren
ô Leydsche wal, met kabbelenden vloed,
En schept vermaak uw tempelburcht te schuren!
Mijn boezem juicht, na zoo veel jaren wee,
In uwen arm het leven weêr te vinden;
Mijn wrakke boot te meeren aan uw reê,
Geen speeltuig meer van dwarlende onweêrwinden.
Begroet ik thands mijn blijde Haardsteêgoôn,
Ontfang gy ook dit wierook van mijn handen!
Het koomt u toe van uwen Voedsterzoon,
Die de uwe bleef ook aan de verste stranden.
Nooit boog zijn knie in 't woest Hereynisch woud,
By trotschen Brit, of Fin, of Samojeden,
Of waar de Waan haar afgodszetels bouwt,
Voor ijdlen damp van dartle nieuwigheden.
Hy was Bataaf, waar storm of lot hem joeg;
Hy dorst uw' roem met mond en pen verbreiden;
En 't aardrijk boog, waar hy uw glorie droeg,
Den stuggen hals voor 't ongelijkbaar Leyden.
Bataafsche jeugd! gevoelt ge wat het zij,
In ballingschap en onuitspreekbre plagen,
In nood en dwang, door hof en woesteny,
Het Vaderland in 't harte meê te dragen?
Zoo doet een borst, van 't Hollandsch bloed doorstraald;
Het Vaderland! zie daar haar roem en luister!
Zy ademt vrij, zoo lang zy ademhaalt,
En denkt en spreekt, in spijt van ban en kluister.
Zie daar den glans der Vaderlandsche deugd,
Die uit uw borst, ô Leydsche Pallas, welde!
Wie haar verzaakt, in haar zich niet verheugt,
De tong verga, die ooit zijn' naam vermelde!
ô Brei die deugd, brei kennis uit, en bloei,
(Het wuft geval moog aarde en lucht beroeren!)
Zoo lang de Rhijn, langs welk een' boord hy vloei',
Een droppel heeft om naar uw duin te voeren.
Mijn Cyther legt zich voor uw voeten neêr;
Aanvaard haar zang: hy zij u toegeheiligd!
Waar is op aard verblijf of schuilplaats meer,
Zoo Pallas schild haar Leerling niet beveiligt!

Beveiligt? - neen! geene afgunst grimt my aan:
Mijn Vaderland beandwoordt aan zijn' Dichter.
Het voelt zijn hart in al zijn tonen slaan,
En is voor hem geen ongenadig Richter.
Zijn gunst heeft my, van de eerste kindsheid af,
Op 't pad geleid, waar duizenden bezweken:
Ze ontviel my nooit; en op den rand van 't graf
Zal ze ook dit uur den Grijzaart niet ontbreken.
Tuige echter, tuig' van mijne erkentenis
Dit nietig pand! - ach! fletse najaarvruchten!
('t Is alles wat mijn' winter over is)
En, met dit pand, de vurigste aller zuchten!
Maar durve ik u...? ô Ja, mijn veldgebloemt'
Is uit uw tuin, geen' vreemden grond, gelezen.
En, wie de gift om haar geringheid doemt,
Zy volgt het hart: dit moog haar tytel wezen!
De Staatzucht pronk' met muur- of legerkrans,
Met wapenroof en bloedige banieren;
Geen lauwerblaân omhult een rijker glans,
Dan die uw hoofd, 't gehelmde hoofd, versieren.
Mijn hand (ô neen) onteert hunn' luister niet,
Haar dorrend loof kan uw' lauwrier niet tooien;
Doch moog het kruid, dat zy ten offer biedt,
Den drempel van uw heiligdom bestrooien!

S i a c h t m a a n d , 1806.

Voorafspraak, by de voorlezing des dichtstuks in de vergadering der Maatschappy van Kunsten en Wetenschappen.

Afdeeling Leyden.*

By 't klateren der schorre Krijgstrompet,
Het hol gegrom van rommelende trommen,
En 't dof galop van 't brieschende genet,
Den Oorlogstoon zeeghaftig na te brommen: -
Dit vordert kracht en jeugdig bruischend bloed
In ruime borst en forsgespannen longen;
Maar ach! mijn jeugd verdween met kracht en moed;
Mijn hart is flaauw; mijn adem, afgezongen!
Wel aan! men grijp' de schelle herdersfluit!
Haar malscher toon heeft min gevaars te ontmoeten:
Haar zacht, haar zoet, haar doedelend geluid,
De trippelmaat der vluggerepte voeten,
Wanneer het West in zoele Lentelucht
Door beuken ruischt, door esch en popelblaâren,
En 't schomm'lend bosch van mingeneuchten zucht,
Zijn meer geschikt voor slapgestemde snaren.
Mijn Cyther, neen! de hand vermeet zich niet
Het geen het hart niet langer kan gevoelen!
Het vinkjen fluit' in 't lieflijk zuizend riet;
De vorsch rikkikt in 't slijm der modderpoelen.
Der jeugd betaamt schalmei en rinkelbom:
Haar lacht de vreugd, de gunst der Piëriden:
Dan ach! wat heeft mijn bevende ouderdom,
ô Vriendenschaar, uw aandacht aan te bieden?
Ach! vergt zijn' druk geen blijde tonen af;
Het Herfstgetij' geen Lenteviolieren!
Men strooit de bloem op 't dor en eenzaam graf,
Maar 't geeft er geen om disch of hoofd te sieren.
My gaapt het aan, van weedom afgepijnd -

* Ziekte der Geleerden.

En echter, ja, mijn Zang moet voor u vloeien!
Gy wilt het dus, hoe zeer mijn Dichtaâr kwijnt;
En zou mijn borst op dezen wensch niet gloeien!
Zy doet het. Doch geen zangdrift vlamt haar aan:
Indien zy gloeit, zy gloeit van onvermogen.
De schaamtedrift die haar van angst doet slaan,
Zie daar de vlam die flikkert in mijne oogen!
Verwacht dus niet, dan stroef en kruipend Dicht,
En wat alleen mijn zwakte nog kan voegen.
De Minnaar zingt van Cytheréaas wicht!
En ik, ik zing mijn geestverteerend zwoegen.
Hy 't lieflijk oog, waar uit zijn lijden sproot;
En ik, de bron van mijne ontzetbre plagen:
Hy, minnetroost in zijn Geliefdes schoot;
Ik. artseny die 's levens pijn doet dragen. -
Ge ontzet u? Neen; ook mijn vervlogen jeugd
Mocht roos en myrth voor lieve maagden strooien:
Vergeef, vergeef, ô 's levens zoetste vreugd,
Indien wy thands den zwarten tabbaart plooien!
Apol doscht hier geen herderlijk gewaad,
Maar 't stijve kleed der Péans en Galenen:
Zijn Cyther spreekt de taal van Hippoeraat,
En zal met ons aan 't angstig ziekbed stenen.
Hoe! is hy niet de God der artseny?
En zou zijn Lier der kranken noodhulp schuwen?
Mijn vrienden, neen. Rechtaarde Poëzy
Weet Dichtrengeest aan schraler stof te huwen.
Geen veld is dor, waar Dichtkunst zich vertreedt.
Het bloemtjen wast, waar slechts haar voeten drukken!
En, zoo de hand den echten toongreep weet,
Ook wat verscheurt, kan streelen en verrukken.
Voor my, bewust hoe min my overschiet
Van 't zangrig vuur! hoe zeer mijn vingers beven! -
Mishaagt u licht de stroefheid van mijn lied,
Het moog voor 't minst mijn zucht getuignis geven.
Mijn zucht -! Gy kent, gewis, mijn Vaderland,
Gy kent die zucht, die steeds mijn borst mocht blaken:
Vergeeft om 't hart den misslag van de hand!
Een gunstig oor zal, wat my faalt, volmaken.
[1806.]

By de tweede voorlezing van mijne Ziekte der Geleerden.*

't Gelustte ons reeds, om, met een dankbaar harte,
In 't fijn gevoel der l i c h a a m l i j k e s m a r t e
  Gods goedheid by zijn voorzorg na te gaan:
Natuur, door pijn, in w e r k z a a m h e i d t e r h e e l i n g;
D e r z i e k t e n a a r t, en 's m e n s c h e n l o t b e d e e l i n g
  Op 's levens lust- en doornevolle baan.

Nu schetsen wy de w e r k i n g v a n 't v e r m o e i e n
Op 's levens stroom en zijn geregeld vloeien,
  Op vezel, klier, en fijne zenuwdraad:
Het werktuig van 't onstoflijk denkvermogen
Naar de eigen wet, op de eigen wijs bewogen,
  En, afgemat, de bron van 't hoogloost kwaad.

Gy zaagt dit kwaad zich wijd en zijd verspreiden;
In 't ingewand zich onderhoud bereiden;
  In 't lijdend brein zich zeetlen op den throon;
De reden-zelv in hare burcht bestoken: -
En 's lichaams kracht, door zijn geweld verbroken,
  Lei voor uw oog haar' jammerstaat ten toon. -

Maar zult ge thands, daar hart en ader zwellen,
Den Dichter in zijn stouter vlucht verzellen,
  Als hy den poel der razernijen maalt? -
Op Dantes spoor de helsche folteringen
In 't aanzicht zien; en in een' afgrond dringen,
  Waarin geen licht, dan van verbeelding, straalt? -

* Nalezingen, 99.

Gy zult het, ja! Ik zie uw aandacht klimmen! -
Mijn Leenspreuk daalt in 't aaklig rijk der schimmen,
   En schetst u hier, de h e e t e z i e k t e n af;
Daar, 't a f g a a n d tij' der w i s s e l e n d e k o o r t s e n ;
Ginds, 't s l e e p e n d w e e , dat met onzichtbre toortsen
   Het lichaam blaakt en eigent aan het graf.

Ziet daar ons pad, het voorwerp onzer zangen!
Ik verg u niet, hen met die gunst te ontfangen,
   Die zacht vermaak, van 't luistrend harte dwingt.
Neen, schenkt my slechts 't inschiklijk mededogen,
Waarin het hart zich lezen laat door de oogen,
   En 'k weet den toon die door uw' boezem dringt.

Gezondheid zal, gedoscht in maagdenkleeden,
Aan 's Dichters hand welhaast te voorschijn treden,
   En leiden zelv Geneeskunst statig op.
Dees zal de kwaal doen kennen, en bestrijden:
Zy spoedt natuur ten bystand tegen 't lijden. -
   Thands, wacht de Roos! reeds kent gy ze in haar knop!

By de uitdeeling der Koninklijke Prijzen van de Volksvlijt.*

Juich, Kunstvlijt! zie uw' roem op 's Konings stem herleven.
Zijn stem, zijn oog bezielt, zijn open hand beloont.
Reeds mag de ontblaârde tronk weêr knop, weêr vruchten geven,
En de eerste poging zelv' wordt glorierijk beloond.
De Grijsheid dankt het Lot voor 't rekken harer dagen;
De Jeugd, voor 't late licht hetgeen haar kruin bestraalt;
Nu Lodewijk de kroon op 't Vorstlijk hoofd mag dragen,
En Holland in zijn schuts gezegend ademhaalt.
Eene Eeuw van goud ontsluit, het regent eerlauwrieren!
De zwakke kunne-zelv' treedt mannen stout op zij!
Rijst, kunsten! leeft en bloeit om dezen throon te sieren!
De lucht waarin gy tiert, is luwe Monarchy.

Ex tempore.

* Nalezingen I, 141.

Aan Mr. R.J. Schimmelpenninck.*

Den Staatsman niet, 't in hoog bewind,
Maar d'ouden hart- en lettervrind.
Die, voor een leeftijd vol ellende,
Met my in 't perk der wijsheid rende:
Den Kweekling van 't geheiligd recht,
Aan Godsdienst, Waarheid, Deugd, gehecht;
Wiens ziel de kunsten weet te smaken,
Waar voor ons beider harten blaken:
Den Wijsheidminnaar en Meceen!
Dien vloeit mijn zang, en dien alleen.

Zoo de eens genoten Vriendschapspanden,
Zoo de in de Jengd gelegde banden,
Geheiligd, onvergeetbaar, zijn
Voor harten, teder als het mijn;
ô Laat dit hart zich dan ontsluiten!
ô Laat hem zijn gevoelens uiten,
Die, afgepijnd door zoo veel leed,
Nu Neêrlands stranden weêr betreedt,
(Waar, uitgeput van geest en krachten,
Zijns Vaders beenders hem verwachten);
Doch thands op d'oever van de dood
Zijn' ouden vriend van 't licht ontbloot,
En, midden in zijn' hoogen luister
Veroordeeld vindt tot eindloos duister!
Zijn' vriend -? Ja, neêrgedrukt van rouw,
By 't wagglen van heur Staatsgebouw,
Beschreie onze algemeene Moeder
Heur' steun, en Schutshoofd, en Behoeder,
Heur hoop, heur heil, heur' wensch en lust,
Van wien zy bloei verwachtte en rust!

* Mengelingen IV, 187.

My, uit dat Vaderland verstoten,
En, vreemdling by mijn Landgenooten,
My, balling, zinkende in het graf,
Voor my brak die betrekking af.
My zijt ge in 't toppunt van vermogen,
Waar andren zoo op schitteroogen,
(Gy, voorwerp waar 't Heelal op staart,)
De zelfde, die gy eertijds waart!
My bleeft gy wat dat hart u maakte,
Dat ge in geen tijdstip ooit verzaakte,
Maar dat, aan 't plichtbesef verknocht,
In dit alleen de grootheid zocht,
Die, moog haar heil of leed bekroonen,
De oprechte poging steeds zal loonen,
En, of men wel of kwalijk zag,
De toetssteen zijn moet van 't gedrag.
My zijt gy dit; my, dit gebleven
Door al de perken van ons leven;
En amptloos, of in staat van eer,
My zijt gy minder niet noch meer.

Zie daar mijn hart! Is 't uwer waardig,
Is 't Hollandsch, stam- en afkomstaardig,
Aanvaard dees hulde van mijn hand,
En leef tot heil van 't Vaderland!

* * *

Dus zong mijn hart; mijn lippen zwegen,
De wierook vloog u rondsom tegen;
Nog klonk de Dichterlijke Lier
Van welkoomgroet in 't Hoog bestier.
Wat zou mijn hartetoon zich mengen,
Met hun die grootheid offer brengen?
Neen, 'k drukte uw hand en smoorde 't leed
Het geen me uw ramp gevoelen deed.
't Vertrouwd papier alleen bewaarde
Den zucht, die 't wellend hart bezwaarde.

Ja, mooglijk waar mijn bloot gevoel
Belachen onder 't Hofgewoel.

Doch thands, daar 't luid geschal der Hoven
De stem van 't hart niet kan verdoven,
En 't speeltuig, overal ontsteld,
Geen' Schimmelpenninck meer vermeldt,
Thands zou mijn borst zich-zelv verkorten
Met hier haar taal niet uit te storten,
Haar ongeveinsde hartetaal,
Die waardig was aan uw onthaal.
Ja, doe zy wijd in aller ooren
De ware stem der achting hooren,
Die niet naar eigen' maatstaf meet,
Noch deugd, noch edelmoed vergeet.
Het hart en de inborst blijft vereeren,
Geen weldaân naar 't genot waardeeren,
Aan grootheid noch vermogen hangt,
En van geen Lot de wet ontfangt!
1807.

Aan den heer Jeronimo de Vries, in zijn' Vriendenrol.*

Wat vormt gy, waardige DE VRIES,
Op Dicht en Vriendschap even kiesch,
Een Vrienden- of een Dichtrenrol?
Ach, geen' van beide krijgt gy vol.
Waar vindt uw kunstmin één' Homeer
Wiens zang zijn' eernaam niet onteer'?
Of waar uw hart één' Pylades,
Die niet verbleek' voor 't offermes?
Ach! niets dat proef houdt in eene eeuw,

* Mengelingen IV, 193.

Verliefd op waanziek volksgeschreeuw,
Onvatbaar voor dat echte schoon
Dat stervelingen heft tot Goôn,
En zonder eerbied of ontzag
Voor d'adel van den ouden dag.
Gy, roem en luister van uw' tijd,
Die wijsgeer, vriend, en kenner zijt!
Gy, die voor kunst en vaderland,
Voor menschlijkheid en weldoen brandt!
ô Hou (vergeef mijn rondheid dit!)
Uw hart en blaadjens even wit,
En duld er indruk in noch naam,
Waar over zich uw rechtheid schaam!
Doch wie, als halsvriend, of Poëet,
In dezen bondel plaats bekleed',
Voor 't minste, vorder niet van my
Dat ik my stell' in zulk een rij.
Ja, 'k ben niet laauw voor band en plicht,
Mijn boezem ademt deugd en Dicht,
En 'k heb voor 't geen ge voor my deedt
Mijn laatste droppel bloed gereed:
Maar bloed en adem schiet te kort
Waar kunst of daad gevorderd wordt,
En wat, wat ben ik op dit pas?
Een handvol uitgeblakerde asch! -
In 't hart een zucht, in 't oog een traan,
Mag die voor dankbaarheid volstaan,
En is het edel vriendschapsrecht
Aan eenheid van gevoel gehecht,
Dan boog ik, ja, uw vriend te zijn,
En warmer slaat geen hart dan 't mijn.
Maar Dichtkunst, smaak, verlichte geest?
Maar kracht -! De Vries, ik ben geweest.
1807.

Aanteekeningen.

Aanteekeningen.

Bruiloftszang, bladz. 362.

[Ter Echtvereeniging van Mr. Jaques Rietveld Texier, en Jonkvrouwe Christine Wilhelmina Schweickhardt. Zie N a l e z i n g e n I, 69.]

Aan een onbekenden vriend, bladz. 435.

De ONBEKENDE VRIEND aan wien dit stukjen gericht is, bleek naderhand de Heer Jeronimo de Vries te zijn, wiens naam hier thands te verbergen ondankbaar zou kunnen schijnen.